CENA 1500 din — Leto XLII — št. 7

Kranj, petek, 27. januarja 1989

GORENJSKI GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Odprte strani

Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92...

ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske
Kranj
Gorenjc in banka — formula prihranka

Srednje poti ni

Sedemnajsta seja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bila oktobra lani, je dobila različne pozitivne oznake - zgodovinska, prelomna, zmaga razuma nad čustvi... Mir, ki je po tistem za nekaj tednov zavladal v Jugoslaviji, pa je bil le navidezen. Že prvi "izredni dogodki" po seji in v začetku letošnjega leta so pokazali, da je bilo strinjanje, doseženo na "prelomni seji", bolj ali manj lažno. Del Jugoslavije, ki je s politiko "trde roke", monističnim razmišljanjem in pozivom za izredni kongres doživel na seji poraz, se je zavestno in s privoljenjem zveze komunistov in vodilnih posameznikov odločil, da sabotira uresničevanje sklepov konference in da resne gospodarske in družbene probleme še za nekaj časa pomete pod preprogo kadrovskih čistk, boja zoper foteljaše, obkoljevanja partijskih zgradb, besedne samoprevare, gonje zoper predsednika jugoslovanskih komunistov dr. Stipeta Šuvarja, medsebojnega samomorilskega brezumnega razračunavanja, nacionalne homogenizacije, pohoda čet pravičnikov, ki bodo vse uredili tako, kot si je zamislil narod...

V Jugoslaviji se pravzaprav dogaja tihi prevrat, s katerim se spreminja podoba sedanje države in rojeva neka "tretja", neostalinistična Jugoslavija z drugačno politično usmeritvijo od tiste, ki je rezultat zgodovinskega soglasja večine jugoslovanskih narodov in narodnosti. Razdiralni plaz, ki naj bi ga napredne moči v državi poskušale zaustaviti že na ponedeljkovi seji centralnega komiteja ZKJ, je posledica nesposobnosti in nepripravljenosti politikov, da bi soočili koncepte družbenega in gospodarskega razvoja in o njih in njihovih razlikah razpravljali javno. Ker do tega v državi ni prišlo, je javno razčiščevanje izsilila revščina - najprej na ulici z gesli, potem pa, bojim se, je na ponedeljkovi seji centralnega komiteja ZKS dejal Milan Kučan, lahko tudi z orožjem.

Koncepta, kako iz težav in kakšen socializem razvijati, pa sta si tako različna, da sta nezdružljiva. Med shodi in bojem za reforme, med "socializmom po meri ljudi", ki poudarja različnost organizacijskih oblik in mišljenja (politični pluralizem), spoštovanje razlik, suverenost in enakopravnost narodov, skupščinsko vladavino in odprtost v svet, in med socializmom, ki zagovarja težnje po trdi roki, enem narodu in eni oblasti, nasilni vzpostavitvi enotnosti in ideološke čistosti, kompromis ni mogoč. Tu srednje poti ni, tu lahko pride le do razkola.

C. Zaplotnik

Ljubljana — V studiju Vibe filma nastaja v sodelovanju z Lutkovnim gledališčem nov slovenski lutkovni film Coprnica Zofka. Po scenariju Svetlane Makarovič in v režiji Matije Milčinskega nastaja vedra lutkovna zgodbica, ki jo bomo v kinu videli enkrat v jeseni. V filmu nastopa (z glasovi) vrsta slovenskih igralcev in pevcev. — L. M. — Foto: Gorazd Šinik

Zakaj v trgovinah primanjkuje mleka

Kranj, 26. januarja - Odkupna cena mleka se je z novim letom povečala za 51 odstotkov, medtem ko je cena konzumnega mleka, nad katerim drži roko zvezna vlada, ostala nespremenjena. Takšen nesmiselni ukrep je potisnil kranjsko mlekarno v še večje težave, ki se kažejo v tem, da pri "konzumu" krije s prodajno ceno le nekaj več kot četrtino (27 odstotkov) stroškov predelave in surovine. Liter konzumnega mleka stane v trgovini 873 dinarjev, mlekarna dobi zanj 821 dinarjev, zadrugi mora plačati povprečno po 1150 dinarjev za liter, proizvodna cena pa znaša 2080 dinarjev. Da bi se v mlekarni izognili vse večji izgubi (na dan jo "pridelajo" dvajset milijonov dinarjev), so se v ponedeljek začeli tržno obnašati. Ker je letos povpraševanje po konzumnem mleku poraslo v primerjavi z lani za 45 odstotkov, so se odločili, da bodo dajali na trg le tolikšne količine, kot so jih povprečno v zadnjih letih. Kaj to pomeni, najbolj vedo v nekaterih živilskih trgovinah na Gorenjskem, kjer jim zadnje dni primanjkuje mleka, ponekod jim ga zmanjka že celo v dopoldanskem času.

Za to, da se je povpraševanje po konzumnem mleku povečalo skoraj za polovico, sta vsaj dva razloga. Ker stane liter alpskega mleka v trgovini že 3400 dinarjev, kar je skoraj štirikrat več, kot je treba odšteti za liter "konzuma", se vse več ljudi odloča za nakup konzumnega mleka. In drugi razlog: ker je "navadno mleko" v trgovini celo za več kot dvesto dinarjev cenejše, kot ga zadruga plača kmetom, se dogaja, da ga nekateri kupujejo v trgovinah ne le za osnovno preskrbo, temveč tudi za krmljenje telet, prašičev in podobno. Le kdo bi jim to zameril, obnašajo se tržno in izrabljajo zmedo na trgu in v cenovni politiki.

C. Z.

Brnik, 26. januarja — Z letališča Brnik so preko Beograda, Chicaga v Vail v osrčje Kolorada odpotovali na svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah naši reprezentantje in reprezentantke. Na tem svetovnem prvenstvu bodo reprezentančni dres nosili Grega Benedik, Sašo Robič, Robert Žan, Tomaž Čižman in Rok Petrovič, pri dekletih pa Mateja Svet, Veronika Šarec in Katjuša Pušnik. Vsem želimo dobrih uspehov, srečno. (DH) — Foto: G. Šinik

Zdravstvena zakonodaja pred spremembo

Mnenja so deljena

Radovljica, 24. januarja - Ko je po dolgoletnem nerazsodnem razsipavanju v zdravstvu zmanjkalo denarja, se je v tej dejavnosti začelo mrzlično iskanje novih finančnih virov, ki bi napolnili presahle blagajne, cenejših organizacijskih prijemov, racionalnejših zdravstvenih programov... Denar je torej glavni motiv, da se v zdravstvu vneto pripravljajo na novo zakonsko ureditev. Dosedanja razprava je nanizala tudi vprašanja, ki jim niti stroka še ni našla odgovora. Tako ostaja odprto vprašanje standardov in normativov, nacionalni program, viri financiranja, z njimi povezana raven rizičnosti, sporna participacija, uvajanje zavarovalništva, privatna praksa... Bati se je, da celovite prenove zdravstvenega sistema še ne bo tako kmalu, kajti mnenja o naštetih vprašanjih (stebrih zdravstvenega sistema) so deljena, celo nasprotujoča, iz tega razloga pa je, kot vemo, konec lanskega leta padel že tako imenovani kratki zakon.

Kot kažejo lanski dogodki in negodovanja ob participaciji, v razpravo aktivno posega tudi sindikat. Ta je bil organizator tokratnega strokovnega posveta o najbolj vročih zdravstvenih temah. Razprava se je najbolj razživela ob opredelitvi zagotovljenega nacionalnega programa, kjer še ni jasno, na kakšnih merilih bi ga utemeljili. Podobne dvome zbuja tudi zamisel o zavarovalništvu kot enem prihodnjih finančnih virov: bo zdravstvu prineslo dovolj novega denarja ali pa bo tak način že sam zase predrag? Tudi participacija kljub januarski otopitvi še buri duhove: medtem ko jo zagovorniki žele obdržati zavoljo njene vzgojne vloge, jo druga plat (z nekaterimi sindikati na čelu) odganja kot v današnjih socialnih razmerah nesprejemljivo. Tudi v zdravstvenih krogih ne obstaja ena sama ideologija, je dokazala večurna radovljiška razprava, to pa je pogojeno s številnimi strokovnimi spotikljaji, lokalizmi, bodisi socialno bodisi ekonomsko vizijo zdravstvenega sistema, in še čim. Skupen obrazec, ki bi ga lahko zapisali v zakon, bo težko najti, zlasti v razmerah, ko je treba zavoljo denarja na vrat na nos spremeniti sistem.

D. Z. Žlebir

Ekološka zavest se prebuja

Ena od težav, s katero se danes srečujemo že skoraj na vsakem koraku, je onesnaževanje okolja. Ponekod so se bivalna naselja tako razširila, da segajo že do tovarniških dvorišč, spet drugod so se proizvodni obrati približali stanovanjskim hišam. Prav zato so še bolj očitni problemi, s katerimi si strokovnjaki v industriji v preteklosti niso prav preveč belili glav. Sedaj je prišel čas streznitve, a žal je težav kar naenkrat toliko, da jih ni moč odpraviti čez noč.

Dejstvo je, da je ozračje vse bolj zastrupljeno. Edini krivec seveda niso tovarne, saj zrak poslabšujemo tudi prebivalci sami z nečistimi viri ogrevanja in številnimi prevoznimi sredstvi, med katerimi so vozila z motorji na neosvinčen bencin še vedno redkost. Tudi naše nekdaj bistre vode so vse bolj onesnažene, na zemljo pa stresamo vse več škodljivih kemikalij in nevarnih odpadkov. Ponekod je zavladal še strah pred uporabo radioaktivnih snovi. Žal Gorenjska pri tem ni nobena izjema.

Ali se tedaj lahko čudimo, da postaja glas tistih, ki jim je kaj mar do ohranitve vsaj koščka zdrave narave, vse številnejši in močnejši? Ob množici strokovnih in samoupravnih teles, ki se ukvarjajo z raznoterimi vprašanji človekovega bivanja, je skoraj samoumevno, da imamo tudi društva, odbore in komisije za varstvo okolja. Njihovi člani so tudi na Gorenjskem v preteklosti opozorili na to ali ono slabost, ki kliče prej ali slej po spremembi razmer.

Nov veter pa je zapihal celo med prebivalstvom. Posamezniki, ki so že prej bili pozorni na ekološke probleme, sedaj niso več samo nemi opazovalci. Kadar se čutijo ogrožene, dvignejo svoj glas in odločno zahtevajo ukrepanje. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi prejšnji teden, ko so nas z Jesenic obvestili o belem prahu v ozračju in nas zaprosili, naj jim pomagamo razplesti zamotan klobčič njihovih težav.

Prepričan sem, da bo razvoj demokratičnega mišljenja v naši družbi vplival tudi na prebujanje ekološke zavesti med ljudmi. Prav je, da tudi na tem pomembnem področju iščemo skupne rešitve. In več bo posameznikov, ki bodo to hoteli in zahtevali, prej bomo zmanjšali seznam onesnaževalcev narave in večja bo verjetnost za naše preživetje!

Stojan Saje

Voda še vedno ovira dela

Jesenice, 26. januarja - Že tedaj, ko je karavanški predor zalila voda in povzročila na tem gradbišču doslej največjo naravno nesrečo, so strokovnjaki napovedovali, da bo minilo kar nekaj časa, da bodo posledice sanirali in nadaljevali z delom. Voda, ki je povsem porušila čelno pregrado in zalila predor, je poleg metana največja nevarnost v karavanški vrtini.

Delavci pri karavanškem predoru se vsak dan trudijo, da bi čimprej odstranili vse posledice in normalno nadaljevali z delom. Do srečanja z avstrijskimi delavci, na državni meji, je ostalo še 400 metrov, a očitno je, da bo vdor vode še naprej kar precejšen problem. Voda tudi danes neprekinjeno teče, speljali so jo iz predora v Savo; obenem, ko se borijo s stalnim dotokom vode, opravljajo tudi druga gradbena in vrtalna dela, ki so v takih nemogočih delovnih razmerah sploh možna.

Za zdaj še ne morejo napovedati, kdaj bodo delovne razmere take kot prej, kajti nemogoče je predvidevati, kdaj bi vodni tok znosno usahnil. Karavanke so že od nekdaj znane kot pravi rezervoar vode, kar so občutili že pri vrtanju železniškega predora na Hrušici. Tudi tedaj jim je dela zaustavil vdor vode, ki še danes v potočku teče iz železniškega predora na Hrušici.

D. Sedej

GORENJSKI GLAS

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

Zaustaviti rušilni plaz

Menda še nikoli doslej, v vsej zgodovini jugoslovanske partije, ni seja najvišjega partijskega vodstva zbudila toliko pozornosti, upov in strahu kot jo je napovedana, a začasno odložena seja predsedstva CK ZKJ. Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije naj bi tako v ponedeljek, 30. januarja, razpravljal o političnih razmerah v državi, o medsebojnih odnosih v Zvezi komunistov, o delu in odgovornosti CK ZKJ in predsedstva CK ZKJ.

Po plenumih pokrajinskih in republiških Centralnih komitejev, po dogodkih v Črni gori, predvsem pa po odkritih napadih srbskega, vojvodinskega in črnogorskega partijskega vodstva na predsednika predsedstva CK ZKJ Stipeta Šuvarja, se zdaj ne da ničesar več skrivati ali prikrivati. Očitno je, da gre v Jugoslaviji za dva nasprotujoča si koncepta nadaljnjega razvoja, gospodarskega in političnega: plansko - centralistične trde roke na eni in demokratično pluralistične prenove na drugi strani. Oba pogleda se v temeljih izključujeta in kljub deklariranim povezujočim elementom, ki naj bi nam v avnojski Jugoslaviji še ostali, ob še tako dobrih namerah ne moreta stopati po skupni poti. Nesoglasja, tudi medijsko razvpita preko vseh razumnih meja kulturnega dialoga, so žal pregloboka: na eni strani agresivnost in manipulacija z narodom, ki baje edini lahko odstavlja na tisoče krivih in nič krivih funkcionarjev, na drugi strani pa kot živo nasprotje in edina resna nevarnost prvemu: demokracija in resnični pluralizem interesov. Medtem ko gre prvemu samo in le za to, da ohrani oblast, saj poleg spektakularne menjave vodstev, od republiških do občinskih, ljudem zaradi popolnega gospodarskega zloma nacionalnih ekonomij ne more ponuditi programa dejanskih sprememb, se v demokratičnejših okoljih presneto resno zavedajo, da gre za krizo sistema.

Ponedeljkova seja bo torej za spremembo res prelomna in zgodovinska: ne le zaradi brezobzirnih in pučističnih nakan z mitingi, pozivih po odstopih, ki so se vsi do zadnjega tudi uresničili, ne le zaradi že nemoralnega blatenja dostojanstva predsednika partijskega državnega predsedstva Stipeta Šuvarja, tudi zaradi - upajmo - pokončne in neuklonljive drže tistih, ki bodo morali biti v teh razmerjih sil res odkrita koalicija, principielna ali neprincipielna. Zaustaviti rušilni plaz atamanske politike, kot jo imenujejo nekateri, bo silno težko, a pomembno in nujno. In kakor že nekomu, ki mu je tudi do sistemske in ne le verbalne demokracije, zveni paradoksalno: v tem trenutku in v tako resnih razmerah je lahko začasno odrešilno tudi to, da ima partija tako nedemokratičen statut, da kolektivna ostavka predsedstva sploh ni možna. Partija si je torej vgradila instrument, ki je v času, ko padajo vlade vsenaokrog, če enemu voditelju le niso povšeči, kar dobrodošel. Očitno namreč je, da je po vladni krizi edinole partijsko predsedstvo zmožno toliko kohezivne avtoritete, da nas vsaj začasno obvaruje pred katastrofalnimi posledicami.

D. Sedej

V Tekstilindusu bodo preusposobili 146 delavcev

Ozke statve postajajo preteklost

Kranj, 26. januarja - Občinski izvršni svet podpira kolektiv Tekstilindusa pri kandidaturi za republiški denar, ki ga zbiramo po stopnji 0,30 odstotka in je namenjen preusposabljanju "presežkov" delavcev. Prvi na Gorenjskem je tovrstno nepovratno injekcijo dobil žirovski Kladivar. V kranjskem Tekstilindusu so v program preusposabljanja zajeli 146 delavcev; stroški preusposabljanja za enega so ocenjeni na okrog 560.000 dinarjev.

Tekstilindus sili v preusposabljanje čisto preprost razlog; če hoče dihati naprej, mora svojo proizvodnjo prilagoditi potrebam trga. Ta že lep čas ne kaže več posebnega zanimanja za ozke tkanine, ki jih kupujejo le še otroški konfekcionarji. Večina tkalskih statev v Tekstilindusu pa izdeluje prav ozke tkanine v širini 90 centimetrov. Tej so seveda prilagojeni tudi stroji in delovni proesti v vseh drugih fazah proizvodnje.

Tuje in tudi domače konfekcijske tovarne so svoj nekdaj pretežno ročni način dela že krepko posodobile. Uvajajo oziroma že imajo računalniško vodeno krojenje, pri katerem je odpadek pri širokih tkaninah za dvajset odstotkov manjši kot pri ozkih. Povpraševanja po Tekstilindusovih ozkih tkaninah torej domala ni več; še tisto malo, kar je ostalo, gre na trg pod lastno ceno.

Nove zahteve so prisilile kolektiv Tekstilindusa, da sledi toku časa. Del statev so že predelali tako, da na njih lahko tkejo široke tkanine. Na vseh širokih statvah uvajajo tretjo izmeno.

Ukinjanje tkanja na ozkih statvah je sprožilo presežke delavcev tako v sami tkalnici kot v dodelavi ozkih tkanin. Da se ti delavci - gre za 146 ljudi - ne bi znašli na cesti, so jih zajeli v program preusposabljanja za nova dela, ki že traja.

H. Jelovčan

Šola se razrašča

Kranj, 26. januarja - Srednja tekstilna, obutvena in gumarska šola iz Kranja namerava pri delavski univerzi v Žalcu ustanoviti dislocirano enoto za izobraževanje odraslih v programu tekstilnomehanska tehnologija, smer tekstilnomehanski tehnik z izbirnimi vsebinami za področje pletenja. Pobudnici tovrstnega izobraževanja ob delu sta Tovarna nogavic Polzela in Tekstilna tovarna Prebold.

Soglasje k ustanovitvi dislocirane enote je republiška izobraževalna skupnost za tekstilno usmeritev že dala, kot ustanovitelj matične kranjske šole pa ga je včeraj dal tudi kranjski izvršni svet. To je vsekakor lep primer, kako tudi šola lahko prodaja svoje znanje in izkušnje. Dislocirana enota v Žalcu bo že tretja v nizu kranjske šole v zadnjem času.

H. J.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Žalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl-Žlebir** (socialna politika), **Dušan Humer** (šport), **Vilma Štanovnik** (Tržič, turizem), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan** in **Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Nada Prevc** in **Uroš Bizjak** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Kje je zdravilo za bosonogo zdravstvo?

Radovljica, 24. januarja - Bolj v zdravstveno-socialnih strokovnih krogih kot pa pred očmi javnosti se ta čas odvijajo razprave o prihodnjih usodnih odločitvah v zdravstvu. Dosedanji zdravstveni sistem je namreč postal predrag in zato ga moramo preoblikovati tako, da bo bolj ustrezal našim gmotnim možnostim. V Jugoslaviji damo za zdravstvo okoli 4 odstotke družbenega proizvoda, v razvitih evropskih državah pa še enkrat toliko. Ker je tudi naš družbeni proizvod v primerjavi z onim v razviti Evropi precej manjši, si lahko mislimo, da so materialne možnosti za zdravstvo pri nas seveda bolj omejene kot drugod. Kljub temu pa smo dolga leta gojili zdravstvo švedskega standarda, kar ob vse večjem siromašenju države seveda ne gre več. Zato naj bi zdaj zasnovali nov zdravstveni sistem. Kakšnega, niti med avtorji še ni docela jasno.

Nesporno je, da se bodo morale pravice v zdravstvu močno skrčiti, ohranili naj bi le zagotovljeni program zdravstvenega varstva za vse, medtem ko bo treba storitve nad nacionalnim programom dodatno plačati. Kaj je tisto, kar naj bi sodilo v zagotovljeni program, je strokovno, a tudi socialno vprašanje, o katerem si tudi razpravljalci v Radovljici niso bili docela enotni. Tu ne gre le za vprašanje semantike, češ kako stvar imenovati v zakonu, temveč za merila, na katerih naj bi v prihodnje utemeljili vsem dostopne pravice v zdravstvu, in kje naj bi bila meja ločnica, od koder bi jih bilo treba z dodatnim zavarovanjem ali kako drugače plačati. Naj jih umerijo tako kot zdaj, ko ga vežejo na določene skupine ljudi, diagnoze in bolezenska stanja? Ali pa morda tako, kot to po načelu prioritet počno v razvitem svetu, kjer imajo prednost nujna medicinska pomoč, bolnišnično zdravljenje, temu pa sledijo manj nujne storitve. Nacionalni zdravstveni program je sicer nekaj trdnega, vsaj kar se tiče financiranja, hkrati pa je do neke mere tudi gibljiv. Če namreč družba zabrede v materialno stisko, je tudi denarja za javno zdravstvo manj, tedaj se v zdravstvenem programu odrečejo tistim prioritetam, ki so pri repu.

Nacionalni program tudi pri nas ne bo mogel v nedogled zagotavljati prav vseh zdravstvenih pravic, tega si ne morejo privoščiti niti bogatejše države, kaj šele obubožano gospodarstvo, kot je naše. Toda, kako ob tem oklestiti pravice, da ne bo preveč boleče, da ne bo preveč razslojilo prebivalstva? Glede tega vprašanja, ima bodoči zdravstveni sistem dva obraza, socialnega in ekonomskega, pa tudi zagovornike enega in drugega, ki zdaj nikakor ne najdejo skupnega jezika.

Tudi o zavarovalništvu, ki naj bi ga uvedli kot dodatni finančni vir za delovanje zdravstvenega sistema, je veliko različnih pogledov. Naj bo zdravstveno zavarovanje javno, obvezno za vse in prispevki različni, pač glede na zaslužek, ali pa prostovoljno, kjer naj bi zdrav človek daljnovidno nalagal kapital za primer morebitne bolezni, za zobno protezo ali kaj drugega, kar ne sodi v zagotovljen program? Ali bodo na ta način sploh zbrali dovolj denarja? Kakšna bo usoda onih, ki se iz kakršnihkoli razlogov ne bodo zavarovali: bo bolnik brez zavarovanja prisiljen plačati račun za dolgotrajno ležanje v bolnišnici, ki znaša denimo tri stare milijarde? Nekateri poznavalci sodijo, da zavarovalništvo ne bi rešilo bosonogega zdravstva, le kako petino potrebnega denarja bi vrglo. Ali ne bi bilo pametneje raje za toliko zmanjšati zdravstvenih zmogljivosti, ki so zdaj prevelike in precenjene? Velike pozornosti je bila deležna tudi participacija, večje, kot bi glede na (znova) ničev finančni in vzgojni učinek zaslužila. Sicer pa o tej za zdravstvenega »uporabnika« najpomembnejši postranski zadevi na kakem drugem mestu!

D. Z. Žlebir

V radovljiški občini spreminjajo družbeni plan

Veliko pripomb in predlogov

Radovljica, 24. januarja - V radovljiški občini spreminjajo srednjeročni in dolgoročni razvojni načrt. Na osnutek sprememb in dopolnitev planov, ki sta bila v javni razpravi do 15. decembra, je bilo kar precej pripomb in predlogov. Izvršni svet je nekatere upošteval in druge zavrnil, sicer pa bodo predlog sprememb in dopolnitev obravnavali delegati občinske skupščine na eni od prihodnjih sej.

Poglejmo najprej nekatera "občinska" stališča do bohinjskih pripomb in predlogov. Ker ni denarja, predlagajo, da bi zajetje Voje in oskrbo z vodo za naselje Ravne in smučarsko središče Kobla uredili v naslednjem srednjeročnem obdobju, torej po letu 1990. Naložbe, ki jih še do konca sedanjega petletnega obdobja načrtuje Alpetour, so zanj res prevelik zalogaj, kot ugotavljajo v kraju, vendar si v delovni organizaciji nočejo "zapreti vrat", če bi morda pridobili tuje sovlagatelje. V Bohinju je tudi nekaj pomislekov o preselitvi kampa iz Ukanca na Polje in sploh o opredelitvi iz dolgoročnega plana, da naj bi postopoma iz osrednjega območja Triglavskega narodnega parka "prenesli" drugam vse dejavnosti, ki so v nasprotju z zakonom o TNP. Ker je na območju Strženice v Bohinjski Bistrici po izjavah domačinov nevarnost drsenja terena, bodo strokovni organi še enkrat preverili, ali je ta lokacija primerna za stanovanjsko gradnjo, sicer ji bodo namenili območje Pod gozdom.

Kar zadeva pripombe krajevne skupnosti Radovljica, so načrtovalci upoštevali njen predlog, da bi območje med železniško progo in Triglavsko cesto v Radovljici ostalo nepozidano in da bi zaradi nevzdržnih razmer še v tem srednjeročnem obdobju zgradili kanalizacijo od vojašnice do Donice v Radovljici, povezavo med vojašnico in Vrbnjami pa v naslednji petletki. Komisija za urejanje prostora, urbanizem in varstvo okolja v krajevni skupnosti Bled se ne strinja z gradnjo penzionov na območju med Levstikovo in Cankarjevo cesto, ker v bližini propada več počitniških domov, vendar pa v radovljiškem komiteju za družbeno in prostorsko načrtovanje menijo, da pripombe ni mogoče upoštevati, ker so za propadajoče stavbe odgovorni njihovi lastniki.

V krajevni skupnosti Mošnje predlagajo, naj bi zato, ker ni več možnosti za gradnjo stanovanjskih hiš, še v tem srednjeročnem obdobju izdelali zazidalni načrt za območje zahodno od Črnivca, sicer pa načrtujejo severni trasi avtomobilske ceste in se zavzemajo za izgradnjo mostu v Globokem. Njihov prvi predlog bržčas ne bo upoštevan, naloga je načrtovana za naslednje srednjeročno obdobje, za traso avtomobilske ceste pa bo odločilna strokovna presoja Inštituta Josef Stefan.

C. Zaplotnik

Prenova v Radiu Tržič

Tržič - V nedeljo, 29. januarja, bo za nekaj časa prenehal z oddajanjem Radio Tržič. V ponedeljek bodo namreč začeli z montažo nove študijske opreme z ustreznimi povezavami. Če bo šlo vse brez zapletov, radio ne bo oddajal najmanj osem dni.

Obrtnikom več lokacij

Jesenice, 26. januarja - Na Jesenicah so se resno zavzeli, da bi za razvoj zasebne obrti poiskali več lokacij v vsej občini. Pomagale naj bi tudi delovne organizacije in odstopile delovne prostore, ki jih ne potrebujejo.

Ko so na minuli seji jeseniškega izvršnega sveta govorili o razvoju drobnega gospodarstva do leta 1990, so ugotovili, da so v minulem obdobju že uresničili nekaj ukrepov, ki naj bi v prihodnje pomembno vplivale na številčno in materialno povečanje zasebnih obratovalnic.

Eden najhujših problemov je vsekakor pomanjkanje poslovnih prostorov ali zazidalnih površin za zasebnike. Zato naj bi samoupravna stanovanjska skupnost, sklad stavbnih zemljišč, Atelje za prostorsko planiranje, obrtna zadruga in obrtno združenje poskrbeli za nove lokacije za gradnjo poslovnih prostorov. Predvsem samoupravna stanovanjska skupnost naj bi pri svojem stanovanjskem fondu pregledala, koliko je neizkoriščenih prostorov, ki bi lahko služili za opravljanje določenih vrst storitvenih obrti, ki pa s svojo dejavnostjo ne bi motile okolice.

Delovne organizacije, ki imajo v upravljanju zemljišča, ki jih ne uporabljajo za svojo dejavnost, naj bi zemljišča oddala v najem ali v uporabo samostojnim obrtnikom in njihovim kooperantom. Letos naj bi zagotovili tudi materialno osnovo za razvoj drobnega gospodarstva, zato se pripravljajo na ustanovitev sklada za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva. V skladu naj bi združevale sredstva delovne organizacije, samostojni obrtniki, sklad stavbnih zemljišč jeseniške občine ter sama občina iz proračunskih sredstev in samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice. O problematiki razvoja jeseniškega obrtništva bodo razpravljali tudi vsi trije zbori skupščine občine Jesenice na prihodnjih občinskih sejah.

D. Sedej

Pohod na Kriško goro

Križe, 24. januarja - Planinsko društvo Križe organizira v nedeljo med sedmo in petnajsto uro tradicionalni zimski pohod na 1582 metrov visoko Kriško goro. Pohodniki bodo krenili na pot iz Križev in z Golnika, odkoder bodo nadaljevali skozi vas Gozd na vrh gore. Vsi, ki se bodo tokrat prvič udeležili pohoda, bodo v koči na Kriški gori prejeli izkaznico "trimček planinček" in bronasto priponko. Poskrbljeno bo tudi za čaj in za prijetno razpoloženje.

Nov poslovni čas trgovin

Jesenice, 26. januarja - V občini so pripravili in v enomesečno javno razpravo posredovali nov osnutek odloka o poslovnem času trgovine na drobno, gostinstva, turizma, obrti in drugih storitvenih dejavnosti ter obratovalnic samostojnih obrtnikov. Pri tem so upoštevali pobudo medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, ki je nastala na osnovi raziskovanja Visoke šole za organizacijo dela v Kranju, da naj bi racionalneje izkoristili poslovni čas. Predlagani poslovni čas je krajši od sedaj uveljavljenega, saj Visoka šola za organizacijo dokazuje, da se skoraj vse blago proda med 9. in 18. uro. Nov delovni čas utemeljujejo tudi tako, da bi bila z njegovo uvedbo preskrba potrošnikov boljša, saj bi delalo več prodajalcev, delovni čas bi bil krajši, stroški manjši, osebni dohodki pa višji.

Trgovine bodo lahko izbirale med tremi vrstami poslovnih časov: neprekinjeno od 9. do 16. ure, deljeni čas med 8. in 12. uro ter 15. in 18. uro ali pa med 8. in 18. uro. Posebej je uvedeno dežurstvo živilskih prodajaln na soboto popoldne in tretji dan praznikov za Jesenice in Kranjsko goro, poslovanje na dan pred praznikom in poslovanje turističnih prodajaln.

D. S.

Prestrukturiranje gospodarstva

Govorijo naj strokovnjaki

Jesenice, 26. januarja - Tudi v jeseniški občini so se po številnih pogovorih v delovnih organizacijah občine odločili, da o prestrukturiranju gospodarstva spregovorijo strokovnjaki. Svetovalna - inženiring organizacija in svetovalne organizacije po posameznih kolektivih.

Člani delovne skupine jeseniškega izvršnega sveta so obiskali 43 delovnih organizacij v občini in opravili 36 razgovorov s predstavniki delovnih organizacij ter sedem s predstavniki negospodarstva. Ugotovili so, da delovne organizacije svoj nadaljnji razvoj načrtujejo večinoma na osnovi sedanjih proizvodnih in storitvenih programov. Pomembnejše investicije so zaključili, v večini delovnih organizacij pa uresničujejo restriktivno politiko zaposlovanja, zaradi katere se je lani že pomembno zmanjšalo število zaposlenih.

Komite za gospodarstvo in urejanje prostora je pripravil teze o nadaljnjem razvoju občine, izvršni svet pa bo imenoval projektno skupino, ki bo sestavila dokument, ki ga bodo uporabili v skladu z zakonom o temeljih družbenega planiranja in ob sprejemu srednjeročnega plana občine za naslednje obdobje.

Jeseniški izvršni svet meni, da je problematiko novih razvojnih programov, prestrukturiranja gospodarstva, pospeševanja drobnega gospodarstva možno pospešiti le na organiziran način in z ustrezno povezavo delovnih organizacij ter intelektualnih moči v občini. Lani so opravili nekaj pogovorov s svetovalnimi organizacijami za pospeševanje enot drobnega gospodarstva v Sloveniji: z AGEA Nova Gorica, z Mednarodnim centrom za podjetje v javni lastnini Ljubljana, z Gradom Ljubljana. Razgovore so opravili v jeseniški Železarni, Kovinu in pri članih jeseniškega izvršnega sveta. Tako so že oblikovali programe, ki bi bili primerni za kovinsko predelovalno industrijo.

V Kovinu so že začeli s programom Helmold za izdelavo jekel za rezila in novimi programi, med drugim sodelovanje Kovina s firmo Leitner in izdelavo snežnih vozil in žičniških naprav. Za železarno je še posebej pomemben program firme Helmold, za katero je Železarna izdelala kvalitetna jekla, ki so presegla pričakovanja tujega vlagatelja. Ne nazadnje so v prizadevanjih za prestrukturiranje jeseniškega gospodarstva pomembne tudi ustanovitve tako imenovanih »inkubatorjev« v Železarni, Tehničnem biroju, Kovinu in Iskri na Blejski Dobravi, svetovalnih organizacij, ki naj bi skupaj z novo svetovalno inženiring organizacijo v občini poskrbele za dobre programe prestrukturiranja jeseniškega gospodarstva.

D. Sedej

Dopoldanska izmena delavcev kranjske Planike je v sredo stavkala

Ko imajo oboji prav - vodstvo in delavci...

Kranj, 25. januarja - Nezadovoljstvo v kranjski Planiki se je kopičilo že nekaj časa in tudi stavko je bilo mogoče slutiti. Delavci iz obrata športne montaže so namreč že pred dnevi obvestili tovarniški sindikat, delavski svet, organizacijo ZK, vodstvo in ostale zaposlene v delovni organizaciji, da zahtevajo 60-odstotno povišanje osebnih dohodkov, vendar tako, da bo potlej direktorjeva plača le trikrat večja od najnižje v kolektivu.

Delavci so razen te zahteve postavili še pet drugih: norme naj se ne povečujejo, najnižji skupini za nagrajevanje je treba ukiniti, kolektivno odgovornost zamenjati s posamično, zmanjšati režijo in vsakemu delavcu na njegovo zahtevo dati pravilnik o delovnih razmerjih. V obvestilo so tudi zapisali, da pričakujejo odgovor do 27. januarja in da bodo v primeru, če na zahteve ne bo odgovora, 30. januarja ustavili proizvodnjo.

Glavna zahteva: 40-odstotno povišanje plač in razmerje 1 : 5

Ker je vodstvo delovne organizacije že v torek pojasnilo, da je mogoče le 25-odstotno povišanje osebnih dohodkov in da za kaj več delovna organizacija nima svojega denarja, so delavci v sredo zjutraj začeli s stavko, ki je trajala (za najvztrajnejše) nekako do 13. ure. Dopoldne se je sestal in uradno oblikoval stavkovni odbor, na katerem so za predsednika izvolili Franca Jereba, za namestnico pa Marico Čemažar, sicer predsednico tovarniškega sindikata. Odbor je zahteve delavcev iz obrata športne montaže nekoliko spremenil in jih še razširil. Glavna je vsekakor zahteva, da bi za januarsko izplačilo osebnih dohodkov namenili 40 odstotkov več denarja kot za decembrsko, pri tem pa naj bi upoštevali predvsem dvoje: najnižja plača za polni delovni čas in doseženo normo mora biti vsaj 800 tisočakov, povišanje pa naj bo takšno, da bo zagotovilo razmerje 1:5 med najnižjo in najvišjo plačo. Stavkovni odbor tudi zahteva ukinitev posebnega koeficienta pri nagrajevanju vodstvenih in vodilnih delavcev, daje nalogo vodilnim delavcem, da zagotovijo zmanjšanje prispevkov iz osebnega dohodka in dohodka in realno rast deviznega tečaja ter vplivajo na zmanjšanje služb v občini, republiki in federaciji. Omenimo še nekatere preostale zahteve: plačilna lista mora biti dva dni pred izplačilom osebnih dohodkov izobešena na oglasni deski, finančni rezultati naj bodo predstavljeni delavcem na razumljiv način, predstavnik SDK Kranj naj vse od 1986. leta dalje preveri, ali je bila glede na doseženi finačni rezultat pravilna delitev dohodka, na člane stavkovnega odbora in na stavkajoče delavce se ne sme izvajati kakršnegakoli pritiska... Stavkovni odbor se je tudi odločil, da bodo delavci čas, ki so ga porabili za stavko, nadomestili, sicer pa je vodstvu delovne organizacije postavil "ultimat", do kdaj mora izpolniti njegove zahteve. Zadnji rok je ponedeljek, 30. januarja, do sedmih zjutraj. Če bo odgovor negativen, se bo v sredo prekinjena stavka že čez eno uro nadaljevala.

162 delavcev od 4200, kolikor jih je zaposlenih v vsem kombinatu Planika (v Kranju 1770), je decembra prejelo od 500 tisoč do 600 tisoč dinarjev (polovica v obratu v Majšperku), najvišji osebni dohodek pa je bil nekaj večji kot štiri milijone dinarjev. 24 delavcev je zaslužilo od 450 tisoč do 500 tisoč dinarjev, vendar predvsem zaradi nedoseganja norme in bolniškega staleža. Če bo januarsko izplačilo osebnih dohodkov res višje za 25 odstotkov v primerjavi z decembrskim (kot predlaga vodstvo), potem bo najslabše plačani proizvodni delavec zaslužil za polni delovni čas in doseganje norme 801 tisoč dinarjev (brez dodatkov za gospodarnost in minulo delo), najslabše plačani režijski delavec pa 781 tisočakov.

Direktor Anton Gros: Delimo lahko le tisto, kar smo ustvarili

Ko smo se v sredo opoldne pogovarjali z direktorjem Antonom Grosom, je imel v rokah le obvestilo delavcev iz obrata športne montaže, ne pa še zahtev stavkovnega odbora."Delavci imajo po svoje prav, ko zahtevajo višje osebne dohodke, saj verjamem, da njihov položaj ni zavidljiv, vendar pa morajo razumeti tudi to, kaj je dobro za tovarno in kaj ne in da lahko delimo le tisto, kar smo ustvarili. Nobenega smisla ni, da si žagamo vejo, na kateri smo, in se zažiramo v lastno osnovo, ki je za zdaj kar dobra, saj ima Planika 65 do 70 odstotkov svojega denarja. Politike propada ali bankrota ne mislim voditi in zagovarjati. Upam, da bodo delavci to razumeli - če ne, pa se bodo morali o teh vprašanjih pogovarjati z drugim direktorjem. Za januar je možno največ 25-odstotno povišanje osebnih dohodkov, za februar pa se bomo še pogovarjali. Plače glede na draginjo resda niso visoke, vendar smo v čevljarstvu še vedno na prvem mestu. Decembrsko povprečje je bilo okrog milijon dinarjev. Zahteve po razmerju 1:3 med najnižjo in najvišjo plačo (kar so sprva zahtevali delavci iz obrata športne montaže - op.p.) so zahteve po tem, da bi še tistim redkim strokovnjakom in ustvarjalnim delavcem znižali plače. Pomanjkanje znanja je že zdaj glavni problem Planike in zavora pri osvajanju novih tehnologij in obvladovanju trga. V delovni organizaciji je namreč vsega osemnajst ljudi, ki so sposobni mednarodno in tržno komunicirati. Mislim, da bi se morali pogovarjati tudi o tem, zakaj se je izraba delovnega časa zmanjšala, prav tako tudi delovna učinkovitost, zakaj se je povečal delež bolezni. Pripravili smo program ukrepov za izboljšanje razmer, se primerjali tudi z razvitim svetom, vendar se pri ljudeh in znanju vse neha. Režije je resda deset odstotkov preveč, zato jo bomo postopoma zmanjšali - letos za štiri odstotke."

C. Zaplotnik

"Če se bo štrajk nadaljeval, ne bomo mogli izpolniti vseh obveznosti do tujih partnerjev. Doslej smo proizvodni načrt uresničili le 70-odstotno, samo Adidasu kasnimo z dobavo 65 tisoč parov čevljev... Vsak dan stavke pomeni izpad dohodka v višini ene milijarde dinarjev," je dejal direktor Anton Gros.

Hektar izgubljen ne vrne se noben

Ko pregledujem občinske srednjeročne in dolgoročne razvojne načrte in opredelitve in poslušam razne politike, preberem in slišim veliko lepih besed o varovanju najvrednejše kmetijske (obdelovalne) zemlje. Ker so v marsikateri občini govorili eno, delali pa drugo, tem besedam ne verjamem veliko, prav tako ne opredelitvam, da so izjeme dovoljene le tedaj, če gre za splošni, širši družbeni interes. Nesporno je namreč, da so v Sloveniji tudi pod krinko (pretvezo) takšnega interesa pozidali na desetine in stotine hektarov najplodnejše kmetijske zemlje. Pa ne le to! Vedno so se tudi izgovarjali, da bodo pozidano zemljo nadomestili z drugo. Zemlje pa ni mogoče nadomestiti, ker polja in njive niso stanovanjski blok, zidan v nadstropjih. Zemlja je ali pa je ni! Hektar izgubljen ne vrne se noben!

Tudi v radovljiški občini so že pred leti zapisali v dolgoročni družbeni plan, da je treba ohraniti obseg kmetijskih površin, zlasti najvrednejše zemlje, in varovati vse večje strnjene komplekse ne glede na lastništvo, razdrobljenost, trenutne interese in pridelovalne možnosti lastnikov... Da morda ne bi kdo celo oporekal takšni skrbi za kmetijska zemljišča, so opredelitev še podkrepili s podatkom, da ima radovljiška občina za polovico manj obdelovalne zemlje, kot je slovensko povprečje.

Zakaj vse to pišem? Zato, ker nameravajo v občini dopolniti srednjeročni družbeni plan z novimi parcelami, na katerih bo mogoče graditi stanovanjske hiše in nekatere druge stavbe, in ker so med njimi tudi takšne, ki posegajo (vsaj formalno) na zemljišča prve in druge kategorije. Na najvrednejšo kmetijsko zemljo, ki so jo v občini (skupaj še z nekaterimi zemljišči tretje in četrte kategorije) opredelili za prvo območje in jo trajno namenili kmetijski pridelavi. Po zakonu o kmetijskih zemljiščih se takšna zemljišča lahko pozidajo le, če gre za poseg (kot je, denimo, gradnja avtomobilske ceste), za katerega je z dolgoročnim planom republike ali občine ugotovljen širši družbeni interes. Je v radovljiški občini ugotovljen takšen interes tudi za gradnjo stanovanjskih hiš, delavnic, penzionov...?

V enem primeru je razlog za "zeleno luč" pri posegu na zemljišče prve kategorije pozidava robu, drugič zaokrožitev zemljišč, tretjič legalizacija črne gradnje, četrtič se kot opravičilo navaja, da gre za "plombo"... Če je takšna pojasnila še mogoče sprejeti, tudi zato, ker so si kmetijci vse sporne primere ogledali na terenu in ker nekaj zapletov izvira iz ne dovolj natančne kategorizacije kmetijskih zemljišč, pa ni razumljivo, zakaj naj bi hišo, ki jo bo bržčas "porušila" avtomobilska cesta, zgradili prav na najboljši (družbeni) zemlji v Hlebcah. Čeprav gre le za nekaj sto kvadratnih metrov njive oziroma travnika, pa tudi takšne malenkosti kažejo, kakšen je v občini odnos do kmetijske zemlje.

C. Zaplotnik

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Peer export - naša nova licenčna cigareta

Naši kadilci bodo imeli na izbiro še eno vrsto domačih cigaret, ki so doslej prihajale iz tujih tobačnih tovarn. V Tutunskem kombinatu Prilep je namreč te dni stekla proizvodnja cigaret peer export iz mešanic tobaka Virginia, Burle in orientalskega tobaka. Cigareta je nastala ob dolgoletnem sodelovanju med firmama Martin Brinnkmann AG Bremen v Zahodni Nemčiji in članicami sozda Jugotutun iz Makedonije. Ta zahodnonemška firma je sodelovala pri posodobitvi Tutunskega kombinata; od skupne vrednosti naložbe v novo tehnologijo za proizvodnjo novih vrst cigaret, 36 milijonov DM, je prispevala polovico, ostalo pa sozd Jugotutun. Prodaja novih cigaret naj bi na jugoslovanskem trgu stekla že prve dni februarja, zavojček pa bo stal 1500 din (v ZRN stane 3,7 DM).

Začetek digitalizacije ljubljanskega telefonskega omrežja

Ljubljana — V četrtek, 19. januarja, je bila podpisana pogodba o izgradnji digitalne telefonije na območju ljubljanskih občin. Vrednost posla, ki zajema komutacijske sisteme in prenosno opremo, je 235 milijard dinarjev. Delo bo v štirih letih opravila Iskra oziroma njene delovne organizacije Telematika, Elektrozveze in Center za elektrooptiko, investitor pa je DO PTT Ljubljana ob sodelovanju gospodarstva in družbene skupnosti.

Slovesnega podpisa v Iskrini stolpnici so se udeležili predstavniki družbenopolitičnega in gospodarskega življenja, med njimi Nuša Kerševan, predsednica skupščine mesta Ljubljane, Henrik Peternelj, predsednik kranjskega izvršnega sveta in Franc Šifkovič, predsednik poslovodnega odbora Iskre. **Štefanija Žagmeister,** glavna direktorica DO PTT Ljubljana:

»Podpis pogodbe predstavlja za območje ljubljanske regije ter seveda za Iskro in PTT Ljubljana, izredno pomemben dogodek. Naša DO oskrbuje s telefonskimi storitvami več kot 550.000 prebivalcev v 14 občinah. Od 170.000 gospodinjstev jih je 70.000 še vedno brez najosnovnejšega telefonskega priključka. Poleg občanov, ki močno povpraševajo po telefonih, je tu še gospodarstvo s potrebami po vseh vrstah telekomunikacijskih storitev.

Pridobili bomo 80.000 telefonskih priključkov v 29 telefonskih centralah. Med drugim bo postavljena nova glavna avtomatska telefonska centrala za mednarodni in tranzitni promet v najsodobnejši tehnologiji — sistem EWSD in vsa pripadajoča prenosna oprema. Zaradi potrebne dogradnje omrežja se bo delo verjetno raztegnilo celo na nekoliko daljše obdobje, kot je predvideno v pogodbi. Vendar ocenjujemo, da bomo konec leta 1993, ko bo oprema delovala, imeli na ljubljanskem območju prek 220.000 telefonskih priključkov in 40 telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev, kar pomeni, da bomo bolj ali manj zadostili potrebam vseh gospodinjstev.

Pravzaprav ob novi tehnologiji ne moremo govoriti le o telefonskem, ampak tudi in predvsem o informacijskem priključku, ki bo uporabnikom nudil precej več: tiste telekomunikacijske storitve, ki jih danes moramo imeti, če hočemo ostati aktiven in enakopraven član v mednarodni delitvi dela. To pa je prav gotovo povezovanje v informacijske sisteme ne samo znotraj naše dežele, marveč širše v informacijski sistem, lahko rečemo kar — tega sveta.

V naši DO se zavedamo, da s podpisom pogodbe prevzemamo veliko odgovornost, ki pa jo z vso upravičenostjo gradimo na izredno velikem zaupanju do našega poslovnega partnerja — Iskre in njenih posameznih delov — Telematike, Elektrozvez in Centra za elektrooptiko. Prevzemamo skupno odgovornost in obvezo do končnih uporabnikov — občanov in gospodarstva, ki že združuje sredstva in bo še financiralo del opreme z razvojnim dinarjem in dodatnim združevanjem sredstev. Prepričani smo, da bomo dogovorjeno s skupnimi močmi uresničili v predvidenih rokih.«

Andrej Polenec: »Podpis pogodbe v vrednosti 80 milijonov DEM je za Iskro Telematiko nedvomno izjemno pomemben. V današnjih gospodarskih razmerah je investicijska politika, posebej na področju infrastrukture, v zagatah. Kljub temu ste Ljubljančani našli sredstva za nadaljnjo izgradnjo svojega telekomunikacijskega omrežja. Brez podjetniško odločnih ljudi telekomunikacijska industrija seveda ne more obstati.

V obdobju, ko je naša DO na tehnološkem prelomu, ko inovira svoj program in osvaja nove izdelke, je izkazano zaupanje zelo pomembno. Uvajamo sodoben digitalni sistem SI 2000, ki smo ga razvili z lastnim znanjem. Tehnično in komercialno se lepo potrjuje. Istočasno osvajamo izdelek, danes najsodobnejši dosežek na področju komutacij — sistem EWSD, ki ga bomo proizvajali skupaj s Siemensom. Tako nam prav zaupanje kupcev, ki se izraža v podpisu te pogodbe, daje potrebno moč in spodbudo. Telematika bo zaupanje upravičila s kakovostjo in spoštovanjem dogovorjenih rokov dobav.«

Andreju Polencu se je s podobnimi obeti pridružil direktor Elektrozvez Franc Štancer. Predstavnik firme Siemens Lothar Plehwe pa je izrazil zadovoljstvo nad hitrim prodorom sistema EWSD v naš prostor, pri čemer je poudaril njegov pomen za izgradnjo ISDN (digitalnega omrežja z integriranimi storitvami) oziroma za teleinformatsko prihodnost.

Podrobnejše podatke o vsebini podpisane pogodbe nam je dal **Borut Ošabnik** , direktor trženja javnih telekomunikacijskih sistemov v Iskri Telematiki:

»Gre za štiriletni program digitalizacije telekomunikacijskega omrežja na območju DO PTT Ljubljana, torej za izdelavo projektov, dobavo opreme, rezervnih delov in montažnega materiala, montažo in vključitev v promet digitalne komutacijske opreme, digitalne prenosne opreme (za povezavo mestnega omrežja Ljubljane, medkrajevne povezave med glavnimi in vozliščnimi centralami ter med vozliščnimi in končnimi centralami) in optičnih prenosnih sistemov. To pomeni velik poseg v današnje analogno telekomunikacijsko okolje in velik skok v digitalizacijo omrežja.

Iskra Telematika bo dobavila 17 modernih digitalnih telefonskih central tipa SI 2000/224 (24.000 ekvivalentnih priključkov), ki so plod njenega lastnega razvoja, in 13 digitalnih central EWSD (77.000 ekvivalentnih priključkov), ki bodo izdelane v kooperaciji z zahodnonemško firmo Siemens.

Prve centrale EWSD bomo torej poslali v Domžale, Maribor, Ravne, Subotico in Ljubljano, pripravljamo pa že podpise pogodb tudi z drugimi jugoslovanskimi organizacijami ptt.«

Pogodbo o digitalizaciji telekomunikacijskega omrežja na območju Ljubljane so podpisali: Janez Žagar, predstavnik Centra za elektrooptiko, Franc Štancer, glavni direktor Elektrozvez, Štefanija Žagmeister, glavna direktorica DO PTT Ljubljana in Andrej Polenec, glavni direktor Telematike.

Tudi PEKO na Dunaju

Dunaj, januarja - V slovenskem gospodarsko kulturnem centru Domus Slovenica so 17. januarja odprli razstavo izdelkov Zlatarne Celje. Razstavo bodo spremljale tudi modne revije Mure iz Murske Sobote, manekenke pa bodo obute v modno obutev tržiškega Peka. To je seveda le mala Pekova predstavitev, saj je Peko na avstrijskem trgu močno prisoten preko svoje zastopniške firme Afis. Vsekakor pa je Domus Slovenica mesto, kjer bodo v naslednjih letih prikazani najboljši dosežki slovenske kulture in slovenskega gospodarstva, prav tako pa tudi dosežki iz drugih republik. Tokrat je Zlatarna Celje poleg svojih izdelkov predstavila tudi cerkveno posodje, narejeno v zlatarskih delavnicah v Celju, Ljubljani in na Dunaju v drugi polovici prejšnjega stoletja. D. D.

V DELOVNI HALJI

Marjan Lovrič, poslovodja v trgovini obrtnikov:

Po dva obrtnika na dan

Sredi decembra so v Kranju odprli trgovino Gorenjske obrtne zadruge, prvo tovrstno trgovino v Sloveniji in Jugoslaviji. Kar pridno se polni, prostora pa je še dovolj tako za izdelke obrtnikov za široko potrošnjo, kot za industrijo.

"Kar zadovoljni smo z odzivom obrtnikov," nam pripoveduje poslovodja te nove kranjske trgovine na Primskovem ob domu obrtnikov oziroma Obrtni zadrugi Gorenjske Marjan Lovrič, "prodajne police se počasi, a vztrajno polnijo. Povprečno po dva nova obrtnika prideta dnevno. Danes sem dobil lesene spominke, včeraj vezice za elektroinštalaterje, vrstne sponke, podložke za vijake od 5 do 12 mm. Slednje so prišle iz Novega mesta. Kaže, da je pomagal oglas v reviji Obrtnik in zdaj se oglašajo obrtniki tudi s Štajerske in Dolenjske. Doma pa jih bomo po malem na našo trgovino spomnili s telopom v kinu in s podobnim. Navadno si obrtnik pride trgovino pogledat kot običajna stranka, ko odhaja, pa pripomni, da se bo tudi on oglasil z robo. Ugotovili so, da je to zanje pravo prodajno mesto, en prodajni pult, ki jih prav nič ne stane. Naš način prodaje je konsignacijski, obrtnik sam postavlja ceno in jo tudi sam spreminja. Radi bi jih pritegnili kar največ, kajti zanimanje za našo trgovino je zelo veliko, niso redki kupci tudi iz Avstrije. Čim več blaga za široko potrošnjo, čim več tudi onih drobnih izdelkov za industrijo, ki jih morda navaden kupec ne najde v redni prodaji, bi radi imeli na naših policah, da bi res vsem ustregli. Prepričan sem, da bo trgovina kmalu polno zaživela, da bodo obrtniki spoznali, da jo potrebujejo in tudi kupci se bodo navadili nanjo, čeprav nismo v strogem centru mesta. Danes veliko pomeni tudi parkirišče pred prodajalno, saj se kupec lahko pripelje do vrat. Trenutno imamo še vedno odprto od 9. do 12. in od 14. do 17. ure, ter ob sobotah od 9. do 12. ure, poleti pa bomo ta delovni čas bolj prilagodili letnemu času in podaljšali popoldanski prodajni čas."

D. Dolenc

ureja MARIJA VOLČJAK

KRATKE Z GORENJSKE

Vljudnostni dopis za Mesnico KŽK na Maistrovem trgu v Kranju - Pisali smo že, da si je na zadnji lanski seji Odbora za lepši videz Kranja pri občinski konferenci SZDL »prislužila« koprivo Planikina prodajalna v Prešernovi ulici v Kranju, ki je bila po nedeljeni oceni članov odbora pred novim letom še najbolj podobna neurejenemu skladišču. Odbor pa je imel pripombo tudi na Mesnico KŽK Kranj na Maistrovem trgu; predvsem zato, ker s sedanjo zunanjostjo prav neprijetno izstopa iz celotne urejenosti stavb na Maistrovem trgu. Zato je odbor na KŽK Kranj naslovil vljudnostni dopis za razmislek, da bi stavbo v prihodnje morda preuredili tako, da ne bi izstopala, kot izstopa s sedanjim izgledom. - A. Ž.

Obrezovanje sadnega drevja

Kranj - Hortikulturno društvo Kranj bo letos uresničilo željo številnih članov, da bi tudi praktično pokazali, kako se obrezuje sadno drevje. Obrezovanje sadnega drevja bodo prikazali v soboto (jutri), 28. januarja, ob 9.30 v starejšem sadovnjaku Joža Remica (po domače pri Kmetu) na Rupi 9 pri Kranju. Prikaz obrezovanja bo vodil priznani strokovnjak inž. Marko Babnik. Na Rupo pri Kranju se lahko pripeljete z lokalnim avtobusom, peš pa je manj kot pol ure. A. Ž.

Razprava o avtocesti

Radovljica - Svet krajevne skupnosti in krajevna konferenca Socialistične zveze Radovljica sklicujeta v torek, 31. januarja, ob 18. uri zbor krajanov krajevne skupnosti Radovljica. K razpravi, ki bo v veliki sejni dvorani občinske skupščine, vabita vse, ki so zainteresirani za to, kje naj bi v prihodnje potekala avtocesta mimo Radovljice. A. Ž.

Občni zbor ribičev

Škofja loka - V sejni dvorani škofjeloške občinske skupščine bo drevi (danes) ob 17. uri redni občni zbor Ribiške družine Sora. Na zboru bodo med drugim podelili tudi plakete in priznanja ob 100-letnici ribištva na Slovenskem in obeležili 30-letnico Ribiške družine Sora. Sprejeli pa naj bi tudi finančni in gospodarski načrt ter cenik in članske prispevke za letos. A. Ž.

Gasilci bodo zborovali

Breg ob Savi - V nedeljo, 29. januarja, se bodo na zboru zbrali člani Prostovoljnega gasilskega društva Breg ob Savi. Člani tega društva, ki so med uspešnejšimi v kranjski občini, bodo letos praznovali 60-letnico obstoja. V šestdesetih letih so v društvu s prizadevnim delom dosegli lepe uspehe. (ip)

30 let Komunalnega podjetja

Tržič, januarja - Letos Komunalno podjetje Tržič praznuje 30 letnico obstoja in delovanja. V počastitev te okrogle obletnice bo v petek, 27. januarja, ob 17. uri v paviljonu NOB v Tržiču odprta razstava komunalnih dejavnosti v občini pod geslom "V službi človeka". O pomenu komunale in njenih številnih dejavnosti bo spregovoril dipl. ing. Janez Frelih, predsednik splošnega združenja komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije, v kulturnem programu pa bo nastopila folklorna skupina Karavanke iz Tržiča.

D. D.

Počitniški program knjižnice

Radovljica - Da bi koristno zapolnili letošnje ničkaj prijazne počitnice brez snega, so v matični knjižnici Antona Tomaža Linharta Radovljica pripravili poseben počitniški program. Za učence od 1. do 4. razreda so 18. januarja prikazali uporabo katalogov in priročnikov. 23. januarja so za učence od 1. do 3. razreda organizirali uro pravljic, 25. januarja pa so učencem 3. in 4. razreda predstavili knjižnični mladinski oddelek. Za vse učence nižjih razredov bodo danes (27. januarja) organizirali tudi pogovor o filmu Čisto pravi gusar. Za učence 5. in 6. razreda so 19. januarja posebej prikazali uporabo katalogov in priročnikov, prikaz pa so ponovili 20. januarja za učence 7. in 8. razreda. Za učence višjih razredov so 24. januarja pripravili tudi pogovor o knjigi Pavla Zidarja Dražba sanj. Učencem 5. in 6. razreda pa so 26. januarja predstavili mladinski oddelek. (jr)

Novoletno srečanje

Lesce - Na tradicionalnem novoletnem srečanju predstavnikov oziroma duhovnikov verskih skupnosti s predstavniki radovljiške občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, ki je bilo 20. januarja v Družbenem centru v Lescah, so udeležence pozdravili predsednik občinske skupščine inž. Marko Bezjak, predsednik izvršnega sveta mg. Pavle Žerovnik in predsednik občinske konference SZDL Tone Toman, ki je hkrati predsednik koordinacijskega odbora za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi pri občinski konferenci SZDL Radovljica. Predsednik skupščine je v pozdravnem govoru izrazil željo za nadaljnje strpno in tvorno sodelovanje in vzajemno razumevanje problemov vseh občanov. Predsednik izvršnega sveta je seznanil povabljene z gospodarskimi rezultati v občini, predsednik koordinacijskega odbora pa je poročal o dosedanjih uspehih pri urejanju medsebojnih odnosov. Po njegovi oceni, ki so jo podprli tudi duhovniki, je odbor prispeval pri ureditvi verskih obredov v domu starostnikov dr. Janka Benedika v Radovljici in pri vračanju bogate knjižne zbirke cerkvenih leksikonov. V imenu povabljencev se je zahvalil dekan Tine Erklavec, ki je še posebej poudaril enotno podporo vsem občinskim družbenopolitičnim organizacijam, zlasti pa slovenskemu političnemu in državnemu vodstvu v prizadevanjih za gospodarske in družbene spremembe oziroma reformo na področju demokratizacije odnosov med vsemi občani različnih nazorskih in verskih prepričanj. (jr)

Nadaljevanje telefonije v krajevni skupnosti Gorenja vas

Ob medkrajevnem kablu še omrežje

Gorenja vas, 26. januarja - Pravzaprav se je velika telefonska akcija v krajevni skupnosti Gorenja vas v Poljanski dolini začela že pred leti, ko je potem precej interesentov dobilo telefon. Že takrat pa je bilo nekaterim pojasnjeno, da lahko vplačajo prispevke za telefon, vendar bodo nanj morali počakati toliko časa, dokler v Gorenji vasi ne bodo dobili nove telefonske centrale. Takšnih bodočih naročnikov so takrat zabeležili 37. In ko je lani potem prišlo do nadaljevanja telefonske akcije oziroma priprav na novo, se je le-tem pridružilo še 96 novih interesentov za telefon na območju celotne krajevne skupnosti. Največ jih je v sami Gorenji vasi in Hotavljah, manj pa v posameznih zaselkih.

Čeprav je bil 11-članski gradbeni odbor za sedanjo telefonsko akcijo v krajevni skupnosti imenovan oktobra lani, so se priprave nanjo začele že precej prej. Tako je bila že na primer aprila kupljena telefonska centrala za Gorenjo vas, ki bo imela 768 priključkov. Hkrati oziroma malo kasneje pa je bilo znano tudi že število novih interesentov oziroma naročnikov, ki so potem julija lani s krajevno skupnostjo podpisali pogodbe. Takrat, ker še ni bilo gradbenega odbora, je priprave na akcijo vodilo vodstvo krajevne skupnosti. Največ pa je, ker je imel že bogate izkušnje iz prve akcije, delal na tem tajnik krajevne skupnosti **Ivo Petrovčič.**

Ivo Petrovčič

»Sedanja akcija v naši krajevni skupnosti je pravzaprav le del velike telefonske akcije v občini in sicer v Poljanski dolini od Škofje Loke do Gorenje vasi oziroma Hotavelj. V srednjeročnem programu občine je bilo namreč opredeljeno, da se po izgradnji telefonske centrale na Trati položi medkrajevni kabel tudi v Poljanski dolini. Takrat pa naj bi v posameznih krajevnih skupnostih tudi stekle lokalne akcije za krajevno oziroma razvodno omrežje. Tako so v tej akciji poleg naše še krajevne skupnosti Lučine, Poljane in Log. Skupaj smo podpisali tudi dva samoupravna sporazuma. Prvi nas obvezuje za polaganje medkrajevnega kabla, drugi pa za razvodno omrežje.

Ko so novi naročniki za telefon v krajevni skupnosti Gorenja vas lani podpisali pogodbe, so se tudi obvezali, da bodo do novembra v petih obrokih plačali 2 milijona dinarjev in da bodo med akcijo naredili po 30 prostovoljnih delovnih ur; nekateri pa da bodo preskrbeli tudi drogove za zračni razvod. Tako so načrtovani finančni načrt za celotno akcijo uresničili že do konca minulega leta.

Prostor za telefonsko centralo nad pošto v Gorenji vasi je že skoraj pripravljen...

»Že konec avgusta lani smo plačali 90,514.560 dinarjev za telefonsko centralo. Ostali denar, ki se je do takrat že natekel, pa smo hkrati gospodarno zavarovali. Oktobra in novembra pa smo nabavili potem tudi že 1003 metre krajevnega kabla od Gorenje vasi do Hotavelj, kar nas je veljalo takrat 73,930.000 dinarjev. Za ilustracijo naj navedem podatek, da smo zaradi dobrega gospodarjenja z denarjem od 29. julija do 31. decembra lani samo na račun obresti dobili 36,086.640 dinarjev.«

Konec oktobra pa se je potem priprav lotil gradbeni odbor za izgradnjo telefonskega omrežja v krajevni skupnosti Gorenja vas, katerega predsednik je Drago Pavkovič. Ko so v odboru ugotovili, da bo na nekaterih odsekih treba povečati sedanje zmogljivosti kablov, so se odločili, da obstoječe kable prodajo in na ta način tudi nekaj iztržijo. Hkrati so si z izvajalcem del (PTT Kranj) tudi takoj ogledali traso in že decembra so se tudi začela dela na terenu, ki se zdaj v januarju zaradi suhe zime nadaljujejo. Tako je na primer v Gorenji vasi že precej razvodnega omrežja zgrajenega. Konec novembra so izvajalcu tudi že plačali delo in sicer 40,375.000 dinarjev, tako da stane delo na razvodnem omrežju posameznega bodočega naročnika 475.000 dinarjev, v kar pa seveda niso vključeni stroški hišnih napeljav pri naročnikih. Sicer pa so po podatkih gradbenega odbora od julija lani do 13. januarja letos na računu za izgradnjo telefonije imeli 275,878.350 dinarjev prihodkov, stroškov pa je bilo za 250,885.590 dinarjev. Trenutni znesek na računu pa je 24,992.760 dinarjev.

Drago Pavkovič

»Prav je, da ljudem povemo že zdaj te finančne podatke,« pravi predsednik gradbenega odbora **Drago Pavkovič. »Sicer pa v gradbenem odboru zdaj načrtujemo vkop medkrajevnega kabla na območju naše krajevne skupnosti. Kaže, da bomo ta kabel in hkrati z njim tudi krajevnega vkopali do aprila letos, čeprav si prizadevamo, da bi začeli čimprej, da ne bi potem, ko bo že vse zeleno in zasejano, razkopavali zemljišč. Pravzaprav bi ta kabel morali praktično že imeti v zemlji, vendar pa sami ne moremo nič prehiteti, ker gre za celovito in koordinirano občinsko akcijo. Imamo pa v glavnem že pripravljen prostor za centralo in sicer nad pošto v Gorenji vasi.«**

V gradbenem odboru, kakor tudi v vodstvu krajevne skupnosti ocenjujejo, da jih letos čaka velika akcija in precej dela, vendar po vseh dosedanjih pripravah in glede na to, koliko je že narejenega, se ne bi smelo zgoditi, da akcija letos ne bi bila končana. Ko bo namreč postavljena in priključena avtomatska telefonska centrala, se naj bi po programu odbora tudi že lahko začelo postopno vključevanje novih naročnikov. **»Veliko zaslug za to, da je že toliko narejenega, da smo po ugodnih cenah dobili material in na ta račun tudi marsikaj prihranili, pa ima prav Ivo Petrovčič. Njegove izkušnje še iz prejšnje akcije bodo prav gotovo pripomogle, da bo poračun stroškov po končani akciji za nove naročnike ugodnejši, kot bi bil sicer,«** je poudaril **Drago Pavkovič.**

A. Žalar

Vztrajni jeseniški planinci

Erjavčeva koča v novi podobi

Jesenice, 24. januarja - Komaj so člani Planinskega društva Jesenice postavili novo kočo na Golici, že so se lotili nove zahtevne naloge. Pred tremi leti so podrli staro Erjavčevo kočo na Vršiču, kjer je že zrasla nova, večja stavba. Letos bi radi delno uredili njeno notranjost, denar pa bi potrebovali tudi za opremo, če bi hoteli že to sezono sprejeti prve obiskovalce. Ponudili bodo lahko prek sto ležišč in sedežev.

Predlani so postavili kočo pod streho in vanjo vgradili okna. Že s tem so si nakopali nekaj dolga, kot pojasnjuje predsednik gradbenega odbora **Vojko Koblar.** Takrat jim je priskočila na pomoč Planinska zveza Slovenije s premostitvenim posojilom, ki so ga lani odplačali s prisluženim denarjem v drugih svojih postojankah. Da so lahko nadaljevali z deli, so se dogovorili za financiranje v domačem društvu in planinski organizaciji. Veliko so jim pomagale tudi delovne organizacije z denarnimi prispevki in raznimi materiali. Nekaj malega so zbrali še s prodajo darilnih bonov. Tako so lani v stavbi napeljali instalacije, vgradili vratne okvirje in ometali stene, zunaj pa so naredili greznico, zbiralnik za vodo in nasip za zaščito pred plazovi.

»Za letos načrtujemo,« razlaga predsednik Koblar, **»da bomo oblekli stavbo s skodlami in v notranjosti končali omete ter druga obrtniška dela. Radi bi opremili vsaj kuhinjo, jedilni kot in skupna ležišča. Že sedaj vemo, da denarja ne bo dovolj, zato nameravamo prositi za sodelovanje večje proizvajalce pohištva in gospodinjske opreme. Obenem načrtujemo akcijo, v kateri si bo vsak darovalec za 10 miljonov dinarjev prispevka zagotovil 100 nočitev v treh letih. Z udarniškim delom članstva pa bomo urejali okolico koče.«**

Erjavčevo kočo bodo dograjevali in odpirali po delih. Po dokončni ureditvi bo v njej prek sto ležišč in prav toliko sedežev v restavraciji. Prvi gostje bodo v novi koči lahko bivali najkasneje prihodnjo pomlad.

Stojan Saje

Pehta baba še vedno straši - Nekdanji vaški običaji širom Slovenije vedno bolj tonejo v pozabo. Z oživljanjem nekdanjih običajev v Podkorenu pa se je vendarle ohranila posebnost Pehta baba. To je običaj, ki se nanaša na odganjanje duhov. Ustno izročilo o Pehti babi pravi, da je to običaj iz časov, ko so bili v naših krajih še volkovi in medvedi, ki so pozimi napadali drobnico - ovce in koze, ko so pridrveli v vasi. Pehta baba tako predstavlja volkove in medvede, otroci z zvonci pa kmete, ki so jo z rožljanjem zvoncev odganjali. Ta lep stari običaj v Podkorenu vsako leto oživijo na predvečer treh kraljev. - Lojze Kerštan

Čuvanje za vsako ceno

Ob najrazličnejših skupnih akcijah v krajevnih skupnostih na Gorenjskem, ko so ljudje poleg prispevkov tudi s prostovoljnim delom pripravljeni uresničevati želje oziroma potrebe in reševati probleme, me je lani presenetil tale primer. V neki krajevni skupnosti so odločili, da dom, ki so ga po vojni zgradili s prostovoljnim delom (udarniško), oddajo v upravljanje in lastništvo delovni organizaciji in samoupravni interesni skupnosti. Čeprav sem kasneje izvedel, da to ni edini primer in da so tudi že drugod na ta način rešili drago vzdrževanje tovrstnih oziroma pred leti s skupnimi močmi zgrajenih objektov, je vseeno še vedno veliko več primerov, ko se »lastniki« kar trdovratno oklepajo takšnih domov in jih »čuvajo« za vsako ceno; čeprav so prazni, razpadajo, ali pa težko najdejo denar za vzdrževanje.

Po drugi strani pa so v krajih organizacije ali pa društva, ki bi v takšnih objektih radi uredili in opremili vsaj majhen prostor za redno delo in bili potem pripravljeni tudi prispevati k vzdrževanju. Skratka, še vedno smo priča bojazni, da bo »celotna skupnost« zgubila pomembno dobrino, pa čeprav bo vse skupaj ostalo v kraju in bodo v prostorih domačini, tisti, ki so dom pred leti gradili ali pa njihovi potomci. Takšno čuvanje za vsako ceno, ki je praviloma skoraj vedno tudi skregano z dobrim gospodarjenjem (vzdrževanjem in koristno uporabo prostora ter reševanjem skupnih potreb) pa ni le smešno. Dogaja se, da potem, ko bi se za uporabo prostora radi sporazumeli, prihaja do zapletov in celo do neprijetnih sporov, ki pa so največkrat še najbolj podobni vztrajanju in skrbi za oslovo senco...

A. Ž.

PRITOŽNO KNJIGO, PROSIM

Čudno poslovanje v Creini

Kaže, da imajo v Alpetourovi delovni organizaciji Creina na Primskovem pri Kranju (Mirka Vadnava 8) nekam čudno poslovanje. Tako pravi naš naročnik S. Z. iz Zgornjesavske doline. Ko je izvedel, da imajo v Creini na Primskovem tudi uvožene traktorske rotacijske kosilnice (holandske, ki jih v tej delovni organizaciji sestavljajo), je povprašal, če jo lahko kupi. Odgovor je bil, da kosilnico lahko vplača, vendar pa bo dobava predvidoma marca letos. Svetovali so mu tudi, naj pohiti, ker je trenutno še stara cena oziroma se bo le-ta kmalu spremenila. Seveda je pohitel in v začetku prejšnjega tedna kosilnico tudi vplačal. Pri vplačilu pa mu je zmanjkalo nekaj deset starih milijonov, ki pa jih je še isti dan (čez nekaj ur) hotel doplačati k ceni. Vendar pa se je pri doplačilu nenadoma zataknilo. Pojasnilo je bilo, da mu bodo že vplačani znesek vrnili, ker žal vplačil vnaprej ne sprejemajo. Nič ni pomagalo presenečenje, zatrjevanje, da še zjutraj ni bilo nič spornega in da so tudi drugi pred njim vplačali tovrstne kosilnice. Denar je dobil nazaj. Kakorkoli že, pravi S. Z., takšno čudno poslovanje v Creini na Primskovem, če ne drugega, povzroča neprijetnosti in vzbuja dvome...

Še počistijo naj

I. P. iz Kranja pa nam je pisal, da so od križišča Smledniške ceste navzdol ob Savski (proti Inteksu) očistili grmovje in posekali tudi drevesa. Grmovje in drva so odpeljali, odpadke, ki so zamašili odtočne kanale, pa so pustili. Če so odpeljali drva, naj očistijo še kanale, pravi I. P.

ureja ANDREJ ŽALAR

Nastaja nov slovenski celovečerni lutkovni film

RDEČELASA COPRNICA ZOFKA

Ljubljana - V studijih Vibe filma že drugi teden snemajo lutkovni film, za katerega je scenarij (in songe) napisala Svetlana Makarovič. Režiser Matija Milčinski, ki pa nima ravno malo izkušenj še iz Lutkovnega gledališča Ljubljana, predvideva, da bo film posnet v štiridesetih snemalnih dneh.

Če se po sedemindvajsetih letih na Slovenskem dogodi nekaj tako redkega, kot je snemanje drugega(!) slovenskega lutkovnega filma, je to za našo ne ravno prekipevajočo filmsko ustvarjalnost prav lahko mali filmski praznik. Kdo ne pozna Zvezdice Zaspanke Franeta Milčinskega? Še zdaj jo od časa do časa kje zavrtijo kot doslej edini lutkovni film. S prodorom kaset se je nanje preselila tudi Zvezdica Zaspanka in zato jo tudi mlajši rodovi slovenskih otrok prav dobro poznajo.

Kaj pa Coprnica Zofka? Nove »zvezde« med lutkami na filmu si ustvarjalec njenega »fizisa« Branko Stojaković ni zamislil v klasični podobi s kljukastim nosom in štrenastimi zobmi in morda še z edinim zobom v ustih; njegova Zofka je dokaj dobrodušno bitje, ki bi sicer na lepotnem tekmovanju lahko nosilo kvečjemu osvežilno pijačo tekmovalkam. Toda lepota je vendarle manj pomembna stvar na tem svetu. Huje je, če iz pravljice nenadoma uidejo vsa pravljična bitja s coprnico vred. Še huje je, če se coprnica zredi in je njena metla noče več prenašati po zraku. To je kaj sitno v tem resničnem svetu, kjer se ljudje malo menijo za pravljična bitja, ne bojijo so Pajkovke, Sive more, pa Akvilina, Škopnika in Šotka. Še otroci se jih ne boje, ko pa je v tem čudnem dvajsetem stoletju toliko drugih veliko bolj strašnih stvari.

Kdor pozna dosedanje ustvarjanje Svetlane Makarovičeve, je lahko prepričan, da bo film govoril tako otrokom kot odraslim. Otroci bodo najbrž uživali v sami zgodbi, v sceni, v privlačnih marionetnih lutkah.

»Tudi za odrasle bo v Coprnici Zofki kaj poučnega,« je povedala Svetlana Makarovič. **»Če drugega ne, bodo prav gotovo zaznali kapljo grenkobe na koncu. Moja ideja je pač ta, da vsaka sredina vsakogar, ki ne sodi vanjo, ki je netipičen, nekaj posebnega, sežge na grmadi - ali pa mora odložiti čarovniški klobuk.«** Svetlanina Zofka namreč ob koncu filma odloži svoje čarovnije in postane navadna ženska. Toda to je le zgodba in če je v vsaki zgodbi delček avtobiografskega, potem Makarovičevi vendarle ni verjeti: da bi odložila svoj čarovniški klobuk in nehala čarati vedre pesmice za otroke in tiste za odrasle. Tega ji pač nihče ne bo verjel. Že zaradi tega ne, ker enostavno potrebujemo čarovnike, ki nekaj naredijo iz nič, nekaj spremenijo v kaj drugega, načarajo na papir smeh, solze, misel in to tako, da vsi verjamemo.

Branko Stojaković, scenograf in kostumograf je načaral dve Zofkini podobi, dovolj prijetni tudi za otroške oči.

Svetlana Makarovič in Ljerka Belak vsaka po svoje oživijata coprnico Zofko.

Vse te prijazne pravljične pošasti se na dolgih nitih motovilijo po rahlo vijoličnem »eksterieru« - gozdu, skozi katerega žubori potoček. Coprnici je glas posodila igralka Ljerka Belak in se tako vživela v vlogo, da od jutra do večera tudi sama nosi lila obleko. Glasove je lutkam posodila še cela vrsta igralskih in pevskih imen: poleg Makarovičeve še Alenka Vidrih, Nada Žgur, Vlado Kreslin, Janez Bončina, Ivanka Mežan in Janez Hočevar. Brez animatorjev seveda lutke ne bi bile žive. Za Petra Dougana, ki »skrbi« za coprnico Zofko pravijo, da bi oživil še poleno na nitki; če bo Zofka na filmu imela tudi nekaj kretenj značilnih za Svetlano Makarovič, bo to čisto naključje.

Matija Milčinski je pravzaprav dvakrat zadovoljen - ker je (po dveh televizijskih lutkovnih filmih pred leti) zanj to nova priložnost. **»Po drugi strani pa sem**

izredno zadovoljen, da imajo znova priložnost pokazati svoje bogato znanje člani lutkovnega teatra. Vsi skupaj se bomo zdaj šli male filmske čarovnije in v naslednjih dneh posneli še preostale tri četrtine te vedre filmske zgodbe.«

Zares, za slovenski lutkovni film bo to kar nekakšno prelomno leto. Kulturna skupnost Slovenije bo letos podprla tudi snemanje celovečernega risanega filma. In če ne bo kaj drugače, bo prihodnje leto Viba dobila tudi novo opremo za risani film, kar je v davnih časih že imela.

Lea Mencinger
Foto: Gorazd Šinik

Novost na knjižnih policah

DUH IZ STEKLENICE

Na tržišču je nova knjiga Davida Tasića, novinarja Mladine, publicista, enega izmed roške četverice, ki je izšla v samozaložbi v 800 izvodih.

Pravzaprav še ni tako dolgo nazaj, ko smo na straneh Gorenjskega glasa predstavljali zbir pričevanj o Golem otoku in zbornik, ki obsega dogodke ljubljanskega procesa, avtorja Davida Tasića, že imamo v rokah njegovo novo delo - knjigo "Demokracija - duh iz steklenice".

Knjiga je nastala ob pomoči recenzenta Petra Božiča in sodelovanja Mete Roglič, Marjana Horvata, Janeza Bogataja, Toneta Stojka, Miška Kranjca in Jelene Mežnarič.

Na 124 straneh je trinajst intervjujev, ki jih je avtor napravil v obdobju 1983 - 87 in prvotno objavil večinoma v Mladini, enega v Intervjuju ter dva v Nonu. Verjetno je dovolj zgovoren že spisek intervjuvancev - Žika Pavlović, Vitomil Zupan, Rudi Šeligo, Ciril Zlobec, Dušan Radović, Bojan Štih, Silva Mežnarič, Ljubodrag Somonović, Vladimir Gligorov, Gregor Tomc, Slobodan Inić, Tomaž Mastnak in Kosta Čavoški. Če po eni strani objavljene in izbrane pogovore veže preteklost in nekatere, na žalost, tudi življenjska minljivost, gre po drugi strani zanesljivo tudi za izredno svežino in aktualnost povedanega. Pri marsikom lahko ugotovimo, da se je napovedano že začelo uresničevati ali pa šele sedaj resnično prihaja do izraza. Da je ne glede na siceršnje delovanje posameznih intervjuvancev osrednja tema demokracija, človekove svoboščine in pravice, je že iz naslova, več kot očitno. Ob tem zanesljivo ni zanemarljiv tudi podatek, da so bili pogovori napravljeni v času, ko je David Tasić skorajda dobesedno dan in noč opravljal novinarsko poslanstvo, v času, v katerem je med drugim prejel tudi priznanje za najkvalitetnejšega jugoslovanskega mladinskega novinarja.

V. Bešter

PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD GORENJSKE

Tržič - V petek, 3. februarja, bodo na prireditvi, ki bo v prostorih Osnovne šole Heroja Bračiča podelili Prešernove nagrade Gorenjske za leto 1988.

Kulturne skupnosti gorenjskih občin so za nagrade tokrat predlagale devet kandidatov. Žirija se bo odločala med naslednjimi kandidati: za literaturo sta predlagana Neža Maurer in Blaž Ogorevc. Za gledališko dejavnost Cveto Sever, za likovno dejavnost Izidor Jalovec, Boris Sajovic in Polde Oblak; za glasbeno področje Franc Križnar, za film Jože Perko in za industrijsko oblikovanje Ljuban Klojčnik.

Prešernovo gledališče Kranj

TEDEN SLOVENSKE DRAME 89

Kranj — Tradicionalni TSD bo od 16. februarja do vključno 25. februarja. Osnovni program je izbral kritik France Vurnik. Spremljevalne prireditve in podelitev »Nagrade Slavka Gruma«. Številni pokrovitelji.

V drugi polovici februarja bo v Prešernovem gledališču potekal že 19. tradicionalni Teden slovenske drame. Že nekaj let uveljavljena pravila so tudi letos v osnovi oblikovala gledališko dogajanje te republiške manifestacije.

Osnovni program je iz lanskoletnih predstav oblikoval kritik France Vurnik. Izbral je lahko med tridesetimi različnimi predstavami, od tega je bilo kar osemnajst krstnih uprizoritev. Ta statistika potrjuje izjemno vitalnost slovenskih gledaliških ustvarjalcev. Po Vurnikovem predlogu bo Drama SNG Maribor na Tednu uprizorila Linhartovo komedijo TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI, SLG Celje bo uprizorilo MEDEJO Daneta Zajca, ki so jo krstno uprizorili konec preteklega leta, s krstnimi uprizoritvami se bodo predstavili tudi gledališčniki MGL z Jančarjevim KLEMENTOVIM PADCEM, Drama SNG Ljubljana s Šeligovo igro VOLČJI ČAS LJUBEZNI, SMG iz Ljubljane s Filipčičevo ATLANTIDO, Koreodroma iz Ljubljane z Grumovim DE PROFUNDIS in PDG iz Nove Gorice z Verčevo dramo EVANGELIJ PO JUDI, ki je lani dobila Nagrado Slavka Gruma. Vurnik je izbral tudi predstavo tržaških gledališčnikov, Kozakovo Afero, ki pa je gledališče nima več v svojem repertoarju.

Med t.i. spremljevalnimi prireditvami moramo na prvem mestu omeniti gostovanje Narodnog teatra iz Bitole z uprizoritvijo Šeligove Svatbe. Med ostalimi predstavami moramo omeniti še gostovanje KUD Janko Premrl Vojko iz Spodnje Idrije z uprizoritvijo Wudlerjeve igre Perpetuum mobile. To predstavo je v program Tedna predlagala slovenska ZKO. Skupaj s Carniumom pa bo PG organiziralo v okviru TSD še gostovanje Gledališča Ane Monro z uprizoritvijo Ali lahko predvojna striptizeta danes sploh še kaj pokaže.

Med spremljevalnimi prireditvami bo kranjsko gledališče skupaj z Gorenjskim muzejem pripravilo razstavo plakatov oblikovalca Jožeta Logarja v Galeriji Mestne hiše.

Kot otvoritveno predstavo pa gostitelj Tedna pripravlja krstno uprizoritev BOŽANSKE TRAGEDIJE E. Filipčiča.

Ob svečani otvoritvi bo podeljena tudi Nagrada Slavka Gruma za najboljše dramsko besedilo preteklega leta. V konkurenci za Nagrado je kar osemindvajset novih dramskih besedil.

Predstave letošnjega Tedna slovenske drame bodo v Kranju, večina v Prešernovem gledališču.

Letošnji Teden slovenske drame so s svojim pokroviteljstvom posebej počastile nekatere delovne organizacije ter tako omogočile, da Teden ne bo, glede na prejšnja leta, bistveno okrnjen. Generalni pokrovitelj je Ljubljanska banka Temeljna banka Gorenjske, sopokrovitelji pa Gozdno gospodarstvo Kranj, Gorenjska oblačila Kranj, IBI Kranj, PTT Kranj, Gorenjski tisk Kranj in Iskra Ljubljana.

/ar/

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Mestne hiše je na ogled zgodovinska razstava ***Gradovi na Gorenjskem.***

V galeriji Kavka razstavlja akad. slikarka ***Irina Rahovsky.***

JESENICE - V razstavnem salonu Dolik je na ogled razstava slik ***Marjana Vodiška.***

BLED - V novi poslovni stavbi LIP Bled razstavljata ***Aleksander Kovač in Izidor Jalovec.***

ŠKOFJA LOKA - Jutri, ***v soboto,*** 28. januarja, in ***v nedeljo,*** 29. januarja, ob 19.30 bodo na Loškem odru uprizorili ***satiro Vaclava Havela Obvestilo*** v režiji Igorja Žužka in izvedbi domačih igralcev.

V galeriji Ivana Groharja razstavlja akad. slikar ***Boris Zaplatil.***

V galeriji ZKO - Knjižnica razstavlja akad. slikar ***Rudi Skočir.***

SOVODENJ - Mlajša dramska skupina bo v nedeljo, 29. januarja, ob 15. uri uprizorila mladinsko igro Mali strah Bav-bav.

VAŠA NAŠA MATINEJA

Jesenice - V nedeljo, 29. januarja, ob 10. uri dopoldne bodo v gledališču Toneta Čufarja za otroke uprizorili Sovico Oko Svetlane Makarovič. Pravljično igrico bodo zaigrali člani Mladinskega gledališča Svoboda II iz Trbovelj.

NADALJEVANJE PLESNIH TEČAJEV

Kranj - ZKO Kranj obvešča plesalke in plesalce, da se bodo s 30. januarjem nadaljevali plesni tečaji po naslednjem razporedu.

ponedeljek: od 18. do 19.30 - mladinke
torek: od 15. do 17. ure - mala plesna šola
od 17. do 17.45 ure - pripravnica I.
od 17.45 do 18.30 ure - pripravnica II.
sreda: od 16. do 18.30 - plesna skupina Bodywork
od 18.30 do 21. ure - plesna skupina MAS
četrtek: od 15. do 18.ure - plesna skupina MAS
od 18. do 19.30 ure - mladinke
petek: od 13. do 15.30. ure - plesna skupina NOVA
od 15.30 do 17. ure - mala plesna šola
sobota: od 13. do 16. ure - plesna skupina MAS
od 16. do 18. ure - plesna skupina Bodywork
nedelja: od 18. do 21. ure - plesna skupina MAS

OBČINSKA PIONIRSKA FOTO RAZSTAVA

Jesenice — Foto klub Andrej Prešern in šolsko kulturno društvo Prešernov rod osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica organizirata občinsko pionirsko fotografsko razstavo za leto 1989. Razstavo bodo odprli ob šolski proslavi ob prazniku žena na osnovni šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici.

Na razstavi s svojimi deli lahko sodelujejo pionirji, člani in nečlani foto krožkov osnovnih šol jeseniške občine, ki so mlajši od 16 let. Tema razstave je svobodna. Posameznik lahko predloži do 6 fotografij, ki morajo biti velikosti 18 x 24 cm in ne smejo biti nalepljene na karton ali kaširane. Vsak avtor pa lahko tri fotografije označi s »K«. Ocenjevalec bo tako vedel, da avtor predlaga kolekcijo. Vsi člani foto krožka lahko predložijo skupaj največ 60 fotografij. Na hrbtni strani vsake fotografije naj bodo podatki: priimek in ime avtorja, naslov fotografije in ime šole. Fotografije, ki so že bile razstavljene na dosedanjih občinskih pionirskih foto razstavah, bodo zavrnjene.

Za razstavo bo fotografije odbral ing. Vitomir Pretnar, amater I. stopnje in član jeseniškega foto kluba Andrej Prešern. Podelil bo tudi priznanja za posamezne fotografije in kolekcije. Posebno praktično priznanje bo podelilo šolsko kulturno društvo Prešernov rod za najboljšo fotografijo matere, žene, otroka. Dobro zavite fotografije je treba poslati na naslov: Šolsko kulturno društvo Prešernov rod, Osnovna šola Gorenjskega odreda Žirovnica s pripisom »za foto razstavo« najkasneje do 24. februarja letos.

Lojze Kerštan

Boštjan Gunčar

UMETNOST FOTOGRAFIJE

Petindvajsetletni Kranjčan ima za seboj sodelovanje na več kot 120 jugoslovanskih fotografskih razstavah in na domači omari številna priznanja. Trenutno razstavlja svoje fotografije v avli OO RKS v Kranju in razstavišču tovarne Sava.

Ob vsej množici kulturnih ustvarjalcev, ki smo jih že predstavili v pričujoči rubriki so tisti, ki se ukvarjajo s fotografijo zanesljivo v veliki manjšini, pa čeprav imamo na Gorenjskem kar nekaj aktivnih fotografskih sredin. Sklenili smo, da bomo to področje v naši regiji temeljitejše pregledali in že v prvem prerezu smo naleteli na posameznike, ki so takorekoč vsakodnevno s svojim aparatom.

Boštjan Gunčar iz Kranja je prav gotovo eden tistih, ki mu ukvarjanje s fotogtafijo veliko pomeni. Pravi, da se je s čari gledanja skozi objektiv srečal v tretjem letniku gimnazije, resneje pa se je dela lotil leta 1984, ko je prišel iz JLA. Zanesljivo je velik impulz pomenila že prva kolekcija fotogtafij, ki jih je poslal na Gorenjsko razstavo in prejel 2. nagrado.

"Čeprav se včasih lotim tudi različnih objektov fotografiranja, vseeno trdno prisegam na akt. Gre za področje, ki je po eni strani še dodatno pogojeno z težavnostjo, ki se ji reče ustrezni modeli. Golo človeško telo namreč še vedno marsikje predstavlja tabu temo, Gorenjska pa je v teh pogledih zelo majhen prostor. Sam modele v največjem številu primerov dobim skozi osebna poznanstva, gre pa večkrat za fotografijo, kjer se ne vidi obraza modela," pravi Boštjan Gunčar in dodaja:" Za foto razstave v naši regiji ni zanimanja ne pri lastnikih razstavišč ne pri obiskovalcih. Kot da ljudje še vedno ne jemljejo resno fotografij, te naj bi še vedno veljale za delo, katerega se lahko vsakdo loti sam. Če sem prej omenil možnost razstavljanja, je kot svetlo izjemo treba omeniti dr. Avguština, ki fotografske razstave razumeva tako kot kiparske, slikarske..."

Boštjan je ob pripravi devetih samostojnih razstav v Kranju, Tržiču, Železnikih, Ljubljani... sodeloval tudi na številnih razstavah po celi Jugoslaviji. Domačo vitrino mu krasijo tudi številna priznanja - 1. nagrada v Rovinju, 1. nagrada v Aradcu, 3. nagrada v Kumanovu..., za jeseni obljublja ob pomoči ZKO novo razstavo v kranjski Prešernovi hiši...

V. B.

ureja LEA MENCINGER

PREJELI SMO

PROMETNA PROBLEMATIKA IN VARNOST PEŠCEV V KRANJU

Novinar Peter Colnar obvešča s svojimi občasno pomembnimi splošnimi in prometnimi problemi slovensko javnost, s kakšnimi težavami se bori mesto Kranj pri akcijah za zboljšanje vedno bolj težavnih komunalnih, predvsem pa prometnih razmer v mestu.

Pri nesporni ugotovitvi, da se je Kranj razvil v najbolj industrijsko razvito mesto v Sloveniji, kjer so morali in še morajo reševati vsemogoče komunalne probleme kot na živem tekočem traku, in čudno, do so vse težje in dražje probleme odlagali potomcem. ***Ker se pa mesto še nadalje vsesplošno močno razvija, so prisiljeni, da določene, vsaj prometne, probleme rešujejo takoj.***

Ko je republiška skupnost za ceste pred leti zgradila za tranzitni promet povsem novo Obvoznico preko sejmišča in Save ter sedaj še avtocesto, so vsi računali, da bosta ti dve močni komunikaciji bistveno razbremenili center mesta. Žal pa ni tako! ***Saj se je medtem zelo močno povečal mestni in primestni promet, predvsem pa avtobusni promet celotne Gorenjske in so prometne razmere v mestu sedaj slabše, kot so bile pred nekaj leti. Mesto pa je sedaj še bolj natrpano z avtomobili.***

Vsem je tudi znano,da železniško gospodarstvo ne more bistveno razbremeniti mestnega in primestnega avtobusnega prometa, saj leži sedanji kolodvor povsem na robu mesta, v razdalji 600 do 900 m od živega središča in 30 m nad Savo, Kokro in železnico. Vse to bistveno vpliva na prebivalstvo mesta, da se tako v vedno večjem obsegu poslužujejo avtobusov namesto železnice. Če se bo razdalja med železniškim in novim avtobusnim kolodvorom znova večala, toliko manj prebivalcev se bo posluževalo železniškega prevoza.

Nadaljnja velika prometna pomanjkljivost je dejstvo, da je novi Kranj v nadaljnji izgradnji na levi strani Kokre in slabo povezan z mestom. Vse od novega mostu preko Save na jugu, pa vse do starega mostu preko Kokre na severu, mesto ni dobro mestotvorno povezano in to v razdalji okoli 2,3 km. Vsekakor je to trenutno največji prometni problem za nadaljnji razvoj mesta. Le nov most preko Kokre lahko bistveno razbremeni v člankih tov. Colnarja opisane težave. Nov most zagovarjam v sredini, v podaljšku Ljubljanske ceste in ne v podaljšku Stritarjeve ulice. *V tem primeru so nujno potrebni radikalni ukrepi, ker širitve in lepotne opreme sedanjih komunikacij ne bodo prinesle bistvenega zboljšanja prometnih razmer v mestu.*

Nekateri prebivalci starega mesta še vedno kritizirajo zaporo prometa na mostu preko Kokre, pri tem pa ne upoštevajo dejstva, da staro mesto nima pogojev za nemoteno uporabo osebnih avtomobilov in ***da bi morali že sedaj razširiti prepoved osebnega avtomobilskega prometa še na Koroško cesto, Trg revolucije in vso neposredno okolico hotela, gimnazije in »Globusa«.***

Iz člankov je razbrati, da se namerava speljati ves promet iz Jelenovega klanca preko ožine ob »Jelenu« in »Globusu« na Ljubljansko cesto in dalje na Gregorčičevo ter Stritarjevo ulico JLA in na Gorenjsko. Ko ta sklep trenutno odločno podpiram, pa ponovno predlagam, da se ves avtomobilski promet iz Jelenovega klanca spelje v podzemlju vse do uvoza v kleti »Globus« na Gregorčičevi ulici. ***Le tako se bomo za vedno rešili trajne in žive procesije pešcev, ki se neprekinjeno premika iz starega mesta v novi upravni, poslovni in kulturni predel mesta. Samo takšna, to je radikalna rešitev bo bistveno vplivala na bolj varen in hitrejši pretok prometa skozi mestno središče.*** *S samo zaporo prometa po Koroški cesti ne bomo dosegli želenega uspeha, saj bomo vendar bistveno poslabšali razmere pešcev v ožini ob »Globusu« in hotelu »Jelen«, kjer je največ pešcev.* ***Tu moramo spraviti ves avtomobilski promet v galerijo oz. cestni predor v niveleto kleti »Globusa«, Creine in hotela »Jelen«.*** *Temu primerno predlagam, da se izvrši stroškovna in tehnična študija za prenos vsega prometa od Jelenovega klanca pa do Gregorčičeve ulice v podzemlje. Za ta izredno močan promet, ki bo po sedanjem predlogu sešteto prav v ožini, kjer je že sedaj vee dan največji promet pešcev, ni druge rešitve kot prenos avtomobilskega prometa v podzemlje.*

Skica nesporno kaže, da moramo dati pešcu resnično vso prednost in varnost pred hotelom Creino, gimnazijo, »Globusom«, »Domom« in občino Kranj.

Ciril Stanič

DRUŠTVO PUNGERT — PRIREDITVE V MESTU KRANJ

Dne 23. 12. 1988, ste na 6. strani v rubriki »Prejeli smo« objavili članek »Zabavišče na zelenici«, ki je očitno posredno namenjen ustanoviteljem društvu Pungert.

Ker je članek poln netočnosti, neresnic in insinuacij, je verjetno napisan z namenom, da diskreditira društvo. Neresnice in netočnosti zato, ker avtor članka implicitno priznava razpravo na KS Center Kranj, na kateri smo natančno pojasnili namen ustanovitve društva Pungert s programom delovanja.

Namen našega pisanja ni prošnja uredništvu za posredovanje ali odgovor pod člankom podpisanim občanom, ker smo to že storili, ampak pojasnilo in informacija uredništvu v zvezi z delovanjem društva Pungert s prošnjo, da nas v naših iskrenih namenih podprete.

Društvo Pungert

1. Društvo je bilo ustanovljeno, oziroma vpisano v register društev, ki se vodi pri sekretariatu za notranje zadeve na podlagi odločbe št. 024-12/86-09, z dne 29. 1. 1987, ki jo je izdal navedeni sekretariat.

2. Društvo Pungert je s pravili društva Pungert definirano kot prostovoljno združenje ljubiteljev kulturnih, zabavnih in glasbenih prireditev in je član zveze kulturnih organizacij občine Kranj.

3. Za ustanovitev društva je v skladu z zakonom o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74) potrebno 10 polnoletnih (seveda poštenih) državljanov ali občanov, z definiranim namenom ustanovitve društva.

V skladu s pravili društva in navedenim zakonom tudi, član društva lahko postane vsak občan, ki se strinja s pravili društva in da pismeno pristopno izjavo, ki jo pošlje na naslov društva.

Društvu, ki s svojo dejavnostjo moti javni red in mir, žali javno moralo ali razvija dejavnost mimo svojih pravil, pristojni organ (sekretariat za notranje zadeve) prepove tako dejavnost. Če društvo kljub prepovedi nadaljuje s tako dejavnostjo, se mu delo prepove (19. člen istega zakona).

Območje Pungert

1. Društvo Pungert bo v skladu s pravili delovalo v mestu Kranj, oziroma na ožjem območju Pungert (1).

Pungert je ledinsko ime za ožje območje med Trubarjevim trgom, reko Kokro in strmino nad Lajhom oziroma reko Savo.

2. Območje Pungert je s programskimi osnovami revitalizacije mestnega jedra UD/79-52/77 (UVG, št. 7/83, dne 15. 3. 1983) definirano podobno, kot območje gradu Kieselstein, kulturno rekreacijsko območje (gledališče na prostem, koncerti, proslave in druge kulturne prireditve).

3. V letu 1987 je društvo na podlagi potrdila, št. 351-768/1987-04/10, z dne 27. 5. 1987, ki ga je izdal komite za urbanizem občine Kranj in najemne pogodbe za oddajo nezazidanega stavbnega zemljišča s Skladom stavbnih zemljišč, nameravalo postaviti montažni oder z gostinskim paviljonom in sanitarijami na območju Pungert.

Od nameravane postavitve in izvedbe že pripravljenega programa smo odstopili, tudi nasprotovanja v KS, predvsem pa zaradi zahtevne komunalne ureditve in postavitev sanitarij v montažni izvedbi in razpadajočega stolpa, ki naj bi v prostoru deloval kot edinstven scenski element s takrat že urejeno cerkvijo Sv. Roka.

Poleg naštetih vzrokov je bil Pungert nedostopen (sedaj urejen dostop po stopnicah z ograjo in še neizvedeno razsvetljavo) iz bivšega sejmišča, ki bo v času prireditev večje parkirišče z direktnim dostopom na Pungert.

4. Objekt Trubarjev trg št. 6 je bil izpraznjen 26. 2. 1988.

Septembra 1987 smo z dopisom na Samoupravno stanovanjsko skupnost opozorili na razpadajoč stolp in objekt ob njem in zaprosili za možnost obnove kot informacijo (dopis 9. 9. 1987). Istega meseca, natančneje, 8. 9. 1987, smo od Gorenjskega muzeja pridobili program ureditve muzejske zbirke v stolpu, in sicer na osnovi sestanka v prostorih Gorenjskega muzeja, katerega se je udeležil tudi gospod Stane Zidar, kranjski župnik. V cerkvi Sv. Roka (cerkev na Pungertu) je kranjsko župnišče pripravljeno urediti muzejsko zbirko, predvsem slikarsko, ki je v lasti župnišča, in je sedaj ni mogoče urediti zaradi najemne pogodbe s pravoslavno skupnostjo v Kranju, ki na podlagi najemne pogodbe uporablja cerkev.

Hočemo opozoriti na dejstvo, da obnova stolpa in objekta ob njem tudi zaradi aktivnosti članov društva sega v leto 1987, enako velja za v letu 1988 obnovljeno stopnišče z ograjo in razsvetljavo iz sejmišča.

Objekt Trubarjev trg št. 6 je bil izpraznjen zaradi smrti imetnika stanovanjske pravice, zato je možnost obnove postala realna in se je konec leta 1988 tudi začela.

Na podlagi zahteve Zavoda za spomeniško varstvo v Kranju je bil 1. 4. 1988 sklican sestanek s predstavniki Gorenjskega muzeja, Samoupravne stanovanjske skupnosti v Kranju, društva Pungert in kulturne skupnosti, na katerem je bil dogovorjen okvirni program obnove obeh objektov. Dne 10. 5. 1988 je Zavod za spomeniško varstvo izdal smernice št. IV-36/5-1988 za obnovo obeh objektov, na podlagi katerega je komite za urbanizem izdal potrdilo o priglasitvi gradbenih del št. 351-01/1988-919, z dne 1. 7. 1988.

5. Na podlagi omenjenih smernic in potrdila je bil del objekta Trubarjev trg št. 6 (prvotna površina 108 m²) odstranjen in zmanjšan na preurejeno površino 67 m², s pogojem, da bodo v delu objekta javna stranišča (približno 20 m²), ki jih je društvo dolžno vzdrževati.

Na preostali površini ali delu objekta pa bo društvo v času prireditev organiziralo gostinsko ponudbo, sicer pa bo namenjen članom društva kot klubski prostor.

Objekt bo obnovljen s sredstvi Samoupravne stanovanjske skupnosti zgolj fasadno z obnovo strehe in vzpostavitvijo sanitarij, notranja ureditev klubskega prostora pa s sredstvi društva.

Prireditve na območju Pungert

1. Delovanje ustanoviteljev društva Pungert sega v leto 1985, ko smo kot neformalna skupina (vsi Kranjčani iz KS Center) poizkusili s postavitvijo gostinskega paviljona na Titovem trgu (po zgledu na Konjski rep v Ljubljani) in prireditvami ob njem oživiti mesto v poletnih mesecih.

Našo iniciativo, ki je bila popolnoma v skladu s programskimi izhodišči revitalizacije jedra mesta Kranja, je zavrnil svet KS Center na seji 19. 9. 1985 z obrazložitvijo, da je prostor namenjen oziroma rezerviran za postavitev vodnjaka - spomenik NOB v KS Center.

Našo iniciativo so na isti seji usmerili na Trubarjev trg, oziroma Pungert, ki naj bi bil z istimi izhodišči revitalizacije mesta namenjen taki dejavnosti.

2. Jeseni istega leta smo kot neformalna skupina nadaljevali z usmerjeno aktivnostjo na območju Pungert (komite za družbene dejavnosti, ZSM Kranj, Turistično društvo in zveza Kranj, Zveza kulturnih organizacij, Zavod za spomeniško varstvo...).

Problem v zvezi z najemno pridobitvijo nezazidanega stavbnega zemljišča (območje Pungert) za postavitev odra za izvedbo predvidenega programa, je bil razlog za ustanovitev društva. Neformalna skupina občanov ni pravna oseba, kot pogoj za najemno pridobitev zemljišča.

Izveden je bil natečaj za oblikovanje prireditvenega prostora in pridobljena potrebna soglasja, na podlagi katerih je komite za urbanizem izdal že navedeno potrdilo kljub nasprotovanju KS Center, z utemeljitvijo, da bo dejavnost društva preko mere obremenjevala občane in okolje (dopis št. 45 z dne 5. 3. 1987).

Sklep sveta KS Center je bil izdan kljub našim natančnim in obsežnim pojasnilom na zboru krajanov 23. 2. 1987 v zvezi z društvom, nameni društva, programom društva za leto 1987 in programom trajne in celovite ureditve območja Pungert.

3. Program društva Pungert s prireditvami za leto 1987 je 12. 5. 1987 obravnaval in sprejel svet za kulturo pri OK SZDL Kranj.

Nekaj poskusov organizacije prireditev na različnih delih mesta Kranja je več ali manj propadlo zaradi neprofesionalnega odnosa organizatorjev, predvsem pa zaradi vsaj minimalno potrebne infrastrukturne opreme prireditvenega prostora.

Hočemo opozoriti na formalen značaj društva (zgolj v zvezi s prireditvenim prostorom) za razliko od društev na sploh kot organizacijske oblike, ker so za različne vrste prireditev (glasba, gledališče, lutke...) potrebni poznavalci ali profesionalci, ki bodo za svoje delo honorirani in ni nujno, da so člani društva. Enako velja za obiskovalce. Mesto ima z izjemo Pungerta in gradu Kieselstein več možnih prireditvenih prostorov in nekaj izredno akustičnih (prostor med gledališčem in cerkvijo, severni del Titovega trga, Maistrov trg), ki pa zaradi prostorskih razlogov ne morejo biti stalni prireditveni prostor.

Društvo bo delovalo na osnovi samofinanciranja vseh prireditev in celotnega delovanja z različnimi oblikami marketinga za posamezne prireditve in seveda vstopnine, ki jo kot denarni vir lahko obravnavamo s pogojem, da je prostor med prireditvijo neprehoden oziroma zaprt (za primer Kieselstein in Pungert).

Nujnost organiziranja prireditev na različnih prostorih v mestu je pogoj v kontekstu neformalnega združevanja občanov, zagotovitve programske kontinuitete in organizacijsko-finančne varnosti posamezne prireditve ali celoletnega programa.

Povedati hočemo, da si želimo s programsko zasnovo prireditev na območju Pungert zagotoviti obisk dela občanov na vseh prireditvah, posredno pa vzpostaviti druženje, ki mu bo osnova program prireditev za posamezno leto.

Osnova za izvedbo kvalitetnega programa je prostor s potrebno opremo, kar Pungert je.

Zaradi že omenjenih naravnih scenskih in prostorskih kvalitet profesionalnega pristopa pri organizaciji prireditev ima vse možnosti, da se uveljavi po vzoru Križank v Ljubljani.

Eden od pogojev za organizacijo kvalitetnih prireditev po vzoru Križank je ugled prostora, ki pa je po našem mnenju popolnoma v funkciji organizatorjev prireditev in tudi obiskovalcev, oziroma dolgoročnega programskega koncepta.

Na koncu, upamo, ne preobširnega teksta, iz katerega je vidno, da naša prizadevanja segajo v leto 1985, kljub več kot razpolovljenemu začetnemu entuziazmu vztrajamo. Kot občani mesta se zavedamo, da izraz revitalizacija ne pomeni obnovo mesta v fizičnem smislu obnove posameznih objektov, temveč oživitev mesta z različnimi prireditvami in nekonvencionalnim trženjem v mestnem prostoru, kar je vsebinski kontekst sprejetega programskega dela revitalizacije starega mestnega jedra Kranja.

Sicer pa ste, za kar se vam zahvaljujemo, na isti strani časopisa objavili članek z naslovom ***»Zakaj tako«, ki večino naših*** *ugotovitev eksplicitno potrjuje.*

Tovariški pozdrav.

Društvo Pungert
Predsednik:
Bogdan Ankerst

GORENJSKI GLAS
VEČ KOT ČASOPIS

Slavka Šarčevič

IZ BELEŽNICE SOCIALNEGA DELAVCA

15.

Marjana je skrbela za svojega otroka in iskala vsaj malo sreče v življenju. Želela je srečati človeka, s katerim bi šla z roko v roki skozi življenje, a kadarkoli je mislila, da je našla pravega, se je rodil otrok in tako je bilo prvič, drugič, tretjič, tja do šestega otroka.

Njen hrbet se je vse bolj krivil pod težo bremena, ki ji ga je naložilo življenje, ki so ji ga naložili tisti, ki jim je zaupala. Njeno breme je bilo še težje zaradi poniževanj, ki jih je doživljala kot mati tolikih nezakonskih otrok, toda ona je molče nosila breme in vztrajala, vztrajala, pa čeprav je bila neštetokrat na koncu svojih moči. Otrokom je bila mati, kakršno naj bi imeli vsi otroci. Rada jih je imela in živela je zanje. Preživljala jih je sama s svojimi rokami, ki se niso nikoli ustavile.

Otroci so bili skromno oblečeni. Oblačila in obutev so ponosili drug za drugim. Dotrajanost oblačil je mati nadomeščala s čistočo in številnimi vbodi s šivanko, ki jo je imela v roki pozno v noč, pogosto jo je našlo jutro sklonjeno nad šivanjem, ko jo je premagal spanec. Toda njeni otroci so imeli vsak dan pripravljena oblačila, ko so šli zjutraj v vrtec ali v šolo.

Marjana je bila vedno zaposlena, službo je opravljala vestno in odgovorno. Nikoli ni zamujala ali neopravičeno izostajala.

Njeni dohodki so bili nizki, za številno družino prenizki in časi, ko so njeni otroci hodili v vrtec in v šolo, so bili za Marjano najtežji. Nisem ji mogla veliko pomagati, saj je bilo takrat tako malo možnosti in tisti večni izračuni : osebni dohodek in otroški dodatek, in že ni bilo možnosti za kakšno dodatno pomoč. Največkrat je ostalo pri tem, kar je zaslužila, in pri otroškem dodatku.

Ker pa ti dohodki niso zadoščali za preživljanje številne družine, je iskala Marjana razna dopolnilna, priložnostna dela, da je zaslužila še kakšen dinar. Iskala je dela, ki jih je lahko opravljala doma in bila z otroki. S skromnimi dohodki, ki jih je pridobivala s prannjem, s šivanjem, likanjem je le nekako zaslužila toliko, da je otroke preživljala.

Otroci so šli drug za drugim v šolo. Najstarejši so se po končani osnovni šoli zaposlili in z zaslužkom pomagali materi, a mlajši so po končani osnovni šoli nadaljevali šolanje na srednjih in visokih šolah. Vendar tudi najstarejši niso ostali brez poklicev, študirali so ob delu iprišli do diplom na visokih šolah.

Mati Marjana je že dalj časa upokojena. Njena pokojnina, pa čeprav je delala polnih 35 let, je skromna in skromno bi živela do smrti, če ne bi imela svojih otrok. Otroci ji redno pomagajo in ji na razne načine vračajo del tistega, kar je ona naredila za njih, vendar se zavedajo, da ji vsega ne bodo mogli nikoli vrniti. Nikoli ne bodo mogli materi povrniti tistih prečutih noči, ne bodo ji mogli odvzeti poniževanj, ki jih je doživljala, ko je rojevala otroka za otrokom. Toda imajo jo radi in s svojo ljubeznijo ji lajšajo življenje.

Srečujem mater Marjano in ona mi je hvaležna za vse, kar sem naredila zanjo ali za njene otroke. Meni je neprijetno, ker ji nisem mogla več pomagati, ker jo nisem mogla še bolj razbremeniti bremena, ki ga je nosila.

Moje spoštovanje do matere Marjane je brezmejno. In če je kje mati, ki v vsej svoji razsežnosti zasluži to ime, tedaj je to moja stara znanka, mati šestih nezakonskih otrok, za katere je živela, za katere je imela toliko ljubezni in topline in ki je svoje otroke vzgojila tako, da so postali ljudje, na katere je lahko upravičeno ponosna in z njo smo ponosni lahko vsi, ki smo jo poznali, pa tudi tisti, ki je niso.

Povedala sem ti o materi, o veliki materi, ki je sama preživela, vzgojila in izšolala šest nezakonskih otrok in ki jo brezmejno spoštujem.

Da se mojemu spoštovanju pridružuješ tudi ti? Hvala ti, prijatelj, hvala v imenu njenih otrok.

Toda niso vse matere, kot je bila mati Marjana, bile so tudi matere, kakor mi je o svoji materi pripovedovala

Kristina

Kristina je v svojo izpoved položila vso bolečino, katero je nosila v sebi, ko se je spominjala svoje matere. Solze trpljenja, razočaranja in obtoževanja so ji polzele po obrazu, ko so iz nje vrele besede:

»Ne vem, če svoji materi lahko rečem mama? Vem, da me je rodila, vem da me je učila govoriti, hoditi, da me je hranila. Spominjam se tudi tega, da mi je govorila, da me ima rada. Vendar vse te njene besede zasenči moje globoko spoznanje, da sem ji bila dostikrat le nekakšna opora v njeni nemoči — da ne rečem tudi pokvarjenosti. Tega se zavedam danes, ko sem odrasla in spoznala življenje takšno, kot je v vsej svoji krutosti in slikovitosti.

Ne morem vam povedati, kako sem imela svojo mamo rada, vse do tistega mojega spoznanja, da so bili tisti »stričkі«, s katerimi se je tako pogosto veselila, se z njimi smejala... in, ki so mene, kot otroka tako radi pestovali, se igrali z menoj : njeni ljubimci. Mati je pustila, da so se tisti »stričkі« igrali z menoj, ni jim branila, ko so me ljubkovali in ni me poučila, ko sem se tako otroško veselila njihovih ljubkovanj.

Odraščala sem ob materi. Ob materi sem spoznavala življenje. Mati me je vodila v družbo moških, me vsa ponosna razkazovala in danes vem... ponujala. Kolikokrat se spomin, sedaj, ko sem odrasla, tistega pohotnega pričakovanja v njihovih očeh. A mati se je smehljala.

Prihajala sem do številnih spoznanj in zbežala od matere. Šla sem, ker sem se zbala materine bližine. Šla sem prestrašena zaradi vseh tistih umazanij , v katere me je hotela potisniti mati. Še danes ne vem,ali me je takrat moja mati želela hote ali nehote spustiti, kot majhen čolnič v veliko umazano mlakužo.

Zbežala sem, bežala, bežala in se s pomočjo bega obdržala na obrežju. Moje bežanje je bilo tavanje med ločjem, ki me je bičalo po obrazu, se mi ovijalo okrog nog in mi branilo, da bi sprostila svoj korak in bi, kot premnogi moji vrstniki, ki so imeli drugačne matere, zakorakala v prostrane poljane mladosti in sonca.

Z nebogljenimi koraki sem poskušala ujeti korak z mladostjo in soncem... od česar me je v svoji nevednosti, nebogljenosti ali pokvarjenosti tako dolgo oddaljevala moja mati. Uspelo mi je.

Našla sem delček svoje sreče in lahko rečem, da bi bila moja sreča večja, če me ne bi od časa do časa dohitela senca preteklosti in se ne bi v mojih spominih tam daleč prikazovala ona — mati.

Kako rada bi zbrisala vse te grenke spomine v sebi in videla svojo mamo takšno, kot jo želim videti... da bi me spomin nanjo osrečeval, me napolnjeval s toploto in ljubeznijo.

(SE NADALJUJE)

MARJAN BRADAČ

Aforizmi

Nič čudnega, da se bojimo poledice — dovolj nadrsamo v gospodarstvu.
Mokro vreme nič ne pomaga — kadar je suša v denarnici.
Če mački stopiš na rep, lahko namesto cviljenja slišič — politične klevete.
Mnogi prispevki in investicije spominjajo — na igro »Podarim — dobim«.
Ni naključje, da imata enako začetno črko besedi — ukrep in utopija.
Največ Jugoslovanov ima bioenergijo — v komolcih.
Molk je zlato, dokler ti nekdo — ne »stopi na žulj«.
Najbolj pogosto »stopamo na žulj« takim — ki nimajo od česa dobiti žuljev.
Tudi med ateisti je čedalje več — krivovercev.
Posledica nizkih udarcev je — knokautirano gospodarstvo.
Zdravljenje gospodarstva preprečujejo — administrativne kontraindikacije.
Eksplozija cen in terorizem imata nekaj skupnega — nedolžne žrtve.

MATIJA LOGAR

Aforizmi

Ko v politiki zapiha nov veter, se del ljudstva redno prehladi.
Medtem ko smo bili bosi, so z nami delali v rokavicah.
Pogumni so padli za pogubno prihodnost.
Bili smo družba banketov, postali smo družba bankrotov.
Če poznate rešitev, vas lepo prosim, da je ne daste v javno razpravo.
Za poslušalce bi bilo gotovo koristno, da bi se številni kantavtorji vrnili na začetek svoje kariere — h kantam.
Po oblasti lahko tolčejo le pooblaščeni.
Politiki najprej prisluškuje, šele potem prisluhne.
V preteklosti smo po uspešno opravljenih plenumih začeli uspešno pleniti.
Naša skupščina je resnično »skupa«.

Urednikova beseda

V današnji, 3. številki, podobno kot v zadnji, odpiramo strani z aforizmi. V nadaljevanju pa, tako kot smo napovedali, »odpiramo« sodelovanje z Evropo, o čemer pišeta Miha Naglič in novinarka Marija Volčjak. Vine Bešter pa se je pogovarjal o aktualnih družbenopolitičnih razmerah pri nas s Francem Tomšičem, Slavkom Sušcem in Gorazdom Drevenškom.

Leopoldina Bogataj

Odprte strani 3

MIHA NAGLIČ

Jugoslavija med Evropo in Tihim oceanom

Kam pluje naša barka?

»Jugoslavija je čudovita dežela. Mozaik različnih narodnosti se mi zdi zelo srečna okoliščina. Tako bogato kombinacijo narodov, ver, navad in jezikov težko najdete še kje. Vse to se prepleta v izjemno fascinantnih zgodovinskih peripetijah, ki ji dajejo še poseben lesk. Mislim, da je to zelo pomembno ohraniti, tako kot to danes počnejo vse evropske države, ki ob vsej silovitosti procesa združevanja ohranjajo različnost jezikov in navad. To seveda pomeni, da se vsak narod odloča o tem, kaj hoče, in da ne smemo dopustiti da bi se ujeli v nevarno past nacionalizma... Vsa Evropa razmišlja o ukinitvi meja, Jugoslaviji pa preti nevarnost, da bo samo sebe postavila v sredino Tihega oceana, v popolno izolacijo. Ne smemo pozabiti, da Jugoslaviji ni treba šele vstopiti v Evropo in spoštovati moramo naše nacionalne izvore. To je evropski duh.«

Alexander, Crown Prince of Yugoslavia (1)

Kdo se izogiba Evrope? Srbija! »Srbija se boji evropeizacije,« pravi dr. Bogdan Bogdanović (2), eden zadnjih intelektualcev, ki so v razgretem stanju srbskega duha ohranili trezno glavo. To, kar se danes dogaja v Srbiji, je skregano z evropskim duhom časa. »Obsedenost« s samim seboj, prikrita z neko izvirno, balkansko različico (neo)stalinizma, ne obeta nič dobrega. Na zadnji konferenci vojvodinskih komunistov se je poleg tega izkazalo, da od »kulturne« revolucije obsedeni rdeči gardisti svoje lastno stanje doživljajo kot odrešujoče in ga kot takega ponujajo celi Jugoslaviji. Odkod in čemu zajedljive in strupene besede, ki so iz Novega Sada, »srbskih Aten«, letele na Zagreb in Ljubljano?

Jugoslavija je zadnje čase kakor barka, na kateri se ne ve več, kdo je kapitan, posadka pa se je ob ključnem vprašanju — kam in kako pluti — razdelila na dva tabora. Eni so za severozahodno, drugi za jugovzhodno smer, eni za Rim, drugi za Bizanc. Pri čemer se tisti drugi ne zavedajo, da je njihova smer uperjena proti vetru — tistemu, ki žene turško barko spet nazaj v Evropo, tokrat z dobrimi nameni.

Nad Evropo je vreme vedro, pihajo ugodni vetrovi, Balkan pa je zakrit z meglo. Zdi se, da Albanija, Romunija in zdaj še Srbija ne vidijo iz nje. Iz megle, ki jim zastira pogled in je stanje duha, v katerem so obstali — stalinizem.

»Evropsko« nastrojeni del posadke je tako že nekaj časa prisiljen, da dobršen del svoje energije porablja za to, da bi se izvlekel iz zadržujočega prijema »balkanskega« dela — namesto da bi skupaj odpluli naprej k obetajočim obalam Evrope.

Sicer pa: **Evropa — kaj je, kje je?**

Beseda »Evropa« ni nikoli pomenila nekaj enoznačnega. Evrop je bilo in jih je še vedno več: najstarejša je tista, ki jo poznamo iz grške mitologije; za geografe je le razvejani zahodni polotok azijske celine — Evrazije; potem je tu Evropa svetega rimskega cesarstva Karla Velikega in njena zgodovinska naslednica — EGS; tu je razdvojena Evropa, ki se je ali se še deli na industrijsko in agrarno, na kapitalistično in socialistično, na Evropo velikih sil in malih narodov, ki so se na sceni zgodovine pojavili, potem ko je W. Wilson razglasil načelo samoodločbe; na »fifty—fifty« Evropo velikih treh, na Evropo samozavestnih in zadovoljnih narodov, ki so dočasa izoblikovali svoje države in na Evropo večno nezadovoljnih nacionalnih manjšin...

In prav na zgodovinskem ozadju vseh teh razdvojenosti se danes dogaja proces evropskega zbliževanja in združevanja, ki mu Jugoslavija, sama vse bolj razdvojena, ne zmore slediti. Nesreča — ker je ne znamo spremeniti v prednost — Jugoslavije je v tem, da so številne od prej omenjenih delitev potekale ravno čez naše ozemlje. Tako že rimski limes, utrjena meja, ki je varovala civilizirani Rim pred barbari s severa in vzhoda. Kasneje sta se tu soočala Rim in Bizanc, nato krščanska Avstrija in mohamedanska Turčija. Na ruševinah teh dveh je nastala prva Jugoslavija, država, ki so jo veliki trije razdelili »pol na pol«. Tito je to razumel po svoje in svoj čas prav spretno krmaril našo barko med čermi vzhoda in zahoda. Zdaj, ko tega velekapitana ni več, smo spet razdvojeni in neodločni v času, ki zahteva odločitev. Kaže, da sami s seboj ne znamo več upravljati, da se ne znamo uvrstiti tja, kamor sodimo.

Sadnje čase nas še posebej (pri)zadeva približevanje »prelomnega« leta 1992. Zato kaže osvetliti razmerje med EGS in ostalo Evropo ter naše možnosti v tem oziru. Vsa stvar izvira še iz razkola med Rimom in Bizancem. Ta se je še posebej poglobil po letu 800, ko je papež Leon III. okronal Karla Velikega za »svetega rimskega cesarja«. Razhajanje v verskih se je nato poglobilo še v političnih vprašanjih. Takratna Evropa je bila sicer vsa prežeta s krščanstvom, vendar je imela dve duhovni središči: Rim in Bizanc. Prvi je obvladoval karolinško cesarstvo, po obsegu presenetljivo podobo današnji EGS, drugi pa evropski vzhod. Tako je ostalo več stoletij, dokler ni slednjega doletela strašna nesreča: Rusijo so zavzeli Mongoli, slovanske države na Balkanu pa Turki, nakar je padel še Bizanc sam.

Narod, ki je v tem strahotnem brodolomu evropskega vzhoda največ pretrpel, so gotovo Srbi. Po petih stoletjih turškega jarma so potrebovali še eno, da so se ga otresli in se uveljavili kot vodilna, demokratično (!) organizirana država na Balkanu. Ta je bila kmalu pahnjena v prvo svetovno vojno in nato še v drugo, v kateri je srbski narod izgubil skoraj četrtino svojega prebivalstva, v odstotkih več kot katerokoli drugo ljudstvo na svetu.

Da bi bila mera polna, se jim je zdaj, šest stoletij po kosovski tragediji (1389) odprla še ta, »izvirna« rana. Če upoštevamo vse to, potem je mogoče njihovo sedanje početje, to obsedenost z lastno travmo razumeti, ni pa ga mogoče opravičiti — ker je skregano z duhom evropskega časa.

Srbi so se v svoji novejši zgodovini radi ravnali po Rusih. Ti so se mongolskega jarma otresli veliko prej kot Srbi turškega. Imeli so prosvetljenega carja Petra I Velikega, ki jih je že v začetku 18. stoletja navezal nazaj na Evropo in to dejanje simbolično potrdil še s selitvijo prestola iz Moskve v Peterburg. V tem istem mestu je Lenin, evropsko razgledan človek, 200 let kasneje spočel »izvirni greh« svetovnega socializma, mlado sovjetsko oblast pa prepustil aziatskemu despotu Stalinu. Peterburg se je sicer preimenoval v Leningrad, boljševiški prestol pa se je — spet simbolično — vrnil v Moskvo, z evropske obale nazaj v odmaknjene in zamaknjene stepe. Po sedmih desetletjih stalinističnega »socializma« se je naposled pojavil Gorbačov, ki obeta postati sovjetski Peter Veliki.

Ali lahko Milošević — potem ko je Srbiji povrnil njeno samozavest — postane srbski ali celo jugoslovanski Gorbačov? Zaenkrat tega ne kaže, čeprav bi bilo v njegovi moči. Pa je tudi v zavesti, v stanju duha?

Bojim se, da ne. Če bi bila Jugoslavija v tem trenutku ustavna monarhija, Aleksander II. Evropeizator pa njen kralj (njegovemu pradedu, evropskemu demokratu, so rekli Peter I. Osvoboditelj, njegovemu staremu očetu pa Aleksander I Zedinitelj), mandata za sestavo nove vlade gotovo ne bi zaupal Miloševiću, čeprav sta oba Srba. Sicer pa ga tudi predsedstvo, ta ne preveč posrečeni nadomestek šefa države, ni!

Kakorkoli že: srbskim bratom želimo, da bi jih kmalu zapustil brkati duh, ki jih zdaj obseda. Da bi šli potem skupaj v prihodnost — kajti v preteklost se z njimi ne mislimo vračati, pa naj bo še tako slavna!

Tisti, ki v Jugoslaviji še razmišljajo, ne da bi hkrati vpili, menijo, da je v odpiranju v Evropo in v demokratičnem socializmu tudi edina trajna rešitev kosovskega vprašanja. Srbija je danes kakor sidro, ki jugoslovanski barki onemogoča, da bi odplula k Evropi; sidro, ki se je zataknilo na Kosovu.

Kaj pa Slovenci in Hrvati, naroda, ki že od nekdaj premoreta dovolj pomorcev? Mi smo pripravljeni. Na premcu čakamo, da se na krmi zmenijo za kurz. Zaplujmo naprej od lastnih k evropskim obalam, oceani pridejo na vrsto kasneje!

Opombi

1 Mladina, št. 54 (1988), str. 37
2 Delo, 21. 1. 1989, str. 2
Žiri, 23. 1. 1989

MARIJA VOLČJAK

Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92

Bomo ostali na robu in še naprej pestovali

V vzdušju vsesplošne vročice in norosti je pisanje o Evropi 92 na prvi pogled ne hvaležna tema, saj boste rekli, čemu nas zdaj obremenjujete še s tem, kako nam Evropa uhaja, ko imamo vendar sami s sabo dovolj problemov. Toda kaj ni predstavitev Evrope 92 v bistvu držanje ogledala našim razmeram. Evropska gospodarska skupnost v večji integraciji, ki sloni na soglasju, vidi svojo bodočnost, jugoslovanski gospodarski skupnosti pa grozi, da se bo zdaj zdaj razletela. V Zahodni Evropi dvanajst dežel, prav zaprav osemnajst, v katerih ljudje govore trinajst (uradnih) jezikov, zmore podirati medsebojne meje, pri nas pa jih gradimo vse višje, z njimi pa okope jeze, sovraštva in zavisti. Izgovor, da temu botruje sistem, je slab argument, saj sistem napravijo ljudje. Tudi pomanjkanje pameti, znanja niso nič drugega kot ljudje. Ker samokritičnost ni ravno balkanska odlika, bo dosti bo dovzetno pojasnjevanje našega (ne)početja s horoskopom. Jugoslavija je bila ze nesljivo rojena v znamenju dvojčkov, kajti v njeni naravi je nekaj dvojnega. Pravz prav že od nekdaj, ko še ni bila rojena, je po tem ozemlju že potekala katoliško pravoslavna ločnica, ki zanesljivo ni najstarejša. Da si v Jugoslaviji Vzhod in Zaho podajata roki, so vedeli tudi trije modri možje na Jalti. Jugoslovani smo to dolgo v sto let spretno izkoriščali, v zadrego pa smo prišli, ko sta si Vzhod in Zahod resni čno segla v roke. Zdaj ne vemo kaj bi: tekli za Evropo in jo poskušali ujeti ali p stavili na karto naše nerazvitosti in postali stična točka razvitega in nerazvitega sveta. Slednja pot nam je seveda pisana na kožo (najmanj Slovencem), toda ute gne biti zelo, zelo tvegana, kajti lahko pridemo v RAJ, kakor nekateri poimenujejo Romunijo, Albanijo in Jugoslavijo.

V Evropsko gospodarsko skupnost so se pred tridesetimi leti z Rimsko pogodbo združile Italija, Francija, Nizozemska, Belgija, Luksemburg in Zvezna republika Nemčija. Leta 1973 so članice postale še Irska, Danska in Velika Britanija, leta 1982 Grčija in leta 1986 kot zadnji dve novi članici Portugalska in Španija, ki z letošnjim 1. januarjem predseduje ministrskemu svetu skupnosti.

Hrane imajo že preveč

Članice so nanjo prenesle del svoje suverenosti, pristojnostim so se odpovedale predvsem na področju kmetijske in prometne politike, carin in carinskih tarif in trgovske politike do tretjih držav. Tako so odpravljene carine za industrijske izdelke iz držav članic ter uveljavljena skupna carinska tarifa za blago, ki prihaja iz tretjih držav. Oblikovan je skupni kmetijski trg, kjer se cene ne določajo po načelu ponudbe in povpraševanja, temveč po enotnih, določenih cenah (orientacijska, intervencijska, pragovna cena). Pri izvozu v tretje dežele pa so izvozniki deležni izvoznih premij. Ker imajo v zadnjem času hrane preveč, so dodale še novo vsebino v smislu omejevanja kmetijske proizvodnje.

Z enotnim trgom bi prihranili 200 milijard ecujev

V skupnosti je bil torej doslej dosežen le prosti pretok blaga, medtem ko so bile storitve, kapital in delovna sila še naprej v pristojnosti zakonodaj držav članic. Skupni trg je torej še vedno dejansko razdeljen na dvanajst narodnih gospodarstev, kar seveda povzroča ogromne stroške, ocenili so, da bi z enotnim evropskih trgom prihranili 200 milijard ecujev. Prihranek oziroma dobiček seveda najbolj zanima firme, ki jim neenotni trg in z njim povezana carinska kontrola pobere 25 odstotkov dobička. Avtomobilska in elektronska industrija izgubljata zaradi različnih standardov milijarde ecujev. Razlike pri zavarovanju avtomobilov v posameznih državah so tudi 300 odstotne. In še bi seveda lahko naštevali.

Poenotili bodo 300 ključnih zadev

Nastajanje enotnega evropskega gospodarskega prostora so pospešili leta 1985, ko so šefi in vlade držav članic odobrile Belo knjigo in se s tem zavezale, da do leta 1992 ustvarijo enotni trg brez meja. S tem so se odločili za poenotenje okoli 300 ključnih ekonomskih, tehnoloških in socialnih zadev, od omogočanja svobodnega gibanja kapitala in ljudi, poenotenja standardov, vrste dokumentov in administrativnih postopkov pa vse do skupnih raziskovalnih programov, programov razvoja transportne mreže, sodelovanje univerz in strokovnega usposabljanja delavcev.

Evropa 92 je odgovor na ekonomski izziv Amerike in Japonske

V bistvu je to seveda odgovor EGS na ekonomski izziv ZDA in Japonske. Zahodna Evropa bo namreč po letu 1992 največji enotni trg na svetu brez notranjih ovir za pretok blaga, največji tako po številu prebivalcev (320 milijonov) in največji po kupni moči.

Z enotnim evropskim trgom bodo članice EGS dosegle pomembne pozitivne učinke na makro- in mikroekonomski ravni. Računajo, da bo sprožil večjo ekonomsko aktivnost in da se bo zaradi tega povprečni bruto narodni dohodek povečal za 4,5 odstotka, potrošniške cene naj bi se v povprečju zmanjšale za 6,1 odstotka, odprlo pa bi se 1,8 milijona novih delovnih mest. Mikroekonomski učinki pa bi se odrazili v zmanjšanju stroškov v proizvodnji in poslovni organizaciji, v izboljšanju učinkovitosti podjetij in znižanju cen zaradi konkurenčnosti trga, v novih načinih konkurence med industrijskimi vejami in prerazporeditvi virov na domačem trgu, odločujočo vlogo pri uspehu na trgu pa bi imele prave komparativne prednosti. Računajo tudi na povečanje števila inovacij, novih poslovnih postopkov in izdelkov, kar bo spodbujala dinamika notranjega trga.

ECU bo moral dobiti večjo veljavo in seveda banko

Če naj se Zahodna Evropa uspešno postavi po robu japonski in ameriški konkurenci, se bo morala denarno in valutno osamosvojiti. Pojavlja se zamisel o evropski centralni banki. Večji pomen pa naj bi dobil evropski monetarni sistem, v katerem zdaj sodeluje osem članic skupnosti, zunaj so Velika Britanija, Španija, Portugalska in Grčija. Vse torej še ne uporabljajo ecuja (evropska obračunska enota), katerega vrednost izračunajo na podlagi vrednosti vseh valut. Nekatere članice že izkazujejo svoje gospodarske dosežke v ecujih, toda, če naj se uveljavi kot skupna enota in če naj ohranja vrednost, ga mora varovati ista denarna ustanova - Evropska banka.

Bela knjiga je zakonodajni program za odstranitev tržnih ovir

Prelistajmo torej Belo knjigo (ki so jo pri nas naposled prevedli in zanesljivo jo je moč dobiti v knjižnici Gospodarske zbornice Slovenije), ki ji lahko rečemo zakonodajni program za odstranitev tržnih ovir. Predvidoma bodo do konca leta 1992 sprejeli okoli 300 najrazličnejših predpisov v obliki uredb in direktiv. Predpise pripravlja Komisija, ki je izvršilni organ skupnosti, sedež pa ima v Bruslju. Predsednik Komisije je bivši francoski finančni minister Jacques Delors, trenutno prav gotovo prva osebnost združene Zahodne Evrope. Po poročilu Komisije o uresničevanju Bele knjige v lanskem letu je Komisija predložila Svetu v sprejem že 208 predlogov. Doslej je bila že sprejeta približno četrtina predvidenih ukrepov. Delo v glavnem poteka po načrtu, zastoji se pojavljajo le pri zaščiti rastlin in živali.

Predpise je moč razdeliti v tri skupine in sicer v ukrepe za odpravo fizičnih, tehničnih in fiskalnih ovir.

Ukinitev notranjih meja

Kdor je v zadnjem času potoval po Zahodni Evropi, je lahko opazil, kako postaja znotraj EGS vse manj pomembna mejna in carinska kontrola, ponekod je praktično ni več. Seveda to ne velja za Jugoslovane, za nas se stvari celo poslabšujejo, za Francijo že moramo imeti vizum, nekajkrat so ga že omenili tudi v Zahodni Nemčiji.

Evropa 92 pa notranjih meja praktično ne bo več poznala. Popolnega soglasja o ukinitvi vseh mejnih in carinskih kontrol sicer še ni, temu najbolj nasprotuje Velika Britanija, ki sodi, da bo to šlo na roko terorizmu, črni trgovini z drogo in nedovoljenemu priseljevanju. Vsekakor pa bo notranja svoboda, če tako rečemo, veliko večja, pravico do potovanja bo moč omejiti le iz varnostnih in zdravstvenih razlogov. Predvideni so seveda enotni dokumenti in računalniško podprt sistem potnih listov, ki bo omogočal takojšnjo kontrolo.

Ukinitev carinskih kontrol pa je seveda še bolj pomembno za trgovino in industrijo, saj povzroča nepotrebne zamude, formalnosti, dodatne stroške in s tem zmanjšuje konkurenčnost. Novi predpisi bodo zajeli predvsem olajšave pri tranzitnem postopku, ukinitev plačila za prijavljanje na meji, enotne administrativne dokumente ter predpise o veterinarski in fitosanitarni kontroli (prepoved uporabe hormonov, izboljšava certifikatov za semena, določitev največje vsebnosti ostankov za preprečevanje živalskih bolezni, kot so slinavka, svinjska kuga, itd.)

Stvar seveda ne bi bila popolna, če ne bi izračunali, kakšno denarno korist bo podjetjem prinesla ukinitev meja. Analiza 500 podjetij je pokazala, da podjetjem v skupnosti carinska kontrola letno povzroči okoli 8 milijard ecujev stroškov, ki so seveda za manjša težje breme.

500 let star nemški predpis o pivu

V drugo skupino ovir, ki jih bodo odstranili, sodijo tehnične, to so predvsem različni standardi, ki veljajo za posamezne izdelke. V skupnosti poznajo tri vrste standardov. Najprej so to tehnična pravila, ki so jih posamezne članice predpisale iz zdravstvenih, varnostnih ali ekoloških razlogov. Druga vrsta so standardi, ki sicer nimajo oblike pravnih predpisov, vendar pa imajo takšno veljavo in so torej v bistvu prostovoljni zakon (npr. DIN v Zvezni republiki Nemčiji, BIS v Veliki Britaniji, AFNOR v Franciji). V tretjo vrsto pa sodijo postopki za preverjanje teh standardov in za izdajo potrdil oziroma tako imenovanih certifikatov.

Ker vse to ni enotno, pretok blaga med članicami skupnosti ni povsem prost. Znan je denimo primer, ko zaradi 500 let starega nemškega predpisa o pivu ni bil mogoč uvoz danskega in nizozemskega piva. Z enotnimi standardi bodo seveda tudi državni stroški pri izdajanju certifikatov manjši.

Poleg čisto tehničnih stvari pa je predviden tudi sprejem različnih predpisov o kakovosti živil, farmacevtskih in kemičnih izdelkov, o javnih naročilih, prostem gibanju delovne sile, skupnem trgu storitev, transportu, prostem pretoku kapitala, intelektualni in industrijski lastnini. Nekateri predpisi so bili že sprejeti, kot so omejevanje uporabe bifenilov in azbesta, izenačitev stopenj izobrazbe ter predpisi o vrednostnih papirjih, bankah in delnicah.

Zanimivi primeri, koliko bodo prihranili

Koristi, ki si jih obetajo z odpravo tehničnih ovir, so po industrijskih vejah različne. Ena ključnih je avtomobilska industrija, ki zaposluje 7 odstotkov delovne sile in je po podatkih za leto 1985 izdelala 40 odstotkov osebnih avtomobilov na svetu. Z odstranitvijo tehničnih ovir bi se stroški na enoto proizvoda zmanjšali za 5 odstotkov oziroma za 2,6 milijard ecujev. Kako je evropski avtomobilski trg zdaj neenoten, ponazarja dejstvo, da 90 avtomobilskih delov izdelujejo v količinah, ki so manjše od 500 tisoč, evropski izdelovalci pa izdelujejo 30 različnih vrst podvozij, optimalno pa bi bilo, če bi jih 21.

Pri predelavi hrane si obetajo 4 odstotni prihranek, saj si zdaj zaradi razdeljenosti trga vsako leto stroške povečajo od pol do ene milijarde ecujev. V tem pogledu je tipičen primer španski predpis, ki določa, da mora biti na nalepki za živila navedeno tudi število zdravstvenega pregleda o neoporečnosti.

Na pomenu pridobivajo storitve, njihov pretok pa omejujejo številni predpisi. Pri finančnih storitvah pričakujejo kar 22 milijard ecujev koristi.

Prihranki bodo seveda najbolj opazni pri pocenitvah nekaterih izdelkov: cene farmacevtskih izdelkov se bodo v Zvezni republiki Nemčiji znižale za 50 odstotkov, v Veliki Britaniji pa za 40 odstotkov, telefonski priključki bodo v Belgiji cenejši za 60 odstotkov, v Italiji pa za 50 odstotkov, premog bo v Zvezni republiki Nemčiji cenejši za 50 odstotkov, v Veliki Britaniji za 25 odstotkov itd.

Podrli bodo tudi davčne ograje

V tretjo skupino ovir, ki jih bodo odstranili, sodijo davčne. Takse na dodano vrednost in davki na porabo so bolj ali manj vključeni v končno ceno izdelkov in storitev, kar seveda poraja razlike v cenah oziroma razlikovanje na trgu. Uvesti nameravajo skupni postopek, po katerem bi se prodaja in nakup v skupnosti obravnavala kot prodaja in nakup znotraj meja držav članic. Prodaja pri prodajalcu bi predpostavljala uvajanje takse, medtem ko bi se taksa na dodano vrednost, ki jo plača kupec, odbila ne glede na državo, v kateri je plačana. Z računalniško podprtim enotnim sistemom in uvedbo nadomestil bi zagotovili, da se taksa na dodano vrednost, plačana v državi izvoznici in dobita v državi uvoznici, v slednji nadomesti.

Svet na Evropo 92 različno reagira

Ostali svet, ki je združen v več gospodarskih skupnosti, se na Evropo 92 pripravlja različno. Za sosednjo Avstrijo pravijo, da je živčna, zdaj je članica EFTE, rada pa bi postala trinajsta članica EGS, vendar pa ne ve natančno, kaj naj pri tem napravi s svojo nevtralnostjo. V Švici menda mirno gledajo na dogajanje v evropski skupnosti, saj računajo na določene ugodnosti zaradi svojega nepolnopravnega članstva. Do sprememb so kritični na Švedskem. V SEV se zavzemajo za sodelovanje in povezovanje z Evropo. ZDA in Japonska sta podjetniško napadalni. V Evropi tako ostaneta še Albanija, ki se za to ne zmeni kaj dosti, ter seveda Jugoslavija. Prav tako kot Albanija nismo v nobeni evropski gospodarski integraciji, vendar z njimi seveda trgu mo bistveno več.

Poudariti velja, da je integri nost EGS in EFTE tolikšna, da enotnemu evropskemu trgu la ko prištejemo tudi naslednj članice: Avstrijo, Švico, Švedsko, Norveško, Islandijo in Finsko. Že leta 1977 so ukinili ca ne za industrijske izdelke, k je bilo kasneje razširjeno v e ropski prostor proste trgovine za njune sporazume pa je znači na preferencialnost in recipr čnost, skratka obojestransko d janje olajšav in ugodnosti.

Junija lani pa je bila po dolg trajnih pogajanjih sprejeta tu skupna deklaracija o vzaje nem priznavanju, nadaljujejo trgovska pogajanja z evropsk mi članicami SEV, Madžarsk Češkoslovaška in Nemška dem kratična republika pa so spo zume že parafirale. Pričakuje da se bo proces zbliževanja daljeval.

Čakajoč na ...

Naša država se uradno še ni jasnila. Neuradno pa je znan da bi se radi priključili Efti naši predstavniki so se o te menda tudi že pogovarjali, po vori pa so obstali.

Čakanje si seveda lahko razlo mo s tem, da nas zahodna Evr pa, takšne kot smo, ne mara ne potrebuje. Besedovanje tem, kako pomembni smo za in zalivanje zavesti o lastni p membnosti, seveda kaj prida pomaga. Prispodobe o vlakih pri nas zadnje čase zelo popula ne in lahko rečemo, da mor res še ni odpeljal zadnji vlak, da predvsem nas bi moralo s beti, v kolikšni meri bo Evro 92 za nas še imela odprta vra Njeno bistvo je namreč, da pravice in ugodnosti priznava če jih bo tudi druga država nj čemur pravimo recipročnost naše sporazume s skupnostjo je značilno nereciprično dajan olajšav. Naš poseben sui ge ris položaj se je že v marsiče izčrpal in obtičali smo torej točki, ko zgolj na enostrans olajšave ne moremo več raču ti. Tudi zategadelj je gospod ska in družbena reforma tol bolj pomembna, glede na vro politično dogajanje v zadnj dneh, je razumljivo tudi čaka na...

Dolg spisek, česa kdo ni naredil

Čakanje in omahovanje lah ponazorimo z dolgim spisko česa kdo ni naredil in začne kar pri zvezni vladi, ki bi po ročilu zvezne skupščine do novembra lani morala izde

Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92, Evropa 92

dustrijske civilizacije ialkanske posebnosti

ategijo naših odnosov z evpskimi ekonomskimi integrami, vendar tega ni storila, logo pa je prenesla v letošnje vo četrtletje.

et za sodelovanje Jugoslavije EGS je leta 1987 ustanovil v uslju mešano delovno skupi- na politični in strokovni ra- , ki se je zadnjič sestala julija v Beogradu. Doslej se v njej niso pogovarjali o prilagaja- Jugoslavije Evropi 92 in že rejetim ukrepom iz Bele knji- čeprav so s predstavniki S takšne razgovore že predali. Sploh pa se je v dosedah razgovorih pokazalo, da napredstavniki niso dovolj pri- avljeni za poglobljene, strokoe razgovore, ki bi omogočili likovanje jasnih pogajalskih odišč, konkretnih predlogov aktivnosti, ki bi temu sledile naši strani. Takšna je tudi ena jugoslovanske delegacije delovni skupini, ki glavni rag za takšno stanje vidi v nedostni pripravljenosti in uspoljenosti pristojnih zveznih ganov.

razgovorih v delovni skupini obravnavali tudi nekatera rašanja o enotnem evropem trgu kot npr. sodelovanje področju standardizacije, rašanje enotnega administranega dokumenta, postopek veščanja Jugoslavije o oblikonju enotnega trga. Vendar so a ta vprašanja obdelana povrno, brez konkretnih predlogov oma predvidenih aktivnosti naši strani.

otokopirani okumenti

ličen primer, kako poenostaeno si pri nas predstavljamo lagajanje Evropi 92, so zaple- dokumenti o tehničnih predih. Med dvema sestankoma enjene delovne skupine je misija EGS poslala našemu eznemu zavodu za standardicijo 187 dokumentov, s pomočkaterih bi naše predpise poeili s tehničnimi predpisi dr- v članic EGS. Naš zavod pa slej še ni začel nobenega poopka za poenotenje jugoslonskih predpisov z ukrepi iz le knjige.

petek, 20. januarja, se je na govoru v Ljubljani mudil tudi van Pompijatov, načelnik žbe za mednarodno sodelova- e Zveznega zavoda za standarzacijo, odgovoril je, da so v venijo že poslali fotokopije h dokumentov.

rašamo se torej lahko, ali si ši zvezni uradniki tako preosto predstavljajo prilagaja- e Evropi 92 in mislijo, da zaščajo fotokopije, ne pa strate- a prilagajanja oziroma uspoljanje našega gospodarstva mjo, ali pa se jim nikamor ne udi in ležerno čakajo, kdaj bo žgana zelena luč. Drugače podano, se torej ne znamo ali emo prilagoditi.

evet velikih amesto enega najhnega

mig, da gre predvsem za nepravljenost, je na omenjem razgovoru dal Jovan Nastaević, načelnik zvezne carine uprave, ki je kot primer na- neusklajenosti pokazal, kak- obrazec carinske deklaracije uporabljamo pri nas in kakšga v EGS. Tam, v osemnajstih žavah namreč obsega le list pirja formata A4. Pri nas pa amo devet različnih carinskih klaracij, velikosti A3. Administiranje je torej bistveno večje, roški seveda tudi.

jal je celo, da so v pogovorih z strijskimi kolegi dorekli tudi rešitev jezikovnega proble- a, ki tiči v tem, da je na naših razcih besedilo v štirih jugovanskih jezikih, evropski obrazci pa imajo prostor le za en jezik. V osemnajstih državah je v rabi 13 jezikov in naš problem je seveda resnično poseben, saj so denimo v Švici, kjer govorijo tri jezike, to takšni, ki so uradni jezik i v sosednjih državah. Veseli smo podpore, je dejal tov. Nastasijević, saj nas čaka veliko dela, na razrešitev čaka kopica problemov, v odnosih s skupnostjo imamo veliko nerešenih vprašanj, tako glede črne metalurgije, potrdil o izvoru blaga in podobno. Pri potrdilih o izvoru blaga EGS zahteva točnejše podatke, naše ravnanje pa je pri tem skrajno malomarno, če ne že kriminalno. Ironično zabavna je denimo zgodba o makedonskem teranu.

Slovenija je najbolj neučakana

Slovenija je najbolj neučakana, najbolj se zanima za dogajanje povezano z Evropo 92, najbolj se zaveda nujnosti prilagajanja, kar je razumljivo, saj je naše gospodarstvo najbolj povezano z gospodarstvom članic EGS. Slovenija izvozi na evropski trg več kot 80 odstotkov blaga, v zahodnoevropske države (EGS in EFTA) 62 odstotkov, v države članice EGS 53 odstotkov. Pri izvozu storitev pa je popolnoma navezana na ta trg. Jugoslovanski deleži so manjši, saj je izvoz v države EGS in EFTE 44 odstoten. Podobno je tudi pri uvozu, saj Slovenija iz držav EGS in EFTE uvozi 68,4 odstotka blaga, jugoslovanski uvoz iz teh trgov pa je 38,8 odstoten.

Slovenija, pa tudi sosednja Hrvaška, se zaradi bližje soseščine bolj kot preostala Jugoslavija zaveda, kaj pomeni Evropa 92, ki je izmed velikih svetovnih trgov Jugoslaviji najbližji, saj smo geografsko vendar del Evrope. Že drugi največji svetovni trg, Združene države Amerike, je v primerjavi z zahodno Evropo geografsko dosti bolj oddaljen, da o ostalih, na primer o Japonski, ne govorimo. Evropa nam je blizu, zato je tudi lažje dostopna za zbiranje informacij, za proučevanje trgov, za nabiranje izkušenj na tem trgu. Evropa, tudi Severna Amerika, nam je glede na kulturo in mentaliteto tudi lažje razumljiva. Oddaljenim delom sveta se je pač veliko težje prilagajati, kar je seveda dokajšnja ovira uspešnih gospodarskih odnosov.

Zaradi neučakanosti je slovenski izvršni svet že naročil izdelavo štirih raziskav, ki bodo dale konkretne odgovore, kaj za Slovenijo in Jugoslavijo pomeni Evropa 92. Žal je bila zavrnjena pobuda Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje, ki je Zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve kot koordinatorju jugoslovanskega dela omenjene skupine za sodelovanje Jugoslavije in EGS predlagala vključitev predstavnikov republik in pokrajin. Pobuda je bila zavrnjena z obrazložitvijo, da so v to koordinacijo vključeni samo zvezni resorji.

Tudi zaradi tega je obveščenost, ne samo Slovenije, temveč vseh delov Jugoslavije, pomanjkljiva in nesistematična. Malo tudi vemo o tem, kaj v drugih predelih Jugoslavije sodijo o prilagajanju Evropi 92.

Pri Republiškem komiteju za mednarodno sodelovanje so zato osnovali posebno delovno skupino, ki jo vodi predsednica komiteja Cvetka Selšek, skrbela pa bo predvsem za ustrezno vsestransko obveščenost. Pri slovenskem izvršnem svetu pa je osnovana posebna Komisija za Evropo 92, ki jo vodi podpredsednik slovenske vlade Janez Bohorič, v njem pa so predstavniki upravnih organov, gospodarske zbornice, sindikata, socialistične zveze in mladine, znanstvenih in raziskovalnih organizacij ter večjih podjetij, kakor sta Gorenje in Iskra.

Informacije in dokumente naj bi zbirali na enem mestu

Prednostna naloga Komisije Evropa 92 bo ustanovitev depozitarnega centra EGS, ki bo v skladu z obstoječim informacijskim sistemom v Sloveniji omogočil zbiranje, obdelavo in uporabo vseh pomembnih informacij, povezanih z nastajanjem enotnega evropskega trga. Slovenski izvršni svet pa je konec decembra lanskega leta že naročil republiškim upravnim organom, naj v letošnjem prvem tromesečju glede na ukrepe Bele knjige pripravijo rešitve in jih posredujejo Komisiji Evropa 92. Delovna skupina pri republiškem komiteju za mednarodno sodelovanje pa bo skrbela predvsem za vsestransko obveščenost o Evropi 92, seznanjala ustrezne dejavnike s sprejetimi ukrepi iz Bele knjige ter zagotavljala povezanost z zveznimi organi. Spremljala bo tudi izkušnje drugih držav pri prilagajanju Evropi 92, zlasti tistih, ki niso članice EGS in so za nas posebej zanimive (Avstrija, Švica, Madžarska), dežel in regij Alpe-Jadrana ter regij skupščine evropskih regij.

Kaj pomeni Bela knjiga za Jugoslavijo

Poglejmo si, kolikor je pač moč oceniti, kakšen pomen bo imela Bela knjiga za Jugoslavijo, za jugoslovanske državljane in za jugoslovanske izdelke.

— Najprej je vsekakor treba reči, da se bo zastavilo vprašanje recipročnosti, saj po novem Evropska gospodarska skupnost daje olajšave le, če jih daje tudi nasprotna stran. Takšne zahteve že postavlja za transport.

— Prilagajanje enotnemu gospodarskemu trgu in večje vključevanje naših izdelkov in storitev na trge zahodne Evrope bo nujno moral slediti tudi večji uvoz izdelkov s teh trgov. Vendar, možen bo le, če bomo imeli devize, če bo to v skladu z našimi plačilnobilančnimi sposobnostmi.

— Jugoslovanski izdelki, ki bodo šli na trg Skupnosti, bodo morali spoštovati normative in standarde Skupnosti (direktive EGS) in posamezne nacionalne norme in standarde, v kolikor bodo strožji.

— Normative in standarde Skupnosti bodo morali seveda spoštovati tudi kmetijski pridelki, ki jih bomo prodajali tja, pri njih pa so zahteve posebej ostre, kakor je denimo prepoved uporabe hormonov, ustrezati morajo mikrobiološkemu nadzoru, predpisani so ostanki pesticidov do določene višine itd.

— Trg EGS se bo za naše izdelke postopoma zapiral, če zaradi tehnološkega zaostajanja ne bomo sposobni zadostiti njihovim standardom. To seveda lahko sklene krog, saj bo s tem oteženo odplačevanje naših dolgov, narasla bo stopnja nezaposlenosti, povečal se bo zunanjetrgovinski primanjkljaj, izvoz se bo preusmerjal na Vzhod.

— Tehnološko zaostajanje pa je že zdaj moč napovedati. Praktično smo že izpadli iz programa EUREKA, ne moremo pa se vključiti v projekte, kot so PACE (znastvenikom je omogočeno, da so po načelu šole na daljavo stalno in v vsakem trenutku obveščeni, kaj je novega na njihovem področju), COMET (specialistični tečaji, ki omogočajo hitro prekvalifikacijo in prilagoditev strokovnjakov spremembam tehnoloških inovacij ter približevanje izobraževanju v proizvodnji) in ERASMUS (izmenjava študentov, profesorjev).

— Zaradi ostrih ekoloških zahtev v državah Skupnosti se bo povečalo zanimanje tujega kapitala za vlaganje v ekološko sporne objekte v Jugoslaviji. Torej, ekologi pozor!

— Jugoslovanski državljani bodo lahko potovali v države EGS z lastnimi vozili le, če bodo njihova vozila glede izpušnih plinov ustrezala standardom EGS.

— Jugoslovanski prevozniki bodo lahko opravljali prevoze znotraj EGS, če bodo izpolnjevali njihove tehnične standarde. Srečevali pa se bodo z raznovrstnimi omejitvami: daljši postopek na meji, omejen dostop do opravljanja transportnih storitev itd.

— V EGS bodo uvedli enotni, računalniško zasnovan potni list, jugoslovanski državljani bodo zaradi tega pri prehodu meja znotraj Skupnosti v neenakopravnem položaju z njenimi državljani.

— Jugoslovanski državljani, zaposleni v državah EGS, bodo v podrejenem položaju. Pri zaposlitvi bodo imeli namreč prednost državljani Skupnosti, izobrazbene stopnje bodo v njej izenačene, spodbujali bodo selitve znotraj Skupnosti, predvsem nezaposlenih strokovnjakov s Severa Evrope na jug.

Turizem je v Skupnosti prava industrija

Jugoslavija nima izvoznega izdelka, po katerem bi jo svet poznal. Žal je naša slava drugačna, poznajo nas predvsem po slabi kakovosti blaga. V svetovni trgovini imamo le 0,5 odstotni delež, na prvo mesto pa se uvrščajo čevlji, pri njih imamo 4 odstotni delež svetovne trgovine. Nima torej smisla izbirati izdelka in si pobliže ogledovati, kaj zanj pomeni Evropa 92. Velja pa si ogledati, kaj pomeni za naš turizem, kakšne vplive bo imela nanj Evropa 92, saj prav turizem vodi ljudi čez meje in jih združuje.

V EGS je turizem prava industrija, saj v zadnjih letih države skupnosti obišče letno od 130 do 140 milijonov turistov. Leta 1986 je turizem predstavljal 5,5 odstotka družbenega proizvoda, v nekaterih državah pa je še večji: v Španiji 8,6 odstoten, na Portugalskem 8,2 odstoten, v Franciji in Grčiji 6,6 odstoten, v Italiji 6,3 odstoten. Le v Franciji in Zvezni republiki Nemčiji prevladuje domači turizem, v vseh ostalih deželah je pomembnejši tujski turistični promet. V turizmu je zaposlenih 7,4 milijona ljudi, kar je 6 odstotkov vseh zaposlenih. Če pa dodamo še sezonsko zaposlene, se število povzpne na 10 milijonov.

Najbolj navdušeni turisti so Nemci, ki najbolj "poganjajo" tujski turizem v Skupnosti, saj njihova potrošnja na tujem predstavlja 40 odstotkov celotne potrošnje prebivalstva Skupnosti na tujem. Slede jim Danci, Britanci in Nizozemci. Turistično naravnanost Nemcev potrjuje tudi podatek, da ima v Skupnosti turistična poraba 8 odstotni delež skupne osebne porabe, v Zvezni republiki Nemčiji je 11 odstoten, v Franciji 9 odstoten, v Belgiji, Luksemburgu, Nizozemski, Irski in Danski pa je 8 odstoten.

Z ukinitvijo notranjih meja se turizmu v Skupnosti obeta marsikatera sprememba. Turistov na mejah ne bodo več ustavljali cariniki. Zelena karta za avtomobilsko zavarovanje bo postala splošni dokument za vse države Skupnosti, kar je deloma že zdaj. Turisti bodo imeli na osnovi lastnega zavarovanja pravico do hitre zdravstvene pomoči v vseh državah Skupnosti. Enotno bo obveščanje in zaščita turistov v smislu različnih vrst tveganj, kot je kvaliteta turističnih paketov, protipožarna varnost v hotelih itd. Velike spremembe bo zaradi enotnega tržišča doživel letalski promet, njegovo deregulacijo skrbno pripravljajo. Letališča bo vsekakor zelo prizadela ukinitev brezcarinskih prodajaln, kako bo tovrstna prodaja urejena, še ni povsem jasno. Brez omejitev bo v Evropi 92 potekal denarni promet, ljudje bodo lahko poljubno vsoto plačali kjerkoli, z gotovino, kreditno kartico, potovalnim čekom itd. Novo plačilno sredstvo pa bodo elektronske kartice. ECU pa bo za turizem pomemben zaradi cenovne primerjave, pri plačevanju pa se bodo z njegovo pomočjo lahko izognili množici valut.

V Skupnosti prav razvoju turizma namenjajo vse več sredstev, za pospeševanje manj razvitih imajo tri sklade, v katerih bo do leta 1993 na voljo 13 milijard ecujev, v glavnem bodo porabljeni za turistične investicije. Pripravljajo skupni mediteranski program, pospeševali bodo razvoj turizma na vasi. Turistična propaganda pa bo usmerjena predvsem znotraj Skupnosti, s poudarjanjem pomena turizma za gospodarstvo Skupnosti, ter v oddaljene, bogate dežele, kot so ZDA, Kanada, Japonska, Avstralija.

Bo za naš turizem sonce zašlo

V EGS sodijo, da lahko prav turizem ljudi najbolje navadi na Evropo brez meja ter doprinese k poznavanju različnih kultur, mentalitet in načinov življenja, kar je pomembno predvsem za mlade. Zato nameravajo leto 1990 razglasiti za leto evropskega turizma. Za priložnostne akcije, predvsem za propagando bodo porabili 5 milijonov ecujev, kar sta Komisija EGS in ETAG (Europead Tourism Action Group) že odobrila.

Takoj se seveda zastavi vprašanje, bo tudi naš turizem sodeloval v tej akciji, saj gre vendar za propagiranje evropskega turizma. Podobno se kot kaže sprašujejo tudi v Avstriji, Švici in na Norveškem, saj so te države skupaj z Jugoslavijo na nedavni seji Komisije EGS in ETAG zahtevale, da se v letu evropskega turizma Evropa pojmuje kot celota, kar je bilo načelno sicer sprejeto, kakšno bo sodelovanje, pa še ni dorečeno. Predsednik Evropske turistične komisije g. Leu je ob tej priložnosti dejal, da v dolgoročnem interesu Evrope, zlasti njenega turizma, poleg tragične razdelitve na Vzhod in Zahod ne more biti še globlja demarkacijska črta med Evropo 92 in ostalim delom evropske družine.

Na konferenci o turizmu - Horizont 92 je bil g. Leu, ki je sicer generalni direktor švicarskega državnega turističnega komiteja, še bolj slikovit, ko je dejal, "da nekateri sami sebe leta 1992, v tem primeru dežele EGS, vidijo kot kraj, kjer bo sonce vzšlo. Toda, glede na to, kje kdo stoji, je to lahko tudi zahod sonca. Ne morem reči, da v deželah, ki ne bodo združene v Evropo 92, še vedno prevladuje vzdušje 'konca sveta', zanesljivo pa imajo občutek 'pršenja' sončnega zahoda. Kar je dobro za enega, je lahko strup za drugega."

V sosednji Avstriji so že izdelali študijo, kaj Evropa 92 pomeni za njihov turizem, pri nas seveda kasnimo in je še nimamo. Bomo kasnili tako dolgo, da bo sonce res zašlo? Turisti iz držav Skupnosti imajo v jugoslovanskih turističnih nočitvah kar 72 odstotni delež, v registriranem deviznem prilivu pa 67 odstotnega.

Torej nam res ne sme biti vseeno, kaj bo Evropa 92 pomenila za naš turizem. Jugoslavija je članica ETAG, ki kreira turistično politiko Skupnosti, obstaja pa še pet turističnih združenj, v katerim pa ne more biti niti kot opazovalka. Tudi v HOTREC (združenje hotelov in restavracij EGS) ne more biti, tam pa so kot članice EFTE vključene Avstrija, Švedska, Finska, Švica in Norveška. Sodelovanje v takšnem združenju pa se je seveda zelo pomembno, če nič drugega, je dragocen vir informacij.

Dokaz, da se EGS zaveda pomena sodelovanja z Jugoslavijo na področju turizma je projekt enotnega informacijskega sistema v jugoslovanskem turizmu, ki ga EGS financira, delo pa je poverila francoski organizaciji SEEDA, ki bo to napravila do sredine letošnjega leta.

Seveda ne bo zadoščalo le povezovanje in sodelovanje, spremembam, ki jih prinaša Evropa 92, se bomo morali tudi notranje prilagoditi, kjer pa nas čaka polno naročje dela.

Na naši meji turist čaka sedem in več ur

Problemov pa imamo seveda veliko in preveč. Čemu bi denimo omogočili in propagirali tujcem vstop v našo državo z osebno izkaznico, kakor bodo lahko potovali po Evropi 92, če morajo na naših mejnih prehodih čakati sedem in več ur. O kvaliteti naših cest in železnice ne kaže izgubljati besed, saj vemo kakšne so. Veliko težav bo našemu turizmu brez dvoma povzročila tudi enotna zaščita evropskih turistov, z njo se tam ukvarja Evropsko združenje potrošnikov. Z evropsko klasifikacijo bomo morali uskladiti kategorizacijo naših turističnih objektov. Na spremembo se bo treba pripraviti tudi pri cenovni politiki in v prihodnjih treh letih zbrisati razlike, ki so zdaj dokajšnje (med Veliko Britanijo in Zvezno republiko Nemčijo 15 do 20 odstotna), če jih ne bomo postopno, bomo verjetno pristali na najnižji. To je seveda le nekaj stvari, ki so opazne na prvi pogled, bistvo pa je vsekakor v tem, da bomo morali dati pri nas turizmu večjo veljavo in bolj skrbeti za njegov razvoj, le tako bo lahko sledil razvoju turizma v Evropi 92.

VINE BEŠTER

Zatrtje demokracije - samomorilsko dejanje oblasti

Politični pluralizem in razprave o (ne)strankarskem sistemu prihajajo predvsem v Sloveniji vse bolj do izraza. Po radikalnem programu mladinske organizacije je "pomlad" prinesla s seboj cel kup novih družbenih gibanj in zvez, med katerimi bomo očitno lahko kmalu zasledili tudi social - demokrate.
Kakšen je njihov pogled na aktualne družbenopolitične razmere pri nas, smo poskušali razbrati iz pogovora, ki so se ga s strani iniciativnega odbora za ustanovitev SDZS udeležili France Tomšič, Slavko Sušec in Gorazd Drevenšek, iz našega uredništva pa Vine Bešter, ki je pogovor tudi pripravil za objavo.

Osnovni datum, ki vas simbolizira, je 15. december 1987 - dan, ki so ga nekateri označili tudi kot prvi javni protest večje skupine ljudi proti obstoječemu enopartijskemu sistemu v Jugoslaviji - dogodek znan iz Litostroja?

Tomšič: "Kot je znano, so šli v omenjenem letu 9. decembra litostrojski delavci na cesto. Krona tega je bilo zborovanje pred skupščino in ustanovitev stavkovnega odbora v Cankarjevem domu. 15. december je bil rok za realizacijo naših zahtev, takrat je bil pripravljen izredni zbor delavcev, ki se jih je zbralo okrog 4000. Sam sem kot predsedujoči tako stavkovnemu odboru kot zboru sredi sestanka uvidel, da nam v bistvu ne politika ne direktorij nista sposobna realizirati naših zahtev. Že pred tem smo ob razmišljanju, kaj je pravzaprav narobe, prišli do spoznanja, da glavna krivda leži na političnem sistemu. Tako sem na zboru tudi predlagal, da se ustanovi iniciativni odbor za ustanovitev Socialdemokratske zveze, vendar je ta ideja takrat zamrla, ponovno smo se aktivirali šele čez leto dni. Sestali smo se skupaj z Zvezo razumnikov (danes Slovenska demokratska zveza, op. p.) in se odločili, da nastopa vsaka skupina samostojno, ker smo se bali, da ne bi prišlo do nove SZDL."
Drevenšek: "V bistvu je takrat Demokratska zveza začutila, da gre zares, in dogovorili smo se, da se najprej ustanovijo demokrati. Dobili so prednost, tudi program so imeli že bolje izdelan."
Tako na televizijskem omizju kot ustanovitvenem zboru SDZ ste javnosti sporočili, da se vaša ustanovitev premika za približno mesec dni, kot razlog pa ste navedli izpopolnitev vašega programa?
Tomšič: "To je resnični razlog. Večina ljudi misli, da gre za različne tudi policijske pritiske, a ni v tem nikakršnega vzroka. Ne želimo delovati le kot gibanje, pač pa se organiziramo po pravilih moderne evropske stranke."

"Ne gremo v SZDL"

Preden bi odšli v Evropo, ostanimo še za trenutek znotraj državnih meja. Znana je vaša izjava, da ne pristajate na status podstranke, in da vstopate v jugoslovanski politični prostor s svojim programom in neodvisnostjo delovanja?

Tomšič: "Točno. O tem smo večkrat razpravljali in se na koncu odločili, da v SZDL ne vstopamo toliko časa, dokler se ta SZDL ne spremeni v tem smislu, da ne bo protežiral avantgardne in vodilne vloge partije, kar se nam zdi popolnoma anahronistično in to ne glede na mnenje frontnega predsedstva."

Razpolagate do našega pogovora s kakršnokoli uradno reakcijo slovenske partije glede na vaše ideje, program...?

Drevenšek: "Nobenega direktnega kontakta nismo imeli in vse kar je bilo rečeno, se je zgodilo med vrsticami."
Tomšič: "Na nekaterih intervjujih, kjer smo bili skupaj pa tudi na seji predsedstva SZDL, ko smo bili vabljeni tako mi kot ZK oziroma Marksistični center, lahko rečem, da ni enega, ki se ne bi zavzemal za politični pluralizem."

Ustavimo se ta hip ob tem. Obstaja namreč uradna teza vladajoče politike, da politični pluralizem vsekakor da, samo o strankarskem sistemu se pa ne bi preveč nadolgo pogovarjali?

Sušec: "Nam se zdi nestrankarska demokracija nesmiselna. Demokracija je namreč možna samo v večstrankarskem sistemu, to pomeni več politično avtonomnih organizacij s svojimi programi in kandidati ter seveda volitvami, ki so neposredne in tajne - dati volilcem možnost resničnega izbiranja med različnim."

1990 - neposredne volitve

Poskusimo se gibati znotraj realnih razmer, to pomeni všteti v ta razgovor obstoječo ustavo, zakone. Mar ne pomenijo samostojne nove stranke zaenkrat še vedno zgolj papirnato igro?

Sušec: "Tu je seveda težko biti realist. Potemtakem bi morali sprejeti avantgardno vlogo Zveze komunistov, stopiti v SZDL in vse diskusije voditi znotraj frontne organizacije, kar pa ni naš cilj ne namen. Če govorim povsem nazorno, trenutno v zadnji fazi oblikujemo naš program. Dali ga bomo v javnost, ljudje se bodo z njim identificirali ali ne, se pravi, se včlanili ali ne. Naš namen je doseči, kot je bilo že rečeno, neposredne in tajne volitve."

> **Slavko Sušec:** "Že sama ideja samoupravljanja je čisto zgrešena ideja, ker samoupravljanje predpostavlja, da vsi upravljamo, vsi sodelujemo v odločitvah, bodisi gospodarskih bodisi političnih. Vedeti moramo, da vsi niso strokovnjaki in tako ne morejo odločati o vsem, to je popoln nesmisel in drugo, vsi sploh nočejo odločati o vsem, ljudje hočejo samo svoje delo, ki ga lahko ob dobrem zaslužku pošteno opravljajo, potem pa hočejo imeti mir. Mir pred politiko in mir pred odločitvami."

Drevenšek: "Obstaja možnost, da plasiramo ljudi na volitvah in direktno poskušamo na vseh političnih forumih doseči svojo pozicijo, kot druga stranka ali pa računati na to, da se bodo z našim programom identificirali posamezni ljudje, ki so že v uradni politiki in bodo s tem dobili tudi nášo neposredno podporo."

Lahko rečemo ob predpostavki, da ste že ustanovljeni, da bo vaše osrednje delo usmerjeno v leto 1990 v izpopolnjevanje programa, v prepričevanje ljudi o kvaliteti vaših akcij in hkrati posredna priprava že omenjenih vseljudskih neposrednih in tajnih volitev?

Drevenšek: "Mogoče malce ironična replika. V enem od osnutkov programa je pisalo, da pripravimo, če bo potreba, tudi vlado v senci."
Tomšič: "Gre za povsem resno stvar. Kako si pravzaprav predstavljamo volitve? Volilna baza je edina poklicana, da odloči katera politična grupacija, stranka bo dobila večinske glasove. Ne da bi spreminjali naprimer SZDL, lahko sedaj na kandidacijski konferenci naprimer v Kamniku pridejo komunisti s svojim programom, ravno tako tudi mi, demokrati... in takrat, ko nas bo recimo sto, dvesto skupaj, lahko začnemo s kandidacijskim postopkom. Prav možno je, da bodo naše kandidate tudi drugi predlagali, torej bomo lahko imeli svojega ali skupnega kandidata."

Revolt ljudskih množic

Na dogajanje v Sloveniji, konkretno na formiranje posameznih zvez, počasi začenja reagirati tudi ostala Jugoslavija. Znana je seja beograjske SZDL, kjer so zaradi tega menda celo zamenjali dnevni red svoje seje. Vzemimo v obzir tudi informacijsko blokado v državi in močan pritisk zvezne politike. Predpostavimo, da se vse skupaj ustavi?

Sušec: "Če nas bodo ustavili, lahko samo ugotovimo, da s to svojo tezo, da so za demokratizacijo družbe, ne mislijo resno in da gre ponovno za pesek v oči. Če nam ne bodo omogočili enakopravnega nastopa na volitvah, lahko rečemo, da ne živimo v demokratični družbi in si potemtakem tudi ne znamo predstavljati, da je v obstoječem sistemu kaj takšnega sploh mogoče."
Drevenšek: "Nobene možnosti ni, da bi to ustavili, ker so se ljudje dejansko že večkrat opredelili - Odbor za varstvo človekovih pravic, kmečka zveza, demokratska zveza..., potem tu pride še social-demokratska zveza, ki bi imela tudi ekonomske vsebine. Ustaviti vse to bi zanesljivo pomenilo izzvati revolt pri vseh simpatizerjih, s takšno akcijo bi se ljudstvo samo še bolj obrnilo proti obstoječi oblasti in komunikacija bi se še nadalje krhala. Glede na to, da naše dogajanje budno spremljajo tudi tuji novinarji, bi ustavitev začetega procesa pomenilo tudi handicap v mednarodnem političnem področju. Naša politika bi po vseh teh letih morala biti toliko zrela, da je zatrtje nečesa takšnega v bistvu samomorilsko dejanje."

Osebno mislim, da naša politika ni zrela, kar je že nekajkrat dokazala in da se očitno, realno gledano, prav požvižga na svoj mednarodni ugled - vzemimo v ozir samo pištolske akcije naših ambasadorjev in izvoz orožja. Naši oblasti je, kot vse kaže, tudi povsem vseeno, kaj si to ljubo ljudstvo misli in z eno samo potezo lahko izbriše vse slovensko vrenje?

Sušec: "Procesa demokratizacije nam oblast ni prostovoljno dovolila, pač pa je bila v to prisiljena, ker je zašla v takšno krizo, iz katere ne vidi več izhoda. Podobno je z Zvezo komunistov, ki je ob ves ugled in podporo ljudstva. Če pa se resnično vse skupaj zaustavi, se bomo v enem mahu vrnili nazaj za petdeset let v zgodovino."
Tomšič: "Če ste prej mislili leto 1971, se res lahko vlečejo paralele, vendar je sedaj vseeno povsem drugačen čas. Danes smo politično zrel narod, kar se je izkazalo v preteklem letu in takšnega naroda ne moreš več zatirati. Po drugi strani smo imeli leta 1971 za vratom še Sovjetsko zvezo, sedaj je nimamo več. Začel se je proces demokratizacije tudi pri naših sosedih, Madžarih, Čehih, Poljakih, tudi v Sovjetski zvezi in če bo prišlo do represije, bo to samo iz Jugoslavije, torej drugih republik. Če pa bi do tega res prišlo, mislim, da je zanje konstalacija moči zelo slaba. Če se zanašajo na vojsko, kaj pa so to drugega kot fantje, ki mislijo podobno, kot mi in to tudi srbski fantje, ne bodo šli proti nam, policija je preslaba. Ni torej druge možnosti, kot iti lepo počasi na evolucionaren način v demokratičen proces."
Drevenšek: "Obstaja še vedno druga možnost, da država še nadalje krepi svoje represivne organe."

Odloča ozek krog ljudi

Če sem vas torej prav razumel, je po vašem mnenju stopnja osveščenosti v Sloveniji na takšni ravni, da je ni več možno tudi s povsem radikalnimi potezami porušiti, izničiti, in da je potrebno računati z maso ljudi, ki bi se zoperstavila morebitni vojaški ali policijski represiji?

Sušec: "Če bi res naredili kaj takšnega, lahko začasno sicer zatrejo demokratično gibanje, samo ta oblast ne more ponuditi rešitve iz obstoječe gospodarske krize, nimajo več potez.
Drevenšek: "Še ena velika hiba je, sama vodstva so namreč že toliko sprta med seboj in šibka, da ni možnosti, da bi ena struja prevladala drugo."

Rečeno je bilo, da sedanja oblast ne more več ponuditi v obstoječih razmerah ničesar kvalitetno novega. V čem ste torej lahko vi drugačni?

Tomšič: "Ne bi šel v detajle, vendar glavni odgovor je sledeči: socialdemokrati želimo eno problematiko - krizo, inflacijo osvetliti z različnih strani in potem vzeti skupaj najboljše. Ne skušamo biti sami najboljši, kajti en sam ne more reševati stvari. Torej demokracija sama je rešitev."
Drevenšek: "Doslej se je v posameznih primerih odločalo na ravni resolucij, z nekimi partijskimi sklepi, za katere nihče ni mogel reči, ali so dobri ali slabi, pravzaprav ni nihče o tem diskutiral, do nedavnega niti upal. Morali bi odpreti diskusijo in dati možnost odločanja resnično kompetentnim ljudem."
Sušec: "V sedanjem sistemu odloča tudi o takšnih stvareh, kot je gospodarstvo zelo ozek krog ljudi, ki za to sploh niso kvalificirani, resnični strokovnjaki pa so odrinjeni na stranski tir."

V ta okvir bi verjetno povsem mirno lahko vključili tudi vlogo Bajtovega instituta, ki očitno pripravlja analize zgolj za lastno uporabo. Če iz tega izpeljem izkušnje nedavne ulične ankete, kjer so ljudje odgovarjali nekako takole: prav vseeno mi je, kdo je na oblasti, kako se imenuje in kakšne barve je, zame je pomembna samo debelina mesečne plačilne kuverte, vas sprašujem, kakšen je vaš odnos do tega?

Tomšič: "To je popolnoma logičen zaključek. Delavca pač niti najmanj ne zanima, kakšno bo upravljanje, pomembno je, kakšna je njegova socialna varnost, in da ne bo v primerjavi z našimi sosedi tako nizko, kot je sedaj. Ravno tukaj je ta trik. Če hočemo zadovoljiti delavca, moramo dopustiti večstrankarski sistem. Poglejte samo zadnji zakon o podjetjih, povsem lahko ga je namreč razumeti kot del socialdemokratskega programa. Vedeti moramo, da takšen zakon potrebuje kot medij demokracijo, drugače bo umrl."

Uvedba strankarskega sistema

Ob vseh novih idejah lahko obstaja tudi možnost, da bodo poskušale obstoječe tako imenovane družbenopolitične organizacije lete vsrkati vase, nekateri tako razumejo tudi zadnji poziv SZDL, s tem, da imajo prednost že uveljavljenega aparata. Kaj bi potemtakem sploh še ostalo za vas?

Sušec: "Nas prav nič ne moti, če bodo vzeli točke našega programa v svoj okvir, to sploh ni pomembno. Glavno je namreč, da se program uresniči, da se spremeni ta klima, da se odpravi revščina, doseže razvoj, zviša materialni standard... in če so to sposobni uresničiti, vse v redu. Saj ravno to hočemo, takšno oblast, ki nam bo to zagotovila! Vendar tudi, če oni naše ideje sprejmejo kot svoje, jih niso sposobni uresničiti, ker so obremenjeni, ideološko obremenjeni.
Tomšič: "Nam ne gre samo za pluralizem idej, pač pa tudi za pluralizem institucij."

Vrnimo se malo nazaj, ko smo govorili o nestrankarskem in večstrankarskem sistemu in množtvu političnih idej. Kakšno je v tem primeru vaše konkretno stališče?

Tomšič: "Krilatica brezstrankarska demokracija je zgolj stvar, ki ustreza trenutnim razmeram in služi za zavajanje javnosti, češ na takšen način bomo lahko nekaj dosegli in s tem seveda še nekaj časa ostali na oblasti. Neposredna demokracija je, kot je lepo rekel Oman, možna samo v družini. Ne moremo namreč za vsako stvar izvesti referenduma, nekdo mora le odgovarjati za odločanje. Odločanje v eni skupini, partiji, je lahko dobro in slabo. Ker pa je preveč možnosti, da je lahko slabo povsod po svetu tako, da, če imaš za en problem tri rešitve, ga po analizi želiš rešiti in v konkretnem primeru so rešitve stranke, arbiter pa je ljudstvo."

> **France Tomšič:** "Nemogoče je en sistem protežirati in ga imenovati socialistično samoupravljanje, če nas je pripeljal v takšno stanje, v kakršnem smo sedaj. Stanje, v katerem naš delavec najmanj odloča v vsej svoji zgodovini. Socializem je dosegel določeno stopnjo razvoja takrat, ko smo bili na materialno zelo nizki stopnji, na stopnji fizičnega dela, ko se da nekomu ukazati, kaj je potrebno narediti. Nikakor pa ti ne moreš na stopnji, na kateri so zahodne dežele ukazati "bodi inovativen". Tukaj smo mi propadli, moraš imeti sistem, ki človeka sam sili, da da najboljše od sebe, ne zaradi ideologije, pač pa zaradi tega, ker bo imel od tega sam koristi."

Jugoslavija kot konfederacija

Jugoslovanska dimenzija slovenskega vrenja vsekakor ni za odmet. Enotna federativna ureditev kajpak lahko pomeni povsem realno oviro za nadaljnji razvoj dogodkov v naši republiki. Bi to lahko pomenilo, da bi imeli v Sloveniji večstrankarsko življenje v ostalih republikah pa dosedanji petpolni oziroma enopartijski sistem?

Sušec: "Ta Jugoslavija je po mojem mišljenju zelo, zelo čudna tvorba, kajti, če gledamo posamezne narode, očitno v njej ni nihče zadovoljen. Vsi se nekako čutijo oškodovane in mar niso ti "bratski" odnosi vmešavanje v notranje zadeve druge republike?
Tomšič: "Sociologi so že prišli do tega, da je Jugoslavija lahko združitev južnih Slovanov, kar v večini smo, vendar bi bila enotnost samo v tem, da se sprejme različnost posameznika. Socialdemokrati menimo, da je sistem v Jugoslaviji lahko pomaknjen za določen časovni zamik. V prehodnem obdobju smo rekli, da se lahko k nam včlanijo tudi iz drugih republik, ker tam kaj takšnega še ne obstaja, ko pa bo, se bodo seveda vključili v svoji republiki."

> **Gorazd Drevenšek:** "Nobene možnosti ni, da bi proces demokratizacije ustavili, kajti takšen korak bi zanesljivo izzval revolt pri vseh simpatizerjih novega. S takšno akcijo bi se ljudstvo samo še bolj obrnilo proti obstoječi oblasti in komunikacija bi se še nadalje krhala."

Razmišljanje v tej smeri verjetno pripelje do pojma, ki je bil pri nas sila aktualen kaki dve leti nazaj - konfederacija?

Sušec: "Če povem svoje osebno mnenje, ocenjujem, da se federativni princip združitve jugoslovanskih narodov v eno državo ni izkazal v nobenem pogledu za uspešnega, kot sem že prej rekel, se vsi nekako čutijo oškodovani. Rešitev vidim v večji avtonomiji posameznih republik in v okviru republik, narodov torej je konfederacija veliko bolj ustrezen način združitve."
Tomšič: "Bilo bi za razmišljati o tem, kajti nikoli še ni bil ne slovenski ne kak drug jugoslovanski narod vprašan, kaj pravzaprav sploh hoče, kakšno samostojnost. Nikoli niti ni bila dana možnost, da bi te zahteve definirali, v tej smeri se moramo razvijati, potem bomo tudi prijatelji."

Šolski učbeniki nas učijo, da temu ni tako, da so se namreč leta 1945 jugoslovanski narodi svobodno in povsem nedvoumno odločili, kaj hočejo...

Tomšič: "Tudi, če so se naši stari starši za nekaj odločili, bi se lahko starši za nekaj drugega kot tudi sinovi."
Sušec: "Ob tem bi rekel, da mora iti razvoj v večjo avtonomijo republik, sploh Slovenije, od gospodarstva, politike tudi v vojaškem smislu. Slovenski narod bi se moral nanovo z referendumom opredeliti, v kakšni Sloveniji oziroma v kakšni Jugoslaviji hoče živeti, ker takšnega referenduma še ni bilo. Volitve leta 1945 niso bile svobodne, takrat opozicija ni mogla nastopiti in takrat je bila tudi povsem drugačna klima, ljudje so bili siti nasilja in partija je imela zelo učinkovit propagandni aparat. Zgodovina je pokazala, kaj so komunisti resnično sposobni doseči."

Kaj razmišlja Kučan?

Kako mislite, da se ta trenutek počuti obstoječa slovenska politična garnitura - jih je strah, ne vedo, kaj bi, razmišljajo, kako bo, če bodo resnično ob prestol?

Tomšič: "Zanesljivo so v veliki dilemi. Po eni strani sem prepričan, da je tričetrtine komunistov, tudi iz vodstva, za proces, ki se sedaj dogaja v Sloveniji po drugi strani pa se morajo ozirati na jug. Sami ne vedo, kam bi šli, koliko daleč bi dopustili, na kakšen način bi vse skupaj zavrli... skratka zelo nerad bi bil ta trenutek v koži Kučana. On mora nekaj argumentirati v kar sam kot intelektualec ne more biti prepričan."
Sušec: "Strinjam se, da so v primežu, priznavam jim velike zasluge, da je v Sloveniji sploh storjen prvi korak v demokracijo in tudi sam upam, da bodo naši, zaenkrat še komunistični voditelji, pritisk drugih republik zdržali."
Drevenšek: "Po mojem v Partiji ni dileme. Natančno vedo, kaj hočejo, jasno je, da je ZKS podrejena ZKJ in gre za proces mešetarjenja med nekom, ki tega novega noče in med tistim, ki to podpira."

Marsikaj v pričujočem razgovoru kaže, da je prenekatera še včeraj sveta politična stvar postala, če že ne napačna, vsaj hudo sporna, in da zgodovinskega razvoja na daljši rok pač ne moreš zaustavljati. Pomeni vse, kar ste rekli konec in dokončni razkroj političnega sistema socialističnega samoupravljanja?

Sušec: "Kako konec, socialističnega samoupravljanja sploh nikoli ni bilo in ga potemtakem tudi ne more biti konec. Socialistično samoupravljanje je popoln nesmisel."
Drevenšek: "Beseda je zlorabljena za nekaj povsem tretjega."
Sušec: "Ne gre samo za zlorabo besede, ta sistem ni ne demokratičen ne gospodarsko učinkovit. Zavzemamo se za sistem, kot ga imajo zahodne razvite države, to je sistem participacije samoupravljanja - svobodnega podjetništva."
Drevenšek: "Ideja samoupravljanja je sicer povsem zdrava...
Sušec: "Ne, mislim, da tudi ideja ni zdrava!"
Tomšič: "Strinjam se, da ne moremo izgubiti socialističnega samoupravljanja, ker ga nismo nikoli živeli in ga tudi ne poznamo.

»SDZ je protiutež mitingom«

Nekaj dni po aretaciji Janeza Janše je dr. Dimitrij Rupel dal na zboru slovenskih kulturnih delavcev pobudo za ustanovitev Zveze izobražencev. Iz te njegove zamisli je nastala Slovenska demokratična zveza, dr. Rupel je bil izvoljen za začasnega predsednika.

»Pred kratkim je bila ustanovljena SDZ. Ljudje so vas izvolili za začasnega predsednika. Ali nam lahko na kratko predstavite program zveze?«

Naš program je zdaj že splošno znan. Glavni cilj SDZ je izboriti si prostor za neomejeno razpravo o demokraciji in političnem pluralizmu v Sloveniji ali nemara kasneje celo v Jugoslaviji. Politični prostor si želimo izboriti ne samo znotraj SDZL, ampak v slovenski družbi nasploh, kar pa se izraža lahko le v obliki parlamenta. Pri tem so nas nekoliko narobe razumeli, kot da je parlament edina možna oblika političnega pluralizma. Ni važna oblika, ali naj se imenuje parlament ali kongres (kot v ZDA) ali pa skupščina (kot v Švici), bistveno je, da se naučimo demokracije. To bo omogočalo izražanje interesov ljudi in skupin, ki se doslej niso mogli politično izražati.

Iz našega programa in debat na zboru SDZ veste, da SDZ noče biti stranka, ampak, da hočemo odpreti politični prostor, v katerem bodo mogoče kasneje delovale različne stranke od komunistov do drugih strank, kot se danes temu reče, stranke ustavnega loka. S tem se bo uveljavila pluralistična politika, kar je nasprotno modelom demokracije, ki se uveljavlja v nekaterih krajih Jugoslavije. SDZ predstavlja protiutež modelom mitingaške »demokracije«.

»Vašo zvezo ste definirali kot prehodno organizacijo. Ali to pomeni, da boste skušali zamenjati SZDL?«

Vprašanje, ki ga postavljate, je logično in kaže na kup nerešenih problemov. Ne bi rekel, da SDZ predstavlja alternativo SZDL, ki je dedič vojne in izrednega stanja in ki je do Dolomitske izjave predstavljala pluralistično organizacijo, kasneje pa je postala transmisija partije. Menim, da bi se danes pluralizem političnih subjektov moral izražati v parlamentu, v skupščini, zato nima nobenega smisla imeti nekega vzporednega, dodatnega parlamenta v SZDL. Vendar pa zdaj še nismo tako daleč, zdaj je potrebno storiti nekatere pripravljalne korake.

Ko govorimo o SZDL, moramo upoštevati, da je SZDL ključni faktor za razumevanje in demontažo realsocialističnega političnega sistema. SZDL je umeščena med partijo in državo, je torej tisti prostor, kjer partija neposredno posega v kandidiranje, v volitve, prek SZDL izvaja koordinacije, posega v kadrovsko politiko itd. Obenem pa ima SZDL državne kompetence, ki so povezane s poslovanjem države, kot je predlaganje kandidatov za predsedstvo, izvaja kontrolo nad delom državnih organov itd., kar so državne funkcije, kar je protiustavno, kajti če bi nekdo resno preanaliziral statut SZDL, bi dokazal, da so te funkcije protiustavne. Nočemo zamenjati SZDL, saj smo začasna organizacija, ki v nasprotju s SZDL,

svojo začasnost tudi priznava, in ki obenem meni, da bi morala SZDL v pluralističnem sistemu prenehati obstajati. Toda, če smo realisti, potem moramo upoštevati SZDL, delovati znotraj SZDL tudi rušilno, seveda s predlogi, kritiko in kampanjami.

»Kako boste organizirali zvezo?«

Organizacijska shema naših političnih organizacij je seveda izredno razvejana in zato privlačna, toda če bi se organizirali v občinah, potem bi obstajala nevarnost, da bi občinske strukture manipulirale z našo zvezo in jo tako nevtralizirale. Zato zaenkrat razmišljamo in o tem obstajajo tudi iniciative, da se SDZ organizira v različnih centrih. V prvi fazi bomo dopuščali neenakomernost in nesimetrijo v organiziranosti, toda obenem želimo, da bi z našo zvezo pokrili ves slovenski prostor. Zaenkrat se pripravlja ustanovitev podružnic naše zveze v Kočevju, v Celju, v Pomurju in seveda v Mariboru. Ravnali se bomo po iniciativah ljudi, saj smo nastali kot rezultat pobud civilne družbe, želimo, da naj nas ljudje poiščejo, da se sami »zmigajo«, nikomur ne vsiljujemo programa. Ne želimo ostati ljubljanska zveza, zato bi se priporočil tudi Gorenjcem, da naj nam pomagajo ali pa, da naj se sami organizirajo.

»Ali boste do ustanovnega zbora vaše zveze pripravili podrobnejši program zveze?«

Do konca maja, ko bo ustanovni zbor zveze, moramo pripraviti obsežnejši program. Doslej smo se ukvarjali s političnim sistemom, toda program bo verjetno bolj obsegal gospodarska vprašanja. Kaj pa bo v tem programu, je težko reči, kajti če smo gibanje za demokracijo, potem je potrebno prisluhniti temu, kar je v slovenski družbi najbolj pereče. Program bo odraz tistega, kar bodo ljudje prinesli vanj. Predstavljam si, da bo osnovno vprašanje osnutek nove slovenske ustave, toda druge stvar so še odprte.

»Kakšno mesto bi imela zveza v parlamentarnem sistemu?«

Najprej vam moram vrniti vprašanje, ali mislite, da bo nekoč na Slovenskem obstajal parlament. Če bo nekoč obstajal, potem SDZ ne bo več potrebna. Dokler ni parlamenta, moramo delovati tako, da bomo po kanalih SDZL prišli v skupščino, kjer bi se radi vpletli v politična dogajanja. Če planiram naprej za leto in pol, ko bodo volitve, potem bi želeli nastopiti na njih s svojimi kandidati ali pa s takimi, ki bodo dobili podporo ljudi. Pri tem bomo upoštevali heterogenost naše zveze, ki sega od katoliških skupin npr. skupina 2000 (bivših) komunistov.

»V drugih republikah dosedaj še ni bilo nekih burnih odmevov na ustanovitev SDZ. Ali vas to preseneča?«

To me ne preseneča, je pa prav gotovo predmet za razmišljanje. Na Hrvatskem so v Vjesniku dosti nevtralno povezali ustanovitev naše zveze z njihovo demokratično alternativo. »Politika« je ustanovitev popolnoma zamolčala, kar razumem, medtem ko je NIN dal neki poudarek ustanovitvi zveze.

Doslej so Slovencem očitali, da se nacionalno homogeniziramo, da vodimo politiko na nacionalni bazi, in zato so nam očitali nacionalizem. Zdaj tega argumenta nimajo več, ker so nastali pogoji za politični pluralizem. V Sloveniji ni več nacionalne homogenosti, slovenski politični prostor je pluralističen in zdaj njim zmanjkuje argumentov za razprave o demokraciji.

S čim se danes Srbi lahko hvalijo? Ali z Miloševićem? Mislim, da ne. Pozdravljam ustanovitev zagrebške demokratske alternative, vendar pa nisem prepričan, če je lahko platforma Praxisa temelj za zbiranje ljudi.

Mi želimo sodelovati z vsemi v Sloveniji in Jugoslaviji, ki se borijo za demokracijo in sicer na osnovi posameznih projektov npr. o ustavi itd. tako bomo sodelovali z ZSMS, Odborom za varstvo človekovih pravic in drugimi.

Jože Novak

Programska izjava socialdemokratske zveze Slovenije

Prepričani, da ima vsak državljan Slovenije pravico živeti v svobodi in blaginji, izbirati in odstavljati voditelje po vnaprej določenih demokratičnih postopkih, ustvarjati v miru in brez strahu pred samovoljnimi posegi oblasti, ustanavljamo

Socialdemokratsko zvezo Slovenije

Slovenija in Jugoslavija sta v splošni družbeni krizi. Vzroki zanjo so v nedemokratični in ideološko obremenjeni politični ureditvi, njene posledice pa so vidne na vseh področjih družbenega življenja — v gospodarski krizi, kulturnem siromašenju, znanstvenem zaostajanju in ne nazadnje v nemoči posameznika.
Socialdemokrati Slovenije (SDZS) smo avtonomna politična organizacija. Navdihujejo nas sodobna in svobodoljubna načela evropske socialdemokracije, ki temeljijo na etiki evropskega humanizma, socialni pravičnosti in človeškem dostojanstvu.
Ker hočemo socialdemokrati uresničiti pravico vseh državljanov Slovenije do svobode in blaginje, se bomo na miren in legalen način zavzemali predvsem za spremembe v politiki in gospodarstvu, socialni politiki in vojski.

1. Politični sistem

Socialdemokrati si bomo prizadevali za odpravo tistih temeljev sedanjega političnega sistema, ki v sferi političnega ohranjajo nedemokratične oblike odločanja o javnih zadevah, kot je enopartijska vladavina.
Socialdemokrati menimo, da je vera osebno prepričanje vsakega posameznika in zato ne more biti prepreka za politično in družbeno udejstvovanje.
Po našem trdnem prepričanju so osnove sodobnega političnega sistema med drugim:
- ločitev zakonodajne, sodne in izvršne oblasti;
- volilni postopek, ki temelji na svobodnih, neposrednih in tajnih volitvah;
- popolna uveljavitev parlamentarne demokracije.

Socialdemokrati se bomo zavzemali za parlamentarni sistem, v katerem lahko kandidirajo predstavniki različnih političnih strank, organizacij in drugih zvez ter posamezniki na osnovi podpore določenega števila podpisnikov. Parlament kot vrhovni predstavniški in zakonodajni organ mora delovati suvereno, neodvisno od kakršnihkoli zunajparlamentarnih posegov. Stalno mora nadzorovati izvršne organe, policijo in vojsko.
Državni aparat ne sme služiti nobenemu posebnemu interesu (razredu, skupini, stranki ali posamezniku), zagotavljati mora le spoštovanje legalnih in legitimnih oblik javnega delovanja.
Smo za uvedbo referenduma kot obliko neposredne demokracije. Državljani naj bi o čimveč pomembnih vprašanjih odločali sami v krajevnih skupnostih, občini, republiki in federaciji.
Socialdemokrati ne verjamemo v nestrankarsko demokracijo.
Za nas je Socialistična zveza nesprejemljiva in vanjo ne vstopamo, dokler ima Zveza komunistov v njej priviligiran položaj.

2. Pravosodni sistem in zakonodaja

Zavzemamo se za pravno urejeno državo in takšno kazensko zakonodajo, ki bo ščitila državljana pred zlorabo oblasti. Med najpomembnejšimi nalogami, ki si jih socialdemokrati zastavljamo, je izdelava predloga nove slovenske ustave.
O tako pripravljenem predlogu bi odločali državljani Slovenije na referendumu, ki je za socialdemokrate edini legitimni način sprejemanja najvišjega slovenskega zakonika.

3. Gospodarstvo

Prepričani, da je za družbeno blaginjo potrebno učinkovito gospodarjenje, se socialdemokrati zavzemamo za:
- ponovno uveljavitev dela kot prispevka in dobrino;
- podjetništvo;
- lastninski pluralizem.

Delavec mora dobiti delovnemu prispevku ustrezno plačilo, podjetnik pa naj neovirano, v okviru norm, ki veljajo v sodobnih tržnih gospodarstvih, razpolaga s pooblastili, ki so nujna za izvajanje podjetniške funkcije. Koncept integralnega samoupravljanja je treba nadomestiti s soodločanjem in opustiti koncept družbene lastnine. Delavcem je treba omogočiti odkup delnic.
Podpiramo odprto tržno gospodarstvo z gospodarskimi organizacijami, ki so neodvisne od političnih in ki so gospodarsko popolnoma odgovorne za svoja ravnanja.
Oblikovati je treba sistem, ki bo, upoštevaje različnosti gospodarskih interesov, določal samo temeljna pravila ravnanja, ta pa se ne morejo bistveno razlikovati od pravil v drugih sodobnih tržnih gospodarstvih.
Zavzemamo se za sodoben razvoj kmetijstva in za ukinitev zemljiškega maksimuma. Država naj z gospodarsko politiko pomaga razvoju kmetijstva, ki naj temelji na družinskih kmetijah in zagotavlja varstvo obdelovalne zemlje.
S prestrukturiranjem gospodarstva naj se izboljša človekovo okolje, zato smo za ekološko čiste ter energetsko in surovinsko varčne dejavnosti.
Davčni sistem in politika naj bosta v službi gospodarske rasti. Davki morajo spodbujati produktivnost, podjetništvo in na ta način vplivati na izboljšanje življenjske ravni.
Obremenjenost gospodarstva in prebivalstva mora biti na ravni industrijsko razvitih držav.
Zavzemamo se za samostojnost Slovenije pri oblikovanju sebi primernega gospodarskega sistema in ekonomske politike. »Enotnega« trga ni mogoče uveljaviti s centralizacijo makroupravljanja na ravni federacije, ampak s popolno samostojnostjo gospodarskih organizacij.

4. Sindikat

Najpomembnejši dejavnik industrijske demokracije je **avtonomen sindikat.** Zato se bomo zavzemali za svobodno ustanavljanje neodvisnih in pluralističnih sindikalnih organizacij ter za njihovo povezovanje. Vzporedno pa si bo treba izboriti pravico do popolne legalizacije stavke.
Današnji sindikat se mora znebiti skrbništva Zveze komunistov in tudi v prihodnje ne sme podleči vplivu katerekoli druge politične organizacije. Zato se bomo socialdemokrati dosledno zavzemali, da bo v podjetjih in drugih ustanovah sindikat edina oblika organiziranja. Druge družbenopolitične organizacije naj bi delovale izven podjetij in ustanov, saj bo edino na ta način sindikat postal res avtonomna organizacija delavstva.

5. Socialna politika

Socialna politika je odvisna od političnega in gospodarskega položaja. Njene možnosti so določene z ravnijo proizvodnje in višino družbenega proizvoda. Zaradi gospodarske krize in zapletenega, neracionalnega in zato neučinkovitega državnega administriranja, se socialne dejavnosti pri nas dramatično krčijo. Stanje se še kar naprej slabša, kar je pripeljalo do popolnega zloma socialnih dejavnosti, še zlasti zdravstvenega in izobraževalnega sistema.
Osnovne storitve (izobraževalne, zdravstvene, socialno-varstvene, pokojninske, kulturne...) morajo biti dostopne vsem državljanom ne glede na njihov družbeni položaj.
Temelj socialne varnosti vseh državljanov vidimo v njihovem delu. Solidarnostno pomoč priznavamo samo osebam, ki so telesno ali umsko prizadete, otrokom in ostarelim, brezposelnim ter drugim ogroženim kategorijam prebivalstva. Posebej se bomo zavzemali za varstvo otroka in družine in za bolj učinkovito reševanje stanovanjskih razmer.
Prizadevali si bomo za oblikovanje programov za zaposlovanje mladih in socialne programe za delavce in njihove družine, ki bodo v prehodnem obdobju gospodarske prenove ostali brez dela. Pomagali jim bomo, da bodo čimprej osvojili nova znanja, ki jih zahteva sodobno gospodarstvo. Poleg tega bomo predlagali tudi druge oblike reševanja brezposelnosti, ki so jih v sodobnem svetu že preizkusili, zlasti pa možnosti za samozaposlovanje v privatnih in zadružnih podjetjih.
Da pa bi preprečili poenotenje storitev ter povečali njihovo učinkovitost in kakovost, bomo socialdemokrati podpirali razvoj javnega in privatnega sektorja na vseh področjih socialnih dejavnosti. Državljani bodo lahko svoja sredstva uporabljali po lastni izbiri v enem ali drugem sektorju.

6. Mednarodni položaj Slovenije

Slovenija je del Evrope in usodno smo zaznamovani s pridobitvami zahodne civilizacije, ki se ji tudi v prihodnosti nočemo odreči. Socialdemokrati si bomo dosledno prizadevali za vključevanje Slovenije in Jugoslavije v evropski prostor in v zahodnoevropske gospodarske, tehnološke in kulturne integracije.
Ena od prioritetnih nalog socialdemokratov bo ustvarjanje političnih in ekonomskih predpogojev za članstvo v Evropsko skupnost (ES). Dosledno se bomo zavzemali za odprte meje in prost pretok blaga in informacij.

7. Položaj Slovencev v Jugoslaviji in zamejstvu

Pridružujemo se večkrat izraženim težnjam Slovencev in drugih državljanov Slovenije glede suverenosti ljudstva Slovenije in vseh drugih jugoslovanskih narodov ter takšno sožitje v Jugoslaviji, v katerem bodo prišle do polnega izraza vse različnosti in razvojne potrebe republik v skladu z njihovimi lastnimi možnostmi, njihovo ustvarjalnostjo in kulturno tradicijo.
Dosledno bomo razvijali skupni slovenski kulturni prostor, ki naj zajema vse Slovence ne glede na njihova politična ali verska prepričanja ter kraj bivanja, temelji pa naj na jezikovni pripadnosti. Zavzemamo se za slovenski kulturni forum kot posvetovalno telo vseh Slovencev.

8. Obrambna politika

Socialdemokrati se zavzemamo za popolno podreditev vojaškega aparata demokratično izvoljeni skupščini. Zavzemali se bomo za ukinitev vojaških sodišč. Financiranje vojske naj bo izključno v domeni civilnih oblasti.
Kratkoročno se bomo zavzemali za radikalno skrčenje obstoječe vojske in za spoštovanje ugovora vesti, dolgoročno pa je naš cilj številčno majhen, sprofesionaliziran, obrambno usmerjen vojaški aparat. To bi seveda med drugim pomenilo tudi redukcijo splošne vojaške obveznosti. Prepričani smo, da sedanja milizarizacija vsakdanjega življenja ne odraža morebitne napete mednarodne situacije.
Socialdemokrati se bomo zavzemali tudi za popoln nadzor slovenskega naroda nad vojaškim aparatom na območju Slovenije.
Če smo lahko imeli tak koncept obrambe v času NOB, je še toliko bolj upravičeno, da tak koncept obrambe prenesemo v mirnodobni čas. Zato se bomo socialdemokrati zavzemali za organiziranje slovenskega armadnega območja, kjer bosta poveljevanje in pouk v enotah, štabih in drugih organih slovenskega armadnega območja v slovenskem jeziku.

Iniciativni odbor SDZS, 14. januarja 1989

Pri pisanju programske izjave so sodelovali:
Frane Adam, Katja Boh, Alenka Cotič, Uroš Černe, Gorazd Drevenšek, Vida Jan, Goran Jovanović, Jožef Kopše, Bogomir Koželj, Andrej Magajna, Jože Mencinger, Milan Oder, Roman Pogačar, Slavko Sušec, Matjaž Šinkovec, Uroš Šušteršič, Boro Terčelj, Gregor Tomc, France Tomšič, Vladimir Turk, Jaša Zlobec

Ustanovni zbor Socialdemokratske zveze Slovenije bo 16. februarja 1989 ob 17. uri v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

Policijska intervencija v Poljanski dolini (2. del)

Zakulisje nekega primera

V torkovi številki smo objavili prvo informacijo o zapletu, ki je nastal po tribuni s člani Odbora za varstvo človekovih pravic na Selu pri Žireh, danes pa, kot smo obljubili, nadaljujemo z razgrinjanjem tančic primera, ki je z objavo v različnih sredstvih obveščanja že dobil vse značilnosti medijske afere. Gre pravzaprav za tipologijo nekega primera, ki sproducira dogodek, s katerim se mora potem intenzivno ukvarjati mala vojska ljudi. Gre tudi za (poskus) prikaza zakulisnega funkcioniranja sistema, kjer, kot vse kaže, še vedno ne veljajo sicer vsakodnevno proklamirana gesla oblasti o odprtosti medijskega prostora, pluralizmu idej in spoštovanju zakonsko utečenih poti.

Za lažje razumevanje primera najprej ponovimo bistvene stvari, do katerih smo se uspeli dokopati v torkovem časopisu: člani osnovne organizacije ZSMS Selo pri Žireh so v sklopu rednega letnega programa pripravili tribuno s predstavniki Odbora za varstvo človekovih pravic (Igor Bavčar, Janez Janša, Igor Omerza in Bojan Fink), ki je naletela na izreden odziv med krajani, saj je bil sicer majhen prenovljeni prostor selskih mladincev nabito poln. V razpravi, ki je bila sicer v nekaterih točkah sveža in izredno zanimiva, ni bilo čutiti argumentiranih nasprotnih mišljenj, vedo povedati prisotni. Akcija, kot takšna verjetno ne bi bila nič posebnega (podobnih prireditev je bilo namreč v Sloveniji že več kot petdeset), če se ne bi post festum v razplet vključila milica. Njihov predstavnik je namreč službeno obiskal Radio Žiri, zahteval del magnetofonskih trakov (sodelavka radia je namreč celotno prireditev snemala), kjer naj bi bile izrečene sporne besede. Po poslušanju je brez komentarja nekaj zapisal v svoj notes in odšel. Druga raven funkcioniranja "Žirovskega primera" so posamezni člani škofjeloške borčevske organizacije, ki so protestirali proti vsebini oddaje žirovskega Radia, kjer je bilo štiri dni po prireditvi posredno govora o dogodku na Selu.

V želji po čim večji objektivnosti smo se zapeljali v Žiri in se najprej obrnili na **Vitolda Oblaka, predsednika selske mladinske organizacije:** "Najprej moram reči, da se do tega trenutka še nobeden od novinarjev ni obrnil name, kljub temu da je bilo že marsikje objavljeno in kljub dejstvu, da sem pravzaprav kot predsednik OO ZSMS prvi odgovoren za akcije naše mladinske organizacije. Gre za podatek, ki je verjetno že sam po sebi dovolj zgovoren. Če začnem s policijo, mislim, da sploh ne bi bila vpletena, če ne bi bilo klicev občanov, da naj gredo poslušati trakove. Glavni problem vidim v tem, da ne vem zakaj ni tisti, ki je bil prisoten že na tribuni, vprašal, če česa ni razumel. Ne vem sicer, kdo naj bi to bil, mislim pa, da gre tej osebi zasluga za aktiviranje postaje milice. Zanesljivo je moral biti vplivna osebnost, da ga je miličnik sploh ubogal in šel na Radio. Zaenkrat še nismo vsestransko ocenili celotnega primera, tako se tudi še nismo opredelili, če je šlo mogoče za posredni pritisk, da naj s takšnimi akcijami, kot je bila omenjena, prenehamo. Sem pa tja, bolj v kavarniških debatah nam včasih podrobijo, da se ukvarjamo z nepravimi rečmi, nekdo je to označil celo kot "kontrarevolucijo". Že sedaj pa lahko rečem, da bomo z začetimi tribunami nadaljevali in naš naslednji gost bo, kot ste že poročali, predsednik slovenskega predsedstva Janez Stanovnik. Če je res, da so na OK ZSMS Škofja Loka "presenečeni", da ena od njihovih sredin dela na tak način kot mi, in če smo jih z našimi akcijami spodbudili k večji aktivnosti, govori se menda o Kučanovem obisku, to sploh ni slabo."

Brez odziva javnosti

Podobno kot predsednik mladih iz Sela, je tudi **Jelka Mlakar, odgovorna urednica Radia Žiri** ugotavljala, da težejo akcije mimo nje: "Čim se pojavi nekje občinstvo, novinarjem vrata niso zaprta in kar novinarji pripravljajo za kasnejšo obdelavo, so to delovni posnetki, ki jih brez dokončne priredbe noben novinar ne da v javnost. To je naše delovno gradivo in tako naša radijska postaja ne more biti mesto, kjer bi se preverjala konkretna vsebina izrečenega na tribuni. Delavec postaje milice je prišel na naš radio v nedeljo zjutraj in poklical prvega znanega tehnika, ki ga pozna, Rudija Krvino. Ta mu je trakove zavrtel in vse skupaj je potekalo brez komentarja. V našem nedeljskem radijskem programu smo spustili v eter prvo novico s tribune, kratko izjavo Janeza Janše, ki ni doživela nobene reakcije s strani poslušalcev. Za torek pa smo pripravili daljšo, sedemnajstminutno oddajo, ki smo jo že v nedeljo napovedali. Naša želja je bila, da v tej oddaji poskušamo iz sicer triurne razprave potegnemo predvsem tri izhodišča: kot prvo, kako gleda Odbor za varstvo človekovih pravic na nastanek Slovenske demokratske zveze, kot drugo, kaj trenutno Odbor dela na vprašanjih četverice in kot tretje, kakšna bo usoda Odbora po epilogu primera, kakršenkoli ta že bo. Okoliščine so bile naslednje: tudi na torkovo oddajo ni bilo nobenega odmeva, ampak medtem so očitno že brneli telefoni in kot vse kaže na različnih ravneh tudi pogovori, da je potem prišlo do objave v dnevnem časopisju. Mi seveda po Zakonu o obveščanju odgovarjamo za tisto, kar spustimo v eter - konkretno v nedeljo tri minute in v torek sedemnajst minut. Pravzaprav si ne znam razlagati obiska miličnika drugače, kot da si je želel kakšne reči razjasniti mogoče za svojo uporabo, predvidevam namreč, da bi prišel na Radio z uradnimi papirji, če bi imel od koga ukaz. Mi do tega trenutka nismo na radio prejeli nobene uradne reakcije, da je bilo z oddajo karkoli narobe, vemo samo za prošnjo OO ZZB Škofja Loka, da bi jim presneli vsebino torkove oddaje."

Beseda borcev

Ker se bomo na akcijo policije vrnili kasneje, si najprej poglejmo, kako dogodek komentira **predsednik škofjeloških borcev Stane Pečar:** "Res je, da so me klicali nekateri borci iz naše občine, ki se niso strinjali z nekaterimi izjavami, ki so bile objavljene v omenjeni oddaji žirovskega Radia. Sam se nisem udeležil ne prireditve mladih iz Sela ne poslušal oddaje, tako sem predlagal, da prosimo uredništvo Radia Žiri, da nam vsebino oddaje presnamejo, da bi jo lahko poslušali. Ne gre za željo po ukrepanju zoper udeležence ali organizatorje mladinske prireditve, pač pa le za ugotovitev ali so imeli naši že omenjeni borci prav ali ne. Ustanovili smo posebno delovno skupino v sestavi predsednik, podpredsednik, član predsedstva in predsednik nadzornega odbora OO ZZB Škofja Loka, ki bo svoje mnenje o oddaji predstavil na prvi prihodnji redni seji, 31. januarja, pod točko razno.

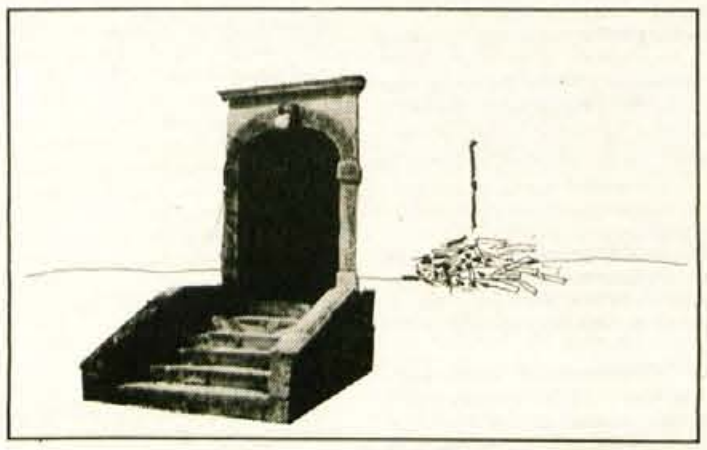

Postopka milice ne morem komentirati, ker ne vem, zakaj so se spustili v to, mogoče so opravljali samo del svojih rednih nalog (ne poznam njihovih pristojnosti) ali pa jim je kdo dal kakšno informacijo v zvezi s tem. Rečem lahko samo to, da se tudi na področju dela varnostnih organov zavzemamo za dosledno spoštovanje ustavnosti in zakonitosti.

Ni res, da smo borci proti takšnim prireditvam mladih, kot je bila omenjena na Selu, zavedamo se namreč, da sprostitev političnega pluralizma prinaša tudi nove oblike delovanja, ne moremo pa se strinjati, da so mladi povabili medse predsednika Stanovnika brez vednosti in mimo občinskega protokola. Ne more namreč že vsaka vaška organizacija vabiti v svoje okolje predsednika republike."

Tezo, ki je za nekatere v škofjeloški občini realna, da so namreč hoteli s tem, ko se je vključila v akcijo tudi milica, mladim na Selu pokazati, da takšne vrste delovanje ni zaželeno in naj se raje ukvarjajo z drugimi rečmi, češ v občini imamo radi mir, uradna občinska politika komentira zelo energično.

Posamezniki zaostajajo za časom

Sekretar občinske mladinske organizacije, kamor izhajajoč iz statuta ZSMS tudi spada OO ZSMS Selo, **Blaž Jesenko** pravi: "Mislim, da se ni hotelo nikogar prestrašiti, kajti nenazadnje smo prišli v čase, ko se nihče več nikogar ne boji in če so pravi pogledi, prave usmeritve, ni bojazni."

Še bolj jasno je svoje misli izrazil **predsednik OK SZDL Janez Zavrl:** "Mladinci na Selu prav nič ne prehitevajo časa, bolj verjetno je, da nekateri posamezniki zaostajajo za njim. Če so kakršnekoli namere teh posameznikov, ki pa bodo morali javno povedati, zakaj se ne strinjajo s tribuno in kaj jih moti, da bi se neki aktivni del mladine v naši občini zatrl, ustaviti. Dejstvo namreč je, da je osnovna organizacija ZSMS na Selu ena najaktivnejših, če ne celo najaktivnejša v škofjeloški občini, ki je presegla neke tradicionalne okvire delovanja osnovnih mladinskih organizacij v preteklosti."

Ob vsej nedvoumno izjasnjeni podpori delovanja mladih vseeno ne moremo mimo ugotovitve, da takšne akcije predvsem na odročnih koncih, v manjših sredinah še vedno niso sprejete z navdušenjem, in da je marsikaj tistega, kar si je že izborilo domovinsko pravico naprimer v Ljubljani v prenekaterem koncu Slovenije še vedno obdano s strahom in nezaupanjem. Tradicionalizem ima pač močne korenine, če pa so te pri posameznikih podkrepljene še z nespremenjenim stanjem in večnimi resnicami, gre vse skupaj še toliko težje.

Akcija policije

Zadnji (ali za marsikoga prvi) kamenček v mozaiku je akcija organov za notranje zadeve. Poteza poslušanja magnetofonskih trakov, ki so bili izključno v fazi delovnega gradiva novinarja oziroma radijske postaje s strani delavca milice daje vsej zadevi seveda svojevrsten pečat. Tudi na tej ravni smo razkrivali poteze postopoma. Najprej smo po logiki stvari poskušali dobiti izjavo od že večkrat omenjenega miličnika, vendar nas je le-ta kratko odslovil, da ne bo ničesar komentiral, ker za to ni pristojen in naj se obrnemo na njegovega predpostavljenega v Škofji Loki. To smo tudi storili in od **komandirja postaje milice Braneta Viranta** izvedeli le to, da nam tudi tam ne morejo pomagati, ker je vse skupaj še v raziskovanju (petek, 20. januarja), da pa bomo celotno informacijo lahko dobili čez tri dni na UNZ Kranj pri tovarišu Hočevarju. Do tod je šlo, čeprav so nas pravzaprav zgolj preusmerjali, gladko, zaustavilo pa se je pri **tovarišu Hočevarju,** ki ga nam v ponedeljek ni uspelo dobiti, v torek pa je bil že na dopustu. Na zvezo smo dobili **Mitja Brajnika,** s katerim smo se potem le uspeli dogovoriti za sestanek, ki ga je vodil kar sam **načelnik UNZ Kranj Ludvik Slamnik.** V kratkem pogovoru so bila predstavljena vprašanja, ki se postavljajo obdelavi primera z novinarske plati. Menimo namreč, da bi UNZ morala odgovoriti na sledeča vprašanja: ali je bila policijska intervencija v kontekstu s še nadaljnjim spremljanjem četverice, tokrat ne samo skozi službo DV pač pa tudi skozi uniformirano milico; kdo je dal nalog za poslušanja magnetofonskih trakov; ali so bile kršene kakšne določbe zakona, ker miličnik ni imel nikakršnega uradnega naloga (če so bile, kakšen bo ukrep); kdo je dal nalog za poseg milice in kakšna je pravzaprav ocena UNZ o celotnem primeru. Slamnik nam ni hotel odgovoriti na nobeno vprašanje, ker je po njegovih besedah potrebno zbrati vse ustrezne informacije in obljubil, da bo UNZ javnosti odgovorila preko posebnega uradnega sporočila:

V zvezi s člankom, ki je bil objavljen v časopisu Gorenjski glas, z dne 24. 1. 1989, na strani 9 pod naslovom »Rušitev sistema ali blatenje Tita?«, daje Uprava za notranje zadeve Kranj naslednje pojasnilo:

Miličniki OM Žiri so pri opravljanju rednih nalog javne varnosti izvedeli zlasti od starejših občanov, da naj bi bile na okrogli mizi, ki jo je organizirala OO ZSMS Sela-Žiri, izrečene nekatere žaljive trditve o pokojnem predsedniku Titu, ki bi lahko predstavljale elemente prekrška ali celo kaznivega dejanja. Ker so bili občani, s katerimi je miličnik opravil razgovor, tudi osebno prizadeti, se je miličnik samoiniciativno odločil, da bo preveril resničnost njihovih izjav, zato je zaprosil uslužbenca Radia Žiri, da mu omogoči poslušanje magnetofonskega traku v tistem delu, kjer naj bi bile posnete sporne izjave. Miličnik je poslušal trak v prostorih Radia Žiri, in sicer v dolžini približno 5 minut, nato pa je prostore zapustil.

Zaradi tega primera delavci ONZ niso in ne bodo izvedli nikakršnih nadaljnjih ukrepov niti zoper posameznika niti zoper katerokoli organizacijo. Ukrepanje miličnika je bilo povsem samoiniciativno, ker je želel ugotoviti, ali so bili v danem primeru podani elementi kršitev pozitivne zakonodaje. Nikakor pa ne gre za izvajanje pritiskov ali nadzora nad dejavnostjo posameznikov ali organizacije kot to skušajo na tendenciozen način predstaviti nekateri.

Namesto zaključka

Iz vsega napisanega si je pozorni bralec verjetno že lahko izoblikoval svojo sliko dogodka, ki je zaradi neupoštevanja rednih, in mislili bi povsem utečenih poti, postal medijska afera. Igrice, ki ne potekajo po točno določenih pravilih in na očeh javnosti se očitno kaj lahko sprevržejo v nekaj povsem drugega in naša velika želja je, da bi se na Gorenjskem vsi skupaj iz opisanega primera kaj koristnega naučili, saj je verjetno marsikdo komentiral dogodek tako kot **Janez Janša:** *"Res čudno, pravzaprav sploh ne vem, kako si vse skupaj razložiti."*

Dejstvo je, da so se z opisanim primerom ob policiji ukvarjali ne samo novinarji pač pa tudi številni samozaščitno osveščeni občani, (poklicani in nepoklicani) politiki in organizacije. Kar se tiče "sporne" oddaje, predlagamo uredništvu Radia Žiri, da jo enostavno še enkrat uvrsti v svoj program in s tem na najlažji način razbistri vnete duhove, vsem drugim dogodkom iz ozadja "Žirovskega primera", njihovim akterjem in načinu funkcioniranja pa velja povsem jasno in nedvoumno reči: **"Hvala lepa, takšnih zgodbic se na Gorenjskem preprosto ne gremo več!"**

Vine Bešter

Razburjenje (šele) zaradi predlaganega odloka

Ponovna razlaga o deponiji v Tenetišah

Kranj, 26. januarja - Predsedstvo občinske skupščine je v sredo na začetku seje občinske skupščine predlagalo zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti, da se z dnevnega reda zasedanja umakne sprejem predlaganega odloka o ureditvenem načrtu deponije odpadkov v Tenetišah. Tokrat, kot predtem že dvakrat, razlog za umaknitev ni bil formalen. Zahtevo s protestom, da se o predlaganem odloku na skupščini ne razpravlja in sklepa so najprej v ponedeljek zvečer sprejeli na zboru krajanov v krajevni skupnosti Kokrica, po obisku delegacije pri predsedniku občinske skupščine Ivanu Torkarju v torek zjutraj pa še na skupnem zasedanju delegatov in članov potem v torek zvečer prav tako na Kokrici.

Zbor krajanov v ponedeljek zvečer v dvorani doma na Kokrici je bil izredno številčen. Več kot 150 udeležencev zbora ni prav nič motila izredno mrzla dvorana doma, saj je bila razprava toliko bolj vroča; čeprav pa ne »pregreta«, kot so se po njej potem menda širile govorice. Na dnevnem redu naj bi bilo sicer več vprašanj, vendar so se, ko so se odločili, da za nobeno ceno občinska skupščina v sredo ne sme sprejeti predlaganega odloka o ureditvenem načrtu deponije odpadkov v Tenetišah, krajani razšli v pričakovanju, da bo pooblaščeni delegaciji iz krajevne skupnosti naslednje jutro pri predsedniku občinske skupščine uspelo doseči umaknitev. V nasprotnem primeru so ob sprejetju odločnega protesta tudi predlagali, da bodo protestirali v sredo pred skupščino.

Dvomi v odlagališče posebnih odpadkov so tudi zato, ker že sedanje odlagališče komunalnih odpadkov ni bilo tako urejevano, kot bi moralo biti...

Razlogov za množično udeležbo in odločen protest glede deponije v Tenetišah je najbrž več. Eden od pomembnih razlogov je bil prav gotovo tudi ta, da pravzaprav okoliške krajevne skupnosti med junijsko enomesečno javno razpravo o ureditvenem načrtu deponije lani niso reagirale oziroma so jo najbrž spregledale, da ne rečemo vzele premalo resno. Takrat pa je bila živahna razprava, v kateri so krajani zavračali načrtovano deponijo posebnih odpadkov, v krajevni skupnosti Tenetiše. Kot kaže, pa so se zdaj, tik pred predlaganim sprejemom že dvakrat z dnevnega reda umaknjenega odloka (zaradi formalnega postopka) pomembnosti odločitve in nejasnosti zaradi različnih govoric in mnenj, problema zavedli najprej na Kokrici; pa tudi v drugih krajevnih skupnostih na tem območju Kranja, kot je pokazal torkov sestanek skupnega zasedanja delegacij iz krajevnih skupnosti, ki se ga je udeležil tudi predsednik komiteja za urbanizem Jože Pešak.

Kakorkoli že, tako ponedeljkov kot torkov sestanek sta pokazala, da krajani doslej resnično niso bili seznanjeni s predlaganim ureditvenim načrtom. Po drugi strani pa vsi zelo dobro poznajo probleme, ki jih imajo že 18 let na očeh, in s katerimi morajo živeti, kot so povedali, zaradi sedanjega odlagališča komunalnih in seveda tudi vseh drugih (tudi posebnih odpadkov med njimi) in ko kljub pripombam in protestom stvari še do nedavnega niso bile prav nič boljše oziroma, kot so zatrjevali, bi bilo najprej treba urediti odlagališče komunalnih odpadkov. Načrtovano odlagališče posebnih odpadkov pa so oba večera odločno zavračali.

Umaknitev predlaganega odloka z dnevnega reda zasedanja skupščine seveda problema ni rešila. Zdaj je pred organizatorji, načrtovalci ureditvenega načrta in strokovnimi razlagalci pravzaprav tista naloga, ki so jo poleti med javno razpravo sicer (formalno) pričakovali, vendar pa so jo (morda zaradi preslabe obveščenosti ali premajhnega poudarka) dokaj zlahka opravili.

Ponedeljkovega zbora se je udeležilo prek 150 krajanov, ki so vsi enotno sprejeli odločen protest za sprejem odloka. Torkove razprave na skupnem sestanku delegacij pa so se po dobri uri tudi udeležili številni krajani Kokrice in ponovno zahtevali, da se odlok umakne z dnevnega reda...

Predlagani ureditveni načrt deponije je po strokovni plati in temeljiti seznanitvi najbrž res takšen, da mu je težko oporekati, posebej, če nam ni vseeno (pa naj bodo to komunalni ali posebni odpadki - vendar, kot je pojasnil Jože Pešak, niso predvideni strupeni, kužni ali radioaktivni), da se le-ti zdaj mešajo (ali pa so se še do nedavnega) skupaj. Vendar pa ljudje pričakujejo najprej učinkovito ukrepanje in primerna ter trdna zagotovila, da se ne bodo pojavljale ničkolikokrat že očitane malomarnosti in neodgovorno ravnanje. Vprašanje pa je, ali tudi to lahko prepriča ljudi o potrebnosti načrtovanega odlagališča posebnih odpadkov v Tenetišah. Oba večera v začetku tedna na Kokrici je bilo namreč slišati tehtne pomisleke in dvome, zakaj mora vsaka občina zase sama skrbeti za shranjevanje tovrstnih odpadkov in če že naj bi bilo tako, kje so zagotovila, da ob sedanji tehnologiji in vseh ukrepih ne bodo jutri spet zaradi neodgovornega ravnanja pomenili še hujšo ekološko bombo.

Kakorkoli že, takšna razprava, prava in strokovno razumljiva ter obvezujoča za posledice, naj bi bila zdaj. Zato je tudi prav in modro, da so v sredo umaknili z dnevnega reda sprejem predlaganega odloka. Vendar pa ne bi bilo modro, če bi to pomenilo odlaganje problema, ki pa že sedaj grozi kot prava ekološka bomba...

A. Žalar

Aleksander Ravnikar o razkrivanju ozadja ljubljanskega procesa

Klobčič se le odmotava

Predsednik skupine delegatov za celovito proučitev okoliščin in posledic sodnega procesa proti četverici, sicer podpredsednik slovenske skupščine Aleksander Ravnikar razgrinja akcije delovnega telesa, od katerega, razen obsojenih Borštnerja, Tasića, Zavrla in Janše, veliko pričakuje tudi vsa slovenska javnost.

Marčevski dnevi, ko bi po zapornih nalogih morala četverica za rešetke, se nezadržno približujejo - dejstvo, ki nam je služilo kot osnovno izhodišče našega razgovora.

Kaj je bilo po vašem mnenju, kot predsedniku delovnega telesa slovenske skupščine, ki ima za svojo osnovno nalogo celovito proučitev okoliščin in posledic sodnega procesa proti četverici, najpomembnejše na šesti seji vaše komisije, ki je doživela velik odmev v sredstvih javnega obveščanja, predvsem v naši republiki?

"Strinjam se z vašo formulacijo naše seje, ko govorite o medijskem odzivu, kar je na svoj način seveda popolnoma razumljivo. Znano je, da je bil del seje javen in del seje, ko smo govorili o gradivih, ki imajo določeno stopnjo zaupnosti, za javnost zaprt. Da je bila omenjena seja res temeljito predstavljena, priča že sam podatek, da so bili praktično objavljeni magnetogrami javnih delov seje. Ne morem govoriti o ugotovitvah in ocenah šeste seje, čeprav iz posameznih novinarskih zapisov izgleda, kot da smo jih že izoblikovali. Skupina se je odločila, da je njena prva naloga pripraviti v skladu s programom skupščine, poročilo o našem dosedanjem delu in ugotovitvah. To seveda onemogoča, da bi tekoče po vsaki seji delali zaključke o vsem, s čimer smo bili na seji seznanjeni. Druga okoliščina, ki poleg omenjenega onemogoča odgovor, je dejstvo, da vsako novo spoznanje za posameznega člana skupine odpre dodatna vprašanja, ki jih želi ravno tako razjasniti. V interesu vseh je, da zaupano nalogo opravimo odgovorno, da sicer selekcioniramo tista vprašanja, ki za samo razjasnitev osnovne stvari in korektno opravilo naloge niso bistvena, hkrati pa ne želimo izpustiti ničesar, kar bi lahko pomemno vplivalo na naše dokončno mnenje."

Sprožitev celotnega postopka

Kaj je bilo torej po vašem povsem novega na pričujoči seji?

"Seja je bila posvečana v osnovi dvema stvarema. Prvič odgovorom na vprašanja, ki jih je RK ZSMS oziroma njeno predsedstvo uradno vložilo na slovenski skupščini in se nanašajo na ta primer. Na vsa postavljena vprašanja mladincev je republiški sekretar za notranje zadeve odgovoril in odgovori na vsa vprašanja so javnosti tudi dostopni. Tako smo v skupini obdelali del vprašanj, sicer zaenkrat brez dokončnih ugotovitev, ki so se v javnosti že pojavila. Drugo, kar nas je zanimalo, na kar nas neposredno zavezuje tudi odlok o ustanovitvi skupine, je bilo razjasnjevanje same sprožitve postopka in dejavnosti organov za notranje zadeve v zvezi s tem. Dobili smo podatke, deloma tudi na zaprti seji in se odločili, da jih bomo v najkrajšem možnem roku tudi ocenili."

V prvem vprašanju sem namenoma omenil veliko zanimanje medijev za vaše delo, kajti resnično menim, da je temu res tako. Ob tekočem spremljanju skorajda vsega slovenskega tiska dogodkov, ki se navezujejo na četverico je seveda razumljiv tudi velik interes novinarjev za poteze vaše skupine. Opravlja sedma sila svoje delo po vašem mnenju korektno?

Opravlja sedma sila svoje delo po vašem mnenju korektno?

"V skupščini sem na vprašanje o našem delu enkrat že odgovarjal, bilo je na prvi seji decembra lani. Ob tisti priložnosti sem se zahvalil novinarjem za korektno poročanje, ker resnično ocenjujem, da gre v glavnem res za takšno vrsto poročanja. Seveda pa vsako takšno delo pomeni, da vanj človek vloži tudi nekaj osebnih pogledov. Razumem, da se dajo informacije v okviru v kakršnem jih novinarji dobijo, in da jih ne morejo uporabiti tudi s tistim, kar smo sicer v skupini že izvedeli, a še ne dokončno ocenili, ter da so zaradi tega poudarki tudi osebno obarvani. Kar je mene osebno doslej motilo, so bile nekorektnosti takšnega tipa, kot sem jo opazil v predzadnji številki Mladine. Če sem prav bral, so bile izjave Roberta Botterija navedene v članku, ki se je ukvarjal z našo zadnjo sejo, podpisana je novinarka Majda Vrhovnik, brez navedbe vira. Vsaj sam sem razumel tako, kot da gre za del magnetograma, vendar, če me spomin ne vara, ni šlo za magnetogram izjav Botterija na naši seji, pač pa za neko drugo izjavo, pod katero ni navedeno, kje je bila podana. Če se poroča o nekem dogodku, bi človek domneval, da bo novinar poročal o tistem, kar se je tam dogajalo, vem pa, da so možne drugačne obdelave. Za temeljno korektnost se mi zdi nujno potrebno, da se navajajo viri in dejstva natančno in da se ne interpretirajo zlonamerno. Zavedam pa se, da ne bo nihče čakal na naše končno poročilo, kajti zanimanje za naše delo je tolikšno, da se v skupini stalno pojavlja vprašanje, na kakšen način zagotoviti več javnosti ob tem, da se stalno zavedamo, kako težko je to izpeljati, preden pridemo do končnih sklepov. Ob želji, da bi bilo naše delo korektno spremljano, se seveda zavedamo, da s svojim delom in vsem tistim, s čimer se srečujemo, postavljamo novinarje pred najtežjo nalogo - kako poročati o tistem, o čemer pravzaprav (še) ničesar ne povemo."

Kmalu končno poročilo?

Kako pa v tem področju opravljajo svoje delo novinarski kolegi iz drugih republik?

"Skupina si je zastavila nalogo, da, kolikor je mogoče, redno dobiva pregled, kaj se o našem delu piše. Poskušamo skrbeti, da bi člani skupine bolj ali manj ažurno dobivali fotokopije teh člankov in glede na moj vpogled v omenjeno pisanje lahko rečem, da se v ostalih delih Jugoslavije tej zadevi ne posveča toliko pozornosti kot v Sloveniji."

Ob začetku vašega dela ste si uvodoma zastavili zajeten kup nalog, ki jih boste opravili. Čas počasi in nezadržno mineva, kako uspevate z reševanjem zastavljenega? Kot se spominjam, je bilo ob vašem začetku govora, da boste približno v pol leta prišli do končne ocene.

"Lahko rečem, da naloge večinoma realiziramo po predvidenem vrstnem redu in ni nepomemben podatek, da smo naleteli na dober odziv. Velja reči, da je vsakdo, ki smo ga povabili na našo sejo, k nam res prišel in nam s svojimi izjavami pomagal razjasnjevati okoliščine ljubljanskega procesa. Nismo še namreč naleteli na primer, da se nekdo našemu povabilu na komisijo ne bi odzval ob tem, da ne dvomim, da si je marsikdo težko odtrgal toliko časa, kot smo mu ga člani komisije odvzeli.

Startali smo z osrednjo nalogo razjasnjevanja narave vojaškega povelja. Že novembra smo javnost seznanili, da smo bili seznanjeni z vsebino dokumenta in podali naše sporočilo o naši temeljni oceni tega dokumenta. To oceno smo na različne načine preverjali, da pride na skupščinske klopi res obdelana in preverjena. Naše nadaljnje zanimanje je bilo posvečeno okoliščinam in času, v katerem je bilo to vojaško povelje izdano. Torej drugi polovici leta 1987, pozornost smo namenili razmeram v Jugoslaviji v tem času in začetku leta 1988 -kakšne varnostnopolitične ocene so se oblikovale v naših najvišjih organih. Kljub temu da smo seznanjeni s številnimi dejstvi, nam za celovito oceno manjka še nekaj elementov ,na katere smo bili bodisi opozorjeni bodisi smo si jih zastavili v izvršitev sami. Gre za seznanitev z nekaterimi gradivi, ki so bila v zvezni skupščini, in analizo člankov v zvezi z napadi na JLA. Razpravljali smo tudi že o informacijah v zvezi s sejo vojaškega sveta in nekaterimi dogodki po njej, sejo vojaškega sveta in nekaterimi dogodki po tej seji, v bistvu nam manjka samo še malo podatkov za oblikovanje končne ocene."

Informacija za delegate

Nekako drugo veliko področje vašega dela predstavlja ugotavljanje ozadja same sprožitve celotnega postopka proti Borštnerju, Tasiću, Zavrlu in Janši?

"Informacijo o tem smo dobili na šesti seji. Naše delo na tem področju še ni dokončno opravljeno, vendar že doslej zbrano gradivo omogoča odgovore na nekaj temeljnih vprašanj. Skupina se bo na prihodnji seji ukvarjala s tem, kaj od svojega dosedanjega dela lahko vključi v informacijo za delegate predstoječe že omenjene skupščinske seje. Žal ta informacija v tej fazi kot kaže še ne bo javna, ker bomo na nekaterih delih navajali tudi posamezne podatke, ki imajo oznako zaupne narave, najbrž pa bomo o teh ugotovitvah javno kaj več povedali kasneje." Tako za širšo javnost kot seveda predvsem za samo četverico vaše delo napreduje prepočasi. Kljub temu da ste obelodanili protizakonitost vojaškega povelja, se vse težje čaka na vašo končno in celovito oceno?

"Moja osebna ocena pa tudi ocena članov skupine, je bila da bi lahko resnično v pol leta zbrali temeljne informacije okoliščin in tudi nekaterih posledic procesa, da ob študiju gradiva ugotovimo, kaj je še nerazjasnjenega le-to pojasnimo skupščini in javnosti. Upam, da se od tega ne bomo oddaljevali."

Sodelovanje z Odborom

V kolikšni meri konkretno vpliva, po moji oceni izredno pestra sestava vaše skupine, tako na notranjo dinamiko kot samo uspešnost dela vašega delovnega telesa?

"Sam sem zgolj predsednik skupine, ki je prvenstveno dolžna opozarjati na tiste naloge, ki so zapisane v odloku o ustanovitvi skupine in to je za nas osrednja točka. V tem tudi ni nobenega nesoglasja znotraj skupine, so pa seveda pogledi posameznikov na izpeljavo posamezne naloge različni. Ni nezanemarljiv podatek, da smo se uspeli doslej uskladiti okrog vseh temeljnih okoliščin, ki jih moramo raziskati pa tudi v prvih ugotovitvah in ocenah. Da bi se uskladili v vseh stališčih seveda sploh ni umestno pričakovati. Vsak od nas je samosvoja osebnost, ima svoje izkušnje, različno strokovno znanje, ga določene zadeve bolj in druge manj zanimajo. Ne pričakujem, da bi v našem delu naleteli na popolno soglasje o vseh vprašanjih, ki so se (se bodo) pri našem delu pojavile. Za realizacijo naše naloge je povsem dovolj, da smo se uspeli zediniti okrog glavne linije, ki jo moramo slediti. Tu mislim na zaporedje in na bistvene dogodke, ki naj jih preverimo."

Znano je, da so vam vso podporo in zaupanje izrekli tudi na Odboru za varstvo človekovih pravic - organu, ki je razumljivo še kako zainteresiran za vsebino vaših rezultatov. Imate z njimi vzpostavljene kakršnekoli redne povezave?

"Kakšnih posebnih neposrednih razmerij med nami in Odborom ni. Sam sem obvestil skupino na prvi seji, da sem v pripravah na prvo sejo povabil na razgovor predsednika Odbora za varstvo človekovih pravic Igorja Bavčarja, glede na to, da so v skupščino poslali več opozoril, da so objavljali stalna sporočila, da so bili večkrat tukaj na razgovoru in da so predstavniki Odbora tudi javno nastopali v skupščini. Seveda pa je šlo predvsem za vprašanje, kakšna gradiva bi utegnil Odbor posredovati skupini. Na prvi seji smo se člani skupine tudi odločili, da zaprosimo glede na to, da je bila želja, da se zagotovi določene procesne garancije za tiste, ki bi karkoli povedali, da ugotovi, kakšen bi bil v takšnem primeru pravni status teh oseb. Dobili smo odgovor Katedre za kazensko pravo Pravne fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, ki je bilo tudi javno objavljeno. Po tem je bilo objavljeno sporočilo Odbora, v katerem napovedujejo, da bodo neglede na to, da drugega mnenja še nismo dobili, svoje zbrano gradivo dali na razpolago tudi naši skupini. V zadnjem obdobju smo izvedeli, da nam ga še ne bodo. Seznanjeni smo s sporočilom Odbora 52-a, vemo, da je to povzetek nekega gradiva, ki ga Odbor ima, vendar lahko šele gradivo samo omogoči skupini odločitev, kaj je v njem posebej pomembnega za izpolnitev naše naloge."

Nasprotje Ertlovih izjav

Ste v pripravah povabili na podoben razgovor še koga, ki se je javno že posredno vključil v razkrivanje ozadja procesa?

"Vabilo je veljalo tudi slovenski mladinski organizaciji, točneje predsedniku republiške konference ZSMS Jožetu Školču. Mladi so nam namreč že septembra v skupščino poslali izjavo za javnost. V tistem času se Školč ni mogel odzvati, tako sva se pogovarjala s članom mladinskega predsedstva Mojmirjem Ocvirkom, ali imajo v zvezi s to izjavo zbrano kakšno gradivo za našo skupino. V decembru je bilo v skupščino v zvezi z delovanjem organov za notranje zadeve pospremljeno s številnimi vprašanji, na katera je odgovarjal, kot sem že omenil, na šesti seji skupine Tomaž Ertl."

Če ostaneva za trenutek pri Tomažu Ertlu, republiškem sekretarju za notranje zadeve, lahko na hitro povzamem kup bolj ali manj odkritih namigovanj, da je v svojih izjavah vse od aretacij naprej prihajal sam s sabo v številna nasprotja. Tako je marsikdo razumel tudi Ertlovo izvajanje na vaši šesti seji?

"Če ste v vprašanju mislili tudi na vprašanja, ki so jih postavili s strani RK ZSMS, velja reči, da je prav na vsa odgovoril. Drugo vprašanje je seveda, kakšno je lahko zadovoljstvo s temi odgovori, kar pa je osebna stvar tistega, ki jih prebira. Gleda na to, da naš interes ni bil, da se odgovori samo na ta vprašanja, in da smo se morali ukvarjati s celotno sprožitvijo postopka, je seveda še več odgovorov. Kot predsednik skupine, ki bi moral nastopati z mnenji članov skupine, sem ob tem vašem vprašanju v težavah. Mi ocen o tem delu nismo še oblikovali, seja je bila izjemno dolga, sedeli smo namreč od dvetih dopoldan pa dlje kot do osmih zvečer. Dobili smo temeljite odgovore na začetek postopka in njegov potek, dobili pa smo tudi vrsto predpisov, ki so pomembni za naše nadaljne delo."

Dokument še vedno v Beogradu

Če sem pravilno obveščen, vam predsedstvo SFRJ kljub izrecni prošnji slovenske skupščine še vedno ni dostavilo ne na enkratni ne na stalni vpogled spornega vojaškega povelja. Še vedno velja, da ste njegove bistvene postavke in naravo izvedeli od podpredsednika predsedstva SFRJ Staneta Dolanca, glede na osnovni cilj vašega dela pa bi bilo normalno pričakovati, da ga imate stalno na razpolago?

"Mnenje skupine je, da bi vsekakor to vojaško povelje moralo biti na razpolago v Sloveniji, in da bi ga mi seveda morali imeti za temeljito proučevanje. Sama seznanitev je bila toliko temeljita, da smo se lahko odločili po večurni obravnavi s podpredsednikom predsedstva SFRJ Stanetom Dolancem, ki nas je ob povedanem seznanil tudi z nekaterimi okoliščinami, ki so pomembna za našo nalogo, smo se lahko odločili, da bomo lahko opravilili temeljno presojo tega dokumenta. Ponavljam, da smo lahko temeljno presojo s stališča ustavnosti in zakonitosti opravili, kar smo že sporočili tudi javnosti. Delegate v skupščini bomo seznanili s celovito presojo vojaškega povelja, ki ima ob nespornih delih dve točki, v katerih so tudi določbe, za katere ugotavljamo, da so v neskladju z zakonom, torej nezakonite."

Po poklicu ste pravnik in iz tega izpeljujem tudi zadnje vprašanje. Sami ste omenili, kar ste sicer javnosti že sporočili, da so v spornem vojaškem povelju, ki je bil izdan 8. januarja 1988, tudi nezakonite določbe. Predpostavimo, da bo v tem kontekstu zapisana tudi končna ocena. Bi to kakorkoli vplivalo, da bi se četverica izognila zapornim rešetkam, med katere bi se po veljavnih pozivih morali javiti marca?

"Mi se ukvarjamo z okoliščinami in posledicami procesa. Sam proces torej ni področje dela naše skupine. Velja tudi spomniti, da smo delovno telo skupščine, in naše ocene mora skupščina verificirati. Naloga skupine pa je, da okoliščine pojasni. Če bo našo presojo potrdila tudi skupčina potem jo bodo lahko pri svojem delu najbrž uporabljali tudi drugi organi."

Vine Bešter

Aleksander Ravnikar

Kdo je vse govoril?

Na posameznih sejah skupine so kot vabljeni sodelovali: na drugi seji podpredsednik predsedstva SFRJ **Stane Dolanc**, predsednik predsedstva SR Slovenije **Janez Stanovnik** in član predsedstva SR Sovenije **Andrej Marinc**; na peti seji so bili predsednik CK ZKS **Milan Kučan**, nekdanji predsednik SRS **France Popit** in ponovno predsednik SRS Janez Stanovnik; na šesti seji pa so bili republiški sekretar za notranje zadeve **Tomaž Ertl**, republiški podsekretar za notranje zadeve **Ivan Eržen, Milan Domadenik, Roman Jeglič, Miran Frumen**, uslužbenec SDV, **Zvonko Hrastar**, kriminalist in **Robert Botteri**, glavni urednik Mladine. Skupina je imale dosedaj sedem sej.

Kdo so člani skupine?

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve skupščine SRS je pripravila seznam kandidatov, ki so jih potem delegati tudi izvolili. predsednik - **Aleksander Ravnikar**, rojen 1951, diplomirani pravnik, podpredsednik Skupščine SR Slovenije,

člani - delegati zbora združenega dela:

- **Doris Debenjak**, rojena 1936, diplomantka Filozofske fakultete, prevajalka, samostojna kulturna delavka, Ljubljana;
- **Matevž Krivic**, rojen 1942, diplomirani pravnik, magister prava, višji predavatelj, Višja upravna šola Univerze Edvarda kardelja v Ljubljani;
- **Brane Lampret**, rojen 1949, pravnik, vodja oddelka za samoupravo, samoupravne splošne akte in informatiko, DO Energetika, Ljubljana, DSSS;
- **Janko Pučnik**, rojen 1957, diplomirani pravnik, pomočnik KPO, Iskra Delta, Ljubljana;
- **dr. Lovro Šturm**, rojen 1938, diplomirani pravnik, doktor pravnih znanosti, znanstveni sodelavec Institut za javno upravo pri Pravni fakulteti Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani; člani - delegati družbenopolitičnega zbora:
- **Marjan Jelen**, rojen 1947, diplomirani pravnik, član poslovodnega odbora, Univerzitetni klinični center, Ljubljana;
- **Jože Lojen**, rojen 1927, ekonomski tehnik, upokojenec, Šmarje pri Jelšah;
- **Vika Potočnik**, rojena 1957, specialni pedagog, delegat iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ;
- **Drago Selinger**, rojen 1926, predmetni učitelj, član predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije;
- **Slavko Soršak**, rojen 1931, diplomirani politolog, magister političnih znanosti, član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov slovenije;

člani - delegati v zboru občin:

- **Tone Jerovšek**, rojen 1941, diplomirani pravnik, predsednik zakonodajno-pravne komisije skupščine SR Slovenije;
- **Marija Pehan**, rojena 1962, pravnica, predsednica Mestne konference Zveze socialistične mladine Slovenije, Maribor;
- **dr. Bogomir Sajovic**, rojen 1925, diplomirani pravnik, doktor pravnih znanosti, univerzitetni profesor za civilno pravo, Pravna fakulteta Univerze Edvarda Kardelja, Ljubljana;
- **Branko Smole**, rojen 1941, profesor industrijske pedagogike, predsednik skupščine občine Maribor Rotovž.

Ljubljanski proces je bil v poletnih mesecih zanesljiv osrednje sodišče zanimanja slovenske javnosti. Kakšno je resnično zakulisje dogodkov?

Silvo Poljanšek ob zaključku prvega dela hokejskega prvenstva

Finalni obračuni, zaključni računi

Jesenice, 25. januarja — Začeli so se že polfinalni obračuni najboljše četverice letošnjega državnega prvenstva v prvi zvezni hokejski ligi. V torek so Jeseničani v Ljubljani šele po streljanju kazenskih strelov izgubili s Kompas Olimpijo (6 : 5, 3 : 3), Medveščak Gortan pa je v Zagrebu premagal Partizan iz Beograda (3 : 1). Prihodnji torek bo ob 18. uri v dvorani Podmežakljo druga tekma med Jesenicami in Kompas Olimpijo. Prvi del prvenstva je ocenil direktor marketinške službe Elana Silvo Poljanšek, nekdaj tudi sam odličen hokejist.

»Končan je ligaški del tekmovanja za državno prvenstvo v hokeju na ledu. Sedaj bodo moštva v medsebojnih dvobojih odločala o končni razvrstitvi in o naslovu državnega prvaka za sezono 1988-89. Sistem igranja v končnici prvenstva določa, da se bodo prva štiri moštva srečala v polfinalnih srečanjih, na tri zmage. Peto in šesto uvrščeni moštvi bosta enako igrali za mesto od pet do šest. Po polfinalnih srečanjih se bosta zmagovalca srečala v končnem obračunu, na tri zmage, za naslov državnega prvaka. Poraženca pa bosta v medsebojnih obračunih odločala za tretje in četrto mesto.

Analiza ligaških tekmovanj kaže, da je bilo prvenstvo izredno naporno predvsem zaradi večjega števila enakovrednejših srečanj med vodilnimi moštvi. Neprekinjeni sistem igranja, torek in petek, je od moštev zahtevalo izredno fizično in psihično pripravljenost in kar najmanj nihanj v tekmovalni formi.

Za prikazani hokej lahko rečemo, da je bil kvaliteten in razburljiv predvsem na nekaterih tekmah, kar se je tudi pričakovalo. Tuji igralci zlasti na odločilnih srečanjih z Medveščakom Gortanom in Kompas Olimpijo, ki so odločala o razvrstitvi, niso pokazali kvalitete, s katero bi lahko spremenili neugoden potek srečanj v korist moštva Jesenic. Moštvo Partizana iz Beograda zaradi premajhnega števila kvalitetnih igralcev ni moglo poseči v boj za višja mesta, vendar je na posameznih tekmah presenetilo vsa tri prvouvrščena moštva.

Moštvi Crvene zveze iz Beograda in Vojvodine iz Novega Sada sta bili po igralskem kadru prešibki, da bi se lahko enakovredno spoprijeli z najboljšimi. To potrjuje tudi izredno velika negativna razlika med danimi in prejetimi zadetki — pri Crveni zvezdi minus 181 zadetkov in pri Vojvodini — 132. Vse to govori tudi o razliki v kvaliteti med vodilnimi in zadnjeuvrščenima moštvoma.

Napovedati izid polfinalnih srečanj med Medveščakom in Partizanom in drugim polfinalnim parom Olimpijo in Jesenicami ni lahko, vendar pričakujem zanesljivo uvrstitev Medveščaka Gortana v superfinale. V drugem polfinalnem obračunu bo hud boj med obema moštvoma, saj sta obe sposobni zmagovati tako v Ljubljani kot tudi na Jesenicah.

Prav gotovo bodo gledalci v končnici prvenstva videli kvalitetnejšo igro in večjo prizadevnost igralcev na vsaki tekmi, saj vsak spodrsljaj pomeni praktično slovo od superfinala. Pomembno vlogo pri zagotovitvi kvalitetnih srečanj bodo imeli hokejski sodniki. Upam, da pri delegiranju sodnikov ne bo veljalo načelo nevtralnosti, pač pa to, da bodo odločilne tekme končnice prvenstva sodili najboljši sodniki.«

D. Humer

Pred startom v prvi B zvezni vaterpolski ligi

Vaterpolisti Triglava med moštvi za vrh

Kranj, 25. januarja — Pred začetkom prve B zvezne vaterpolske lige, ki je novoustanovljena liga za sezono 1988-89, je izvršni odbor VK Triglav pripravil tiskovno konferenco. Predsednik kluba Iztok Krašovec, sekretar kluba Matjaž Brinovec in direktor YU vaterpolskega sklada Jože Jenšterle, so nas seznanili s pripravami moštva in izgledi za uvrstitev.

Jugoslavija je država, v kateri vaterpolo ni zelo množičen šport, je pa dosegel zavidljiv kvalitetni nivo. Tekmovanje v prvi zvezni ligi je doseglo raven, ki se je ne bi sramovala nobena država, državna reprezentanca je svetovni in olimpijski prvak in moštvo z največ osvojenimi kolajnami na teh tekmovanjih, klubi dosegajo velike uspehe v mednarodnih nastopih. Za prihodnost vaterpola v Jugoslaviji se torej ni bati. Tekmovanje v prvih A in B zveznih ligah v tej sezoni poteka v pokritih zimskih bazenih v zimskem času. Takega bazena v Kranju ni, edini je le v Ljubljani. Tako bo člansko moštvo Triglava v prvi B zvezi ligi vsa domača srečanja igralo v bazenu Tivoli.

Le še osem dni nas loči do prvega kola v tej novoustanovljeni prvi B zvezni ligi, ki je del enotne prve A zvezne vaterpolske lige. V A nastopa dvanajst klubov, v B pa osem. Vsi najprej odigrajo tekme ligaškega sistema, temu sledi play off. V končnici prvenstva sodeluje deset klubov A lige ter prvo in drugouvrščeno moštvo B lige, ki po dirigiranem žrebu odigrajo med seboj tekme na dve zmagi. Iz obeh lig izpadeta zadnjeuvrščeni moštvi, v prvo A ligo se uvrstita ekipi, ki sta v ligaškem delu Iprve B lige zasedli prvo in drugo mesto. Sistem tekmovanja je torej tak, da je teoretično tudi drugouvrščena ekipa prve B lige lahko državni prvak.

Prvo kolo prve B zvezne vaterpolske lige bo torej 4. februarja. Poleg Triglava bodo igrala še moštva Beograd, Bijela, Budva, Gusar iz Mlinov, Medveščak iz Zagreba, Proleter iz Zrenjanina in ŽAK iz Kikinde. Triglav se je pod vodstvom domačega trenerja Rada Čermelja in pomočnika Ljuba Čaliča dobro pripravil za to ligo. Na delu v Ljubljani jih bomo videli že v prvem kolu, saj pri Triglavu gostuje Budva.

D. Humer

Ob prazniku

Hokejska tekma mladih Jugoslavija : Romunija

Kranj, 25. januarja — Hokejski klub Triglav iz Kranja praznuje dvajsetletnico igranja hokeja v Kranju. To je dolga doba, saj vemo, koliko odrekanj je bilo treba, da se je hokej v Kranju razvil v tako igro, da člansko moštvo igra v drugi medrepubliški hokejski zvezni ligi.

Dolga je bila torej pot do uspehov hokeja v Kranju, vmes pa so bili tudi »padci«. V dvajsetih letih prizadevnega dela in odrekanj je bilo člansko moštvo Triglav že trikrat prvak druge zvezne lige in bi lahko igrali tudi v prvi zvezni ligi, vendar je bilo v občini zanj vedno premalo denarja. Letos praznujejo dvajsetletnico dela. Za to praznovanje so predvideli v soboto mednarodno hokejsko tekmo mladih Jugoslavija : Romunija. Ta odpade. Slavnostna seja, na kateri bodo podelili priznanja in plakete vsem, ki so karkoli prispevali za razvoj hokeja v Kranju, bo ob 16. uri na Gorenjskem sejmu.

D. Humer

V Kranju le hokejska tekma

Kranj, 26. januarja — Kljub temu da jutri, v soboto, odpade prijateljska meddržavna tekma mladih hokejskih reprezentanc Jugoslavije in Romunije, bodo ljubitelji hokeja v Kranju na Gorenjskem sejmu prišli na svoj račun.

Tako bo ob 17.30 na ledeni ploskvi Gorenjskega sejma tekma mladih reprezentantov Jugoslavije in kombinirane ekipe Triglava in Kompasa Olimpije.

D. H.

ureja JOŽE KOŠNJEK

Pred odhodom na svetovno prvenstvo alpinci v Smeltu

Pet alpincev in tri alpinke na SP v Vail

Ljubljana, 24. januarja — V prostorih glavnega pokrovitelja YU SKI sklada Smelta so se pred odhodom na svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah predstavili naši alpinci in alpinke. Že včeraj, v četrtek, je z Brnika v Vaila v Kolorado odpotovalo pet alpincev in tri alpinke, Rok Petrovič pa gre 4. februarja, z njimi pa tudi vsi trenerji in pomočniki ter vodja Elanove tehnične službe Boštjana Gaser. Srečno in veliko uspehov!

Včeraj zjutraj ob 7. uri so z letališča Brnik na dolgo pot na prizorišče svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah prek Beograda, Chichaga odpotovali v Vail v Kolorado naši alpinci in alpinke. Na svetovnem prvenstvu bodo Jugoslavijo zastopali fantje Grega Benedik, Robert Žan, Sašo Robič, Tomaž Čižman in Rok Petrovič, ki bo odpotoval 4. februarja, saj bo ta čas doma treniral in si nabiral formo za nastope v Vailu. Žensko ekipo sestavljajo: Mateja Svet, Veronika Šarec in Katjuša Pušnik. Z njimi sta odšla tudi oba zvezna trenerja Jože Šparovec in Jože Drobnič s pomočniki: Matjažem Kranjcem, Dejanom Poljanškom, Primožem Pešlem, kondicijskim trenerjem Markom Klemenčičem in fizioterapevtom Hirojamo. Vodja naše odprave je direktor alpskih reprezentanc Tone Vogrinec. Za njimi bodo 4. februarja poleg Roka Petroviča na pot odšli še predsednik SZ Slovenije Janez Zajc, doktor Vinko Pavlovič in Dušan Senčar. Ne smemo pozabiti, da sta na pot v četrtek odšla tudi serviser Elana Milan Bernik in vodja Elanove tekmovalne službe Boštjan Gaser.

Grega Benedik — »Upam, da bom v še boljši formi, kot sem jo že pokazal na zadnjih dveh slalomih svetovnega pokala. Upam, da bom med prvimi desetimi.«

Robert Žan — »Kaj naj rečem? Vsi pričakujejo veliko. Sam se bom potrudil, da bom v vseh disciplinah pokazal vse svoje znanje in uspehi ne smejo izostati.«

Na tiskovni konferenci v Smeltu so bili vsi naši reprezenti oblečeni v oblačila Mure, s katerimi se bodo predstavili tudi v Vailu. Največ vprašanj je bilo, kako se bodo naši izkazali na tem svetovnem prvenstvu. Direktor in vodja odprave Tone Vogrinec je dejal, da se bodo domov vrnili z eno žensko kolajno, potihoma pa vsi računajo na dve, na eno Mateje Svet in eno Tomaža Čižmana. Več ne pričakujejo, čeprav je prav na svetovnem prvenstvu vse možno. Največ si obetajo od deklet, predvsem Mateje Svet, ki pa pravi, da se ne bo ponovilo svetovno prvenstvo iz Crans Montane, kjer je osvojila tri medalje. V Vailu pričakuje eno. Vsi naši bodo nastopili v vseh disciplinah in tudi v kombinaciji. Prav kombinacijski slalom (začne se že v nedeljo) in dobre uvrstitve v mjem, prinašajo izboljšavo FIS točk. Naši tekmovalci se zavedajo, da je konkurenca najmočnejša in že uvrstitve od petega do petnajstega mesta bodo dobre. Če bodo boljši, bo uspeh še toliko večji.

Sašo Robič — »Največ pričakujem od nastopa v superveleslalomu in veleslalomu, a tudi v slalomu sem lahko dovolj v ospredju. Zame bo glavni cilj, da izboljšam FIS točke.«

D. Humer
Foto: G. Šinik

Smučarski skakalni klub Iskra Delta Triglav

Na Gorenji Savi ni pomanjkanja snega

Kranj, 25. januarja — Gorenja Sava — novi smučarski skakalni center za mladince je v teh zimskih dneh, ko nikjer ni snega, pravi zimski raj. Smučarski skakalni klub Iskra Delta Triglav iz Kranja je naredil 60, 40, 20, 12 in 10-metrsko skakalnico in v Sarajevu kupil dva snežna topova. Enega so posodili v Mostec v Ljubljano, z drugim pa usposobili skakalnice, da na njih skakalci lahko trenirajo in pilijo osnove smučarskih skokov.

Tako je naredil SSK Iskra Delta Triglav premik v zgodovini smučarskih skokov v Kranju. Imajo sposoben upravni odbor, sposobne trenerje in pomoč staršev svojih tekmovalcev. Tudi z njihovo pomočjo so v nočnih urah zasnežili skakalnice, ki so v teh milih zimskih dneh še kako dobrodošlo za smučarske skakalce. Dva meseca že lahko nemoteno trenirajo. Na njih so bili že dvakrat prireditelji tekem za pokal Cockte in bodo tudi organizatorji republiškega prvenstva za mlajše pionirje B in C.

Na njih trenirajo in vadijo tudi drugi skakalci iz Slovenije in mnogokrat so tu na treningu tudi tekmovalci iz zamejskih smučarskih skakalnih klubov.

Poklicna trenerja kluba ID Triglav Jani Grilc in Robert Kaštrun imata polne roke dela. Obenem pa je v teh šolskih počitnicah tod tudi šola za začetnike smučarskih skokov. S šolo bodo nadaljevali tudi v času pouka po že ustaljenem urniku. Na Gorenji Savi tako redno vadi in trenira nad štirideset domačih tekmovalcev. Le s takim trdim delom in s pomočjo staršev tekmovalcev in dobrega upravnega odbora se pridobivajo dobri mladi tekmovalci.

D. Humer
G. Šinik

Prijavite se za deseti Tek treh dežel

Kranjska gora, 25. januarja — Turistično društvo Kranjska gora-Rateče, Trbiž in organizacijski komite Ski tour 3 Podklošter se vneto pripravljajo na deseti tradicionalni smučarski Tek treh dežel na 30 kilometrov dolgi smučini. Če bo februarja zapadlo dovolj snega, bo tek s startom pred hotelom Kompas v Kranjski gori in ciljem v Selčah nad Podkloštrom 19. februarja ob 9.30.

Smučina je znana in poteka po treh sosednjih državah. Začne se v Kranjski gori, nato gre preko meje v Ratečah, mimo Bele peči, zavije pred Trbižem v dolino proti avstrijski meji in od tod do vasi Selče, kjer je cilj. Udeležijo se je lahko vsi, moški in ženske, nad 18 let starosti z veljavnim potnim listom in maloobmejno propustnico. Prijavnina je 30.000 dinarjev in jo je treba plačati do 10. februarja na naslov: TD Kranjska gora, 64280 Kranjska gora, po poštni položnici ali pri blagajni društva vsak dan od 8. do 13. ure.

Hkrati organizator Turistično društvo Kranjska gora naproša vse tiste, ki se bodo prijavili, da napišejo, kolikokrat so že tekli na Teku treh dežel. Za deseti tek bodo vsi tisti, ki so že tolikokrat tekli, nagrajeni.

D. Humer

Kolesarstvo

Zakaj Bojan Ropret ni zvezni trener

Kranj, 23. januarja — V kolesarskem športu v jugoslovanski kolesarski zvezi se spet krešejo kopja. Slovenska kolesarskega zveza je za zveznega članskega trenerja prijavila na razpis našega najboljšega kolesarja vseh časov, člana KK Save iz Kranja Bojana Ropreta. Vendar na KZ Jugoslavije te prijave niso vzeli v roke. Kot je razvidno, so bili, razen Slovenije, ostale republiške zveze za Cvitka Bilića. Tako naj bi bil Cvitko Bilić zvezni trener in zvezni kapetan, njegov pomočnik pa Bojan Ropret. Vemo, zakaj Bojan Ropret ne more prevzeti mesta zveznega trenerja. Prav zato, ker je bil dolga leta zvezni trener in kapetan Kranjčan Franci Hvasti. In tu se krešejo kopja. Bojan Ropret je še premlad za to funkcijo.

Tako je Cvitko Bilić že naredil načrt reprezentance in si izbral vrhunske kolesarje. Seznam reprezentantov je širok. Določil je kar osemindvajset kolesarjev, ki bodo v letošnji kolesarski sezoni nastopali v dresu z državnim grbom. V prvi selekciji — kandidati za ekipno vožnjo so: Aleš Pagon (Sava), Robert Pintarič, Brane Ugrenovič (oba Rog), Jože Smole, Robi Šebenik, Sandi Papež (vsi Krka), Rajko Čubrić (Čukarički) in Valter Bonča (Idrija). Kandidati za posamično vožnjo pa so Srečko Glivar (Krka), Marko Polanc in Aleš Tahmajster (oba Sava), Gorazd Penko in Boris Premužič (oba Rog).

V selekciji je torej dvajset kolesarjev iz klubov in osem vojakov. Glavni cilji vseh reprezentantov je Dirka miru, Po Jugoslaviji in svetovno prvenstvo. Za uvodno dirko sezone »Settimana Bergamosca« so v moštvu Polanc, Melanšek, Premužič, Penko, Lizde (Unis Sarajevo) in Robič. V poštev pa pridejo še Tahmajster, Šebenik in Pintarič. Za dirko po Jugoslaviji pride v poštev vseh dvajset kandidatov in osem vojakov. V JLA so: Mičo Brković, Zoran Vujanović, Borut Ječnik, Aleš Galof, Vlado Sedej, Marko Zupanc, Borut Jakopin, Bogdan Ravbar in Igor Turk.

Ekipe je zvezni trener sestavil na osnovi lanskih uspehov in rezultatov. Opravil je že pogovore s skoraj vsemi klubi in zvezami v Jugoslaviji.

D. Humer

Dvajsetletnica hokejsko drsalnega kluba Partizan Tržič

Za praznik tekma med mladimi in veterani

Tržič — Hokejsko drsalni klub Partizan Tržič je pred dnevi s prijateljsko tekmo med ekipama »Mladih« in »Veteranov« na lepo prenovljenem drsališču za Virjem v Tržiču proslavil svojo 20-letnico. 6. novembra 1968 je bil ustanovni občni zbor tega športnega kolektiva, ki ga je Hokejska zveza Slovenije 5. decembra istega leta registrirala kot rednega člana HZS. V začetku leta 1969, je bila na tem drsališču prva podobna tekma med igralci dveh generacij, ki so jo takrat dobili mladi s 6 : 2.

Na jubilejnem srečanju ob 20-letnici je v ekipi Veteranov nastopilo še sedem igralcev, ki so takrat igrali v vrstah Mladih. Dokazali so, da še niso za v staro šaro in so po igri, v kateri je izkušenost premagala mladostno zagnanost in tudi neuigranost, premagali Mlade s 6 : 4.

Od ustanovitve HDK Partizan Tržič so Tržičani do leta 1978 igrali v takratni Slovenski hokejski ligi ter bili v sezonah 1973/74 in 1974/75 najboljši, vendar se zaradi pomanjkanja denarja nikoli niso mogli odločiti za nastopanje v višjem rangu tekmovanja. V tem času so bili še štirikrat drugi in in štirikrat tretji ter enkrat četrti. Od leta 1979 dalje so sodelovali v bolj rekreativni Medobčinski gorenjski hokejski ligi, v kateri so bili dvakrat prvaki, štirikrat drugi, trikrat tretji in enkrat četrti. Od leta 1986 pa tudi te oblike tekmovanja ni več, pa tudi drsališče za Virjem je bilo zaradi zemeljskega plazu neprimerno za ureditev ledene ploskve.

V dvajsetih letih obstoja so tržiški hokejisti odigrali 163 tekem, od katerih so jih 84 dobili, 67 izgubili ter 12 remizirali. Prejeli so 998 golov, dali pa so jih 928. V tem času so prejeli 876 kazni ter presedeli na klopi 1731 kazenskih minut. Od vsega začetka sta v vrstah kluba Silvo Japelj ter Anton Krmelj. Silvo Japelj je odigral 146 tekem ter v teh igrah dosegel kar 289 golov. Vratar Lovro Hladnik, ki je bil med ljubitelji hokeja v Tržiču zaradi svojih lepih obramb zelo priljubljen, je lovil ploščke 17 sezon.

Vsa leta je bilo eno glavnih vodil članov HDK Partizan Tržič tudi organizirano rekreacijsko drsanje čimvečjega števila občanov. Vsako leto so (glede na vreme) pripravili ledeno ploskev, za katero je dolga leta neumorno skrbel Janez Hladnik, starejši. Tako njega kot vse dosedanje prizadevne športne delavce ter igralce so hokejisti po nedavni tekmi generacij povabili v gostilno Pr'Slug, kjer so v prijetnem vzdušju, ob dobri večerji ter obujanju spominov na nekdanje tekme in dobre poteze, vsakemu članu v spomin na 20-letnico predali plošček z odtisnjenima letnicama 1969-1989.

J. Kikel

TEMA TEDNA

Shuwargate

Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: sporočila s srbskega broda Victory, ko vsak zaveden ve, kaj mu je storiti (trmaste svojeglavce je že lani odnesel ciklon Sloby), so naletela na poslušna ušesa in upogljive hrbtenice. Vlade padajo kot zrele hruške, v fotelje in službene limuzine pa sedajo tisti, ki so prisegli, da bodo podložno vodili bodoče banovine velikosrbske.

Scenarij, ki so ga pesimisti bistroumno napovedovali že ob memorandumu srbskih akademikov, optimisti pa malomarno preslišali, prehaja v svojo vražjo drugo fazo. Napovedala se je že s tem, da se je brez večjega prelivanja krvi in običajnega prekričevanja žrtvoval predlagani srbski vladni mandatar, da bi se udarilo po partijskem državnem vrhu. Otročje lahka bitka, če pomislimo, kako ranljiva je postala edina in največja stranka: v Sloveniji bi kar tebi nič meni nič rada sestopila, na Hrvaškem je spala, v Bosni se je skorumpirala, drugje pa je postala uporabno čistilno sredstvo za ohranitev samopašne oblasti. Pips! Popipsaš pohlevnega in in že ranjenega partijskega levčka, ki ven in ven verbalno sprejema nek splošni enotni program, ki prav s svojo enotnostjo, ki si jo vsak razlaga po svoje, onemogoča vsako resnično in pravo poenotenje.

Če kot pravi vojskovodja izhajaš iz naroda, ki se mu zaradi vojn na prelomu minulega stoletja ozemlje poveča kar za triinpolkrat, iz naroda, ki je bolj kot na lakoto občutljiv na svoj nacionalni ponos, so vsakokratne udarne bitke le stvar pravilnega prijema, metod in fines.

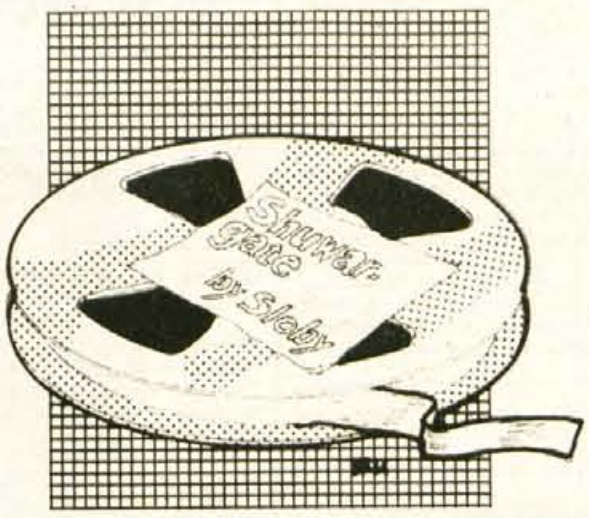

Ko se zjutraj zbudiš, ti dvorni paži in mandarini prineso seznam že odkljukanih. Pogledaš, če bi se spet dalo primazati kakšno focko Smoleu ali Stanovniku, medtem ko je Kučan večna rezerva. Za vsak slučaj, če bi, bognedaj, morala še sodelovati ali pa za zmagoslavni obračun?

In ko vržeš pol Vojvodine in ko vrhovni partijski šef v osebi S. Šuvarja še vedno ni nič impresioniran nad zmagoslavno kazaško konjenico, si v dno duše užaljen. Pokličeš Jovčija, ki je tiskovni ataše trmastega partijskega šefa in zaukažeš: »Jovči, lansiraj mu en Watergate, se pravi Shuwargate!« Jovči tisti hip da ostavko in obznani, da je njegov partijski šef nezaslišano privatiziral. Kar sam je pisal poročila s sej, od njega, pribočnika za informiranje, pa terjal, da mu promptno izrezuje vse članke, ki so izšli v srbskem časopisju in zahtevali odstope. Jovo prejme bonapartistični red zaslug za narod, mi pa resno konkurenco ameriškega Watergate. Jovo je rešen, v objemu velikega očka, stričkí pa neumorno stikajo za delčki za lepljenko Shuwargate. Do krutega konca Šuvarja in vseh nesrečnikov, ki mislijo, da množice na ulici nikdar niso imele nobene zavesti in da se socialno stisko da akumulirati za vsakršne splete norosti in nestrpnosti.

Žal mi je, da se ne spomnim več, kdo je nekoč modro dejal:

»Vse poti vodijo v Rim, tudi preko Libanona, a jaz bi vseeno rajši kakšno bližnjico...«

D.Sedej

PRIJAZEN gorenjski NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

POLONA KORENJAK

Nekatere naše trgovke so že tako potrpežljive, da bi človek skorajda ne verjel. Nisem je preizkušala, res ne, le hčeri sem resnično hotela na njenem oddelku kupiti dežni plašč, kakršni so bili jeseni med mladimi silno v modi. Lep, temno moder, barva, ki jo ima najraje, a punca se je tako žalostno držala, da je gledati nisem mogla. Pa ji prodajalka prinese še enega, pa še enega, pa še tretjega in četrtega, vse modne, lepe, punca pa vse bolj nesrečna. Naj naju malo pusti sami, sem prosila prodajalko, in razumevajoče je šla po svojih opravkih. Pregovarjam jo, naj vendar vzame tega modrega, da bo imela vsaj nekaj za gledališče, za v opero, za na kakšno kulturno prireditev. Toda vse je bilo zaman. Nazadnje sva nadstropje više, na Elitinem mladinskem oddelku našli zanjo čisto nekaj drugega. Nerodno mi je bilo pred tem prijetnim dekletom, ko sva ji vzeli toliko časa, nazadnje pa pri njej ničesar kupili. Pa je le zamahnila z roko in se veselo posmejala, češ saj vaju čisto razumem, mladi imajo pač svoje želje in jim starejši ne moremo prav nič vsiliti. Pa drugič...

To je bila Polona Korenjak iz Predoselj, ki zadnja tri leta prodaja konfekcijo v Elitinem ženskem salonu v prvem nadstropju "Elite na vogalu", kot radi pravimo njihovi modni blagovnici v Kranju pri cerkvi.

"Saj se jaz tudi včasih težko odločim za kakšno stvar," mi je dejala oni dan, ko sem jo spet obiskala na njenem oddelku. **"Trgovci smo zato tu, da ponujamo, kar pač imamo, kar se nam zdi, da bo stranki všeč. Prijazne smo, ker smo trgovke. Trgovka mora biti prijazna, drugače ne gre. Sicer pa, za trgovino moraš biti rojen, moraš biti pripravljen na to, da delaš z ljudmi. Razumem pa tudi, da ima vsak kdaj slab dan. Tudi jaz ga imam in takrat se pač moraš nad nekom stresti. Doma se najlažje, ker te razumejo, pa tudi navadijo se in te preprosto ne slišijo več."**

D. Dolenc

ČVEK

Najglasnejši je učitelj

Neki 27-letni učitelj iz Tokia je zmagal na tradicionalnem tekmovanju v glasnosti kričanja. Dobil je 50.000 jenov ali okoli 400 dolarjev. Zavpil je v glasnosti 116 decibel. Da bi bolje razumeli, kako glasen je zares bil, je treba povedati, da je glasnost prometa v »špici« okoli 100 decibelov in zvon telefona 70 decibelov.

Piščančki imajo radi klasično glasbo

Znanstveniki so ugotovili, da tisti piščančki, ki že od rojstva poslušajo klasično glasbo, bolje in hitreje rastejo kot tisti, ki so tovrstno kulturno siromašnejši. Ekspirementalnim piščancem so v najbolj rosnih letih emitirali tiho, umirjeno klasično glasbo in jim dali igračke - žogice, simpatične obeske za ključe in kup drugih stvari. Njihova teža je bila celo četrtino večja kot pri tistih, ki tega niso imeli.

Kaj pravijo astrologi?

Kaj vse so in niso napovedali svetovno znani astrologi o letošnjem letu! Med drugim so napovedali, da bo Mihael Gorbačov postal še slavnejši; Liz Taylor bo tik pred samomorom, Catherine Deneuve, Brigitte Bardot in Yves Montand pa bodo resno bolni. Leto, ki se pravkar začenja, bo zelo uspešno - poslovno in tudi sicer - za Jane Fonda, ki se bo v polnem sijaju vrnila nazaj pred filmske kamere.

Nagradna križanka

Rešitev prejšnje križanke, vodoravno: vratnica, latovnik, ozir, TSU, smuka, ett, vo, Makolew, strašnost, skira, trening, ami, agni, rapir, Erman, pean, Ema, Jalu, rabin, portal, stina, tre, tn, oval, anali, et, otipavanje, Lana, Kale, avanturizem, oniks, eritrociti, karat, raki, Kalan.

Naša Klavdija je izžrebala naslednje reševalce: 1. nagrada Boris Langerholc, Osnovna šola Ivana Groharja, Podlubnik 1a, Škofja Loka; 2. nagrada: Božena Žibert, Njegoševa 7, Ljubljana; tri tretje nagrade Florijan Ipavec, Senično 82, Tržič, Vlasta Čeh, Ulica Vide Šinkovčeve 1, Kranj in Janez Zavrl, Pot na Jošta 19, Kranj.

Čestitamo!

Za današnjo nagradno križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada: 20.000 dinarjev
2. nagrada: 15.000 dinarjev
Tri tretje nagrade po 10.000 dinarjev

Rešitve pošljite do srede, 1. februarja, na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

Ljubljanska banka

GORENJC IN FORMULA BANKA PRIHRANKA

NOV NAČIN VPISA POKOJNIN

AVTOMATSKI TERMINALSKI VPIS POKOJNINE V HRANILNO KNJIŽICO

Od januarja 1989 dalje lahko pokojnino vpišete na kateremkoli bančnem okencu LJUBLJANSKE BANKE, TEMELJNE BANKE GORENJSKE, kakor tudi v drugih enotah LJUBLJANSKE BANKE po Jugoslaviji.

Obvestila o nakazilu pokojnine pa lahko prevzamete v matični enoti (tako kot doslej), katerikoli dan v mesecu, vendar vsaj enkrat v treh mesecih.

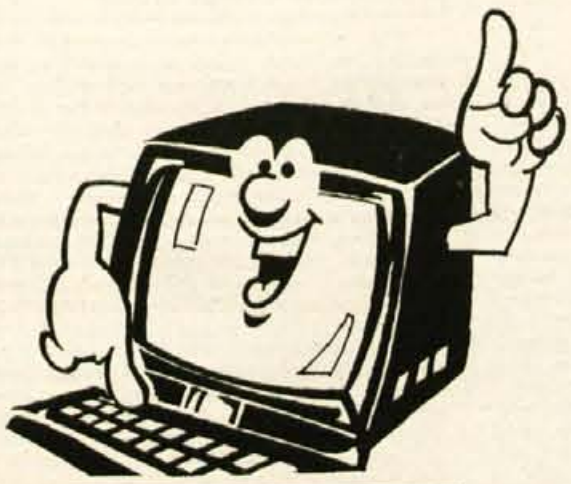

Temeljna banka Gorenjske

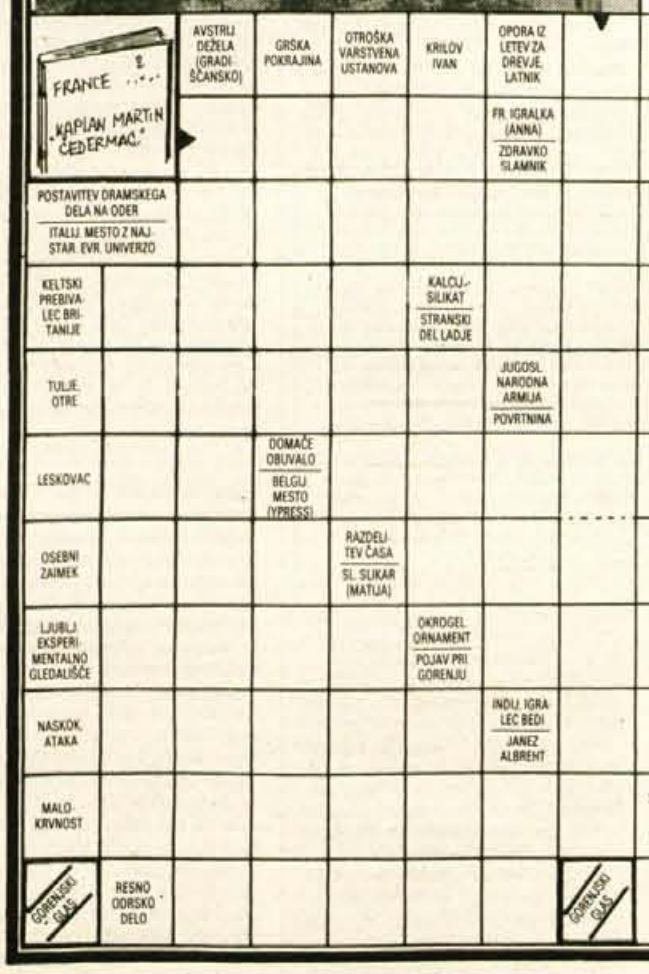

ureja DARINKA SEDEJ

Sedemnajsta seja CK ZKJ je bila prelomna le v sklepih, izredno stanje pa se nadaljuje

Tihi prevrat, ki spreminja podobo Jugoslavije

Ljubljana, 23. januarja - Centralni komite Zveze komunistov Slovenije se je nameraval na ponedeljkovi seji opredeliti le do nekaterih aktualnih vprašanj, še zlasti do stališč predsedstva CK o političnem pluralizmu, vendar je bil seznam vprašanj, o katerih je razpravljal, nazadnje precej daljši. Razlog za to so zaostrene razmere v Jugoslaviji in v zvezi komunistov: nesprejemljivi toni iz Vojvodine, zahteve po izrednem kongresu in po odstopu predsednika jugoslovanske organizacije ZK dr. Stipeta Šuvarja, pohodi "čet pravičnikov", ki se sicer sklicujejo na voljo (nezadovoljnega) ljudstva, bržkone pa delajo po dobro pripravljenem scenariju...Če k temu dodamo še "status quo" kosovskega problema, nove razsežnosti spora med razvitimi in nerazvitimi, protisocialiastične ideje v vseh okoljih Jugoslavije, tudi v Sloveniji, razraščajoči nacionalizem in medrepubliške zaostritve, nakopičene socialne težave in veliko razvojno zaostajanje za svetom, dobimo vsaj približno sliko "jugoslovanskega trenutka" na začetku 1989. leta.

Kriza se je razvila do točke, ko naša družba ne more več omahovati na razpotju med sedanjim stanjem in nujnimi reformami, ne da bi tvegala, da nas poglabljanje nasprotij ne potisne v razkroj legalnega političnega sistema ter pripelje v izredne razmere z nepredvidljivimi posledicami za usodo vseh in vsakogar, je na ponedeljkovi seji dejal Miloš Prosenc, sekretar predsedstva CK ZKS, in nadaljeval: "Vse bolj jasno se oblikujeta dva povsem različna in v mnogočem nasprotujoča si pogleda na izhod iz krize in na bodoči razvoj odnosov v federaciji. Medtem ko drugod potekajo tako usodne spremembe, kot jih lahko spremljamo v Črni gori in Vojvodini in ko na zvezni ravni nastaja nevarna praznina, skoraj brezvladje, se pri nas doma pojavljajo predvsem ob idejah o novih političnih zvezah nekateri samo k sebi obrnjeni pogledi, kot da se nas ta dogajanja v ničemer ne tičejo in kot da se lahko in se celo moramo pred temi procesi zapreti, kot se zapre školjka pred grozečo nevarnostjo."

Ker je od izida sedanjih konfrontacij in rešitev problemov v Jugoslaviji odvisna tudi usoda Slovenije, komunistom v naši republiki ni vseeno, kakšna bo jutrišnja Jugoslavija, še posebej zato, ker je mogoče slutiti politiko, ki spodbuja še večji nemir in stihijo - vse to z namenom, da bi se v Jugoslaviji lahko uveljavili drugačni politični vzorci in odnosi. Mar je res na sceni politika zmede, kateri naj bi sledil veliki red, kot se je pred nedavnim zaskrbljeno vprašal eden od razpravljalcev na sestanku mestnega komiteja ZK Zagreb?

V slovenski in jugoslovanski organizaciji zveze komunistov so se že nekajkrat (nazadnje na lanski konferenci) izrekli, da iz krize vodi le politika treh reform, priznavanje različnosti, demokracija in sproščanje ustvarjalnih moči, ne pa gibanje ljudskih množic (avtoritarni populizem), ki pelje v novo "samoprevaro", v nove zaostritve, v pometanje problemov pod preprogo, kot je na ponedeljkovi seji dejal Božidar Debenjak, v zanikanje različnosti in razlik, v razmišljanja o "eni državi, enem narodu, eni oblasti..." Smer, ki vodi iz krize, je torej jasno začrtana in tudi potrjena s sklepi, vendar so jih v nekaterih delih države sabotirali, tudi s tem, da so po "ljudski poti" odstranili legitimno izvoljena vodstva. Do vsega tega prihaja tudi zaradi nestrinjanja, razlik in nasprotovanj znotraj zveze komunistov, med vodilnimi komunisti. "Tam, kjer politiki niso pripravljeni in sposobni svojih konceptov soočiti in o razlikah razpravljati javno, privede to slej ali prej do blokad in nevščina, ki temu sledi, izsili javno razčiščevanje, najprej na ulici z gesli, potem pa, bojim še, lahko tudi z orožjem," je v sklepni besedi dejal Milan Kučan.

Čeprav je bilo za lansko 17. sejo CK ZKJ najpogosteje slišati oceno, da je bila prelomna, pa se je izredno stanje v državi nadaljevalo in privedlo v nevarnost, da pride do popolnega razcepa, ki ga bo le težko mogoče premagati ali pa sploh ne. V Jugoslaviji se s privoljenjem dela zveze komunistov, predvsem nekaterih posameznikov, dogaja tihi prevrat, ki spreminja podobo države. Ne "dogaja pa se samo narod in delavski razred", kot je dejal Milan Kučan, ampak se dogaja oziroma rojeva tudi neka druga Jugoslavija in neki drugi politični sistem. Pri nastajanja takšnega sistema in takšne Jugoslavije pa slovenski komunisti ne želijo sodelovati in zato zahtevajo, da se to brezumje konča. Boljše družbe namreč ni mogoče graditi na sovraštvu, na nezaupanju, jemanju drugemu, potrjevanju na račun drugih, ampak le z naprednim programom, ki ima za cilj sodobno, civilizirano, demokratično, evropsko, socialistično in samoupravno Jugoslavijo. Slovenski komunisti so pripravljeni le za takšen program napeti vse svoje moči in skupaj in enakopravno z vsemi naprednimi ljudmi tudi zaustaviti razdiralni plaz, ki grozi Jugoslaviji.

C. Zaplotnik

Borut Šuklje **je menil, da ni več časa za neodločnost in da kompromisi vodijo v nadaljnje vrtenje v krogu. Izmed dveh političnih drž, ki obstajata v Jugoslaviji, ima možnost samo tista, ki negotovo, a le odpira prostor novim pobudam v razvoju organizacijskih oblik gospodarstva in družbe, in novim družbenim tveganjem, ki temeljijo na inventivnosti, samostojnosti, raznolikosti, demokraciji, gospodarski učinkovitosti... Med alternativama, od katerih se ena sklicuje na utrjevanje pravne države, skupščinsko vladavino in politično konkurenco, druga pa na voljo ljudstva, na besedne prevare, kot "zgodil se je narod" in na nove obljube o boljšem življenju, kompromis tudi ni mogoč.**

Milan Kučan

...o nesprejemljivih tonih iz Novega Sada

Opozoril bi rad samo, da to, kar je bilo mogoče slišati o razmerah v Sloveniji, v zvezi komunistov in o posameznih ljudeh na sestankih v Novem Sadu ter ponekod drugod v Srbiji in Črni gori, močno spodbuja vsakršne separatistične, nacionalistične, protijugoslovanske, protisocialistične in protikomunistične razmisleke; ti so sedaj javno tudi na političnem prizorišču v naši republiki. Ta prepirljivi in netolerantni ton, predvsem pa slabo, enostransko poznavanje različnih razmer in praks kaže razen zvrhane mere slabega okusa in pomanjkanja politične kulture tudi še vedno prisotno miselnost, po kateri z zvezo komunistov obstoji ena sama resnica v družbi in to tista, ki si jo določaš sam. Z vsemi drugimi resnicami, z njenimi nosilci pa je treba neusmiljeno obračunati ne le idejno in politično, ampak tudi fizično s kazenskimi pregoni. Takšno zavzemanje za "resnico", ki ne priznava pravice do drugačnega mišljenja in dostojanstva drugače mislečih, je že doslej naredilo dovolj škode komunistični ideji in gibanju, zvezo komunistov pa v dobršni meri oropalo nekdanjih ustvarjalnih moči.

...o političnem pluralizmu

Resnične demokracije ni brez političnega pluralizma. Če pa se drugačna politična misel ne more izraziti, uveljaviti in enakopravno zastopati, potem se išče ta možnost na zborovanjih, mitingih, na ulici, skozi obkoljevanje državnih in partijskih organov in končno tudi z zahtevami po prerazdelitvi foteljev.

Ne želimo se vračati v eno- ali večstrankarske družbe. Od političnega pluralizma hočemo več, predvsem več svobode za vsakogar, več pravice do različnosti, več možnosti za uveljavitev dobre ideje in sposobnih ljudi.

V Zvezi komunistov Slovenije smo predlog stališč o političnem pluralizmu zamejili edino s socializmom in samoupravljanjem ter Jugoslavijo kot socialistično, demokratično, enakopravno skupnostjo narodov in narodnosti.

Nekateri v pluralni politični prostor ne prinašajo ničesar novega, razen sovraštva do vsega obstoječega, revanšizma in antikomunizma. Vsega tega je bilo dovolj tudi na sestankih v Ljubljani, recimo ob ustanavljanju Slovenske demokratične zveze.

...o zahtevah po odstopu Stipeta Šuvarja

Dokler v državi ne bo strinjanja o konceptu socializma, skupnega življenja in družbenega razvoja, so brez smisla tudi razprave o odgovornosti in zamenjavi centralnega komiteja ZK Jugoslavije, njegova predsedstva in njegovega predsednika. To je potem le obračun med ljudmi, obračun v funkciji osebne oblasti, kar je v zgodovini že dovolj obremenilo komunistično idejo in gibanje.

Miloš Prosenc

Zmerjanje je postalo dnevna folklora

V našem velikokrat protislovnem jugoslovanskem prostoru se ob reformskih prizadevanjih in odgovornosti za skupno življenje vedno javljajo tudi novi bojevniki, ki iz republike v republiko delijo lekcije, zgolj po svoji podobi ponujajo recepte za skupno življenje in še prilivajo olje na ogenj že tako vzburkanega razpoloženja ljudi. Žal pri tem prednjačijo tudi nekateri forumi zveze komunistov, kar ni v čast demokraciji ne naši skupni ZKJ. Zmerjanje nekaterih ljudi, ki jih ni poleg, je postalo že dnevna folklora. Tudi slovensko politično vodstvo je ponovno "na udaru", zdaj v glavnem zaradi očitka separatizma in stališč o političnem pluralizmu, ki jih je načelno sprejela tudi konferenca ZKJ. Ali je večja nevarnost demokratično soočanje različnih pobud v socialistični zvezi ali komandna vloga zveze komunistov, ki se je prej vsi bojijo, namesto da bi ustvarjalno sodelovala v snovanju bogatejšega in demokratičnejšega socializma?

Motijo se tisti, ki trdijo, da je bil politični pluralizem v Sloveniji izsiljen in da so nas vanj potisnile pobude za ustanavljanje novih političnih zvez. Prav nasprotno! Ta proces smo zavestno sprožili že pred desetim kongresom ZK Slovenije.

Dobro bi bilo, če bi pluralizem pobud in oblik potegnil za sabo tudi pluralizem odgovornosti in da bi v družbi rešili tudi kakšen konkreten problem.

Stojan Kokošar **je izrazil mnenja ljudi iz okolja, kjer živi in dela. Ljudi je strah zaradi umazanih iger in se sprašujejo, kdo jim še lahko zagotovi lepšo prihodnost in boljšo kakovost življenja. Ker ne najdejo pravih odgovorov, se oprimejo sleherne rešilne bilke, sleherne novoustanovljene zveze, slehernega odbora...**

"Avnojskę Jugoslavije bratskih in enakopravnih narodov in narodnosti kmalu ne bo več. Pred našimi očmi nastaja neka nova Jugoslavija, po scenariju, ki ga pišejo avnojski Jugoslaviji sovražne sile," je dejal Kokošar in nadaljeval: "Mi imamo jasen in v ZKJ verificiran program naše poti v socializem. Če se nekateri z nami ne strinjajo in ne priznavajo različnosti, če nas žalijo in zmerjajo z roparji in izkoriščevalci, je treba razmisliti o tem, da nas nihče ne bo podil iz Jugoslavije, ampak se bomo odločali sami. Menim, da nam v taki Jugoslaviji, kot se sedaj oblikuje, ni mesta."

Naše legitimno izvoljeno politično vodstvo se v nedogled blati in zmerja. Vsak, ki misli drugače, kot mislijo srbski politiki, je že razglašen za rušitelja Jugoslavije, je dejal Kokošar in opozoril, da se je naše življenje strahovito spolitiziralo in da je treba usmeriti pozornost tja, kjer nastaja nova vrednost.

Za zdravje in dobro počutje moramo skrbeti sami

Vaša zdravila naj bodo živila, vaša živila naj bodo zdravila

Tak nasvet je že pred 2400 leti dal ljudem Hipokrat (460 do 377 pr.n.š.), eden izmed najbolj znanih in najpomembnejših zdravnikov starih Grkov. Marsikatera njegova misel je še dandanašnji živa in veljavna. Hipokrat ni uporabljal veliko zdravil, menil je, da je narava sama najboljši zdravnik.

Užitek za oko in dušo

Tega njegovega načela se drži vsa sodobna biološka prehrana. Z zdravo prehrano ostajamo tudi v poznih letih zdravi, vitalni, veseli življenja. "Sleherni obrok naj daje našemu telesu živo hrano: kar najbolj presno mleko, sir in jajca; pusto meso, ribe, jetra in druge notranje organe, pa zmeraj najbolj presno zelenjavo, sočivje in sadje," pravi Hauser v svoji knjigi Moja pot k zdravju in mladosti. "Predvsem pa bodi zauživanje hrane užitek, za oko in dušo nič manj kakor za jezik! Hrana, bogata z vitamini in rudninami, nas ne bo dolgo zadovoljevala, če jo neradi in z odporom zauživamo in nazadnje nanjo še pozabimo. Nikdar pa ni prepozno, da to poskusimo! Živo hrano je treba zauživati z vedrim srcem, dnevni obroki pa naj bodo čas oddiha v veselem družinskem krogu ali prijazni okolici."

Tudi Hauser, ki se je več kot petdeset let ukvarjal s poučevanjem ljudi o neprecenljivi vrednosti presne, žive hrane, je prepričan, da lahko ustrezna hrana pozdravi prenekatero življenjsko nadlogo in bolezen. Jej malo, pa tisto dobro, pravijo. Ni pomembna količina zaužite hrane, temveč njena kakovost. Drugi spet pravijo: "Jejte samo tako hrano, ki se hitro razkraja in razpade, toda zaužijte jo čimprej." Toda, koliko take hrane zaužijemo. Presneto malo. Večino jedi hranimo nedoločen čas. Lupimo jih in luščimo, vlagamo in solimo, obdelujemo s kemičnimi snovmi, da ostanejo dlje. Če ne pomagajo kemikalije, so tu hladilnice...

Ne le zrezek in »še kaj«

"Kdor pozna naravo, bi nikoli ne smel biti bolan," pravi neki ruski pregovor. Za vsako bolezen je lek v naravi, pravijo ljudski zdravniki. Če jo odkrijemo pravočasno, seveda. Za zastarane stvari, ko je bolezen že hudo napredovala, moramo seveda obiskati pravega zdravnika. Če pa živimo zdravo ves čas, če se ne vržemo na zdravo hrano šele takrat, ko začutimo težave, sploh ni treba, da zbolimo. Razen, če ne gre seveda za nalezljive bolezni. Toda, kaj ko v današnji nenehni dirki za materialnimi dobrinami nimamo nobenega časa zase. Ne zase, ne za družino, da bi se poglobili v našo prehrano, da ne bo iz dneva v dan na mizi le zrezek in "še kaj". Zdi se nam, da brez mesa ne znamo ničesar skuhati, da ni jedilnika brez mesa, da se sploh nismo najedli, če nismo uporabljali pri obedu tudi noža in vilic.

Ko bi ljudje poslušali glas razuma, bi spoznali, da so kuharji - prav kakor tudi vojaki - nepotrebni.

Seneka

Pa vendar ni tako. Tako zelo potrebne beljakovine niso le v mesu in mirno lahko ostajamo povsem brez njega. Beljakovine so v mleku, siru, jajcih, stročnicah. Sojini proteini so na primer štirikrat bolj kvalitetni od mesnih. Kar vprašajte vegetarijance, pa vam bodo povedali, da, ko ješ meso, ješ mrtvo truplo, polno toksinov, ki vam bodo povzročili revme, alergije, visok pritisk. Meso nam buri kri, nas dela surove, napadalne. Sploh bi se morali marsičesa naučiti od vegetarijancev. Saj si res ne znaš predstavljati čistega vegetarijanstva. Kaj hitro te pritegne meso, zrezek, dobra salama. Vendar, pravijo vegetarijanci, mesene želje imaš le tako dolgo, dokler ne spraviš sledov mesa iz telesa. Podobno, kot kadilci. Ko spravijo iz sebe ves nikotin, so ozdravljeni, nimajo več močne želje po cigareti.

In verjemite ali ne, res se da lepo prehranjevati brez mesa. Po naključju sem nekoč padla v skupino vegetarijancev in morala sem se jim prilagoditi. Za zajtrk sirčki, skuta, sirni namazi, jogurt, mleko in črn kruh, za kosilo zelenjavne juhe, krompirjevi zelenjavni zavitki, kuhani ali pečeni, veliko kuhane zelenjave, večerje podobne. Priznam, da mi je bilo tiste dni lepo in odlično sem se počutila. Tudi doma, ko sem se skušala držati vegetarijanskih navad, je nekaj časa šlo in če bi imela več časa, bi verjetno vsaj del njihovih prehrambenih navad obdržala. A kaj, ko so te večne dirke.

Močni tudi brez mesa

Pomisleke imamo, da ne bomo imeli dovolj življenjskih moči, če se ne bomo vsaj pri enem obroku na dan najedli mesa. Pa to ni res. Močni bomo tudi brez njega. Nekoč sem brala o Bircher-Bennerjevem zdravem načinu prehrane z žitaricami in ko sem uživala zimski dopust, sem poskusila njegovo kašo. Dobro žlico ovsenih kosmičev namočiš čez noč v žlici vode, zjutraj pa dodaš naribano jabolko, žličko medu, žlico borovnic ali podobnega sadja, eno do dve drobno narezani jedrci oreha, mandlja ali lešnika, sok pol limone, žlico kondenziranega mleka. Vse to sem zmešala, pojedla in se počutila nenavadno sito. Potem sem se spravila na tekaške smuči in tekla blizu 12 kilometrov po polju in gozdovih v bližini. Preden sem se podala na pot, sem si nabasala žepe z vitergini, če bi morda kje sredi gozda onemogla. Toda, še opoldne, ko sem se vračala z dolgega smučarskega teka, sem bila sita, odlično sem se počutila. Še večkrat potem sem si privoščila takšen zajtrk. Ko bi se človek lahko discipliniral, si posvetil malo več časa! Vsekakor pa si tako prehrano lahko privoščijo upokojenci, ki se imajo čas ukvarjati sami s seboj. Storite to zase, nikoli ni prepozno. V poznejših letih je tovrstna prehrana še toliko bolj pomembna. Švicarski zdravnik dr. Max Bircher-Benner je ta način prehranjevanja spoznal na nekemu izletu v gore, ko mu je neki pastir v svojem stanu ponudil večerjo, nekakšno kašo iz zmletega žita z mlekom, oslajeno z medom, zraven pa je možakar prigrizoval jabolko. Pastir je bil še pri osemdesetih letih pravi mladenič, uren in okreten. Takšno kašo je jedel dvakrat na dan, zjutraj in zvečer, opoldne pa sir in črn kruh, jabolka, orehe... Danes je v Švici znana Bircher-Bennerjeva klinika, kjer bolnike zdravijo prav s to dieto.

Kjer je bogastvo povrtnin, meso ni potrebno.

A Lady

Živa hrana ni moda

To je živa hrana. Zaužiti jo je treba takoj, ko je pripravljena. Zato jo pripravljamo v majhnih količinah. Skoraj sedemdeset let po odkritjih in poskusih dr. Bircher-Bennerja delajo po vsem svetu pomembne raziskave v zvezi s hranilno in zdravilno vrednostjo surovih živil. Kljub temu ima revolucionarna dietetika zueriškega zdravnika še vedno nasprotnike. Nekateri zdravniki so mnenja, da so surova živila težko prebavljiva, da je treba pri motnjah v delovanju želodca in prebavil surovo sadje nadomestiti s kuhanim, da surova zelenjava zaradi velike količine celuloze povzroča v črevesju vnetje, da ima majhno hranilno vrednost itd. Po mnenju Bircher-Bennerja pa je ravno nasprotno. Dieta, ki je slonela na surovi zelenjavi, se je izkazala za zelo uspešno ravno pri zdravljenju težav želodčno-prebavnega sistema. Najbolj trdovratna črevesna vnetja in zaprtja se niso mogla upreti zdravljenju s presno hrano. Vedeti je treba, da vsebujejo rastline učinkovite antibiotike brez stranskih učinkov, kakor tudi rudninske snovi, ki so človeku neogibno potrebne. Z živo hrano dobi telo tudi dovolj encimov, vitaminov, klorofila, ki prinaša človeku sončno energijo.

Noben dan brez zelenega lista

Niti en dan človek ne sme ostati brez zelenega lista, opozarja Bircher-Benner. Vendar zares zelenega. Beli listi solate so lepi na pogled, mehki, toda zrasli so v senci in zato nimajo velike vrednosti. Nobeno živilo ni tako bogato z vitamini in rudninskimi snovmi, kot so ravno zeleni deli rastlin.

Pri posameznem obroku pa moramo kljub temu imeti različno zelenjavo. Pojejmo "celo rastlino", to je korenino, steblo, liste in plod. Naj bo na primer za korenino tisti dan korenje, za steblo rabarbara, za liste zelena solata, kot plod pa naj bo jabolko ali paradižnik.

Surova hrana pa seveda ne sme biti naša edina hrana. Kljub vsemu ne vsebuje zadostnih količin vsega, kar potrebuje naš organizem; v naši prehrani morajo biti med drugim tudi žitarice in mlečni izdelki. Uravnotežen obrok mora vsebovati polovico presne hrane, ki ji dodamo kuhana živila: kruh iz črne moke, žita, krompir, kuhano zelenjavo, različne juhe, svež sir, skuto, mlad slan sir, surovo maslo, rastlinsko olje, itd.

Veselimo se črnega kruha

Kako se veselimo bele moke, iz katere bomo spekli potico, krofe. Skozi prste spuščamo lep, bel, glaziran riž, v kavo usipamo beli sladkor, smejemo se belemu kruhu. Kako napak! Ko bi se le zavedali, koliko več vreden je čisto navaden črn kruh, še boljši, če so mu dodani otrobi, koliko bolj zdravo je, če si čaj osladimo z žličko medu, in če je riž za rižoto rumen, surov. Navidezna čistost, ki jo želimo, je le za oči. Zavedajmo se, da je industrijska in je nastala s prečiščevanjem, s kemičnimi belili, ki so bolj ali manj strupena. V naše telo prihaja iz dneva v dan več strupenih snovi, mi pa se jih ne zavedamo. Industrijsko obdelana in predelana hrana je živila spremenila v mrtva. V obeljenem rižu ostane le še škrob, s sirotko in pinjencem mleko izgubi večino svojih dobrih lastnosti, življenjsko pomembne snovi zrn oljaric ostanejo v oljnih pogačah, ki jih dajemo živini... Beli moki manjka najbolj dragoceno - kalček. Živil ne smemo razkrajati, uči dr. Max Bircher - Benner, in ne smemo uporabljati samo nekaterih sestavin, kajti to so nepopolna živila. Samo popolna živila vsebujejo življenjsko pomembne sestavine in zato jim moramo dajati prednost.

D. Dolenc

Prebivalci Borovelj na Javorniku sprašujejo

Kakšen prah pada na naselje?

Jesenice, 25. januarja - Pred dnevi je v naše uredništvo poklical prebivalec iz jeseniškega naselja Borovlje in nas obvestil, da zrak na Jesenicah ni tako čist, kot smo zapisali v pogovoru o ekoloških spremembah v jeseniški železarni v 4. številki časopisa. Med današnjim ogledom naselja smo se prepričali, da nanj pada droben bel prah. Na vprašanja o vzrokih za nečist zrak in hrup zaradi občasnih eksplozij, na kar so obenem opozorili prebivalci, smo poiskali odgovore v železarni. Ustavili smo se tudi v pisarni krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela, kjer smo se pozanimali, ali so seznanjeni s problemi svojih prebivalcev.

Pot nas je na Jesenicah najprej vodila v Dobravsko ulico, ki se stiska pod rob nekdanjega odlagališča žlindre. Ustavili smo se pri Slivnikovih, ki so nas po telefonu opozorili na onesnažen zrak. Prisluhnili smo njihovim težavam, za katere so takoj pojasnili, da pestijo tudi druge tamkajšnje prebivalce.

»Stanovalci Dobravske ulice, kjer je okoli 20 hiš, Finžgarjeve ulice pa še kakšnega dela v naselju Borovlje že nekaj mesecev opažamo,« ugotavlja Edo Slivnik iz Dobravske ulice 14 na Jesenicah, **»da se vsepovsod nabira droben bel prah. Vemo, da izvira iz obrata za predelavo talilniških odpadkov v jeseniški železarni. Podnevi sicer ni moč videti, kako se prah dviga v zrak, ponoči pa smo v soju reflektorjev opazili izbruhe oblakov prahu v rednih časovnih obdobjih. Prah se dviga visoko v zrak in se nato useda na okolico.«**

Med ogledom zunanjosti smo se prepričali, da vse pokriva droben bel prah. Prebivalci se zato sprašujejo, kje sušiti perilo, pa kaj bo z njihovimi vrtički, če se bo to nadaljevalo. Še bolj jih skrbi, ali je morda prah škodljiv zdravju, pa kakšne bodo posledice nenavadnega "sneženja" pri ljudeh. Pri sosedih v Finžgarjevi ulici so razen tega opozorili, da se po naselju nemalokrat tresejo vse šipe zaradi hrupa ob močnih eksplozijah. Tudi te nastajajo v omenjenem obratu. Zato domačini ugibajo, kaj se dogaja v železarni, predvsem pa jih zanima, kdaj bo konec neljubih pojavov.

Je morda alkalni prah povzročil razjede na listih žive meje?

V železarni iščejo rešitve

Pred odhodom v železarno smo se ustavili v pisarni krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela, kjer smo se po naključju srečali s predsednikom Valentinom Markežem. Povedal je, da so že seznanjeni s tem problemom. Rešiti ga bodo skušali v komisiji za varstvo okolja jeseniške železarne, kjer sodelujejo tudi predstavniki njihove krajevne skupnosti. Razen tega imajo prebivalci te krajevne skupnosti težave tudi zaradi emisij iz obrata regeneracije kislin na Beli pa hrupa in tresenja okoli stiskalnice na Javorniku. Ker je predsednik Markež vodja vzdrževanja v jeseniški železarni, nas je lahko seznanil s tem, da strokovnjaki že iščejo možnosti za rešitev prvega problema, druge težave pa bodo odpravili letos ob izpolnitvi začrtanih nalog za prenovo nekaterih objektov.

V železarni smo se pozanimali za podrobnejše odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili prebivalci naselja Borovlje. V odseku za ekologijo smo med drugim izvedeli, da so s preusmeritvijo proizvodnje v izdelavo kvalitetnejših jekel nastale spremembe tudi pri osnovnem metalurškem odpadku, žlindri. Prej je bilo več primarne, grobe žlindre, sedaj pa imajo več sekundarne, fine žlindre. Zaenkrat še niso našli odjemalca zanjo, žal pa Gorenjska nima niti odlagališča posebnih odpadkov, da bi jo vozili tja.

»Problematična je žlindra iz jeklarne I,« razlaga vodja odseka Dragica Bezlaj, **»ker se zaradi ohlajanja v atmosferi razgradi v fin prah. Le-tega veter raznaša po okolici. Od 6. 9. do 29. 10. 1988 smo na Jesenicah merili lebdeče delce, ki so najbolj nevarni za dihala. Meritve so pokazale, da je v bilo v 1 kubičnem metru zraka od 0,1 do 0,2 miligrama prahu, kar je pod dopustno mejo; rezultati meritev v naselju Borovlje niso izstopali glede na druge predele. Novembra smo začeli meriti tudi prašne usedline; to preverja metalurški inštitut, rezultatov meritev pa še nimamo. Glede sestave sekundarne žlindre lahko povem, da je v njej okoli 40 odstotkov kalcijevega oksida, poleg apna pa še silikati, aluminati in druge sestavine v malih količinah. Prah je zaradi apna alkalen in lahko ob stiku z vodo rahlo razžira; morda je nekoliko problematična tudi vsebnost mangana in kroma.«**

V železarni smo še izvedeli, da so pojav prašenja že skušali odpraviti. Lansko pomlad so vzorce fine žlindre poslali v Anhovo, kjer je zaradi vsebnosti težkih kovin ne morejo uporabiti. Prihodnji teden pričakujejo strokovnjake iz ljubljanskega zavoda za raziskavo materiala, ki bodo raziskali vzorce sekundarne žlindre in skušali najti možnosti za njeno predelavo oziroma uporabo. V začetku marca bodo preizkusili posebno tekočino, ki jo v tujini uporabljajo za polivanje žlindre. S tem začasnim ukrepom nameravajo preprečiti prašenje. Boljšo rešitev vidijo v prekrivanju sekundarne žlindre z grobo žlindro; ker te nimajo dovolj, bi morali najti še druge primerne materiale. Glede eksplozij pa so menili, da bi lahko odpadle ob drugačni razporeditvi odlaganja žlindre, ko le-te ne bi bilo potrebno ohlajati z vodo.

Za sklep samo še to! Do vodje obrata za predelavo talilniških odpadkov tokrat nismo uspeli priti, a predvidevamo, da je rešitev problema najbolj v njegovem interesu, saj je predsednik komisije za varstvo okolja v železarni. Po telefonu pa smo na kratko spregovorili z direktorjem TOZD Talilnice Janezom Bičkom, ki nam je zagotovil, da bodo skušali storiti vse za izboljšanje zraka na Javorniku. Tudi zato, ker tam sam prebiva in pozna razmere, najbrž ne gre dvomiti v iskrenost obljub.

Stojan Saje

PETKOV PORTRET

Tomaž Jamnik

Sredi decembra lani so se zbrali v Planinski zvezi Slovenije v Ljubljani dosedanji dobitniki zlatih častnih znakov PZS, ki so 1988. leta praznovali okrogle življenjske obletnice. Predsednik slovenske planinske organizacije Marjan Oblak je slavljencem podelil plaketo Zlatorog. To priznanje je prejel tudi Tomaž Jamnik iz Kranja, ki je nekaj dni zatem vstopil v 50. leto življenja. Njegov osebni praznik je obenem povezan še z letošnjim visokim jubilejem Planinskega društva Kranj, v katerem že pol življenja niza dosežke v alpinistični dejavnosti.

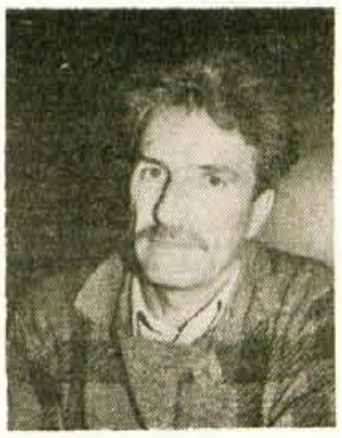

Pod gorami mu je tekla zibel. Vanjo so ga položili 29. decembra 1938. Že kot kratkohlačnika ga je oče kdaj popeljal v hribe. Tudi pozneje, med šolanjem v rodnem Kranju in študijem elektrotehnike v Ljubljani, so bili njegovi konjički usmerjeni k bivanju in gibanju v naravi. Sprva se je navduševal za taborništvo, potlej pa ga je prevzela tekmovalna strast in je vse do leta 1964 okušal slast zmag in tegobo porazov v alpskem smučanju. Nato je bila na vrsti vojaščina in zaposlitev. Kot diplomirani elektroinženir je desetletje delal v kranjski Iskri, od 1976. leta dalje pa je zaposlen v Elektro Gorenjska, kjer je sedaj vodja delovne skupnosti skupnih služb.

»Dobro se počutim edino takrat, kadar se gibljem,« opisuje svojo naravo Tomaž Jamnik in se v mislih povrne v mladost: **»Ko sem dal slovo smučariji, sem hitro našel zamenjavo v alpinizmu. Sodelavci v Iskri so me spravili v hribe, kjer me je zamikala stena. Z alpinisti iz kranjskega odseka smo sredi šestdesetih let sanjali, kako preplezati Čopov steber v Triglavski steni in podobne smeri v Julijcih. No, tudi splezali smo jih! V sedemdesetih letih so prišle na vrsto odprave v tuja gorstva, ki se jih je kar nekaj nabralo do današnjih dni.«**

Prva odprava ga je leta 1971 odpeljala v Hindukuš, kjer so se kranjski alpinisti povzpeli na sedemtisočak Istor-O-Nal. Naslednje leto je sodeloval pri odpravi na Kilimanjaro, 1975. leta je med odpravo na Makalu prvič uzrl Himalajo, štiri leta zatem pa je bil med udeleženci odprave na Mont Everest. Leta 1983 je uspešno vodil kranjsko odpravo v Pamir in stopil na vrh Pik komunizma, čez dve leti pa je sodeloval v himalajski odpravi na Yalung Kang, naslednje leto je s slovensko odpravo obiskal Karakorum in se povzpel na Broad Peak, lani pa je vodil odpravo na K2, drugi najvišji vrh na svetu.

»Želja vsakega alpinista je, da bi stopil čim višje,« priznava sogovornik in dodaja: **»Moj edini osemtisočak je Broad Peak. Na vseh odpravah so bili zame pred alpinističnimi zlasti organizacijski problemi, saj sem bil največkrat zadolžen za transport opreme. Ker gre za teamsko delo, je od vsakega posameznika odvisen uspeh odprave. Čeprav nisem stal na najvišji gori sveta, se mi zdi največ vredno sodelovanje v odpravi na Everest. Po njej smo dobili planinska in druga družbena priznanja. Zanje sem hvaležen, vendar se mi zdi pomembnejša kolektivna izpolnitev zahtevnega cilja.«**

Zavest, da je sam nekaj prispeval k dosežkom jugoslovanskega alpinizma, je Tomažu Jamniku najbolj v ponos. Čeprav misli, da so mu ljubši individualni športi, tudi v alpinizmu odkriva svoj smisel delovanja. Pravi namreč, da je včasih lepo kaj početi tudi za prijatelje. Razen tega so odprave zanj svojevrstna pustolovščina, mikavno doživetje novih krajev in ljudi. Zaveda se sicer, da bo moral ob naraščanju števila let in upadanju telesnih moči svoje odpravarske ambicije omejiti ter prepustiti prostor mlajšim in boljšim, vendar ima v mislih še en neporavnan alpinistični dolg.

»Želel bi sodelovati še pri odpravi na K2, kamor se bodo skušali jugoslovanski alpinisti povzpeti morda čez dve leti,« zaupa za sklep pogovora mož majhne postave in velikih dejanj ter ga zaokroži v ugotovitev: **»Skušam se iztrgati alpinizmu, čeprav je ta dejavnost pomemben sestavni del mojega življenja. Bojim se, da ne bi bil srečen, če bi to storil naenkrat.«**

Pred odhodom mi Tomaž Jamnik razkrije še skrivnost, da se ohranja pri močeh s tekom, pa da samo takrat čuti leta, kadar malo zanemari redno rekreacijo. Zato mu verjamemo, da bo obhodil tudi tiste zanimive kotičke v naši deželi in preplezal tista skrita brezpotja v gorah, ki budijo v njem nove izzive za prihodnje življenjsko obdobje.

Stojan Saje

Sledovi novoletnega požara pri Mohoričevih bledijo

Sreča je imeti take sosede, prijatelje, sodelavce

Gorenja vas, 25. januarja - Mamica Irma in očka Stane Mohoričeva sta silvestrovala v gorenjevaškem Partizanu. Otroka Mitja in David (10, 8) sta brž po polnočni zdravici na televiziji prišla dol, k stari mami Blažki in očetu Francu voščit sreče in zdravja. »Tedaj je zgoraj v stanovanju začelo ropotati, kot bi nekdo hodil,« se danes spominja Franc. »Šel sem gledat, kdo bi neki bil. Ko sem odprl vrata sinove dnevne sobe, je bilo že vse v plamenih in dimu, pokalo je, kot bi metal petarde. Komaj sem odnesel noge...«

Spomin na ognjeno novoletno noč pri Mohoričevih na Gorenji Dobravi je svež, čeprav na lepi, nadstropni hiši tik nad cesto, ki pelje proti Rudniku urana Žirovski vrh, od daleč komaj opaziš sledove ožganine. Šele ko prideš bliže, vidiš, da je pol strehe na novo prekrite, da so nova vsa okna na zahodni strani, da manjka del balkonske ograje, da je načeta fasada, celo smrečica in trava za hišo sta posmojeni.

»Ko smo hoteli poiskati številko gasilcev v telefonskem imeniku, je zmanjkalo elektrike. Znašli smo se v temi. Hitro sem izključila plin in spravila otroka na varno. O tem, da bi karkoli reševali iz ognja, z možem niti pomisliti nisva upala. Bilo je strašno. Ko so zaradi vročine popokale šipe v sinovem stanovanju, je bila hiša kot ogromna bakla,« se s strahom spominja Blažka.

V nesreči spoznaš človeka. Star pregovor drži kot pribito. Mohoričevi imajo veliko prijateljev, toliko, da niti sami niso vedeli. Najbližji sosed, Selakov Franc, je prvi opazil ogenj in priklical gasilce. Čeprav je bila silvestrovska "najbolj nora" noč, so gorenjevaški gasilci prihiteli v pičlih petnajstih minutah, brž za njimi pa še poljanski. Ogenj so hitro utišali, preprečili, da bi se razširil na celo hišo.

Kljub temu je bila škoda ogromna. V sinovi dnevni sobi je ostal samo kupček pepela, v njem pa nogice od kavča in okvir od televizorja; od telefona je ostala samo brezoblična kepa, od radia baterija. Vse drugo je zgorelo: pohištvo, stropna lesena obloga, za katero Stane še niti ni odplačal posojila, parket, vse. Kuhinja je bila čisto črna, ožgana, prav tako kopalnica, v zakonski spalnici je ostalo samo toliko pohištva in oblačil, da so jih kasneje do konca pokurili. Le otroška soba in sobica zraven nje na vzhodni strani sta ostali več ali manj nedotaknjeni. Zgorela so le vrata. Vročina, ki je zajela ostrešje, je bila tako strašna, da so se aluminijasti žlebovi stopili kot vosek...

Blažka in Franc Mohorič z vnukoma Mitjo in Davidom

»Ko je sin prihitel s silvestrovanja - sprva sploh ni verjel, ko so ga obvestili po zvočniku, da hiša gori - sta z enim od gasilcev pohitela reševat plin. Ne vem, kaj bi se zgodilo, če bi bombe eksplodirale,« pravi Blažka.

S Francem nadaljujeta pripoved o dobrih ljudeh. Takoj naslednji dan, na samo novo leto, so šli sosedje in prijatelji z njimi v gozd žagat drevesa za ostrešje. Drugi dan ob petih popoldne je bila streha že prekrita. Eden od prijateljev je posodil strešno opeko. Pomagalo je več kot štirideset ljudi (toliko jih je bilo samo na malici pri Selakovih). Prišli so, čeprav nikogar niso prosili!

Kot rečeno, so po pičlih dvajsetih dneh sledi ognjenih zubljev komaj še opazni. Oče Franc prijazno razkaže že skoraj prenovljeno sinovo stanovanje. Okna so vzidana, stropovi in stene na novo ometani, pobeljeni, manjkajo le še tla. Polagali jih bodo sredi februarja, ko se bo od vode prepojena plošča dovolj presušila.

»Ljudem, ki so pomagali, smo res nadvse hvaležni. Pomagali so delati in zbirali denar. Samo tako smo posledice požara lahko tako hitro pregnali. Tudi v tovarnah, kjer sta mlada zaposlena, v LTH in Alpini, so šli na roko, prav tako je hitro reagirala Zavarovalna skupnost Triglav,« povesta Blažka in Franc.

Požar je najbrž zanetil televizor. Sreča v nesreči je bila, da tedaj otroka nista bila v dnevni sobi, da nista spala, da so sosedje hitro poklicali gasilce in da so le-ti hitro prišli ter preprečili, da bi se požar razširil na vso hišo. Sreča je imeti take sosede, prijatelje, sodelavce, kot jih imajo Mohoričevi z Gorenje Dobrave.

H. Jelovčan

Mohoričeva hiša tri tedne po požaru

Toplo srce in delovna ročica

Hudo nadložna je starost, če človek osami, potem ko so se mu otroci raztepli od doma, še hujša, če ga bolezen priklene med štiri stene. Da ne bi žalostno sameval in nemočen hiral, ga svojci navadno dajo v dom ostarelih, toda vsakdo tam ne rad prebije ostanek življenja. Tistim, katerim navezanost na rodno ognjišče ne da od doma, lahko s programi tako imenovane laične nege in sosedske pomoči pomagajo tudi v organizacijah Rdečega križa. V Kranju je že tako.

Tudi 86-letna **Helena Klemenčič** iz starega Kranja ni zdržala v domu za ostarele. Stožilo se ji je po domači kuhinji, po svojcih, najbolj pa po spominih. Ker danes svojci poleg nje žive svoje življenje, soseski pa noče biti v breme, je odprtih rok sprejela pomoč laične negovalke Kristine z Rdečega križa.

Negovalke, navadno Rdeči križ za delo s starejšimi in bolniki najame mlajše zanesljive upokojenke, odhajajo k svojim negovancem na dom, jim postore kak vsakdanji opravek, drugim spet redno vsak dan prinašajo kosilo iz kuhinje vrtca Janina, tretjim so družabniki ali zaupniki za nekaj kratkih ur. Lani so v Kranju na ta ali oni način negovali 40 ljudi, nam je povedala **Nevenka Marinič** z Rdečega križa. Resda nega ni docela zastonj za negovance in za laične sodelavke ne povsem prostovoljna, saj prvi drugim za nego in stroške, ki jih imajo z njo, plačujejo nekaj malega denarja, vendar so izkušnje na obeh straneh kar dobre. Med negovanci in negovalkami se razvijejo topli neformalni odnosi, ki starim in osamljenim ljudem veliko pomenijo, pridne roke, ki postorijo kaj namesto njih, pa prav tako.

Marija Murovec in Jože Šenk

Vdovca **Alojza Šenka** iz Hotemaž, ki je po kapi obsedel na invalidskem vozičku, že tretje leto obiskuje negovalka **Marija Murovec**. Vsako jutro se pripelje iz Kranja, da negovanca zbudi, mu postreže z zajtrkom, ga umije, obrije, mu skuha, odmeri zdravila, zmeri krvni pritisk, pomaga pri razgibavanju... Alojz bi se po vrnitvi z rehabilitacije na Soči lahko odločil tudi za dom upokojencev, a se ni hotel ločiti od doma. Tako so mu otroci, ki ga spričo dopoldanske odsotnosti, ko so na delu, ne morejo negovati, poiskali negovalko pri Rdečem križu. Danes je sila zadovoljen, čeprav včasih tudi ponegoduje bolj nad Marijino skrbnostjo kot strogostjo.

Nedvomno je ljudi, ki jim je potrebna laična ali sosedska pomoč, še veliko, pa ne najdejo poti do Rdečega križa. Tam pa bodo nadvse radi ustregli zlasti tistim, ki so sami, nemočni, bolni in pomoči najbolj potrebni, je zagotovila Nevenka Marinič.

D. Z. Žlebir

PUSTOVANJA

PARK HOTEL BLED

Vabimo vas na veselo

TRADICIONALNO PUSTOVANJE
v soboto, 4. februarja,
in na PUSTNI FINALE
v torek, 7. februarja.

V plesni dvorani KAZINA vas bo zabaval ansambel ANELIDI iz Pule.

Postreženi boste z jedmi in pijačami za to priložnost.

Najbolj izvirne maske bomo nagradili.

Rezervacije in informacije v recepciji hotela ali po telefonu 77-945.

Vljudno vabljeni!

Alberto

Hotel Creina Kranj
vas vabi v restavracijo in vinoteko na
VESELO PUSTOVANJE
na pustno soboto in pustni torek ob 20. uri.
Zabaval vas bo ansambel **SAMO TAKO in ALBERTO GREGORIČ.**
Najboljše tri maske bodo nagrajene!
Rezervacije na recepciji hotela tel.: **064/23-650**

HOTEL CREINA KRANJ

KOMPAS JUGOSLAVIJA

Hotели

Osebje Kompas hotela Ribno vam v sodelovanju z ekipo iz hotela Vojvodina iz Zrenjanina pripravlja tradicionalne

DNEVE VOJVODINSKE KUHINJE
OD 3. DO 13. FEBRUARJA
VSAK DAN OD 18. DO 24. URE

Za prijetno počutje bo poskrbel ansambel PRIJO, za kulinarične specialitete šef kuhinje STEVO ŠVENDERMAN, za dobro postrežbo šef strežbe NIKOLA GRČIĆ.

V soboto, 4. februarja,
vas vabimo na
PUSTNI PLES v dancing baru!

ŽIVILA

Trgovska in gostinska DO ŽIVILA Kranj

Želite pustovati v domačem vzdušju ob zvokih harmonike?

Na pustno soboto vas vabimo v Gostišče ob Planšarskem jezeru na Jezerskem.

Rezervacije in informacije po tel.: 44-145!

ŽIVILA

Trgovska in gostinska DO ŽIVILA Kranj

Na pustno soboto, 4. februarja, vas vabimo

NA VESELO PUSTOVANJE V hotel KAZINO na Jezerskem.

Zabaval vas bo ansambel BLED.

Najboljše maske bomo nagradili!

Rezervacije in informacije po tel.: 44-007.

MERKUR KRANJ

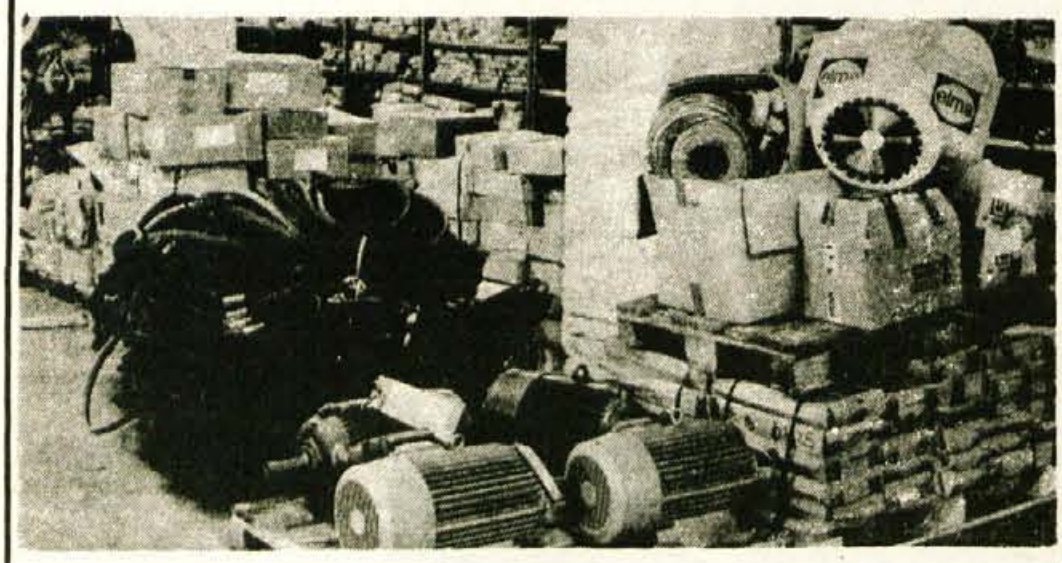

OBIŠČITE MERKURJEVO prodajalno ŽELEZNINA na Gorenjesavski cesti 5 v neposredni bližini Gorenjskega sejma Kranj.

Specializirana trgovina za prodajo repromateriala in tehnoloških viškov kot so: črna metalurgija, barvne kovine, vijačno blago, elektromaterial, razno orodje, klinasti jermeni, razni deli elektronike in drugo. Prodajalna je odprta vsak dan od 8. do 16. ure, ob sobotah zaprto, tel.: 26-771 ali 21-469

BROŠURA

PO PREŠERNOVIH STOPINJAH

ŠE NA RAZPOLAGO V UPRAVI GORENJSKEGA GLASA

CENA 5.000 DIN

POHITITE Z NAKUPOM NE BO VAM ŽAL

TV SPORED

PETEK

27. januarja

8.00 Video strani
8.30 Počitniški spored: Mačkon in njegov trop, Periskop: Strip, Skrivni dnevnik Jadrana Krta, Brezno skalnih kengurujev
11.20 Risanka
11.30 David Copperfield, zabavna oddaja
12.20 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Mozaik, Tednik, ponovitev
17.35 Ropot, ponovitev
18.20 Video strani
18.25 Spored za otroke in mlade: Drejček in trije marsovčki, lutkovna serija
18.40 Zlati dež, danska nadaljevanka
19.05 Risanka
19.12 TV okno
19.17 Naše akcije
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.00 Naš edini svet, Kitajska in njen spreminjajoči se obraz, angl. dokumentarna serija
20.35 Propagandna oddaja
20.40 Detektiva iz Miamija, ameriška nanizanka
21.30 Pesem je ženska: Ditka Haberl
22.00 TV dnevnik 3
22.10 Ženska, ki jo je ljubil, ameriški film
23.45 Video strani

II program TV Ljubljana

17.00 Eksperimentalni satelitski program
19.00 Domači ansambli: Alpski kvintet, ponovitev
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Iz koncertnih dvoran: koncert simfoničnega orkestra S F
20.55 Skupščinska kronika
21.15 En avtor, en film: Retrospektiva filmov B. Žižića: Preša
21.50 Šogunovi samuraji, japonski film
23.20 Mali nogomet - finale, posnetek iz Ljubljane
0.00 Eksperimentalni satelitski program

TV Zagreb I. program

8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 Počitniški spored: Maxi kuža Fik; Vse o jazzu; Veverica; Risanka; Vesela šola
10.30 Poročila
10.35 Počitniški spored: To je... voda; Zakaj, zakaj?; Angleščina; Osvajanje gore Ngojumba Kang
12.30 Poročila
12.35 Zadnja dirka, jugoslovanski film
14.05 Počitniški spored
15.15 Noč in dan, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Oddaja za otroke
18.05 Številke in črke: Kviz
18.25 Risanka
18.30 Narodna glasba
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Detektiva iz Miamija, ameriška nanizanka
20.55 Ljubo doma, kdor ga ima, humoristična serija
21.35 TV dnevnik 3
21.55 Oddaja iz kulture
22.55 Noč in dan: Zvezdne steze, Skrivni svet, Rock telegram
0.55 Poročila

SOBOTA

28. januarja

8.00 Video strani
8.10 Otroška matineja: Radovedni Taček: Žaba
8.30 Lonček kuhaj: Piškoti
8.35 Zbis: Čudežna kitara
8.50 D. Kladnik: Čiribu, 2. del lutkovne igrice
9.10 Poleti pesem, nadaljevanka TV Skopje
9.40 To je igra
9.55 Tedenski zabavnik, oddaja TV Sarajevo
10.05 Naša pesem '88, zborovodje VII., 11. oddaja
10.35 Izbor tedenske programske tvornosti
12.35 Video strani
13.35 Video strani
13.45 Videogodba, ponovitev
14.30 Veliko pričakovanje, angleški film
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Video strani
17.00 Beograd: DP v košarki - Partizan : Zadar, prenos
18.25 DP v rokometu (mladinci), posnetek iz Celja
18.40 Zdaj pa po Slovensko, ponovitev izobraževalne oddaje
19.05 Risanka
19.15 Video strani
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Naš utrip
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.30 S. Conran: Čipke, ameriška nadaljevanka
21.20 Mednarodni Montand, zabavnoglasbena oddaja
22.05 Propagandna oddaja
22.10 TV dnevnik 3
22.20 Igrati je treba, madžarski film
0.05 Video strani

II. program TV Ljubljana

15.50 Kako biti skupaj, oddaja TV NS
16.20 Pogledi, ponovitev oddaje o kulturi
17.35 Več kot igra, ponovitev TV nadaljevanke
18.30 Vaterpolo - Kotor : Jadran, prenos
19.30 TV dnevnik
20.10 Propagandni program
20.15 Filmske uspešnice: Lawrence Arabski, angleški film
23.30 Eksperimentalni satelitski program

I. program TV Zagreb

8.50 TV koledar
9.00 Jutranji program
13.20 Prijatelj ali sovražnik, angl. mladinski film
14.30 Prezrli ste - poglejte
16.00 Sedem TV dni
16.45 TV dnevnik 1
17.00 DP v košarki - Partizan : Zadar, prenos
18.30 Teleobjektiv, dokumentarna oddaja
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.15 Ben Hur, ameriški film
23.35 TV dnevnik 3
23.50 Noč in dan: Zvezdne steze, Nora hiša, hum. serija, Rock telegram
1.55 Poročila

NEDELJA

29. januarja

9.15 Video strani: Otroška matineja
9.25 Živ žav
10.15 Zlati dež, ponovitev danske nadaljevanke
10.40 S Conran: Čipke, ponovitev ameriške nadaljevanke
11.30 Video meh
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Lili, ameriški film
13.50 Video strani
14.00 Ledeni dvor, ameriški film
15.45 Prisluhnimo tišini
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Le po kom se je vrgel ta otrok, otroški musical
17.30 Kulturni centri Evrope: Milano
18.35 Od zime do zime, oddaja za otroke
18.45 Risanka
18.55 Video strani
19.00 TV mernik
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Dušan Perković - Predrag Antonijević: Kako se je kalilo ljudstvo Zgornjega Jaukovca, drama TV Beograd
21.05 Propagandna oddaja
21.10 Smučajmo vsi
21.25 Zdravo (vmes poročila)
22.55 Video strani

II. program TV Ljubljana

10.00 Danes za jutri in Tri četrtine sonca, slovenski film
13.00 Športno popoldne
17.45 Propagandna oddaja
17.50 Beaver Creek: SP v alpskem smučanju slalom (ž) - kombinacija, prenos 1. teka
18.45 Športno popoldne
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Beaver Creek: SP v alpskem smučanju slalom (ž) - kombinacija, prenos 2. teka
21.00 Epopeja Rdečega križa: Na vseh frontah sveta, francoska dokumentarna serija
21.50 Športni pregled
22.15 Ob 300-letnici bloškega smučanja, reportaža
22.45 Kronika FEST-a

TV Zagreb I. program

9.20 Poročila
9.30 Otroška matineja
11.00 Kmetijska oddaja
12.00 Lonjsko polje, izobraževalna oddaja
12.30 Puljska arena, izobraževalna oddaja
13.00 Hišica v preriji, ameriška mladinska nadaljevanka
13.50 Nedeljsko popoldne
16.30 Morje, ljudje, obale, potopis
17.05 Živi ogenj, ameriški film
18.45 Risana serija
19.10 TV sreča
19.30 TV dnevnik
20.00 Srečno 1949, nadaljevanka TV Skopje
21.00 Za rešetkami, izraelski film
22.35 TV dnevnik
22.55 Številke in črke, finale kviza
23.55 Noč in dan: Zvezdne steze, 2. del, Zgodba o Hollywoodu, Rock telegram
1.55 Poročila

PONEDELJEK

30. januarja

8.20 Video strani
8.30 Počitniški spored: Biskvitki, Periskop: Železarstvo Skrivni dnevnik Jadrana Krta
10.50 Safari v mestu: Divje živali v Londonu, ang. poljud. serija
11.20 Risanka
11.25 Ta ljubka zelena trava, madžarski mladinski film
12.45 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Utrip
17.00 Zrcalo tedna
17.15 TV mernik
17.30 Oči kritike
18.00 Smučajmo vsi
18.15 Video strani: Spored za otroke in mlade
18.20 Radovedni Taček: Pujs
18.35 Poleti pesem, nanizanka TV Skopje
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Želimir Žilnik: Grešne ovčice, drama TV Novi Sad
20.50 Propagandna oddaja
20.55 Osmi dan
21.35 Pogovor dveh mest, češkoslovaški kratki film
21.50 TV dnevnik 3
22.00 Antologija slovenske violinske glasbe, 1. oddaja
23.00 Video strani

II. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi - poskusni prenosi
17.45 Propagandna oddaja
17.50 Beaver Creek: SP v alpskem smučanju slalom (m) - kombinacija, prenos 1. teka
19.00 Po brezkončnosti sveta: Beli pekel Amazonije, izobraževalna serija TV Zagreb
19.30 TV dnevnik
19.55 Po sledeh napredka
20.25 Propagandna oddaja
20.30 Beaver Creek: SP v alpskem smučanju - (m) - kombinacija, vključitev v prenos 2. teka
21.15 Povečava, oddaja o filmu
22.15 Amarcord, italijansko-francoski film

TV Zagreb I. program

8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Otroci, pojte z nami, oddaja za otroke
8.45 Skrivnostno darilo, oddaja za otroke
9.00 TV v šoli; Lolek in Bolek; Lutka je lutka; Ljubitelji narave: Jack Randall; Vesela šola
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli: To je... risanka; Zakaj, zakaj; Angleščina; Risanka; Afrika; Risanka
12.30 Poročila
12.35 Prijateljsko prepričevanje, ameriški film
14.45 Počitniški spored
15.15 Noč in dan, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Živeti skupaj, izobraževalna oddaja
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Balkanske države v II. svetovni vojni, dokumentarna oddaja
19.10 Risanka
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Srce in njegovi otroci, TV drama
21.30 Oddaja resne glasbe
22.15 TV dnevnik 3
22.35 Noč in dan: Zvezdne steze, Zgodba o Hollywoodu, Rock telegram
0.35 Poročila

TOREK

31. januarja

8.20 Video strani
8.30 Počitniški spored: Biskvitki, Periskop: Arhiv Slovenije, Skrivni dnevnik Jadrana Krta
11.25 Safari v mestu: Oaze zelenja, angleška poljudnoznanstvena serija
11.50 Risanka
12.00 Rogla - Popova Šapka, ponovitev skupne oddaje TV LJ in TV SK
14.20 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Gulliverjeva potovanja, ameriški risani film
18.00 Video strani, spored za otroke in mlade
18.05 Lonček, kuhaj: Zdrobovi skutini žličniki
18.10 Izlet, posnetek predstave SNG Maribor
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Ciklon Tracy, avstralska nadaljevanka
20.50 Propagandna oddaja
20.55 Dinar
21.40 Mali koncert: Capella Carniolae, ansambel za staro glasbo
21.50 TV dnevnik 3
22.00 Jaz fair Zagreb, oddaja TV Zagreb
22.45 Video strani

II. program TV Ljubljana

17.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
18.45 Ropot, ponovitev
19.30 TV dnevnik
20.05 Mladina, dokumentarna oddaja
20.40 Žrebanje lota
20.45 Zlata kaseta, ponovitev
22.50 Satelitski programi - poskusni prenosi

TV Zagreb I. program

8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Mali, veliki, oddaja za otroke
9.00 Počitniški spored: Lolek in Bolek; Zakladi Trogira; Ljubitelji narave: Alan Hitchel; Vesela šola
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli: To je... risanka; Zakaj, zakaj; Angleščina; Afrika: Živeti z vulkanom; Risanka; Začimbe iz vsega sveta: klinčki
12.30 Poročila
12.35 Počitniški spored
15.15 Noč in dan, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Mali, veliki, oddaja za otroke
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Znanost
19.10 Risanka
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.05 Filmi po romanih Agathe Christie, Peneči cianid, ameriški film
21.40 TV dnevnik 3
22.00 Kontaktni magazin
23.30 Poročila

SREDA

1. februarja:

8.20 Video strani
8.30 Počitniški spored: Mačkon in njegov trop, Periskop: 40 letnica PIL-a, Rastoče težave Jadrana Krta
11.05 Safari v mestu: Lov na pionirke, ang. poljudnoznanastvena serija
11.35 Risanka
11.40 Cvek z zvezdico, češkoslovaški mladinski film
12.55 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Osmi dan
17.25 Človek in čas: Zaneseni socialist, izobraževalna oddaja TV Novi Sad
17.55 Video strani: Spored za otroke in mlade
18.00 Zbis: 2 + 2 = 4
18.15 Digitalni pas, oddaja TV Sarajevo
18.40 Obuti maček, 1. del lutkovne igrice
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Film tedna: Uradna verzija, argentinski film
22.00 Propagandna oddaja
22.05 TV dnevnik 3
22.15 Svet poroča
23.15 Video strani

II. program TV Ljubljana

17.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
18.30 Regionalni program iz mariborskega studia
19.00 Moja krajevna skupnost: KS Nove Fužine
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Konferenca ZSMS
22.05 Super pokal v nogometu - Mechelen : PSL, posnetek

TV Zagreb I. program

8.20 TV koledar
8.30 Super babica, angleška nadaljevanka za otroke
9.00 Počitniški spored: Risanka; Tradicionalna arhitektura Istre in Primorja; Veščina skrivanja; Floki I.
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli: Risanka; Zakaj, zakaj; Angleščina; Afrika: Brezpotja Kenije; Risanka
12.30 Poročila
12.35 Čudežni paket, risani film
14.05 Počitniški spored
15.15 Prezrli ste - poglejte
16.45 Nekoč in danes, izobraževalna oddaja
17.15 Super babica, angl. nad. za otroke
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Iz črnega albuma, dokumentarna serija
19.10 Risanka
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Gibljive slike: FEST '89, Lili Marlen, nemški film
22.35 TV dnevnik 3
22.55 Noč in dan: Zvezdne steze, Nora hiša, humor. serija, Rock telegram
0.55 Poročila

ČETRTEK

2. februarja:

8.20 Video strani
8.30 Počitniški spored: Mačkon in njegov trop, Periskop: Prekmurje, Rastoče težave Jadrana Krta
11.00 Safari v mestu: Jegulje in galebi, angleška poljudnoznanstvena serija
11.30 Risanka
11.35 Čarobna mitnica, ameriški mladinski film
13.00 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Po sledeh napredka
17.15 Portret Aleca Guinessa, ameriški dokumentarni film
18.05 Divje rože: Lokvanji
18.15 Video strani: Spored za otroke in mlade
18.25 Otroci glasbe, ameriška zabavnoglasbena oddaja
18.45 Vrtec na obisku: Nekaj za deževne dni
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Tednik
20.55 Propagandna oddaja
21.00 J. B. Priestly: Zbledeli blišč, angleška nadaljevanka
21.50 TV dnevnik 3
22.00 Retrospektiva jugoslovanskega filma, 30 let nagrade Jelen, Vlak v snegu
23.30 Video strani

II. program TV Ljubljana

17.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
18.10 Čas, ki živi; Po poti slavne štirinajste
18.45 Propagandna oddaja
18.50 Beaver Creek: SP v alpskem smučanju - smuk (ž) - kombinacija, prenos
19.30 TV dnevnik
20.00 Propagandna oddaja
20.05 Plesni nokturno: On
20.15 Mostovi
20.45 Oči kritike
21.15 Ptice na Kosovu: Kolegi, dokumentarna serija
22.00 Pogledi, oddaja o kulturi

TV Zagreb I. program

8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Sozvezdje, serija za otroke
9.00 Počitniški spored: Risanka; 15 minut o jazzu; Ljubitelji narave: Ray Goodwin, Floki II
10.30 Poročila
10.35 Počitniški spored: To je...; Zakaj, zakaj?; Angleščina; Afrika: Po savanah Tanzanije I.; Risanka; Začimbe iz vsega sveta
12.30 Poročila
12.35 Počitniški spored
15.15 Noč in dan, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Sozvezdje, serija za otroke
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Prepričevanje, angl. nadaljevanka
19.10 Risanka
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Spekter, politični magazin
21.05 Zabavnoglasbena oddaja
21.50 TV dnevnik 3
22.10 Noč in dan: Zvezdne steze, Zgodba o Hollywoodu, Rock telegram
0.10 Poročila

radio triglav jesenice

PETEK, 27. januarja:

16.00 Pričetek programa - 16.05 Pregled kulturnih in športnih dogodkov ob koncu tedna - 16.30 Domače novice - 16.45 Obvestila - 17.00 Kamen spotike: ureditev Čufarjevega trga na Jesenicah - 18.20 Povabljeni ste - 18.55 Zaključek programa

SOBOTA, 28. januarja:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Šparovček radia Triglav - zabavna glasbena oddaja - 17.45 Obvestila - 18.00 Čestitke poslušalcev in obvestila in EP - 19.55 Zaključek programa

NEDELJA, 29. januarja:

11.00 Mi pa nismo se uklonili - 11.30 Obvestila - 12.00 Nedeljsko popoldne - vmes čestitke poslušalcev in EP

PONEDELJEK, 30. januarja:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Obvestila - 17.00 Aktualno - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.15 Športni pregled - 18.40 Minute za resno glasbo - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

TOREK, 31. januarja:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Obvestila - 17.00 Rekli so - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.40 Novosti iz zabavne glasbe - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

SREDA, 1. februarja:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Obvestila - 17.00 Aktualno - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.35 Novice iz narodnozabavne glasbe - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

ČETRTEK, 2. februarja:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Obvestila - 17.00 Tema dneva: Pravna pomoč pri OSS na Jesenicah in v Radovljici - 17.45 Obvestila - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.25 Danes so rekli... - 18.35 Vedno zelene melodije - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

KINO

KRANJ CENTER

27. januarja: POČITNIŠKA MATINEJA: amer. glasb. film LA BAMBA ob 10. uri, amer. akcij. film STRUPENJAČA ob 16. in 18. uri, amer. film ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 20. uri, **28. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. fant. thriller film ROBOCOP ob 10. uri, amer. film ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 16. in 19. uri, predpremiera jugosl. filma DOM ZA OBEŠANJE ob 22. uri, **29. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: slov. mladin. film MAJA IN VESOLJČEK ob 10. uri, amer. akcij. film STRUPENJAČA ob 15. in 16.30 uri, amer. film ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 18.15 uri, premiera amer. thriller filma PRIČE NASILJA ob 21.15 uri, **30. januarja:** amer. akcij. film STRUPENJAČA ob 16., 18. in 20. uri, **31. januarja:** premiera amer. ljubezen. drama UMAZANI PLES (DIRTY DANCING) ob 16., 18. in 20. uri, **1. februarja:** amer. ljubezen. drama UMAZANI PLES (DIRTY DANCING) ob 16., 18. in 20. uri, **2. februarja:** amer. ljubezen. drama UMAZANI PLES (DIRTY DANCING) ob 16., 18. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ

27. januarja: amer. glasb. film LA BAMBA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika 1001 EROTIČNA NOČ ŠEHEREZADE ob 20. uri, otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!, **28. januarja:** amer. fant. thriller film ROBOCOP ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika 1001 EROTIČNA NOČ ŠEHEREZADE ob 20. uri, otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!, **29. januarja:** slov. mladin. film MAJA IN VESOLJČEK ob 14. uri, ital. akcij. film MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER ob 16. in 18. uri, premiera holand. komed. MAMA JE PONORELA ob 20. uri, **30. januarja:** Ni kinopredstav!, **31. januarja:** holand. komedija MAMA JE PONORELA ob 16., 18. in 20. uri, **1. februarja:** holand. komed. MAMA, JE PONORELA ob 16., 18. in 20. uri, **2. februarja:** ital. ljubezen. film NOČI GOSPE SIMONE ob 16., 18. in 20. uri, film ni primeren za otroke!

JESENICE ŽELEZAR

27. januarja: POČITNIŠKA MATINEJA: amer. pust. film MOJA AFRIŠKA AVANTURA ob 10. in 16. uri, amer. komedija POLICIJSKA AKADEMIJA IV. ob 18. in 20. uri, **28. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: slov. mladin. film MAJA IN VESOLJČEK ob 10. in 16. uri, amer. komedija POLICIJSKA AKADEMIJA IV. ob 18. in 20. uri, **29. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. glasb. film LA BAMBA ob 10. in 16. uri, amer. komedija POLICIJSKA AKADEMIJA IV. ob 18. in 20. uri, **30. januarja:** hong. akcij. film AKCIJA : TERORIZEM ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika 1001 EROTIČNA NOČ ŠEHEREZADE ob 20. uri, otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!, **31. januarja:** hong. akcij. film AKCIJA — TERORIZEM ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika 1001 EROTIČNA NOČ ŠEHEREZADE ob 20. uri, mladini do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!,, **1. februarja:** amer. akcij. film STRUPENJAČA ob 16. in 18. uri, amer. film (premiera) ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 20. uri, **2. februarja:** amer. film ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 17. in 20. uri

KAMNIK DOM

27. januarja: POČITNIŠKA MATINEJA: amer. komedija NORIJA NA KOLESIH ob 16. uri, holandska komedija DRUŽINA »LAHKO BOMO« ob 18. in 20. uri, **28. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: ital. akcij. film MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER ob 15. uri, hong. akcij. film - premiera AKCIJA : TERORIZEM ob 17. in 19. uri, premiera amer. pust. filma OSTANI PRI MENI ob 21. uri, **29. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. risanka VELIKI MIŠEK DETEKTIV ob 15. uri, hong. akcij. film AKCIJA TERORIZEM ob 17. in 19. uri, premiera amer. erot. filma PREDMET POŽELENJA ob 21. uri, film ni primeren za otroke!, **30. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. pust. film JAMES BOND 007 - OD TARČE DO SMRTI ob 16. uri, amer. erot. film PREDMET POŽELENJA ob 18. in 20. uri, film ni primeren za otroke!, **31. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. pust. film MOJA AFRIŠKA AVANTURA ob 16. uri, jugosl. komed. VOHUN Z VISOKIMI PETAMI ob 18. in 20. uri, **1. februarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. komedija SUPER POLICAJA IZ MIAMIJA ob 16. uri, amer. film LJUBEZEN V MINUSU ob 18. in 20. uri, **2. februarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. glasb. film LA BAMBA ob 16. uri, holand. komedija MAMA JE PONORELA ob 18. in 20. uri

TRŽIČ

27. januarja: POČITNIŠKA MATINEJA: premiera slov. mladin. filma MAJA IN VESOLJČEK ob 15.30 uri, ital. akcij. film MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER ob 17.30 uri, amer. trda erotika DESERT S SMETANO ob 19.30 uri, otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!, **28. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. glasb. film LA BAMBA ob 15. uri, holand. komedija DRUŽINA »LAHKO BOMO« ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika DESERT S SMETANO ob 21. uri, otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma, **29. januarja:** POČITNIŠKA MATINEJA: amer. pust. film MOJA AFRIŠKA AVANTURA ob 15. uri, holand. komedija DRUŽINA »LAHKO BOMO« ob 17. in 19. uri, premiera amer. filma ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 21. uri, **30. januarja:** amer. film ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 16.30 in 19.30 uri, **31. januarja:** amer. film ZADNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA ob 16.30 in 19.30 uri, **1. februarja:** Ni kinopredstav!, **2. februarja:** amer. thriller film PREDMET POŽELENJA ob 17. in 19. uri

KRANJSKA GORA

27. januarja: amer. akcij. film DINAMIT JACKSON ob 17. in 20. uri

KOMENDA

27. januarja: hong. akcij. film AKCIJA : TERORIZEM ob 19. uri, **28. januarja:** holand. komedija MAMA JE PONORELA ob 19. uri

ČEŠNJICA

27. januarja: amer. komed. SUPER POLICAJA IZ MIAMIJA ob 20. uri

LAZE

27. januarja: amer. pust. film OSTANI PRI MENI ob 20. uri

CERKLJE

27. januarja: amer. pust. film HOJA PO OGNJU ob 20. uri

DUPLICA

28. januarja: amer. komedija SUPER POLICAJA IZ MIAMIJA ob 18. uri, ital. ljubezen. film NOČI GOSPE SIMONE ob 20. uri, **29. januarja:** amer. pust. film OSTANI PRI MENI ob 18. in 20. uri, **1. februarja:** ital. akcij. film MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER ob 18. uri, amer. thriller film PRIČE NASILJA ob 20. uri, **2. februarja:** avstral. pust. film KROKODIL DUNDEE ob 18. uri, amer. trda erotika DESERT S SMETANO ob 20. uri, mladini do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!

MEDVODE

28. januarja: amer. komedija ARIZONA JUNIOR ob 17. uri, **29. januarja:** amer. pust. film JAMES BOND 007 - OD TARČE DO SMRTI ob 16. uri

DOVJE

29. januarja: amer. akcij. film DINAMIT JACKSON ob 19. uri

RADOVLJICA

27. januarja: ital. western film SODNI DAN ob 20. uri, **28. januarja:** ital. western film SODNI DAN ob 18. uri, jug. zabavni film TESNA KOŽA III. ob 20. uri, amer. erot. film POPER IZ MIAMIJA ob 22. uri, **29. januarja:** amer. film DEVET SMRTI NINJE ob 18. uri, ital. western film SODNI DAN ob 20. uri, **30. januarja:** jug. zabavni film TESNA KOŽA III. ob 20. uri, **31. januarja:** amer. film DEVET SMRTI NINJE ob 20. uri, **1. februarja:** jug. zabavni film TESNA KOŽA ob 20. uri, **2. februarja:** amer. film COCOON ob 20. uri

BLED

27. januarja: ang. grozljivka DEMONI II. del ob 20. uri, amer. erot. film POPER IZ MIAMIJA ob 22. uri, **28. januarja:** amer. film ATLANTIC CITTY ob 18. uri, ital. zabavni film SUPER LEPOTEC ob 20. uri, **29. januarja:** ang. grozljivka DEMONI II. del ob 18. uri, ital. zabavni film SUPER LEPOTEC ob 20. uri, **30. januarja:** ital. western SODNI DAN ob 20. uri, **31. januarja:** ital. western SODNI DAN ob 20. uri, **1. februarja:** amer. film DEVET SMRTI NINJE ob 20. uri, **2. februarja:** jug. zabavni film TESNA KOŽA III ob 20. uri

BOHINJ

28. januarja: ang. grozljivka DEMONI II. del ob 20. uri, **29. januarja:** amer. film ATLANTIC CITTY ob 18. uri, amer. erot. film POPER IZ MIAMIJA ob 20. uri, mladini do 16 leta ogled filma ni dovoljen!, **2. februarja:** ital. western film SODNI DAN ob 20. uri

ŠKOFJA LOKA

27. januarja: amer. film GLASUJTE ZA POPAJA ob 10. uri, amer. film ONA HOČE NAJBOLJŠE ob 18. in 20. uri, **28. januarja:** amer. komedija IZGANJALCI DUHOV ob 18. in 20. uri, **29. januarja:** amer. komedija IZGANJALCI DUHOV ob 18. in 20. uri, **31. januarja:** amer. kriminalni film MAŠČEVALEC IZ MIAMIJA ob 20. uri, **1. februarja:** amer. film MAŠČEVALEC IZ MIAMIJA ob 18. in 20. uri, **2. februarja:** amer. kriminalni film DVOJNA UGRABITEV ob 20. uri

ŽELEZNIKI

27. januarja: amer. film KDO UBIJA NEDOLŽNE DRŽAVLJANE ob 18. in 20. uri, **28. januarja:** amer. akcijski film GOLDFINGER - 007 ob 18. uri, amer. komedija MODERNA DEKLETA ob 20. uri, **29. januarja:** amer. risani film GLASUJTE ZA POPAJA ob 16. uri, **29. januarja:** amer. glasbeni film ONA HOČE NAJBOLJŠE ob 18. in 20. uri, **1. februarja:** amer. akcijski film VRAŽJI POLICAJI ob 20. uri

POLJANE

27. januarja: amer. akcijski film GOLDFINGER - 007 ob 16. uri, amer. komedija MODERNA DEKLETA ob 18. uri, **29. januarja:** amer. akcijski film VRAŽJI POLICAJI ob 17. uri, **31. januarja:** amer. kriminalni film DVOJNA UGRABITEV ob 18. uri

Iskra
električno orodje

ISKRA - INDUSTRIJA ZA ELEKTRIČNA ORODJA KRANJ, p.o.
KRANJ, Savska loka 2

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja in osebne dohodke delovne organizacije objavljamo prosta dela

1. na področju kakovosti

KONTROLOR

2. na področju komerciale

KOMERCIALISTA.

Od kandidatov za zaposlitev pričakujemo, da imajo, ob izpolnjevanju splošnih pogojev:

Pod tč. 1.: zaključeno V. stopnjo srednjega izobraževanja elektrotehniške usmeritve,
2 leti delovnih izkušenj.

Pod tč. 2.: zaključeno V. stopnjo srednjega izobraževanja tehniške usmeritve,
2 leti delovnih izkušenj,
vozniški izpit za vozila B kategorije.

Kandidati morajo biti - zaradi pretežno terenskega dela - pripravljeni na daljše odsotnosti od doma. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi v časopisu na naslov Iskra - Industrija za električna orodja Kranj, Splošno-kadrovsko področje, Savska loka 2, 64000 Kranj.

Iskra

ISKRA ELEKTROMOTORJI, p.o.
64228 ŽELEZNIKI

Po sklepu komisije za medsebojna delovna razmerja DO ISKRA Elektromotorji Železniki razpisujemo prosta dela in naloge:

SAMOSTOJNI PRODAJNI REFERENT I - 1 delavec

Pogoji: srednja strokovna izobrazba ekonomske ali komercialne smeri
pet let delovnih izkušenj na področju prodajne oz. komercialne dejavnosti

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.

Dela in naloge se bodo opravljale v prostorih prodaje v poslovni hiši v Škofji Loki, Titov trg 3/a. Kandidate vabimo, da pošljejo pisne prijave z dokazili o izobrazbi v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA Elektromotorji v roku 30 dni po preteku objave.

JUGOBANKA

EKSPOZITURA TRŽIČ
Cesta JLA 2,
telefon: 52-161, 52-162

Poslovni čas:
pon - pet 9. - 12. in 14. - 17.
sobota 8. - 11.

VAŠ TURISTIČNI SERVIS KOMPAS KRANJ

- računalniško opremljen
- neposreden
- kvaliteten
- zanesljiv
- konkurenčen

ZAUPAJTE VAŠA POTOVANJA NAŠIM IZKUŠNJAM

Informacije: tel.. 28-472, 28-473, telex 34-663

DELAVSKA UNIVERZA
64220 ŠKOFJA LOKA

VPISUJE V NASLEDNJE TEČAJE

— STROJEPISJA - 90 ur
— SKLADIŠČNEGA POSLOVANJA - 100 ur
— ZA VOZNIKE VILIČARJEV - 60 ur
— VARSTVO PRI DELU ZA OBRTNIKE - 5 ur
— RAČUNALNIŠTVA

Za delo na računalnikih IBM PC organiziramo tudi usposabljanje v DO (tečaji oz. inštrukcije).

Informacije in prijave: vsak dan od 7.00 do 15.00 ure, telefon številka: 620-888

DELAVSKA UNIVERZA
ŠKOFJA LOKA

VPISUJE V OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE

Pouk je organiziran 3-4 krat na teden v popoldanskem času. Šolanje je brezplačno.
Prijave in informacije: DELAVSKA UNIVERZA ŠKOFJA LOKA, Podlubnik 1/a, telefon 064-621/865, 622-761, interna 48.

DELAVSKA UNIVERZA
ŠKOFJA LOKA

NOVO! NOVO! NOVO!

Organiziramo **VIDEO TEČAJE angleškega in nemškega jezika**
začetni in nadaljevalni - 50 ur

Prijave in informacije: DELAVSKA UNIVERZA ŠKOFJA LOKA, Podlubnik 1/a, telefon: številka: 064-621/865, 622-761, interna 48.

Svilanitu diploma Ljubljanskega zmaja za kravate

Svilena eleganca

Paviljon kamniškega Svilanita zbuja vsakokrat med obiskovalci sejma mode veliko pozornost, kajti vajeni so, da jim vsakič pripravi vrsto novosti tako pri programu izdelkov iz frotirja kot tudi pri modnih dodatkih. Tudi letos je bilo pravi užitek pogledati njihove kopalne plašče v močnih, živahnih barvah, vijoličasti, zeleni, modri, ciklamni in rumeni. Enakih, usklajenih barv so seveda tudi brisače za kopanje, vse iz čistega, mehkega stoodstotnega bombaža, ki odlično vpija vlago. Tudi tokrat so bili njihovi kopalni plašči v dveh kvalitetah, iz striženega frotirja, ki ima žametni otip in jih nosimo raje kot udobne domače halje, ter klasične, iz valk frotirja, v katere se z užitkom zavijemo po kopanju.

Kar malo v senci so bili zaradi intenzivnih barv frotirjev Svilanitovi modni dodatki. A niso ušli očem ocenjevalne žirije, ki je prav tem drobnim Svilanitovim izdelkom, kravatam iz čiste svile, dodelila diplomo Ljubljanskega zmaja. Bolj temno sivih, mračnih barv so njihove kravate, kajti tudi moda za jesen in zimo 1989/90 je takšna, v vzorcih pa prevladuje bordo barva, ki to sivino poživlja. Naj povemo, da bodo prihodnjo jesen in zimo kravate nekaj posebnega: na njih bomo našli pokrajinske motive, veliko bo kašmirja, turških, fantazijskih vzorcev, seveda pa bo na voljo tudi vedno modna klasika, kot so črte, pike, enobarvne kravate. Torej, k vsaki obleki, za vsak okus.

Svilanit

Svilanitove izdelke iz frotirja poznajo po vsem svetu, največ pa izvažajo v Nemčijo in Skandinavijo. Izredno zanimanje za njihove izdelke vlada tudi po naših brezcarinskih prodajalnah.

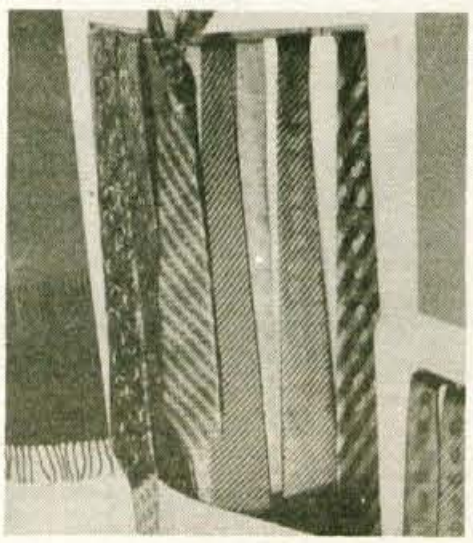

Kravate iz čiste svile so na sejmu MODA 89 v Ljubljani Svilanitu prislužile diplomo Ljubljanskega zmaja.

VIDEOTEKA AVS

LIKOZARJEVA 27
TEL.. 36-770

VSAK DAN OD 17. — 20.
IN V SOBOTO
OD 10. — 13.

DELAVSKA UNIVERZA
ŠKOFJA LOKA

FEBRUAR IN MAREC 1989

Pričeli bomo s tečaji tujih jezikov:

1. VERIFICIRANI PROGRAMI VSEH STOPENJ (1-5)
- nemški jezik
- angleški jezik
- francoski jezik
- italijanski jezik

2. OSVEŽITEV ZNANJA ANGLEŠKEGA JEZIKA - 30 ur (14 dni)
(nove vsebine, razvijanje konverzacije, poslovna terminologija)

3. POSLOVNA ANGLEŠČINA IN PRIPRAVA NA ZT

Vabimo vas tudi v naslednje splošne tečaje:
- KUHANJE
- ŠIVANJE
- ROČNA DELA (pletenje, kleklanje, vezenje)
- AVTOGENI TRENING
- ALFA TRENING Z VIZUALIZACIJO
- ANTI STRES PROGRAMOV

Prijave in informacije: DELAVSKA UNIVERZA ŠKOFJA LOKA, Podlubnik 1/a, telefon 064-621/865, 622-761, interna 48.

KIRSCHENTHEVER 48
AVSTRIJA

Pred Dravskim mostom - desno

KAVA DISKONT

BRASIL MOCCA KAVA
1 kg 49,90 ATS

SUROVA KAVA MINAS
1 kg 40 ATS

RAMA 500 g
13,90 ATS

WC PAPIR
10 kom 19,90 ATS

MILKA ČOKOLADA
100 g - 7,90 ATS

ITAL. RIŽ 5 kg Z VEDROM
49,90 ATS

H Loiblkauf
Ihr Nah & Frisch Versorger

UGODNA MENJAVA DINARJA PLAČILO TUDI V DINARJIH

Tudi v Kranju trgovina za male živali

Scorpio pri Jahaču

Pa le imamo tudi Gorenjci trgovino za male živali, da ne bo treba otrokom v Ljubljano. Zdravko Teršek je v prostorih nekdanje krznarije v Jahačevem prelazu v Kranju odprl malo trgovino, kjer pa se veliko veliko dobi. Tu je vse za pse, vsa akvaristika, kupite pa lahko tudi ptice, od kanarčka pa do najbolj iskane eksote, kot so razne velike papige.

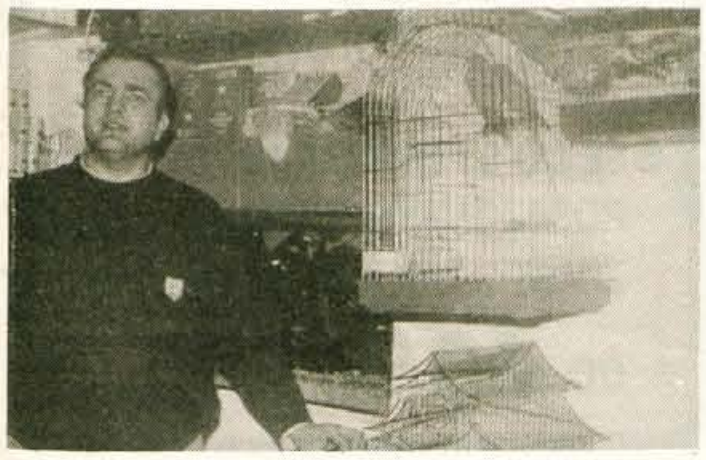

Vse je bil zgolj slučaj. Ko je Zdravko pred šestimi leti še iskal sebe in premišljeval, kaj v življenju sploh početi, je nekega dne za novega psička svojega dekleta iskal pasjo ovratnico. Lepo, kovinsko. V Ljubljani pri Lovcu so jih imeli. Toda, ko jo je on hotel, jih ni bilo. Zatajil je uvoz. Takrat ga je prešinilo: Kaj pa če bi delal ovratnice? Meni nič tebi nič je stopil v pisarno Lovca in povprašal, če bi kupili ovratnice, če bi jih on izdeloval. Komercialistki Olga Finc in Vlahijeva sta bili navdušeni: da bosta vendar dobili doma dobavitelja za te iskane ovratnice. Takoj je bilo dogovorjeno, Zdravko je dobil naročilnico za 1000 kosov. Zdaj je šlo zares. Naročilnica je bila v žepu, Zdravko pa še niti stroja ni imel. Toda, znašel se je. Razdrl je star motor, vzel potrebne dele iz starega jeepa, žagal, brusil, varil in stroj je bil narejen. Še danes, po šestih letih dela nanj. Pri Lovcu in nikjer drugje ni več problem najti odlične kovinske pasje ovratnice. Še več, Zdravko se je specializiral za izdelavo vseh pasjih potrebščin, od glavnikov, ovratnic, krtač, "štriglov", dresurnih ovratnic, med najbolj uspešnimi, daleč poznan pa je njegov usnjen šolski povodec. Na raznih sejmih je navadno prodajal svoje izdelke, zdaj pa je vendarle dobil stalen prodajni prostor v Kranju.

Zdravko je iznajdljiv, posloven človek. Ve, da je treba trgovino kar najbolj napolniti in ker je tudi velik ljubitelj živali, se je z vso ljubeznijo posvetil živalim, ki jih imajo otroci najraje: ptice in ribice. Zanje ima vse potrebno. Za ptice kletke vseh vrst, vedno ima tudi ptice, le najdražje je treba naročiti posebej. To so na primer rdečekrile papige, are, meniški papagaji, sivi Jaka in podobne. Za ljubitelje akvaristike ima vseh vrst ribic za akvarije, rastlinje, hrano, čistilne polže in podobno. Prodaja že gotove akvarije pa tudi dele zanje, da si ga lahko sami izdelate. Dobi se seveda tudi vse za nego in za hranjenje tako psov, kot ptic in ribic. Kinološka društva imajo popust pri nabavi opreme za šolanje psov, popust pa imajo tudi vsi naročniki revije Moj mali svet. To si pri njem tudi lahko naročite.

Toliko za danes o tej mali, a zaenkrat najbolj zanimivi in najbolj živi trgovinici sredi Kranja. O njej bomo še slišali, kajti Zdravko pripravlja za otroke pravo živo presenečenje.

D. Dolenc

KOMPAS JUGOSLAVIJA

Zimske počitnice — smučanje 88/89

● V februarju, marcu in ponekod tudi aprilu možnost rezervacij za smučanje v tujini po programu KOMPASOVE POČITNICE-SMUČANJE 88/89!
● Od 25. 2. naprej na smučanje v FRANCIJO! **POSEBNA PONUDBA ZA VSE, KI ŽELIJO NEKAJ VEČ:**
● KOMPASOVI SNEŽNI KLUBI - POPUSTI - DRAILO ZA ZVESTOBO - ŠPORT IN REKREACIJA - ZABAVA - PROGRAM ZA OTROKE - IZLETI IN ŠE MARSIKAJ! DOBRODOŠLI V KOMPAS KLUBIH:
— BOVEC - posebni popusti za člane kluba pri nakupu smučarskih vozovnic!
— BOHINJ
— MALLNITZ/Avstrija (od 4. 2. 89)
● PROGRAM ZIMSKIH POČITNIC ZA VSO DRUŽINO IN VSAKEGA ČLANA POSEBEJ
— ROGAŠKA SLATINA - novo smučišče v zdraviliškem kraju s 300-letno tradicijo!
— BOGAT PROGRAM - otroški vrtec, športna in večerna animacija, zdrvstvene storitve, izleti...
— UGODNE CENE: 7 dni, hotel B. kategorije, polni penzioni, animacija...480.000 din!
— V JANUARJU 10 % CENEJE!

ZIMSKE POČITNICE 88/89 OB MORJU

»OD OKTOBRA DO MAJA« - POČITNICE OB MORJU
Senior klubi
● HVAR - OTOK SONCA, hotel Adriatik, (bazen, klubska soba s knjižnico, časopisi, igre za prosti čas, animacija, izleti), brezplačno bivanje in storitve penziona vsem otrokom do 7. leta, ki spijo s starši; 50 % popusta do 11. leta na tretjem ležišču; 7 penzionov in letalski prevoz in transfer (avtobus/ladja) 500.000 din; odhod vsako soboto;
● DUBROVNIK, hotel Palace, (bazen, klubska soba s knjižnico, časopisi, igre za prosti čas, animacija, izleti) 7 penzionov in letalski prevoz in transfer (avtobus 530.000 din)
● MALI LOŠINJ, hotel Aurora, B kat. (bazen, klubska soba s knjižnico, dnevnim časopisjem, igrami za prosti čas, animacija, izleti) 7 dni, polni penzion, 310.000 din, avtobusni prevoz 60.000 din, odhodi vsako soboto;

POČITNICE 89 - TUJINA

KONKURENČNE CENE
● CIPER, Larnaca, Limassol, odhodi vsak četrtek cena 870.000 din in 140 USD
● TUNIZIJA, Hamamet, odhodi vsak petek, cena že od 1.468.000 din naprej
● MALTA, odhodi vsak četretk, cena že od 1.045.000 din naprej

IZLETI PO DOMOVINI

PRIPOROČAMO:
ZA POSAMEZNIKE IN ZA SKUPINE:
● KARNEVAL V CAVTATU, 3 dni, 3. 2., 525.000 din
● PRAZNIK MIMOZ, 3 dni, 3. 2., 467.000 din IZLETE Z LETALOM V FEBRUARJU IN MARCU PREDVSEM ZA SKUPINE:
● IZLETI V MAKEDONIJO - cena 585.000 din
● IZLETI V ČRNO GORO - cena 535.000 din
● IZLETI V SARAJEVO - MOSTAR - DUBROVNIK - cena 555.000 din

● V PRIPRAVI:
● ENODNEVNI IN DVODNEVNI AVTOBUSNI IZLETI NA AVSTRIJSKO KOROŠKO, V REZIJO, V VIPAVSKO DOLINO IN GORIŠKA BRDA, ZGORNJO SAVINJSKO DOLINO, PREKMURJE, POMURJE, HRVATSKO ZAGORJE, ISTRO, KORNATE..
POSEBNI IZLETI ZA DAN ŽENA, IZLETI ZA MATURANTE (po domovini in tujini)
ZAHTEVAJTE NAŠE POSEBNE PROGRAME:
— PODARITE (SI) NEKAJ VEČ! - ZA VSE, KI SE IMAJO RADI
— PROGRAM ZA POSLOVNE PRIJATELJE
— POSLOVNI POTNIKI - individualne rezervacije hotelov in vseh vrst prevozov po domovini, informacije po tel.: 061/331-352 in 329-987, od 8. do 14. ure

IZLETI V TUJINO

MUNCHEN - razprodaja, 1 dan, 3. 2., 4. 2. ZLEŠKA, 3 dni, 9. 2., 16.
● PADOVA, 1 dan, 25.2.
● EGIPT, 9 dni, 26. 2.
● AMSTERDAM, 4 dni, 16. 3., 30. 3.
● SVETA DEŽELA, 8 dni, 6. 2., 6. 3., 20. 3.
● LEPOTE JUŽNE KITAJSKE, 15 dni, 2. 2., 27. 4. 89
● VELIKA KITAJSKA TURA MARCO POLO, 17 DNI, 16. 4.
● VELIKI KITAJSKI ZID, 10 DNI, 26. 3.
● PEKING, 8 DNI, 5. 2., 12. 3.
● SKRIVNOSTNI TIBET IN REKA JANGTZE, 17 DNI, 23. 4.
● BALI - RAJSKI OTOK, 12 dni, 24. 4.
● ZDA - Los Angeles - GALERIJA NAD ATLANTIKOM, 8 dni, 4.3.
● VIKEND V NEW YORKU, 5 DNI, 17.2., 3.3., 17.3.
● NEW YORK - SAN FRANCISCO - LOS ANGELES
● LAS VEGAS - SAN DIEGO, 11 DNI, 20. 2., 20. 3., 24. 4.
● KUBA-BISER KARIBOV, 13 DNI, 3. 3., 24. 3.
● INDIJA KATMANDU, 14 DNI, 25.2., 18.3.
● TUNIZIJA IN NJENE OAZE, 8 DNI, 17.2., 24.2.
PRIPOROČAMO:
KARNEVAL V BENETKAH, 1 dan, 4.2.
● **KARNEVAL V BELJAKU, 1 dan, 4. 2.**
● **EGIPT - posebno letalo, 4, 6, 8, in 10 dni v aprilu in maju**

STROKOVNA POTOVANJA

● MUNCHEN - mednarodni sejem obrti od 4. do 12. 3. bus, 3 dni, 5.3., 7.3., 9.3.
bus 2 dni, 7.3., 8.3., 10.3.
letalo, 3 dni, 5.3., 7.3., 9.3.
letalo - bus, 2 dni, 7.3., 8.3., 10.3.
● BOLOGNA-ARTE FIERRA, 2 dni, 18.2.
● PADOVA - FLORMART, 1 dan, 18.2.
● VERONA-KMETIJSKI SEJEM, 2 dni, 17.3.
● KOLN - Sejem pohištva, 4 dni, 23. 1. - posebno letalo
● FRANKFURT - Spomladanski sejem, 20. 2., 4 dni
● FRANKFURT-ISH, 3 dni, 4.3.
● Zurich - INTOOLEX, 3 DNI, 30.1. IN 1.2.
● BASEL-SWISSBAU, medn. gradbena razstava, 3 dni, 1.2.
● STOCKHOLM - Švedsko pohištvo, 4 dni, 7.2.
● HANNOVER - CEBIT, 4 dni, 7.3.
● PARIZ-SIA IN SIMA, kmetijski sejem, 4 dni, 6.3.
● PARIZ-PREMIER VISION, 4 dni, 17.3.
● PARIZ - modni sejem, 4 dni, 3.2.
● KOLN - MOŠKA MODA, 4 DNI, 23.2.
● MILANO-VENDE MODA IN MODIT, 3 dni, 2.3.
● DUSELDORF-IGEDO, ženska moda, 3 dni, 6.3.
● BRUSELJ - Patibouw, gradbena razstava, 4 dni, 27.2.
● STUTTGART-DIDACTA, 2 dni, 27.2.
● KOLN - Domotechnica, 3 dni, 14.2.
● KOLN-ISM 89, slaščičarski sejem, 4 dni, 7.2.
● LONDON-IFE 89, pehrambena industrija in pijače, 3 dni, 30.1.

Prijave sprejemajo naslednje Kompasove poslovalnice: Škofja Loka Nama — tel.: 621-957, Kranj — tel.: 28-473, Jesenice — tel.: 81-768, Bled — tel.: 77-245, Kranjska gora — tel.: 88-162

VOJNA POŠTA 1427
ŠKOFJA LOKA
64220 ŠKOFJA LOKA

Objavlja prosta dela in naloge

1. MEHANIK ZA PEHOTNO OROŽJE - 1 delavec

2. PIROTEHNIK STRELIVA IN MINSKO-RAZSTRELIVNIH SREDSTEV - 1 delavec

3. AVTOMEHANIK - 1 delavec
4. MEHANIK ZA INŽENIRSKO-GRADBENE STROJE - 1 delavec
5. MEHANIK ZA SREDSTVA ZA ZVEZE - 1 delavec
6. AVTOELEKTRIKAR - 1 delavec
7. STROJNI TEHNIK - 2 delavca,
8. EKONOMSKI TEHNIK - 3 delavci,
9. ZDRAVNIK-STOMATOLOG - 1 delavec
10. MEDICINSKI TEHNIK - 1 delavec,
11. VOZNIK (za rešilca) - 1 delavec

12. GRADBENI INŽENIR, USMERITEV NIZKA GRADNJA - 1 delavec,

13. DAKTILOGRAF Ia RAZREDA - 1 delavec,

14. NAČELNIK VOJAŠKEGA KLUBA (kulturni animator) - 1 delavec,

15. KV KUHAR - 1 delavec.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s poskusno dobo 3 mesece.

Kandidati naj naslovijo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev na VP 1427 Škofja Loka. Komisija sprejema prijave 8 dni po objavi. Vsi prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 15 dneh po opravljeni izbiri.

KOGP RANJ

KOMUNALNO, OBRTNO IN GRADBENO PODJETJE KRANJ n.sol.o.
Ul. Mirka Vadnova 1, Kranj
DS Skupne službe

objavlja prosta dela in naloge

VODJA ODDELKA ZA KADROVSKO - SOCIALNE ZADEVE - 1 delavec

Pogoji: višja izobrazba pravne ali organizacijske (kadrovske) smeri ali višji socialni delavec in tri leta delovnih izkušenj.
Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas. Poskusno delo traja tri mesece.

Kandidati za zgoraj objavljena dela in naloge naj pošljejo vloge na naslov: KOGP Kranj, Mirka Vadnova 1. Rok za prijavo je 8 dni od dneva objave.

TURISTIČNO DRUŠTVO LESCE
64248 LESCE
Alpska 58

K sodelovanju vabimo dinamične in razgledane sodelavke in sodelavce (študentke, študente, gimnazijke, gimnazijce in druge), ki jih zanima delo v turizmu. Nudimo možnosti za opravljanje naslednjih nalog in opravil v Campingu Šobec v letni sezoni 1989:

1. RECEPTORJEV

Pogoji: pasivno znanje dveh tujih jezikov (lahko nemško, angleško, francosko, holandsko).

2. NOČNIH ČUVAJEV - RECEPTORJEV

3. POBIRALCEV VSTOPNINE, PARKIRNINE, MALEGA GOLFA IN DRUGIH USLUG

4. VZDRŽEVALCEV TENIS IGRIŠČ, ki upravljajo tudi manjši bife in pobirajo pristojbine, vezane na tenis.

Pogoji (pod 2., 3., 4.) pasivno znanje vsaj enega tujega jezika (nemščina, angleščina).

Pod tč. 3.: mali golf, tudi izpit za reševalca iz vode.

5. ČISTILK IN ČISTILCEV - VZDRŽEVALCEV

Pogoji: po možnosti pasivno znanje enega tujega jezika (nemščine).

RESTAVRACIJA ŠOBEC

1. NATAKARJI

Pogoji: pasivno znanje dveh tujih jezikov, strokovna usposobljenost

Prednost pri izbiri imajo kandidati iz bližnje okolice in kandidati, ki bi delo opravljali najmanj dva meseca.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pod 1 - 5 naj kandidati pošljejo na naslov: TURISTIČNO DRUŠTVO LESCE, Alpska 58, za organizacijsko kadrovsko komisijo do 4. 2. 1989 prijave za Restavracijo pa na naslov RESTAVRACIJA Šobec, 64248 Lesce do 4. 2. 1989.

O izbiri bodo kandidati obveščeni pisno. Informacije lahko dobijo po telefonu št. 064/74-260 vsak delovni dan od 8. do 12. ure ali osebno v pisarni Turističnega društva v Družbenem centru v Lescah.

Slovenija

NOVO V KINU

Umazani ples je ameriški mladinski film, ki je z glavnima igralcema Patrickom Swayzejem (Sever in jug)in Jennifer Grey, z odličnim plesom in še boljšo glasbo navdušil mlado in staro. Zares film vreden ogleda. V kinu Center v Kranju bo na sporedu od 31. januarja dalje.

Dom za obešanje je najnovejši film Emira Kusturice, s katerim se bo znova potegoval za oskarja. Sodobna filmska drama obravnava resnično življenjsko zgodbo romskega dečka in pripoveduje o ljudeh, ki si tako zelo žele ljubezni, denarja, sreče in sijaja nekega življenja, o katerem pa lahko le sanjajo. V glavnih vlogah nastopata Bora Todorović in Davor Dujmović. Predpremiera filma bo v soboto, 28. januarja, ob 22. uri v kinu Center v Kranju.

Mama je ponorela je holandska komedija, v kateri se bomo spet enkrat od srca nasmejali. To je zgodba o boju na življenje in smrt med starši in otroki. Oče ima ljubico, mama pa strašno nrav. Razbito pohištvo, napadanje in obramba, grožnje z ločitvijo, ugrabitev - vse to se dogaja v tej komediji, ki je obkrožila že vso Evropo. Morda nas bo tudi na kaj spomnila! Premiera filma bo 29. januarja ob 20. uri v kinu Storžič v Kranju.

Priče nasilja je ameriška srhljivka z znanim Stevom Guttenbergom v glavni vlogi. Terry se zabava s Sylvijo, ženo svojega šefa. Ob nekem sestanku Sylvija s Terryjevega okna vidi moškega, ki napada ženo. Terry ne bi rad, da bi krivec ostal nekaznovan, Sylvija pa noče pričati, ker bi se s tem izdala. Zato pove Terryju vse detajle napada in Terry se prijavi za pričo. Vendar obtoženčev advokat najde nekaj vrzeli v njegovem pričevanju in nazadnje izpade celo, da je bil napadalec sam Terry. Samo Sylvija bi mu lahko pomagala...

MALI OGLASI
tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Navijalni STROJ aumann prodam. Tel.: 41-011 854

Popolnoma nov barvni TV iskra 82 CATV brez daljinca, 56 cm, ugodno prodam. Tel.: 064/633-145 925

Ugodno prodam HLADILNIK s 50-litrskim zamrzovalnikom. Tel.: 79-982 926

Prodam trajnožarečo PEČ kiperbusch, HLADILNIK obod in nerjaveče pomivalno KORITO - dvojno. Tel.: 34-046, Ivančič, Planina 59, Kranj 938

Prodam barvni TV gorenje, starejši letnik. Matija Kapler, C. 1. maja 67, Kranj 965

Prodam KOSILNICO BCS v zelo dobrem stanju in komplet OSOVINO za kiper prikolico 4 tone. Tel.: 70-009 971

Električni AGREGAT 1,5 kW in baterijski VRTALNI STROJ 12 V prodam. Tel.: 69-614 978

TOVARNA OBUTVE PEKO TRŽIČ n.sol.o.
64290 TRŽIČ

Delovna skupnost skupnih služb Tovarne obutve Peko n.sol.o. Tržič objavlja na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja v razvojno pripravljalnem sektorju dela in naloge

VODENJE PRIPRAVE DELA ZA TOZD ORODJARNA

Pogoji za sprejem:
— diplomirani strojni inženir in 3 leta delovnih izkušenj na odgovornih delih
— aktivno znanje enega tujega jezika
— poskusno delo 3 mesece.

VODENJE RAZVOJA IN PRIPRAVE TERMOPLASTIČNIH MATERIALOV

Pogoji za sprejem:
— diplomirani inženir kemije in 3 leta delovnih izkušenj
— aktivno znanje dveh tujih jezikov
— poskusno delo 3 mesece

Kandidati naj oddajo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev v 8 dneh po objavi v Gorenjskem glasu na naslov: Tovarna obutve Peko Tržič, Ste Marie aux Mines 5.

EXOTERM
64001 KRANJ

Odbor za delovna razmerja kemične tovarne EXOTERM Kranj, objavlja prosta dela in naloge za:

1. SALDAKONTISTA DOBAVITELJEV

Pogoji: ekonomski tehnik (V. stopnja)
eno leto delovnih izkušenj
90-dnevno poskusno delo

2. POMOČNIKA SKLADIŠČNIKA

Pogoji: skladiščnik (IV. stopnja), kovinarska stroka
eno leto delovnih izkušenj
90-dnevno poskusno delo

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: EXOTERM, kemična tovarna Kranj, Struževo 66, 64202 Naklo.

Vse prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri najkasneje v 30 dneh po prenehanju zbiranja prijav.

PETROL
DO GOSTINSTVO, Ljubljana n.sol.o.,
TOZD HOTEL ŠPIK, n.sub.o.,
Gozd Martuljek 45/a

Na podlagi določil statuta in sklepa zbora delavcev razpisujemo dela in naloge

DIREKTORJA TEMELJNE ORGANIZACIJE

Pogoji: višja strokovna izobrazba (VI/1 stopnje) ekonomske smeri ali srednja strokovna izobrazba (V. stopnja) živilske smeri tri oz. pet let delovnih izkušenj pri odgovornih nalogah v gostinstvu.

Pri izbiri kandidata bomo poleg navedenih pogojev upoštevali tudi splošne pogoje, določene z zakonom in družbenim dogovorom.

Kandidat bo imenovan za 4-letni mandat.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici z oznako »Za razpisno komisijo« na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

ELEKTRO GORENJSKA, n.sub.o. KRANJ
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

1. OPRAVLJANJE PRAVNIH ZADEV

Pogoji:
— visoka izobrazba pravne smeri (VII. stopnja)
— zaželen pravosodni izpit

Delovno razmerje se sklene za določen čas nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

2. POSREDOVANJE TELEFONSKIH ZVEZ

Pogoji:
— šola za telefoniste (II. stopnja)
— 12 mesecev delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Elektro Gorenjska, Delovna skupnost skupnih služb, Kranj, Cesta JLA 6/III v 8 dneh po objavi.

ŽIVILA

JEZERSKO VABI

V dolinah je megla,
pri nas pa sonce,
led na jezeru,
ob njem pa odprto gostišče.

Pridite in se prepričajte!

Ugodno prodam 210-litrsko zamrzovalno SKRINJO gorenje in črno-bel TV. Janeza Puharja 2, stan. št. 1, Kranj 989

TRAKTOR IMT 539, prevoženih 80 ur menjam za Tomo Vinković ali prodam. Tel.: 35-578 996

Prodam barvni TV iskra. Tel.: 24-027 1004

Prodam nov enoosni traktorski VOZ in kroparski AMPAS 150 kg. Slivnik, Sp. Gorje 61/b 1007

Ugodno prodam zamrzovalno OMARO. Tel.: 34-385 1011

Zelo ugodno prodam barvni TV, 51 cm, star 1 leto in STOLP hitachi z omarico, vse iz konsignacije. Tel.: 36-530, po 15. uri 1019

Prodam mizarski kombinirani STROJ hobi 79 standard (trofazni). Tel.: 27-452 1036

Poceni prodam črno-bel TV in električni ŠTEDILNIK (4 plošče). Tel.: 27-452 1037

Barvni TV iskra, star 4 leta, prodam. Zg. Bitnje 211, tel.: 26-361, dopoldne 1039

Prodam PRALNI STROJ gorenje. Tel.: 37-841 1040

Prodam VIDEO KAMERO, prenosni videorekorder in tunner, znamke panasonic nacional in dodatno opremo. Tel.: 37-085 1043

Prodam PEČ za centralno stadler, 25 kal., rabljeno 2 sezoni, nov 80-litrski električni BOJLER in novo gril PEČICO. Škerjanc, Sp. Besnica 137/a 1062

Poceni prodam 120-litrski HLADILNIK. Kondič, Podlubnik 158, Škofja Loka 1064

Prodam motorno ŽAGO stihl, 30 cm. Zavrl, Šutna 105, Žabnica 1076

Prodam barvni TV gorenje ametist, ekran 67 cm, v dobrem stanju. Vovk, Boštjanova 4, Lesce, tel.: 74-005 1079

Prodam vgradno PEČICO s ploščo 4 elektrika, nova. Milan Kosec, Smlednik 14 1088

Prodam laserski GRAMOFON toshiba. Kozan, Kuratova 39, Kranj, tel.: 25-259 1094

Prodam črno-bel TV in kiperbusch. Tel.: 37-083 1097

Prodam nov ŠTEDILNIK za etažno ogrevanje emocentral 20 N, na dva rosta. Janez Mužan, Obrne 13, Bohinjska Bela 1099

Prodam VIDEOREKORDER sharp. Tel.: 45-623 1101

Prodam dobro ohranjen črno-bel TV gorenje. Tel.: 27-928 1104

Trajnožarna peč za centralno kurjavo STADLER 40 KW, skoraj nova prodam. Tel.: 77-618 sobota, nedelja 1109

Prodam malo rabljen italijanski čistilec, boljši, ROBO 1000 za 80 SM. Tel.: 40-662 v soboto 1111

KUPIM SAMONAKLADALKO SIP 15 ali 17, KOSILNICO BCS ali njej podobno, smrekove ali jelkine HLODE kjerkoli na Gorenjskem. Višelnica 15, 64247 Zgornje Gorje, tel.: 42-751 1116

Po ugodni ceni prodam kompresor 220 V Energoinvest primeren za avtoličarstvo. Kazić, Cesta v Rovte 5, Jesenice 1119

S popustom 10 % prodam nov ljutomerski TROSILNIK hlevskega gnoja s pokončnimi valji. Olševek 49, Preddvor 1125

Ugodno prodam 3 leta star TV črnobel. Dežmanova 1, lesce, stan. 26 1137

AVTORADIO MTC 2x 18W z avtoreversom in telefon Panasonic, na daljinsko, domet 250-300 m, oboje novo, prodam. Tel.: 25-503 1140

Prodam VILIČAR INDOS 1,5 T. tEL.: 633-593 1146

Stroj za globoko tiskanje z nastavljivo temperaturo, prodam. Tel.: 73-072 1147

Prodam barvni TV Simmens. Predoslje 3, Kranj 1155

VIDEOREKORDER Orion, prodam. Tel.: 73-876 1172

Pletilni stroj PASSAP DUO MATIC 80 z motorjem in dodatki, prodam. Tel.: 78-724 1183

Prodam TRAKTOR TV 419. Zg. Dobrava 13 pri Kropi 1186

GRADBENI MATERIAL

Prodam LES za ostrešje. Tel.: 35-438, popoldan

Prodam 6 m DIMNIKA premera 130 mm, komplet, nov, 15 odstotkov ceneje. Tel.: 064/631-622 942

Ugodno prodam 13 kvad. m. KLINKERJA Ljubečna Celje, črne barve. Tel.: 41-021 961

Prodam 1.000 kosov rabljenega STREŠNIKA špičak. Tel.: 78-689 962

Prodam dobro strešno OPEKO špičak. Voglje 66, tel.: 49-270 976

Prodam 7 klasičnih RADIATORJEV trika, višine 0,60 m (98 členov). Jelenc, Kropa 9 1013

Prodam uvoženo plastificirano PLUTO, 10 odstotkov ceneje. Tel.: 83-727 1096

Po ugodni ceni prodam APNO v vrečah. Tel.: 42-503 1107

Prodam 11 m DIMNIKA ŠIDEL fi 20 in termo peč 3 KW. Milje 26, Šenčur 1120

Prodam 450 kosov modularne opeke Ormož. Zagotovim tudi prevoz. Tel.: 82-437 1136

Prodam suh smrekov opaž 140 m. Tel.: 68-049 1157

Prodam kompletno konzolno GRADBENO DVIGALO do 500 kg. Tel.:37-020 1158

POSESTI

Večjo DELAVNICO ali GOSPODARSKO POSLOPJE dolgoročno vzamem v najem ali kasneje odkupim. Šifra: KLJUČAVNIČARSTVO 562

HIŠO oz. zazidljivo PARCELO v Kranju ali okolici, kupim. Šifra: GORENJSKA 830

Kupim HIŠO v Kranju ali bližnji okolici. Šifra: OPIS IN CENA 935

V centru Tržiča ugodno prodam dvostanovanjsko HIŠO z lokalom in tremi garažami. Primerna za obrt ali turizem. Resni interesenti lahko pokličejo na tel.: 50-068 944

Lepo zazidljivo PARCELO na robu zazidljivega območja, blizu gozda in reke, voda in elektrika na parceli, v Hotemažah pri Preddvoru, prodam ali zamenjam za travnik ali pašnik pri Mačah ali Novi vasi. Tel.: 34-093 ali 24-811 1015

Prodam pol hektara TRAVNIKA v KO Šmartno. Naslov v oglasnem oddelku. 1114

GOSTIŠČE VIGRED
V RETEČAH PRI ŠKOFJI LOKI

VSAKO SOBOTO OB 20. URI PRIREJA PLES Z ANSAMBLOM LIPA IZ CERKELJ.

TAKO BO TUDI ZA PUSTNO SOBOTO.

POHITITE Z REZERVACIJAMI NA TEL.: 064/632-677

STAN. OPREMA

Prodam 3-delni REGAL in klubsko MIZICO za dnevno sobo ter KAVČ. Informacije na tel.: 78-230 977

Raztegljiv KAVČ in dva FOTELJA poceni prodam. Nova vas 8, Radovljica 1010

Prodam litoželezno trajnožarečo PEČ - kamin. Tel.: 33-212 1025

Poceni prodam GARNITURO, mizo + 6 stolov, nova, 50 odstotkov ceneje. Tel.: 50-116 1032

Prodam peč za centralno ogrevanje 35000 Kcal-Tam Stadler. Tel.: 44-686 1139

Poceni prodam sedežno garnituro ter dve trajnožareči peči. Tel.: 631-826 1154

Prodam dve termoakumulacijski pečirabljeni, 2 in 4 KW. Tel.: 45-626 1159

Ugodno prodam novo PEČ z bojlerjem za centralno, 25.000 Kcal. Tel.: 47-089 1170

Prodam spalnico in več gobelinov. Novoselič, Orehovlje 1, Kranj 1176

Prodam Loka term KAMIN. Tel.: 34-594, po 18. uri 1188

STANOVANJA

Bi v Škofji Loki oddali SOBO v najem mlademu arhitektu. Tel.: 064/631-948 874

V Kranju oddam opremljeno 1-sobno kletno STANOVANJE - najraje študentom. Šifra: ŠOLSKO LETO 921

Zamenjam družbeno STANOVANJE (2 sobi + 2 kabineta), 81 kvad. m., na Planini I, za 2-sobno STANOVANJE v Kranju. Šifra: S SOGLASJEM 974

Oddam SOBO. Naslov v oglasnem oddelku. 990

Zamenjam družbeno enosobno STANOVANJE s centralno v Lescah za večje v Radovljici. Naslov v oglasnem oddelku. 1016

Zamenjam večje družbeno STANOVANJE 87 kvad. m. na Planini za dve manjši, lahko tudi garsonjeri. Tel.: 37-437 1052

Prodam štirisobno STANOVANJE v Kranju. Tel.: 35-548 1054

2-članska družina pod nujno išče SOBO ali GARSONJERO na področju Kranja. Šifra: KRANJ - NUJNO 1083

Zdomcu ali poslovnemu partnerju iz tujine oddam večsobno novo STANOVANJE v okolici Kranja. Šifra: TRI LETA 1133

---

nama

● NA PULTU POSEBNIH PRODAJ LAHKO IZBERETE PUSTNO MASKO IN VSE ZA PUSTOVANJE

● ŠE DO 5 FEBRUARJA POSEZONSKO ZNIŽANJE CEN ZIMSKIH OBLAČIL IN OBUTVE DO 40 %

Enosobno STANOVANJE na Planini, prodam. Tel.: 39-889 1134

Prodam novejše trosobno stanovanje 74 kvad. m v Bistrici pri Tržiču. Vseljivo avgusta 1989. Tel.: 50-373 ali 51-555, dopoldan 1160

Mlado dekle nujno potrebuje sobo ali manjše stanovanje v Kranju ali okolici za dobo 6 do 8 mesecev. Enoletno predplačilo. Šifra: MARINKA 1169

VOZILA

Za BMW serijo 3, prodam: original VOLAN, 2 kompletna ZAVORNA OBROČA - diska, ARMATURO, GUME 185/70-13, original PLATIŠČA, GLAVO motorja za serijo 2 in HLADILNIK - kiler za R 4. Tel.: 21-201

Prodam ZASTAVO 750 SE, letnik 1980 in VIDEOREKORDER Normende. Informacije na tel.: 25-535

Ugodno prodam VW 1200 J, letnik 1975. Tel.: 34-639 899

Prodam Z 101 SC, letnik 1979, 50.000 km. Papler, Sp. Besnica 130 920

Prodam ohranjen GOLF diesel S paket, letnik 1984 ali zamenjam za ohranjen starejši golf z doplačilom. Tel.: 74-097, Lesce 923

Ugodno prodam dobro ohranjeno Z 101 GTL 55, letnik november 1986, registrirano do novembra 1989. Tel.: 064/631-438, po 14. uri 924

Prodam GOLF, letnik 1981, z dodatno opremo. Tel.: 50-819 929

Prodam JUGO koral 55, star 1 mesec, 15 odstotkov ceneje. Gorenc, Selo 44, Bled 930

Prodam GOLF bencinar, letnik 1986. Jože Košir, Krajevna pot 9, Stražišče, tel.: 25-003 933

Prodam MOPED APN 4, v zelo dobrem stanju. Tel.: 45-133, zvečer 936

kranjski kolaček

Tavčarjeva ulica v Kranju
telefon 21 – 237

Prodam KOMBI zastava, letnik oktober 1979. Tel.: 34-229 937

Prodam ŠKODO 120 L, letnik 1983, 27.000 km. Tel.: 69-097 943

Prodam Z 750, letnik 1981. Tel.: 064/622-572 945

Prodam JUGO 45 A, staro 1 leto in pol. Novak, Šmartno 2, Cerklje 946

Prodam BMW 318, letnik 1978 ali zamenjam za manjši avto. Tel.: 064/620-425 950

Prodam JUGO 45 A, letnik 1986. Praprotna polica 10, tel.: 42-420 951

Prodam ali zamenjam FORD escord, starejši letnik, za R 12. Milivoj Milojevič, Žabnica 64 954

Prodam dobro ohranjeno Z 750, letnik 1979. Informacije na tel.: 27-445 957

Prodam VISO klub, letnik 1982. Tel.: 27-127 959

Prodam garažiran CITROEN AX, 1.124 kubični, star 6 mesecev. Informacije vsak dan od 17. do 19. ure na tel.: 73-867 960

Prodam OPEL KADETT karavan 1.6 D, 5 vrat, 5 prestav, z dodatno opremo, letnik avgust 1985. Tel.: 46-030 964

Prodam OPEL KADETT. Tel.: 39-399 966

BRAKO PRIKOLICO, odlično ohranjeno, rabljeno tri sezone, prodam ali zamenjam za R 4, z doplačilom. Tel.: 26-255 968

R 4 TLS, letnik 1981, lepo ohranjen, prodam. Tel.: 26-255 967

Prodam FIAT 126 P, letnik 1982. Tonkli, Zg. Besnica 108 970

Prodam Z 101, letnik 1985. Tel.: 064/631-017 972

Prodam novo PRIKOLICO za osebni avto. Tel.: 42-618, popoldne 981

Ugodno, poceni prodam GOLF diesel, letnik 1983. Tel.: 064/621-458, popoldne 986

Poceni prodam Z 750, obnovljena, registrirana do 7. 1. 1990. Tel.: 46-421 991

Prodam OPEL KADETT, star 1 leto. Tel.: 50-330 993

Prodam R 4 GTL, letnik 1984, pravkar registriran. Kern, tel.: 42-820 994

Prodam GOLF diesel, letnik 1984/85. Prebačevo 26 995

Prodam FIAT UNO, letnik 1987. Informacije na tel.: 57-637 998

Prodam SUBARU 700 SDX, letnik 1986. Dorfarje 31, Žabnica 999

GOLF JGL, letnik 1981, dobro ohranjen, prodam. Tel.: 28-223, vsak dan 1000

Prodam Z 750, starejši letnik, registrirana do maja 1989. Britof 29 1001

Prodam JUGO 45, letnik november 1984. Tel.: 27-047 1002

Prodam MOSKVIČ karavan, letnik 1978. Novak, Jezerska c. 61, Kranj 1005

Prodam GOLF bencin, letnik 1982, dodatno opremljen. Ilovka 4, petek od 15. ure dalje 1006

Z 750, dobro ohranjeno, letnik 1977, cena po dogovoru, prodam. Jože Fisteš, Proletarska 11, Tržič 1008

Prodam TALBOT horizon, letnik 1982, dobro ohranjen. Tel.: 82-563 1009

Prodam JUGO 45 A, star 2 leti, prevoženih 9.000 km. Tel.: 25-946 1017

Prodam GOLF diesel, obnovljen, letnik 1979. Tel.: 28-175, popoldne 1020

Ugodno prodam Z 750, letnik 1979 in dodatni MOTOR, letnik 1976. Tel.: 28-516 1021

GOLF, letnik 1982, odlično ohranjen, garažiran, nujno in ugodno prodam. Štular, Svetinova 20, Jesenice - Koroška Bela 1023

Prodam zelo dobro ohranjenega GOLFA bencin, letnik 1980. Benedikova 11, Kranj - Stražišče 1026

Prodam R 4 TL, letnik 1983. Hafner, Trnje 1, Škofja Loka 1033

Prodam Z 101, letnik 1976, 78.000 km. Krnica 24, Zg. Gorje 1034

Prodam JUGO 45 A, letnik 2/1987. Tel.: 47-488 1035

Z 101 GT 55, letnik 1984, 60.000 km, registrirano do oktobra 1989, ugodno prodam. Gregorčičeva 29, Radovljica 1044

Z 101, letnik 1984, 63.000 km, prodam za 14 mio. Tel.: 75-915 1045

Prodam GOLF, letnik 77, za 1 milijardo. Jenko, Trata 19, Škofja Loka 1046

Ugodno prodam GOLF bencin, letnik 1978, nemški. Emil Jagodic, Cegelnica 16, Naklo 1047

Prodam Z 750, obnovljena in JAWO 350, malo voženo. Latič, Prešernova 13, Radovljica 1049

Prodam Z 101, letnik 1982. Informacije na tel.: 66-537 1050

BMW 316 prodam. Možna je zamenjava za manjši avto. Tel.: 49-490 1051

Prodam nalite GUME. Gorenja vas 193 1053

Prodam ohranjen 126 P. Breg ob Savi 28, Mavčiče 1056

GOLF, letnik 1978, 4 vrata, ohranjen, ugodno prodam. Tel.: 061/627-193 1058

Prodam Z 101, letnik 1979, prevoženih 84.000 km. Rajgel, Vodopivčeva 16, Kranj 1060

VOLVO 340 GL, letnik april 1988, zelo ugodno prodam. V račun vzamem tudi manjši avto. Tel.: 57-736, zvečer 1066

Prodam Z 101 GTL, letnik 1987. Gale, C. 26. julija 58, Naklo, tel.: 48-568 1068

Prodam OPEL ASCONO, letnik 1976, registrirana do septembra 1989. Tel.: 89-012 1069

Prodam UNO 45, letnik 1984, za 3 milijarde. Tel.: 77-483, Leopold Lebar, Prisojna 7, Bled 1070

Prodam nove REZERVNE DELE za Z 101 GTL, za sprednji del. Mladen Mihajlinovič, Kolodvorska 7, pri Železniški postaji 1072

LADO samaro, staro 17 mesecev, prodam. Kličite na tel.: 51-554, med 19. in 20. uro 1073

APN 6, letnik 1986, ugodno prodam. Ahačič, tel.: 25-389 1074

Prodam KOMBI Z 850 AP, letnik 1981. Tel.: 80-602, Janez Dežman, Selo 9, Žirovnica 1078

Prodam Z 750, neregistrirano, celo ali po delih, v voznem stanju. Adergas 24, tel.: 42-348 1081

Prodam Z 101, letnik 1976. Jankovič, Mlekarska 14, Kranj 1086

Prodam FIAT 126 P, letnik 1980. Tel.: 50-556, Gros, Begunjska 31, Bistrica pri Tržiču 1087

Prodam AUDI 60 L, letnik 1972. Tel.: 51-577, zvečer 1089

ŠPAČKA, letnik 1974, voznega, po delih prodam. Tel.: 24-357 1090

R 4 GTL, letnik 1983, brezhiben, prodam za 12,5 mio. Tel.: 28-861, int. 21-70, dopoldne 1091

Prodam 2 novi GUMI 650 R 16. Tel.: 46-097 1092

Prodam REZERVNE DELE in MOTOR z menjalnikom za opel kadett. Kos, Pipanova 80, Šenčur 1098

Prodam Z 750, letnik 1976. Predoslje 116, tel.: 36-232, popoldne 1102

Prodam Z 750. Brovč, Zg. Veterno 1/a, Tržič 1106

Prodam LADO 1300, letnik 1985, rjave barve. Tel.: 631-410 1108

Prodam 126 P, letnik 1980, rdeče barve. Tel.: 33-910 1112

Prodam OPEL ASCONO 16, letnik 1977, Grad 7, Cerklje 1113

Urejene poslovne prostore 60 m² (3 sobe)

primerne za pisarne ali drugo mirno dejavnost, na dobri lokaciji ob železniški postaji v Kranju oddam v najem po ugodni ceni.

Pisne ponudbe pošljite na naslov: DO Živila Kranj, TOZD Gostinstvo, Naklo, Cesta na Okroglo 3.

Prodam Z 128 1,1 GX, stara 18 mesecev. Mežnar Bojan, Proletarska 13, Tržič 1117

Prodam DIANO. Aljančič, tel.: 70-006 1121

JUGO 55, 7/85 prodam. Tel.: 27-324 1127

Prodam Z 101 GTL 55, letnik 1986. Jezersko 94 - Vuković 1128

Prodam Z 101 GTL 55, letnik 1987. Informacije popoldan. Šink Štefan, Trnje 11, Škofja Loka 1129

FIAT 126 P, star 1,5 leta, ugodno prodam. Tel.:51-828 1131

Prodam JUGO 45 AX, star 7 mesecev. Suška c. 25, Škofja Loka, tel.: 631-980 1132

Prodam Z 101 GTL 55, staro tri leta. Tel.: 48-533 1141

Z 750 LE, letnik 1982, prodam. Tel.: 50-606 1142

MOTOR MZ ERZ 250, letnik 1988, ugodno prodam. Udovč, Begunjska 17, Lesce 1148

Ugodno prodam Z 750 LC, letnik 1979, registriran do oktobra. Informacije v popoldanskem času na 79-512 1149

Prodam obnovljeno ŽABO DS 21, letnik 1975. Tel.: 69-432 1150

Prodam JUGO 1,1 GX, letnik 1987. Tel.: 37-430, popoldan 1151

Prodam avto BMW 316, letnik 1987 ali menjam za novejši GOLF diesel. Kličati petek, soboto, nedeljo od 19. do 22. ure tel.: 85-461 1161

Ugodno prodam FIAT 500, temno modre barve, registracija do novembra 1989. Tel.: od 15. do 16. ure 27-655 1164

Prodam karamboliran JUGO 45/81. Malovrh Stane, Tominčeva 22, Kranj 1165

Prodam MOPED BT 50, dodatno opremljen. Tel.: 21-807 1166

Prodam FORD TAUNUS 1,6 L, letnik 1976. Jenšterle, Kidričeva 19, Kranj 1167

Prodam Z JUGO 1,1, letnik 1988. Tel.: 38-010 1171

Za R 18, letnik 1984 prodam motor avtomobila in ostale rezervne dele ter masko za GOLF, letnik 1982. Tel.: 50-826 1177

Prodam dobro ohranjen OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1983, 65.000 km. Tel.: 79-820 1180

Prodam DIANO, letnik 1981. Križnar, Šorlijeva 9, Kranj, tel.: 24-190 1185

Prodam obnovljeno R 4, letnik 1978. Predoslje 13 1189

IZGUBLJENO

V mesecu septembru se je našla OVCA. Dobi se na Hujah 9, Kranj 947

V preteklem tednu je bil odpeljan 8 mesecev star BERNARDINEC. V levem ušesu ima vtetovirano številko SB60347. SLIŠI NA IME KASTOR (LUMPI). Kdor koli bi kaj vedel o njem naj se oglasi v Gostilni Trnovec, Duplje, tel.: 27-580 1124

KUPIM

Kupim TRAKTOR ferari 24 KM, lahko tudi v okvari. Tel.: 70-477 949

Kupim rabljen TROLESEC za gnoj, manjši. Tel.: 46-442 953

Kupim rabljene DESKE in PLOHE za zidavo. Tel.: 42-739, v soboto 975

Kupim okroglo STAJICO. Tel.: 26-525, popoldne 979

Kupim KAROSERIJO - furgon za kombi IMV 1600, do 6 let staro. Lahko delno poškodovano. Tel.: 57-628 982

Kupim SEJALNICO s 17 sejalniki, delovna širina 2 m, nemško, znamke isaria, izdelane v letu 1940/46. Lahko tudi za rezervne dele. Lepo plačilo. Tel.: 48-057 983

STREŠNO OPEKO špičak kupim. Tel.: 73-232 988

Kupim VOZIČEK za dvojčke. Krapež, C. 1. maja 1, Kranj 1059

Kupim BIKCA, starega 1 teden. Tel.: 80-755 1077

Kupim KUHINJSKI ELEMENT orhideja, rumen, spodnji, šir. 30, 40 ali 80 cm. Tel.: 89-076 1080

Kupim zazidljivo PARCELO ali starejšo HIŠO. Šifra: OKOLICA KRANJA 1100

Kupim rabljeno nalepno desko za traktor za izvleko lesa. Tel.: (061) 627-169, popoldan 1153

ŽIVALI

Prodam 10 tednov staro TELIČKO za zakol ali nadaljno rejo. Eržen, Britof 338 927

Prodam 8 tednov stare PUJSKE. Zg. Brnik 73, Cerklje 931

Prodam 8 tednov stara sivo-srebrna PUDLJA z rodovnikom. Tel.: 48-011 932

Prodam PRAŠIČA, težkega 130 kg. Sebenje 36, Križe 940

Podarim nemškega OVČARJA, star 4 leta, z rodovnikom. Tel.: 48-541 941

Prodam 11 tednov starega BIKCA simentalca. Ješe, Zaloše 11, Podnart 955

Prodam ZAJKLJE in zajčnike. Tel.: 57-977 956

Prodam KUNCE - ZAJKLJE. Reševa 3, tel.: 22-502 969

PSA pudlja, starega 17 mesecev, srebrne barve, prodam. Tel.: 064/621-239 973

Prodam 6 tednov starega črno-belega BIKCA in 1 teden staro črno-belo TELIČKO ter drobni KROMPIR. Podbrezje 160, tel.: 70-189 997

Prodam KRAVO križano s tretjim teletom. Palovšnik, Alpska 70, Lesce 1022

Prodam KRAVO simentalko, ki bo tretjič telila v začetku februarja. Kristan, Zg. Otok 14, tel.: 79-811 1027

Prodam PRAŠIČKE, težke od 20 do 35 kg. Cerkljanska Dobrava 5 1028

Prodam teden dni starega TELETA. Prešeren, Gorica 17, Radovljica 1029

Prodam visoko brejo TELICO in KRAVO s tretjim teletom. Preddvor 10 1031

Prodam BIKCA in teličko, stara 7 dni. Podbrezje 107, Duplje 1130

Prodam BIKCA črno-belega, starega en teden. Visoko 71, Šenčur 1138

Prodam KRAVO frizijko, po izbiri. Šipec, Češnjevek 22, Cerklje 1143

Prodam kravo simentalko, brejo 8 mesecev. Lahovče 67, Cerklje 1156

Prodam PRAŠIČKE in PRAŠIČA za zakol. Sv. Duh 41 1162

Prodam polovico mlade krave in 10 dni starega bikca. Ažman, Suha 5, pri Predosljah. 1173

TELICO simentalko, ki bo v začetku februarja telila, prodam. Tel.: 70-411 1038

Prodam ali zamenjam plemenskega OVNA. Zupan, Kovor 28, Tržič, tel.: 57-802 1048

Prodam KRAVO, ki bo februarja tretjič telila. Breg ob Savi 28, Mavčiče 1057

Prodam 1 teden staro TELIČKO. Grašič, Podbrezje 72 1082

Prodam 50 plemenskih OVC. Tel.: 061/851-006 1085

Prodam visoko brejo KRAVO po izbiri ali menjam za jalovo GOVED. Virmaše 42 1118

Zamenjam JALOVO KRAVO za brejo ali prodam. Prebačevo 54, Kranj 1122

ZAPOSLITVE

Zaposlim KV KUHARICO. OD 200 SM. Tel.: 80-399 613

Nudimo odlično plačano HONORARNO DELO. Tel.: 38-818, po 15. uri 922

Redno zaposlitev nudimo DELAVKI s prakso šivanja na industrijskih strojih. Tel.: 34-050 934

Sprejmem kakršnokoli DELO na dom, tudi tipkanje. Šifra: KARKOLI 948

Iščem DELAVCA za delo na sekalnem stroju, takoj po končani šoli. Bučan, Britof 240, Izdelovanje copat 958

Za prodajo uporabnih izdelkov potrebujemo več PRODAJALCEV. Tel.: 75-335 963

Za prodajo iskanega artikla iščemo dobre AKVIZITERJE. Najboljši pogoji. Plačilo takoj. Tel.: 27-780 1024

Vabimo k sodelovanju več honorarnih SODELAVCEV za prodajo poslovnih daril v dopoldanskem času. Tel.: 061/267-711, med 17. in 18. uro 1041

Iščem izkušenega AKVIZITERJA - vodja s svojo skupino, za prodajo gospodinjskih pripomočkov. Vsak dan od 14. do 17. ure. Zagoriška 18, Bled 1063

ŠIVILJA dobi serijsko delo na dom. Šifra: LEPA IZDELAVA 1071

Vas tare finančna kriza? To pomeni, da še niste sodelovali z DOMUSOM. Če imate lasten prevoz, pokličite na tel.: 24-971, v petek po 11. uri 1075

Nudim honorarno POMOČ pri pripravi kemijskih in farmacevtskih izdelkov. Šifra: FEBRUAR 1103

Iščem ORGANIZATORJA za prodajo domačih zdravil na terenu. Šifra: GOTOVINSKO PLAČILO 1105

Jeseničani in okoličani za prodajo DOMAČE LEKARNE rabim še nekaj potnikov. Plačilo takoj. Tel.: 82-015 1123

ŠTEPARICI z veliko prakse, najraje upokojenki, nudim redno honorarno delo na domu- šivanje rokavic. Šifra: ZANESLJIVA 1145

Sprejmem delo na dom. Šifra: VESTNA 1175

RAZNO PRODAM

Prodam 10 ton SENA in večjo količino strešne OPEKE folc. Pokorn, Vešter 19, Škofja Loka 980

MOTOR BT 50, malo rabljen in RAČUNALNIK comodore 64 z jostikom in igrami, prodam. Vilfan, Zg. Bitnje 61/a 987

Prodam rabljen ELEKTROMOTOR 7,5 kW, 2.800 obratov, vezano OKNO kli 120 x 140, dvižna GARAŽNA VRATA lip, OVČARJA, starega 8 mesecev in kovinski PESJAK s streho, velikosti 3,50 x 2,20 m. Sp. Brnik 47 1003

Starejši barvni TV gorenje s slabim ekranom in 0,75 kub. m. hrastovih PLOHOV, ugodno prodam. Dušan Mirič, Ljubljanska 28, Bled 1030

Prodam kotno KUHINJO in FORD capri. Sovodenj 1, tel.: 79-184 1055

Ugodno prodam 2 DVOSEDA in dele za ford, letnik 1972. Brilly, Tomšičeva 24, Kranj 1067

Prodam SENO. Voglje 117, Tel.: 49-444 1115

Prodam smrekove plohe 5 cm obžgan les, bikca črnega, starega 6 tednov. Mlakar, Voglje 75 1126

Ugodno prodam domače žganje in dva radiatorja Jugoterm Tik 22 900x1200. Pičman Peter, Britof 47, Kranj 1152

Ročno pletem po naročilu ženske obleke in kostime in prodam nekaj gobelinov. Tel.: 75-009 1163

Prodam kovinsko CISTERNO 1400 litrov. Tel.: 48-592 1168

Prodam gajbice, streho za JUGO in menjalnik za R 4. Verbič Ciril, Zg. Brnik 136 1178

TV color Gorenje, daljinsko upravljanje, ekran 65, odlično ohranjen, otroško posteljico z jogijem ter elektro omarico 60x60, prazno, prodam. Ivo Marič, Frankovo 43, Škofja Loka 1179

OBVESTILA

Kmetovalci! Ponujam vam ugodno sodelovanje pri IZDELAVI elementov za palete. Informacije: Zupan, Retnje 35, Tržič, tel.: 57-491 153

ROLETE IN ŽALUZIJE, ZASTEKLITVE balkonov naročite Špilerjevim, Gradnikova 9, Radovljica, tel.: 064/75-610. Cene konkurenčne, za rolete brezplačen prevoz. 168

IZDELUJEM CISTERNE za kurilno olje različnih oblik in velikosti. Opravljam tudi KLJUČAVNIČARSKA dela in splošno varjenje. Pokličite in zadovoljni boste. Tel.: 79-855 248

POPRAVLJAM tranzistorske sprejemnike, gramofone, kasetofone. Mulej, Mandeljčeva pot 3/a (Švabska vas) 546

Cenjene stranke obveščamo, da bo Gostilna Marinšek Marija v Naklem ZAPRTA od 25. do 29. 1. 1989. Se priporočamo! 846

Rajko Černilec iz Tavčajeve 7, Kranj obvešča, da bo prenehal svojo čevljarsko dejavnost z 31. 1. 1989. Obenem se strankam zahvaljuje za večletno sodelovanje. 855

Kmetovalci! Ponujam vam ugodno SODELOVANJE pri izdelavi elementov za palete. Informacije: Zupan, Retnje 35, Tržič, tel.: 57-491 928

Popravljamo RADIO APRATE in KASETOFONE: Tel.: 21-267 1110

Izdelujem INSTALACIJE centralnih kurjav, CISTERNE za olje, vezava cistern. Tel.: 79-820 1181

Čistim vse vrste tapisonov, itisonov, preprog, sedežnih garnitur, stekla ter zaščitne premaze vinasa, marmorja, IKLINKERJA, ITD. tEL.: (064) 39-508 1182

Cenjene stranke obveščam, da zopet lahko naročijo rolete, žaluzije v vseh barvah, dimenzijah in izvedbah. Sprejemam naročila za zavese vseh vrst (rolo, lamelne, plese). Ugodna cena, dobavni roki. Cena zagotovljena od naročila do montaže. ROLETARSTVO NOGRAŠEK, MILJE 13, 64208 ŠENČUR, tel.: 061/50-720 19494

PRIREDITVE

Gostilna in kegljišče Pri Johanci iz Britofa pri Kranju, prireja v soboto, 28. januarja 2. Veliki biljard turnir Kranja. Prijave sprejemajo do ure pred pričetkom turnirja, ki se bo pričel v soboto ob 13. uri. Vse informacije dobite na tel.: 36-581

Ivan Štular preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekel Stanetu Studnu, zaradi Merkatorjeve gume. 985

OSTALO

Prodam krmilni KROMPIR. Tel.: 49-514 952

Prodam SENO in silažno KORUZO. Tel.: 45-334 992

Prodam SENO. Tel.: 45-560 1014

MAŠKERADNE OBLEKE za otroke od 2 do 14 let prodam - pošljem. Tel.: 061/266-940, po 10. uri 1012

Prodam suha trda DRVA. Dobrava 1, Cerklje 1018

Iščem SOINVESTITORJA za nakup lokala na Bledu, 30 mio. Šifra: ČIMPREJ 1042

Ugodno prodam otroško POSTELJICO z jogijem. Tel.. 36-828 1061

Ugodno prodam SENO. Tupaliče 43, Preddvor 1065

Prodam globok otroški VOZIČEK in garderobo za dojenčka do enega leta starosti. Tel.: 34-326 1084

Prodam otroško POSTELJICO. Pungerčar, Brezje 80/c 1095

INŠTRUIRAM matematiko za srednje šole. Tel.: 21-623 1144

INŠTRUIRAM matematiko za osnovne in srednje šole ter angleščino in francoščino za srednje šole. Tel.: 26-622 1174

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, starega ata, pradedka, tasta in strica

RUDOLFA JOSEFA

se zanvaljujemo vsem, ki ste mu darovali cvetje, izrekli sožalje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo za pomoč sosedom: Alič, Močnik in Janežič, kakor tudi vsem ostalim stanovalcem bloka, pogrebnemu zavodu, duhovni službi in bratom Zupan za zapete žalostinke. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

ZAHVALA

V 93. letu je prenehalo biti ljubeče srce našega ljubljenega ata

FRANCA MEŽANA

kmeta, p. d. Biščevega ata z Bleda

Vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče in za sv. maše iskrena hvala. Posebna zahvala g. prelatu in pevcem za tako lepo opravljen pogreb.

VSI NJEGOVI

Bled, 16. januarja 1989

ZAHVALA

Ob težki izgubi nepozabnega očeta

ANTONA KOŠMRLJA

iz Kranja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in ostalim za podarjeno cvetje, izrečena sožalja, pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČA: hčerka Brigita

Kranj, 23. januarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in tete

TEREZIJE ČUK

roj. Šinkovec (1917)

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in podarjeno cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni delovnim organizacijam: Gorenjski tisk Kranj, PTT Kranj in Tržič, LTH Škofja Loka — TOZD Orodjarna, Rajgelj Anton — Galvanska oprema Kropa in Savi Kranj. Zahvaljujemo se pevcem iz Dupelj za zapete žalostinke in g. župniku za pogrebni obred. Zahvalo smo dolžni dr. Sajevec Mariji za dolgoletno zdravljenje in dr. Mohor Mitju. Vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Duplje, Škofja Loka, Suha pri Predosljah, Goriče, 24. januarja 1989

ZAHVALA

Hiša tiha je postala,
ko si vzela od nas slovo,
v srcu bolečina je ostala,
ki prenehala ne bo.

Ob boleči izgubi naše ljube hčerke, sestre in tete

MARIJE JARC, mlajše

p. d. Markove Mici iz Nakla

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli ustno in pisno sožalje ter bili z nami v težkih trenutkih in ji darovali cvetje. Zahvaljujemo se dr. Novaku za zdravljenje, prof. dr. Klunu in ostalemu zdravstvenemu osebju nevrokirurgije ter nevrološke klinike v Ljubljani. Še posebej se zahvaljujemo patronažnima sestrama Žutki Pangeršič in Ivici Kuri. Hvala pevcem bratov Zupan za zapete pesmi, Mihu Štefetu za poslovilni govor in g. župniku za lepo opravljen obred. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti v tako velikem številu.

ŽALUJOČI: mama Marija, sestra Angelca in nečakinja Tatjana

Naklo, 21. januarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

FRANCA REŠA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dobrim sosedom za nesebično pomoč, dr. Grmovi, med. sestri Štefki za dolgoletno zdravljenje, g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem bratom Zupan, lovcem LD Begunjščica in gasilcem GD Mošnje.

VSI NJEGOVI

Gorica pri Radovljici

Nevzdržne razmere v zdravstveni postaji Žiri

Bolniki v hladu in mraku, sestra pa v kletki

Žiri, januarja - Posebna strokovna komisija se je decembra oglasila v žirovski zdravstveni postaji, kjer so prostorske razmere že dlje časa nevzdržne. V tesnih najemnih, preslabo ogrevanih in osvetljenih prostorih se gnetejo osebje in pacienti vseh starosti in diagnoz. Brezkompromisna sanitarna komisija bi take prostore nedvomno že davno zaprla. Tukajšnja pa je terjala, da jih ustrezno obnove, nato pa naj že vendarle začno z gradnjo nove zdravstvene postaje, ki jo snujejo že desetletje.

Zdravstvena postaja Žiri, ki domuje v najemnih prostorih Kmetijske zadruge Sora, ta čas v škofjeloški občini (pa verjetno tudi v širni Gorenjski) dela najbrž v najmanj zavidljivih prostorskih razmerah. Prostori so slabo osvetljeni in premalo ogrevani, zlasti posvetovalniški, v tesnih, nefunkcionalnih prostorih pa osebje komajda zmore zadovoljivo opravljati svoje medicinsko poslanstvo. Že delo medicinske sestre je sila utesnjeno, saj je v svojem prostoru kot v kletki, kaj šele laboratorija, ki je prisiljen opravljati analize kar v prevezovalnici. Tam bolnikom tudi oskrbujejo rane in jim dajejo injekcije, pri čemer pa pacient ne more niti ležati, ker mu prostor tega ne dovoljuje. Tudi čakalnici, ki je za dnevni pretok bolnikov občutno premajhna, in sanitarijam bi imeli marsikaj očitati, da o skromni in zastareli opremi, ki jo je komajda moč čistiti, niti ne govorimo.

Zgolj najemnih prostorov seveda ne gre kriviti, da žirovska zdravstvena postaja dela v nemogočih razmerah. O odgovornosti za današnje nevzdržno stanje bi si morali nekoliko izprašati vest vsi od lokalnih struktur zdravstvene postaje, loškega zdravstvenega doma, gorenjskega zdravstvenega vodstva pa do lokalnih in občinskih oblasti, zakaj so toliko let pustili to zdravstveno postajo životariti.

Pred desetletjem so že načrtovali, da bodo zgradili nove prostore, vendar je tedaj uspel le del projekta: lekarna, izhod, kurilnica in vezni trakt med lekarno in bodočim zdravstvenim domom. Resda so bili načrti tiste čase precej bolj velikopotezni, kot jih je moč ob današnjem materialnem položaju zdravstva uresničiti, vendar pa niso docela sanjski. Gradili naj bi nekoliko manjši in skromnješi objekt, vendar ustrezno funkcionalen in primerno opremljen, podoben onemu v Gorenji vasi. Misliti je namreč treba na 4.700 domačih prebivalcev, ki bo morda tod iskala zdravniško pomoč, pa še na kopico onih iz vasi v sosednjih treh primorskih občinah, ki gravitirajo k Žirem. Komisija, ki si je ogledovala žalostno stanje stare zdravstvene postaje, je predlagala, naj v Žireh takoj osnujejo gradbeni odbor za izgradnjo nove zdravstvene postaje, ki bo najprej bedel nad pripravo dokumentacije za gradnjo in skušal vplivati na razporeditev sredstev, ki jih je v občini še vedno mogoče nameniti tudi družbenim dejavnostim. Za gradnjo sistemsko zbrana sredstva najbrž ne bodo dovolj, zato kaže misliti tudi na to, kako bi denar dobili od domačega združenega dela, ki v Žireh nima nobenih lastnih zdravstvenih zmogljivosti.

Omenjeni načrti niso nikakršna daljna prihodnost, v dveh letih bi jih lahko udejanili, če bi se za to res složno zavzeli. Toda ta čas zdravstvena postaja ne more delati v razmerah, ko se bolniki gnetejo v mrazu in mraku in ko sestra v svoji kletki komaj more zganiti z rokami. Dodatno ogrevanje morajo takoj urediti, prav tako razsvetljavo in vsaj za silo funkcionalnost tistih prostorov, v katerih se pacienti in osebje najbolj mučijo. Da se to da tudi v starih najemnih prostorih, dokazujejo mnogo primerneje urejeni prostori zobne ambulante, ki je v primeri s splošno prav imenitna.

D. Z. Žlebir

Saj ni res, pa je: inšpektor vas lahko pri izhodu iz gostilne kaznuje s pet tisočaki

Neživljenjski predpis ali kdo bo nosil naprodaj svoje zobe

Kranj, 24. novembra - Če vas bo morebiti pri izhodu iz trgovine ali iz gostinskega lokala pričakal davčni ali tržni inšpektor in od vas zahteval blagajniški izpisek, ne smeti biti pretirano presenečeni in nejevoljni.V primeru, da boste brez listka ali računa o plačilu kupljenega blaga oziroma gostinske storitve, vas bo lahko tudi kaznoval s pet tisoč dinarji. Ni veliko, pa vendarle!

Od 1. januarja dalje namreč velja v državi zvezni predpis (23. člen zakona o obračunavanju in plačevanju prometnega davka), ki obvezuje natakarje, točaje, trgovce in druge, da morajo za vsako prodano blago ali opravljeno storitev izročiti "stranki" blagajniški listek. Tako je bilo sicer že prej, novost je ta, da ga kupec ali gost mora vzeti in ob kontroli tudi pokazati davčnemu ali tržnemu inšpektorju. Če so, denimo, v gostilni ali trgovini kršili zvezni predpis, inšpektor lahko kaznuje štiri: delovno organizacijo s 100 tisoč do milijon dinarjev kazni, vodjo lokala ali trgovine z 20 tisoč do 200 tisoč dinarji, delavca, ki "stranki" ni dal listka, z 10 tisoč do 100 tisoč dinarji in kupca ali gosta, ki je brez listka, s 5 tisoč dinarji.

Način, kakršnega z novim letom uveljavlja zvezni predpis v Jugoslaviji, je povzet po vzoru sosedne Italije, kjer se zaradi precej višjih kazni kot pri nas dogaja celo to, da trgovec ali gostinec teče za kupcem ali gostom, ki je pozabil vzeti blagajniški listek. Pravila, ki temeljijo na načelu "čisti računi, dobri prijatelji", naj bi po eni strani zaščitila proračune, ki se napajajo iz prometnih davkov, po drugi strani pa kupce ali goste, ki so v "igri" s trgovci in natakarji ponavadi potegnili krajši konec.

Zakon ima sicer dober namen - več reda in manj nepravilnosti - vendar se zdi, da je ta zakon le zaradi lepšega in da je zelo dvomljivo, če ga bodo kdaj dosledno izvajali. Ko smo o tem vprašali enega od gorenjskih tržnih inšpektorjev, je na pol v šali in na pol zares dejal, da ne misli nositi naprodaj svojih zob pred (pijane) goste iz znane kranjske gostilne. Kot nam je znano, inšpektorji zaenkrat še niso kaznovali nobenega gosta ali kupca (brez blagajniškega listka), ker za zdaj še tudi nimajo navodil o načinu nadzora, sicer pa pravijo, da bodo predpis izvajali, če jim bo tako ukazano. Pa ne gre le za to: kazen za gosta ali kupca je že zdaj nizka, inflacija pa jo bo v nekaj mesecih še tako oklestila, da bo že vprašljiva smiselnost takšnega zakona. In tudi to, da o novem predpisu večina državljanov sploh ne ve, je slabo znamenje.

C. Zaplotnik

Anton Štiherle iz gostilne Kunstelj v Radovljici: "Dovolj je že nepotrebne pisarije in komplikacij. Za vsak kozarec pijače, ki jo bom prodal za točilno mizo, ne nameravam izdajati blagajniških listkov. Gostje, ki se usedejo za mizo, pa že zdaj dobijo računalniški izpisek z vsem, kar so pojedli in popili, tujci celo v svojem jeziku."

Štefan Hirci, vodja gostinstva v gostilni Pri Jožovcu v Begunjah: "Ne zdi se mi pametno, da bi goste pri izhodu iz gostilne kontrolirali, ali imajo blagajniški listek ali ne. Nekateri ga sploh ne vzamejo, drugi ga pustijo na mizi... Pri nas dobi gost račun tudi za pivo ali kozarec vina."

Mirko Rimahazi, direktor hotela Jelovica na Bledu: "Predpis, po katerem morata biti zabeležena prodaja in nakup, je dober za davkarijo, za podjetje in tudi za gosta, ki bo plačal le tisto, kar je dejansko pojedel in popil."

Ludvik Kerčmar, direktor hotela Park na Bledu: "Za nas ne bi bilo prijetno, če bi inšpektorji pri vratih nadlegovali goste. Pri nas že zdaj izdajamo račune, vendar ne tako natančno napisane, kot zahteva predpis. To bo povzročilo več pisarije in zamude zlasti tam, kjer se zvrsti veliko gostov."

Še enkrat

Solidarnostna pomoč

Kranj - V petek smo v Gorenjskem glasu pisali, da je bil konec decembra lani ustanovljen solidarnostni sklad za pomoč otrokom z rakom pri Hematološko onkološki pediatrični kliniki v Ljubljani. Vanj se stekajo prispevki posameznikov in organizacij. Da ne bo nesporazuma, smo dolžni pojasniti, da se je v akcijo na Gorenjskem, podobno kot ostale organizacije združenega dela, vključila tudi Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske Kranj. Seveda pa banka ni organizator te akcije na Gorenjskem. Za vse, ki bi radi prispevali v solidarnostni sklad, ponovno objavljamo številko žiro računa: **50103-603-45816 (za solidarnostno pomoč otrokom z rakom).**

NESREČE

Do smrti povozil pešakinjo

Kranj, 23. januarja - 67-letna Marija Božič iz Kranja je umrla v Kliničnem centru za posledicami prometne nesreče, ki se je zgodila popoldne na cesti Staneta Žagarja, v križišču, ki vodi v komunalno cono. Prečkala je cesto čez prehod za pešce, ko je mimo pripeljal voznik osebnega avtomobila Vekoslav Aleksander Drašler, star 49 let, iz Ljubljane. Ker je vozil preveč hitro, pred prehodom ni uspel ustaviti. Zadel je pešakinjo, da je padla na pokrov motorja, od tam pa na cesto, kjer je obležala hudo ranjena. Vozniku so odredili odvzem krvi, ker je kazal znake vinjenosti, za njegov avto pa izvedenski pregled.

V istem križišču se je že popoldne zgodila podobna prometna nesreča, le da je imela 61-letna Marija Tasev, ki je na istem mestu prečkala cesto, več sreče. Bila je laže ranjena, ko jo je z avtom zadela 56-letna Bernardka Legat iz Hrastja. Slednja je bila pripeljala iz brniške smeri, nasproti ji je ustavil tovornjak, pešakinja pa je za njim prečkala cesto, tako da je voznica ni takoj opazila.

Avto se je prevrnil

Šenčur, 25. januarja - Ponoči se je na lokalni cesti med Britofom in Šenčurjem ponesrečila 47-letna Antonija Colja iz Beograda. Kak kilometer pred Šenčurjem je z desnimi avtomobilskimi kolesi zapeljala na neutrjeno bankino, zaradi česar je avto zaneslo s ceste na njivo, kjer se je prevrnil na streho. Hudo ranjeno voznico je v razbitinah našel neznani voznik in jo odpeljal v kranjski zdravstveni dom. Od tod so jo odpeljali v Klinični center v Ljubljano.

D. Ž.

GLASOVA ANKETA

Nova cokla malemu gospodarstvu

Pravilnik o vodenju poslovnih knjig, ki ga je republiška uprava za družbene dohodke izdala tik pred koncem lanskega leta, je med slovenskimi obrtniki povzročil veliko razburjenje. Protesti so leteli predvsem na Zvezo obrtnih združenj Slovenije, češ kako nekaj takšnega sploh dovoli. Ta je po posvetu s predsedniki vseh slovenskih obrtnih združenj 17. januarja poslala vsem obrtnim združenjem apel, naj vsa slovenska obrt v letu 1989 bojkotira vodenje poslovnih knjig po omenjenem pravilniku, obrtniki naj letos knjige vodijo še po starem. Hkrati slovenski obrtniki zahtevajo, da se sproži postopek za ugotovitev odgovornosti predlagatelja pravilnika, to je republiške uprave za družbene prihodke in republiškega komiteja za drobno gospodarstvo, zveza pa v primeru sankcij nad obrtniki, ki bojkotirajo novi pravilnik, predlaga protestno zborovanje oziroma kolektivno stavko vseh 30.000 obrtnikov v Sloveniji. Zveza obrtnih združenj se tudi zavezuje, da bo sodelovala pri pripravi novega pravilnika, ki bo zagotavljal enostavnejše vodenje poslovnih knjig obrtnikov. Kaj o vsem tem pravijo gorenjski obrtniki?

Mojca Teršek iz Šenčurja, Modni salon Ljubljana: "Z novim zakonom oziroma pravilnikom so naredili tri velike napake: razširili so administracijo, povečali režijo, hkrati pa še onemogočili obrtnikom, da bi jim knjige vodili servisi, kajti dve od teh knjig, knjigo prometa in knjigo prihodkov in odhodkov moraš imeti stalno pri sebi. V Sloveniji pa 80 odstotkom obrtnikov vodijo knjige honorarni računovodje oziroma servisi. Najbolj pa je obrtnike zabolelo, da jim zakon v knjigah uvaja specialno kolono o osebni porabi, kjer naj bi bilo evidenčno tudi, za kaj je porabil gotovino, ki jo je dvignil z žiro računa. To je grob poseg v njegove osebne stvari, kot bi sploh ne imel več svojega denarja. Da ne govorimo o času, ki ga bo porabil za vodenje knjig po novem, saj moraš nekatere poslovne dogodke kar po trikrat knjižiti. Spet govore, da je to novo vodenje zato, da bo imel obrtnik več olajšav. 60 odstotkov naj bi jih bilo, na osnovna in obratna sredstva in na združena sredstva v obrtnih zadrugah, vendar ne poznam nobenega obrtnika v Kranju, ki bi že kdaj imel priznano kakšno olajšavo. Če le hočejo, ti najdejo napako, knjige ti ovržejo in si ob vsako olajšavo."

Vitomir Gros, predsednik Obrtnega združenja Kranj: "Po mojem je pravilnik nezakonit, protiustaven. Dejstvo pa je, da je v Uradnem listu SRS izšel in je po njem treba knjige voditi, dokler se njegova veljavnost ne odloži. Na žalost mora precej krivde za vse to vzeti nase naša Zveza obrtnih združenj: 22. novembra je bila opozorjena, da se pravilnik pripravlja, a do 22. decembra ni reagirala. Zdaj pa zahteva bojkot. V Kranju bomo o tem med obrtniki izvedli anketo."

Andrej Strniša, predsednik nadzornega odbora Obrtnega združenja Kranj: "Pri novem pravilniku obrtnike najbolj razburja vodenje dnevnih iztržkov, kar bo za posameznike res veliko breme. Res pa je tudi, da ima država pravico nadzora, da vidi, kaj kupi in proda. Prav je, da se od obrtnika zahteva ažuriranost vseh poslovnih dogodkov, vendar pa je ob današnji sodobni tehniki moč tudi na drugačen način spremljati njegovo poslovanje, ga kontrolirati. Do vsega tega je prišlo zaradi nezaupanja do obrtnikov. Več bi morali ljudem zaupati."

Franc Peternelj, kovinorezkalstvo Hrastje, delegat v Republiški skupščini za zbor združenega dela: "Slišati je bilo pritožbe, da delegati nismo pri tem nič storili, vendar moram povedati, da prav pri tem pravilniku tudi nismo mogli. Pravilnik je izdala republiška davčna uprava, republiška skupščina pa o njem ni razpravljala, niti na nobenem svojem zboru. Po občinah so o pravilniku krožile okrožnice, vendar pod "strogo zaupno". Zveza bi lahko posredovala, a tega ni naredila. Izgovarja se, da je nihče ni povabil zraven, a ker je za vse to vedela, bi morala alarmirati skupščino."

Franc Šuc, predsednik Gorenjske obrtne zadruge: "Ta pravilnik niti ni bil toliko namenjen obrtnikom, ki vodijo svoje poslovanje preko banke, z virmani, ampak bolj tistim, ki dobivajo denar dnevno na roko, bodisi z računi ali registrsko blagajno, kot so gostinci in podobne obrti. Veliko dela bodo imeli tisti, ki imajo veliko drobnih postavk. To ni napredek, temveč cokla malemu gospodarstvu, zaradi katere bo marsikdo odpovedal obrt. Marsikdo zna delati, tudi prodati, ni pa administrator. Osebno bi bil bolj za to, da bi našli drugačne, sodobnejše načine kontroliranja obrti."

D. Dolenc

Snega le za pokušino

Mineva tretje leto, ko so naši otroci zopet preživeli zimske počitnice brez snega, a zato s čimbolj srčno željo, da bi se nasmučali in nasankali. Letos snega ni bilo niti za vzorec, razen v Kranjski gori in v Podkorenu, kjer so prizadevni žičničarji z umetnim snegom poleg poligona zasnežili tudi nekaj poljan. Ob sobotah in ob nedeljah je bila zato ob obeh vlečnicah za Larixom gneča nepopisna, otroci pa kot otroci: če ni šlo drugače, je šlo tudi po travi in po kopnem. Smučali in sankali smo se pa le! - Foto: Gorazd Šinik

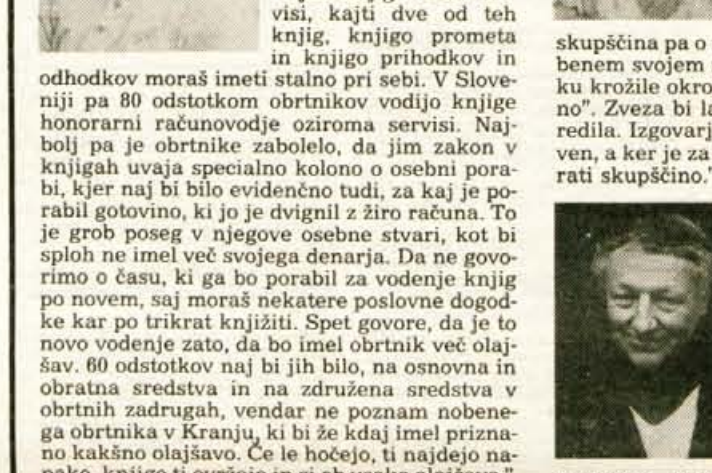

Brhki smučarki na poti na smučišče...

Smučke na ramo in palice v roke...

Če tudi v takih razmerah ne vztrajam, ne bom nikoli Mateja Svet...

Na smučišču za Larixom je vse dni nepopisna gneča

Za danes je bilo dovolj...